Národní pedagogický institut
České republiky

Přechod absolventů středních škol na trh práce I. etapa – šetření 2021

Profily vybraných skupin učebních i maturitních oborů

Ing. Bc. Jana Trhlíková

Praha 2023

Publikace vznikla v rámci činnosti oddělení šetření, analýz a výzkumu

Přechod absolventů středních škol na trh práce I. etapa – šetření 2021. Profily vybraných skupin učebních i maturitních oborů.

Ing. Bc. Jana Trhlíková

© Národní pedagogický institut České republiky, 2023

Obsah

1. Úvod ... 3
2. Učební obory – kategorie H ... 7
23 Strojírenství a strojírenská výroba (kat. H) ... 7
29 Potravinářství a potravinářská chemie (kat. H) ... 12
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (kat. H) ... 16
41 Zemědělství a lesnictví (kat. H) ... 21
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (kat. H) ... 26
66 Obchod (kat. H) ... 31
69 Osobní a provozní služby (kat. H) ... 36
3. Maturitní obory – kategorie M ... 41
18 Informatické obory (kat. M) ... 41
23 Strojírenství a strojírenská výroba (kat. M) ... 47
26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (kat. M) ... 52
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (kat. M) ... 56
37 Doprava a spoje (kat. M) ... 61
41 Zemědělství a lesnictví (kat. M) ... 66
53 Zdravotnictví (kat. M) ... 71
63 Ekonomika a administrativa (kat. M) ... 76
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (kat. M) ... 82
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost (kat. M) ... 87
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (kat. M) ... 92
82 Umění a užité umění (kat. M) ... 97
78 Obecně odborná příprava (kat. M) ... 102
4. Maturitní obory – kategorie L0 ... 107
23 Strojírenství a strojírenská výroba (kat. L0) ... 107
26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (kat. L0) ... 112
39 Speciální a interdisciplinární obory (kat. L0) ... 117
Literatura ... 123

1. Úvod

Sledování uplatnitelnosti absolventů je jedním z důležitých nástrojů získávání potřebných informací o jejich připravenosti pro vstup na trh práce. Poskytuje informace o silných a slabých stránkách vzdělávacích programů na středních školách, o jejich souladu s potřebami zaměstnavatelů a efektivitě poskytovaného vzdělání. Údaje o výsledcích absolventů na trhu práce a zpětná vazba založená na jejich zkušenostech mohou hrát důležitou roli při utváření a modernizaci programů odborného vzdělávání a přípravy, aktualizaci rámcových vzdělávacích programů a jako informace pro kariérové rozhodování.

Sledování a využívání dat o absolventech i na úrovni řízení a ze strany poskytovatelů odborného vzdělávání bylo rovněž doporučeno Radou EU, která v roce 2017 vyzvala členské státy, aby s podporou Evropské komise pokročily do roku 2020 ve vytváření systémů sledování absolventů.[1] Doporučení zahrnuje zejména:

- provádět průzkumy mezi absolventy a shromažďovat dlouhodobé údaje na úrovni vzdělávacího systému, případně na úrovni institucí;
- k vytvoření komplexního obrazu o uplatnění absolventů používat sběr anonymizovaných administrativních statistických údajů z databází vzdělávání, daní, obyvatelstva a sociálního zabezpečení a propojovat tyto údaje;
- sbírat sociobiografické a socioekonomické informace o absolventech, informace o vzdělávání a školení, o zaměstnání nebo dalším vzdělávání, zjišťovat význam získaného vzdělávání a odborné přípravy pro zaměstnání nebo celoživotní učení a informace o kariérním postupu.

Sledování absolventů je rovněž součástí doporučení Rady EU z roku 2020 o odborném vzdělávání a přípravě (VET) pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost.[2]

V současné době zatím v ČR není zajištěno propojení dat z oblasti vzdělávání s databázemi daní nebo sociálního zabezpečení, které by umožnilo mapovat pracovní dráhu absolventů v podrobnějším členění. Sledování úspěšnosti přechodu absolventů na trh práce probíhá na několika úrovních. První úroveň zahrnuje pravidelné zjišťování míry nezaměstnanosti absolventů škol (např. Vojtěch, J., Novotná, H., Staňková, K., 2022) a vychází z údajů poskytovaných úřady práce.

Údaje o vzdělávací a profesní dráze o uplatnění na trhu práce jsou dále získávány z výsledků periodických dotazníkových průzkumů. Na úrovni středního školství jsou realizována NPI ČR výběrová šetření žáků a absolventů zaměřená na hodnocení kariérové volby, spokojenosti se zvoleným oborem a se získanými kompetencemi. Dále je zjišťován zejména zájem o uplatnění v absolvovaném oboru a další pracovní a studijní záměry. Nevýhodou výběrových šetření je skutečnost, že neposkytují informace o celém populačním ročníku absolventů a z důvodu počtu respondentů je analýza omezena jen na vybrané početně významnější skupiny oborů.

Tato publikace vychází z dotazníkového šetření žáků posledních ročníků středních odborných škol. Sběr dat proběhl on-line v průběhu roku 2021 Národním pedagogickým institutem ČR. Průzkum je koncipován jako longitudinální šetření probíhající ve třech etapách. V I. etapě realizované v roce 2021 byli žáci středních odborných škol dotazováni v závěru posledního

[1] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H1209(01)
[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020H1202%2801%29

ročníku na střední škole. Následně bude stejná skupina respondentů oslovena po třech a šesti letech od ukončení studia na střední škole.

Data získaná z průzkumu byla zpracována v několika publikacích. V roce 2021 byla vydána publikace Trhlíková, J., Novotná, H.: *Přechod absolventů středních škol na trh práce I. etapa – šetření 2021. Srovnání situace absolventů učební a maturitní úrovně vzdělání*. Zaměřuje se na srovnání celých kategorií vzdělání jako celku, tedy názorů a situace žáků učebních oborů kategorie H a maturitních oborů kategorie M a L0.

V roce 2022 byla provedena podrobnější analýza vybraných skupin oborů. Jejich vzájemné porovnání umožňuje identifikovat specifika vybraných skupin oborů. Analýza je uvedena v publikaci *Přechod absolventů středních škol na trh práce I. etapa – šetření 2021. Srovnání žáků posledních ročníků vybraných skupin učební a maturitní úrovně vzdělání.*

Tato publikace na základě dat z roku 2021 shrnuje charakteristiky vybraných skupin učebních oborů kategorie H a maturitních oborů kategorie M a L0. Napříč jednotlivými tématy porovnává vybrané skupiny oborů s průměrnými hodnotami, a tím ukazuje jejich specifika a silné a slabé stránky přípravy.

PŘEDMĚT ANALÝZY A CÍLE ŠETŘENÍ

Analýza se konkrétně zaměřila na následující okruhy:

- Původní motivace žáků k volbě oboru školy a maturitní nebo učební úrovně vzdělání
- Spokojenost absolventů s oborem a úrovní vzdělání
- Zjištění studijních a pracovních plánů
- Zájem absolventů o práci ve vystudovaném oboru a důvody záměru uplatnit se mimo obor
- Hodnocení možností uplatnění získaného vzdělání na trhu práce
- Zhodnocení náročnosti studia, případných potíží se zvládnutím studia

SBĚR DAT A POUŽITÁ METODOLOGIE

Šetření absolventů a jejich přechodu na trh práce z roku 2021 představuje první etapu realizace dlouhodobého výzkumného záměru. Design průzkumu vychází z tzv. longitudinálního přístupu, kdy data za každého žáka, resp. absolventa jsou sbírána opakovaně, v několika časových bodech, a to v závěru studia na střední škole a následně s odstupem tří a šesti let. Tento způsob opakovaného dotazování umožňuje sledovat konkrétní individuální studijní a profesní dráhy žáků a absolventů a úspěšnost jejich začlenění na trh práce.

Sběr dat pro I. etapu byl realizován v období května–září 2021[3], kdy byli v závěru studia osloveni žáci vybraných středních škol. Výběr vzorku byl proveden jako stratifikovaný, tak aby odpovídal zhruba skutečné struktuře z hlediska kategorií vzdělání i skupin oborů. Nejprve byl vybrán vzorek středních škol podle struktury žáků posledních ročníků ve šk. roce 2020/21.

Pro žáky-respondenty byl vytvořen registrační formulář s informací o sběru dat prostřednictvím dotazníku, o cílech průzkumu i ochraně osobních údajů. Následně byly vybrané školy osloveny se žádostí o spolupráci a o rozeslání odkazu na registrační formulář žákům posledních ročníků konkrétních vybraných oborů tak, aby byla naplněna požadovaná struktura vzorku.

[3] Hlavní sběr dat proběhl v období květen – začátek července 2021.

Žákům, kteří se k šetření zaregistrovali a poskytli e-mailový kontakt, byl následně zaslán individuální link k vyplnění elektronického dotazníku. Elektronická forma sběru e-mailových kontaktů i dotazníku umožnila rozesílku několika upomínek a zvýšení celkové návratnosti.

Registrace žáků a jejich souhlas s využitím e-mailových adres pro celý průběh tříetapového longitudinálního šetření vytvořila základ pro vytvoření databáze kontaktů i pro následující II. a III. 3. etapu longitudinálního šetření, které jsou plánovány na rok 2024 a 2027.

Koncepce dotazníku reflektovala tříetapový charakter průzkumu. Dotazník byl zároveň koncipován tak, aby umožňoval srovnání s předchozími šetřeními.

Celkem bylo v rámci celé ČR získáno 4 284 e-mailových kontaktů na žáky. Do analýzy bylo zařazeno 1 642 dotazníků, z toho 1 337 kompletně vyplněných dotazníků a 305 neúplně vyplněných dotazníků. Návratnost (při započtení i nekompletně vyplněných dotazníků)[4] činila 38,3 %.

POPIS VÝBĚROVÉHO SOUBORU

Výběrový soubor zahrnuje odpovědi 1 642 dotazníků (z toho 1 337 kompletně vyplněných dotazníků a 305 neúplně vyplněných dotazníků). Z hlediska kategorií vzdělání bylo zastoupeno 338 (21 %) absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie H), 256 (16 %) absolventů středního vzdělání s odborným výcvikem a maturitou (kategorie L0) a 1 048 (64 %) absolventů středního vzdělání s maturitou (kategorie M).

Tab. 1: Struktura výběrového souboru – podle kategorií vzdělání a skupin oborů

	Stř. s VL - kat.H		Stř. s MZ - kat. M		Stř. s MZ a OV - kat. L0		Z toho:		Celkem
	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Stř. - kat. L0 - bez exp.	Stř. - kat. L0 - exp. L0xH	
18 Informatické obory			53	5%					53
21 Hornictví a hornická geologie			1	0%					1
23 Strojírenství a strojírenská výroba	54	16%	35	3%	93	36%	38	55	182
26 Elektrotechnika, telek. a VT	23	7%	71	7%	46	18%	12	34	140
29 Potravinářství a potravin. chemie	46	14%							46
33 Zpracování dřeva a výr. hud. nást.	12	4%							12
34 Polygrafie, zprac.papíru			1	0%	19	7%	14	5	20
36 Stavebnictví, geodézie a kartog.	30	9%	76	7%	1	0%		1	107
37 Doprava a spoje			38	4%					38
39 Speciální a interdisciplinární obory					56	22%	12	44	56
41 Zemědělství a lesnictví	39	12%	37	4%					76
43 Veterinářství a veter. provoz			17	2%					17
53 Zdravotnictví			79	8%					79
63 Ekonomika a administrativa			159	15%					159
65 Gastronomie, hotelnictví a tur.	71	21%	67	6%	17	7%	16	1	155
66 Obchod	29	9%							29
68 Právo, právní a veřejnosprávní čin.			79	8%					79
69 Osobní a provozní služby	34	10%	3	0%	24	9%	23	1	61
75 Pedagogika, učitelství a soc. péče			192	18%					192
78 Obecně odborná příprava			106	10%					106
82 Umění a užité umění			32	3%					32
x			2	0%					2
Celkový součet	338	100%	1 048	100%	256	100%	115	141	1 642

[4] Dotazníky, v nichž respondenti vyplnili méně než pět otázek, byly z analýzy vyřazeny.

S ohledem na cíle průzkumu byly do analýzy zařazeny pouze více zastoupené skupiny maturitních oborů a učebních oborů. Vyřazeny z analýzy byly skupiny oborů s počtem respondentů nižším než 20 a výsledky ze skupin oborů s počtem respondentů nižším než 30 je třeba vnímat jen jako orientační. Do analýzy byly zařazeny následující vybrané skupiny oborů:

V rámci učebních oborů kategorie H

- 23 Strojírenství a strojírenská výroba (N = 54)
- 29 Potravinářství a potravinářská chemie (N = 46)
- 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (N = 30)
- 41 Zemědělství a lesnictví (N = 39)
- 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (N = 71)
- 66 Obchod (N = 29)
- 69 Osobní a provozní služby (N = 34)

V rámci **maturitních oborů – kategorie M**

- 18 Informatické obory (N = 53)
- 23 Strojírenství a stroj. výr. (N = 35)
- 26 Elektrotechnika, tel. a VT (N = 71)
- 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (N = 76)
- 37 Doprava a spoje (N = 38)
- 41 Zemědělství a lesnictví (N = 37)
- 53 Zdravotnictví (N = 79)
- 63 Ekonomika a administrativa (N = 159)
- 65 Gastronomie, hotel. a tur. (N = 67)
- 68 Právo, právní a veř. čin. (N = 79)
- 75 Pedagogika, učit. a soc. péče (N = 192)
- 78 Obecně odbor. př. (N = 106)
- 82 Umění a užité umění (N = 32)

V rámci **maturitních oborů s odborným výcvikem – kategorie L0**

- 23 Strojírenství a strojírenská výroba (N = 93)
- 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (N = 46)
- 39 Speciální a interdisciplinární obory (N = 56)

2. Učební obory – kategorie H

23 Strojírenství a strojírenská výroba (kat. H)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Žáci strojírenských učebních oborů patří k těm, kteří měli poměrně vysoký zájem vyučit se právě v tomto oboru. Původně mělo zájem o získání vzdělání v tomto oboru 76 % z nich, z toho 43 % rozhodně ano a 33 % spíše ano, jen 6 % rozhodně nemělo zájem se vyučit v tomto oboru.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Vzhledem k vysokému zájmu o obor ve skupině Strojírenství a strojírenská výroba hrál zájem o obor (87 % oproti 69 % v průměru) nadprůměrnou roli při rozhodování o výběru tohoto oboru. Důležitá byla i blízkost školy (65 %). Naopak mírně podprůměrně často se žáci rozhodovali podle očekávaného finančního ohodnocení (59 % oproti 67 %) nebo zájmu zaměstnavatelů v regionu (50 % oproti 55 % v průměru). V porovnání s průměrem z učebních oborů byli žáci učebních oborů ve skupině strojírenství také méně často motivováni snadným uplatněním (59 %). Naopak lehce častěji v porovnání s průměrem si vybírali tento obor z důvodu špatného prospěchu (24 %). Nepřijetí na jiný obor ovšem nebylo častým důvodem pro výběr tohoto oboru (15 %).

Graf 1: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Strojírenství a strojírenská výroba – kat. H (v % kladných odpovědí)

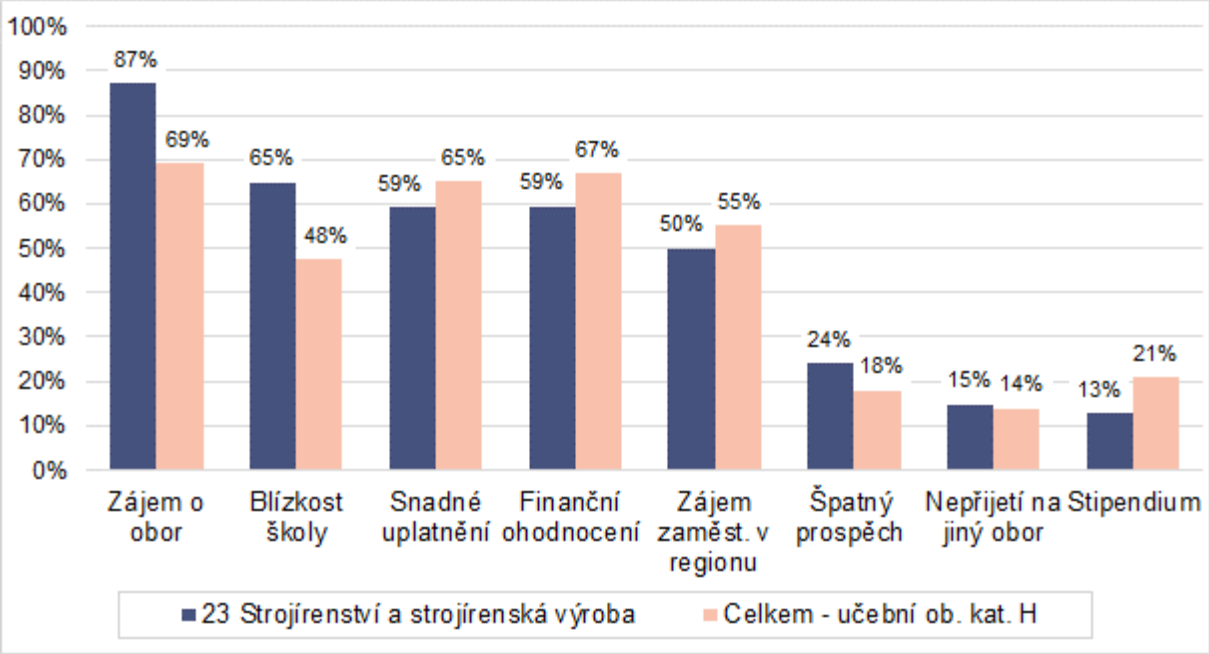

Z hlediska subjektů, které ovlivnily výběr tohoto oboru, žáci strojírenských oborů uvádějí nadprůměrně často, že si zvolili tento obor na základě svého vlastního rozhodnutí (89 %), vliv rodičů uvádí necelá polovina z nich (47 %). Dále byli při své kariérové volbě často ovlivněni lidmi z praxe (28 %). Kamarádi ovlivnili 11 % z nich, kariérový nebo jiný poradce ovlivnil kolem 9 % z nich.

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI/KATEGORII VZDĚLÁNÍ

Strojírenské obory v kategorii H patří k těm, kde si většina žáků chtěla zvolit učební úroveň vzdělání (72 % oproti 64 % v průměru za kat. H), případně si chtěli zvolit maturitní obor kategorie L0 (12 % celkem), tedy získat maturitu, ale zároveň i absolvovat odborný výcvik, případně získat ve 3. ročníku výuční list. Je zde tedy poměrně velká shoda mezi původními plány a aspiracemi žáků a skutečně absolvovanou úrovní vzdělání. Naopak relativně nižší podíl žáků měl původně ambici studovat klasickou SOŠ (11 % oproti 24 % v průměru). Okrajově pak uváděli i původní záměr studovat gymnázium.

Motivací pro výběr učební úrovně vzdělání byl pro žáky strojírenských oborů především zájem o prakticky zaměřené studium (84 %). Dále preferovali kratší dobu studia (42 %) a studium méně finančně náročné (36 %). Lehce nadprůměrně častým důvodem, proč si žáci zvolili právě vyučení, byl i horší prospěch (34 %).

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Žáci ve skupině Strojírenství a strojírenská výroba v kategorii H hodnotí celkovou úroveň vzdělání ve srovnání s ostatními obory na průměrné úrovni (82 %). Celkově je pak většina sledovaných kompetencí hodnocena ve srovnání s jinými skupinami oborů průměrně až podprůměrně. Všeobecné znalosti hodnotí pozitivně 84 % žáků, což odpovídá průměru. O úrovni odborných teoretických znalostí se vyjádřilo kladně 76 % žáků (oproti 84 % v průměru). Odborné praktické znalosti hodnotí kladně 80 % žáků, což zhruba odpovídá průměru. Zhruba na úrovni průměru je také hodnocení schopnosti komunikace v cizím jazyce (62 %) a schopnost pracovat na PC (73 %).

Tab. 2: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitost pro další uplatnění/studium – Strojírenství a strojírenská výroba – kat. H (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Strojírenství a strojírenská výr. (N=45)	Celkem- učební ob. kat. H (N=305)	Rozdíl	Strojírenství a strojírenská výr. (N=41)	Celkem- učební ob. kat. H (N=246)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	82%	87%	-5%	90%	89%	1%	-8%
Všeobecné znalosti	84%	86%	-1%	93%	90%	3%	-8%
Odborné teoretické znalosti a dov.	76%	84%	-8%	80%	88%	-8%	-5%
Odborné praktické znalosti a dov.	80%	83%	-3%	95%	91%	4%	-15%
Komunikace v cizím jazyce	62%	63%	-1%	66%	73%	-7%	-4%
Práce na PC	73%	76%	-2%	76%	73%	2%	-2%
Komunikační dovednosti	64%	78%	-13%	66%	86%	-20%	-1%
Samostatné rozhodování	76%	81%	-6%	85%	90%	-5%	-10%
Schopnost řešit problémy	73%	79%	-5%	80%	88%	-8%	-7%
Prezentační dovednosti	71%	71%	0%	76%	77%	-1%	-4%
Schopnost pracovat v týmu	71%	78%	-7%	85%	88%	-3%	-14%
Schopnost prac. samostatně	76%	86%	-10%	85%	91%	-6%	-10%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	76%	80%	-5%	95%	88%	7%	-20%
Znalosti nových tech. a postupů	73%	75%	-1%	85%	87%	-2%	-12%
Schopnost prezentovat se zaměst.	64%	68%	-4%	80%	84%	-3%	-16%
Informace o trhu práce	58%	67%	-10%	80%	78%	2%	-23%
Ekonomické znalosti a dovednosti	78%	74%	4%	76%	79%	-3%	2%

Dále podle názoru absolventů odpovídají průměru hodnocení učebních oborů jejich schopnost prezentace (71 %), znalost nových technologií a postupů (73 %) a schopnost se prezentovat

zaměstnavatelům (64 %). Naopak pod průměrem je celá řada tzv. měkkých kompetencí, jako jsou komunikační dovednosti, schopnost samostatného rozhodování, schopnost řešit problémy, práce v týmu, schopnost pracovat samostatně a dále i reálná dovednost pracovat na strojích a zařízeních. Méně často mají dostatek informací o trhu práce.

Zaměříme-li se na důležitost uvedených kompetencí pro pracovní uplatnění, případně pokračování ve vzdělávání, pak žáci učebních strojírenských oborů hodnotí většinu sledovaných kompetencí jako méně důležité než žáci v ostatních skupinách oborů. Nejdůležitějšími kompetencemi jsou pro žáky strojírenských oborů odborné praktické znalosti (95 %) a schopnost pracovat na strojích a zařízeních (95 %). Na úrovni průměru jsou z hlediska důležitosti všeobecné znalosti (93 %), odborné praktické dovednosti (80 %), komunikace v cizím jazyce (63) a kompetence pracovat na PC (83 %) a znalosti nových technologií a postupů (87 %) a dále i měkké prezentační dovednosti. Komunikace v cizím jazyce je pro žáky v tomto oboru méně podstatná, než činí průměr (66 % oproti 73 %), a také komunikační dovednosti obecně jsou méně podstatné (66 % oproti 86 % v průměru).

Schopnost pracovat na strojích a zařízeních, informovanost o trhu práce a schopnost prezentovat se zaměstnavatelům jsou většinou hodnoceny jako důležité, ovšem získanou úroveň hodnotí absolventi kladně méně často.

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Spokojenost s absolvovaným oborem můžeme vyjádřit podílem žáků, kteří by si svůj obor zvolili znovu. Žáci strojírenských oborů jsou z tohoto hlediska se zvoleným oborem spokojeni nadprůměrně často. Stejný obor by si znovu vybralo 71 % z nich, oproti průměru, který činí jen 57 %.

Graf 2: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Strojírenství a strojírenská výroba – kat. H (v % odpovědí)

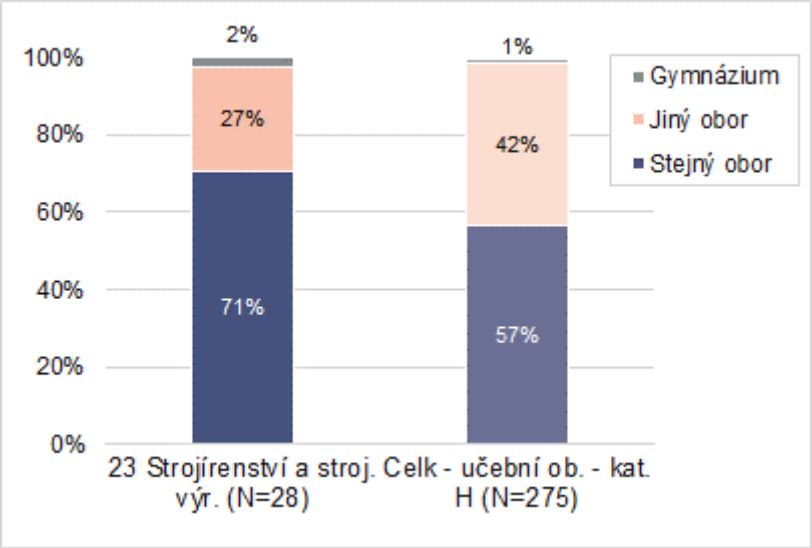

Nejčastějšími důvody, proč by si žáci zvolili při možnosti zopakovat svoji volbu jiný obor, jsou zájem o více praktickou výuku (15 % ze všech sledovaných absolventů tohoto oboru), nízká úroveň přípravy v tomto oboru (15 %), dále pak nízké platy v oboru (10 %), přílišná náročnost oboru (10 %) nebo nezájem o studium (10 %). Vzhledem k vysoké spokojenosti s oborem je většina těchto důvodů méně frekventovaná než v ostatních učebních oborech.

Graf 3: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru – Strojírenství a strojírenská výroba – kat. H (v %, možnost výběru více odpovědí)

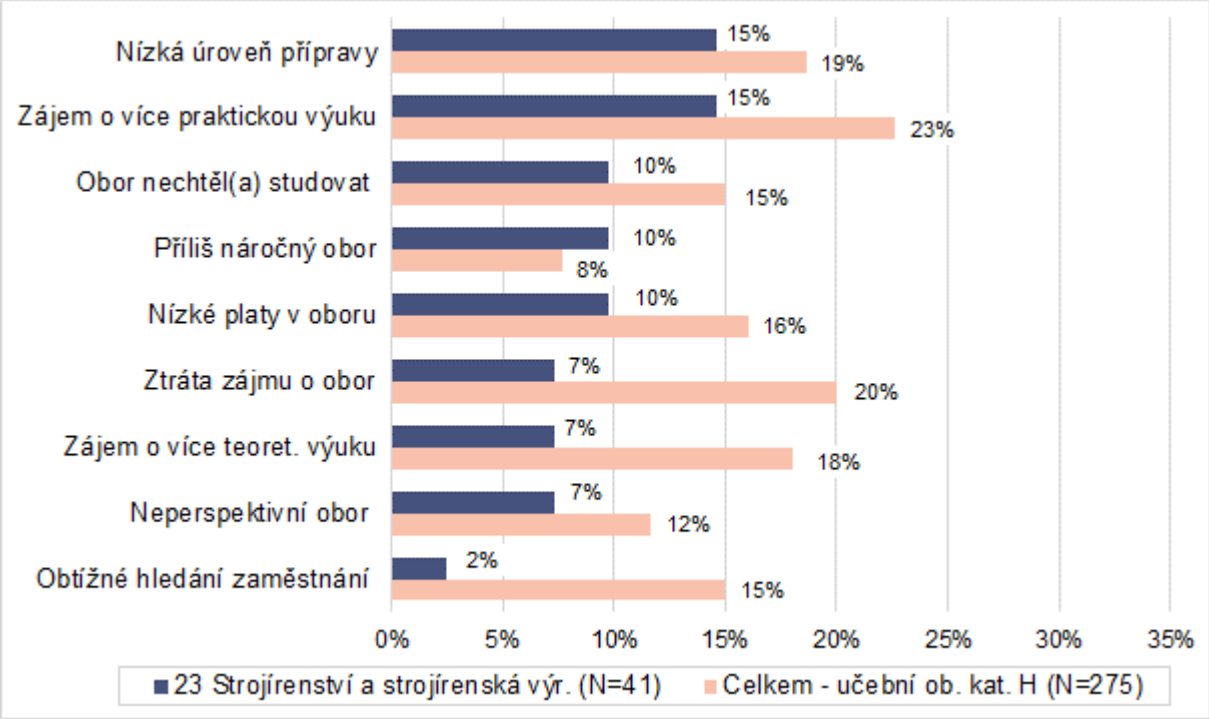

Z hlediska náročnosti oborů ve skupině Strojírenství a strojírenská výroba hodnotí asi 8 % absolventů obor jako velmi snadný, 33 % jako celkem snadný a 38 % žáků nepovažuje obor ani za příliš snadný, ani za příliš obtížný. Celkem 23 % uvedlo, že zvládnutí oboru bylo pro ně obtížné (z toho 3 % uvedla, že během střední školy hrozilo, že odejdou předčasně a 10 % se obávalo, že nezvládnou závěrečnou zkoušku).

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Vyučení ve strojírenských oborech mají relativně vyšší zájem o práci ve svém oboru, kdy přímo v oboru chce pracovat 48 % z nich oproti 37 % v průměru, dalších 10 % plánuje pracovat v jiném oboru, který chtějí vystudovat po vyučení.

Graf 4: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Strojírenství a strojírenská výroba – kat. H (v % odpovědí)

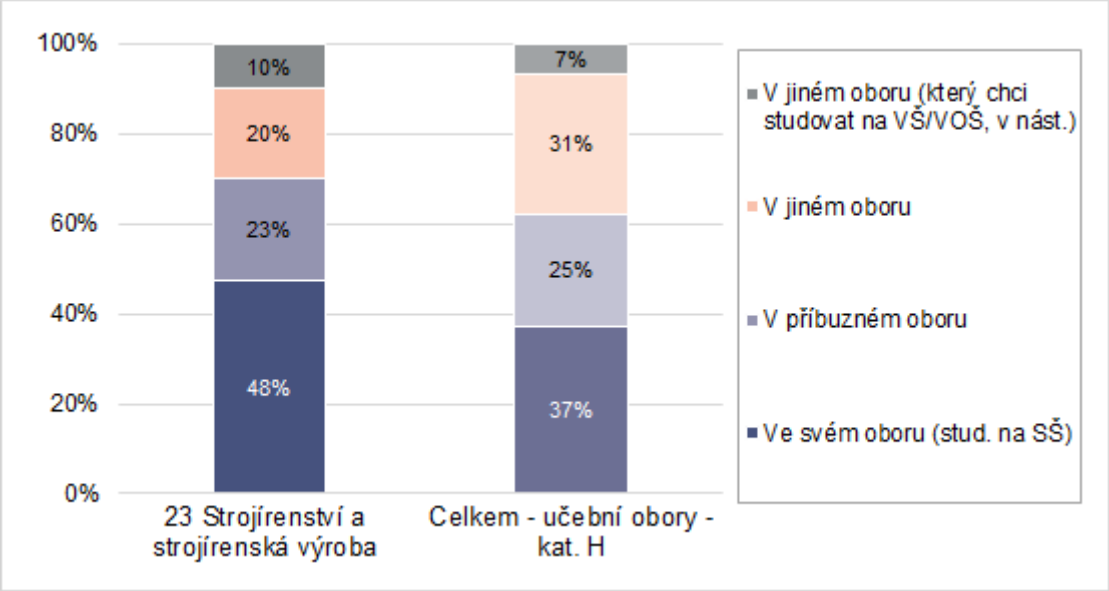

Celkově nižší je tedy procento těch absolventů, kteří chtějí po vyučení odejít pracovat do úplně jiného oboru, který s jejich dosavadním oborem na střední škole ani budoucím plánovaným studiem nesouvisí.

Nejdůležitější důvody, proč chtějí absolventi pracovat mimo strojírenské obory, jsou původní nezájem o práci v tomto oboru (13 %) a ztráta zájmu o obor (13 %), dále nízké platy (13 %) a zájem o studium jiného oboru v dalším vzdělávání (rovněž 13 %). S ohledem na relativně vyšší zájem o uplatnění v tomto oboru je výskyt uvedených důvodů méně častý než v jiných oborech.

Tab. 3: Důvody pro práci v jiném oboru – Strojírenství a strojírenská výroba – kat. H (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[5]

	23 Strojírenství a strojírenská výr. (N=12)	Celkem-učební obory-kat. H (N=100)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	13%	20%	-7%
Obor mě přestal zajímat	13%	19%	-6%
V oboru je nedostatek pracovních míst	10%	12%	-2%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	10%	12%	-2%
V oboru jsou nízké platy	13%	19%	-6%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	10%	14%	-4%
Obor není perspektivní	5%	13%	-8%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	10%	19%	-9%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	13%	15%	-2%

Tab. 4: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Strojírenství a strojírenská výroba – kat. H (v % kladných odpovědí)

	23 Strojírenství a strojírenská výroba (N=40)	Celkem - učební ob. kat. H (N=270)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	45%	49%	-4%
Studovat nástavbové st. - denní	55%	43%	12%
Studovat nástavbové st. - dálkově	5%	5%	0%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	5%	4%	1%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	0%	1%	-1%
Studovat v zahraničí	0%	1%	-1%
OSVČ (podnikat)	5%	10%	-5%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	25%	16%	9%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	8%	10%	-3%
Práce v zahraničí - brigáda	8%	4%	3%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	8%	6%	2%

Zaměříme-li se na další pracovní a studijní plány absolventů strojírenských oborů, pak po vyučení chtějí nejčastěji dál studovat v nástavbovém studiu. Tento zájem projevila nadpoloviční většina z nich, což je ve srovnání s jinými skupinami zájem nadprůměrný (55 % oproti 43 % v průměru). 45 % absolventů má v úmyslu vstoupit na trh práce jako zaměstnanec (oproti 49 % v průměru) a 25 % si chce vydělávat na krátkodobých brigádách.

[5] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

29 Potravinářství a potravinářská chemie (kat. H)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Žáci potravinářských učebních oborů ve srovnání s jinými skupinami oborů měli původně průměrný zájem o studium právě tohoto oboru, celkově chtělo absolvovat tento obor 74 % z nich, z toho 35 % rozhodně ano a 39 % spíše ano. Naopak jen 4 % se rozhodně nechtěla vyučit v tomto oboru.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Obory ve skupině Potravinářství a potravinářská chemie si žáci volí nadprůměrně často z důvodu zájmu o obor (83 % oproti 69 % v průměru). Dále se rozhodují na základě blízkosti školy (80 % oproti 48 % v průměru). Naopak podprůměrně častou motivací je ve srovnání s průměrem snadné uplatnění oboru na trhu práce (48 %), dobré finanční ohodnocení (30 %) a zájem zaměstnavatelů v regionu (30 %). Více než pětina z nich si zvolila tento obor jako náhradní při nepřijetí na jiný obor (22 %). Lehce nad průměrem je podíl žáků, kteří si volili tento obor z důvodu špatného prospěchu (24 %).

Graf 5: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Potravinářství a potravinářská chemie – kat. H (v % odpovědí)

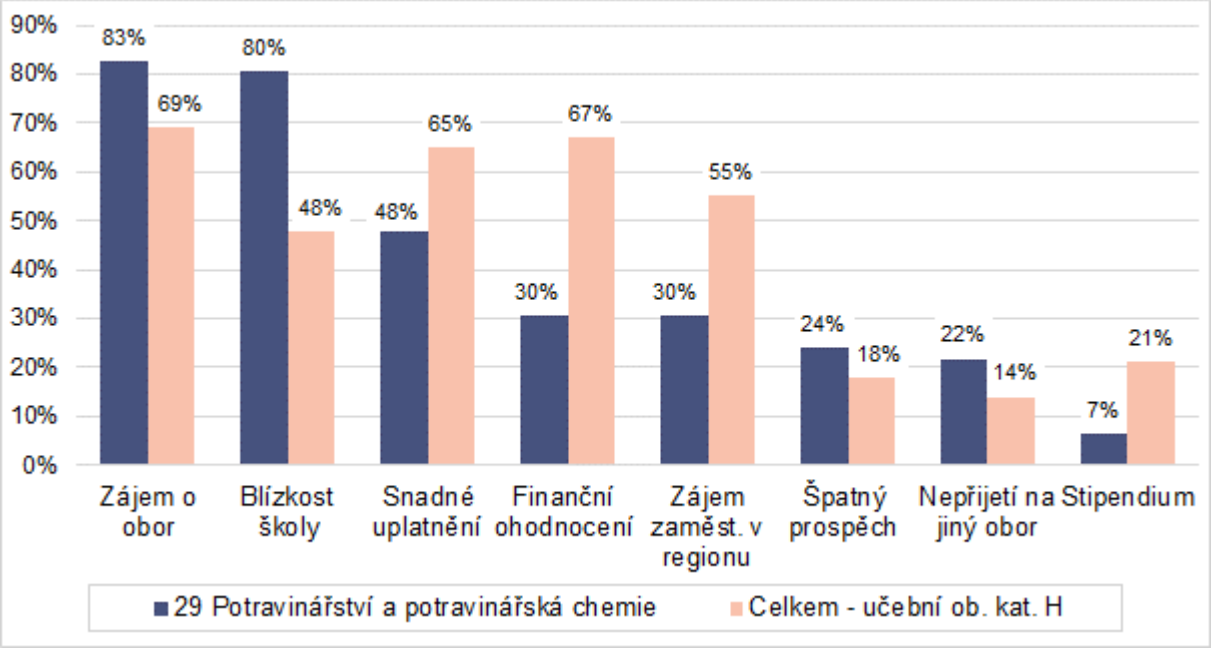

Žáci potravinářských oborů si podobně jako v jiných oborech vybrali tento obor zejména na základě vlastního rozhodnutí (85 %). Nadprůměrně často je ovlivnili ve výběru tohoto oboru rodiče (65 % oproti 50 % v průměru). Kamarádi ovlivnili asi 24 % budoucích žáků těchto oborů, což se příliš neliší od průměru. Naopak ve srovnání s jinými obory měli menší vliv na výběr tohoto oboru lidé z praxe (11 % oproti 23 % v průměru).

ROZHODOVÁNÍ O VOLBĚ ÚROVNĚ VZDĚLÁNÍ

Ve skupině potravinářských oborů mělo původně zájem o vyučení 63 % žáků, což zhruba odpovídá průměru, více než čtvrtina žáků (26 %) chtěla původně absolvovat klasickou SOŠ. Tento podíl rovněž zhruba odpovídá průměru. 9 % žáků uvažovalo původně o volbě oboru v kategorii L0. Okrajově žáci uvedli, že uvažovali i o gymnáziu (2 %).

Učební úroveň vzdělání si žáci ve skupině Potravinářství a potravinářská chemie vybírali nejčastěji z důvodu zájmu o prakticky zaměřené studium (89 %) a často také na základě doporučení rodičů (42 %).

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Žáci ve skupině Potravinářství a potravinářská chemie v kategorii H hodnotí celkovou úroveň vzdělání velmi kladně (91 %). Nadprůměrně kladné je i hodnocení získaných odborných teoretických znalostí a dovedností (91 %) a odborných praktických znalostí a dovedností (95 %). Kladně hodnotí i úroveň všeobecných znalostí 91 %. Naopak slabá je podle názoru absolventů jejich schopnost komunikace v cizím jazyce (49 %). Nadprůměrně hodnotí odborné praktické znalosti a dovednosti a schopnost pracovat na strojích a zařízeních. Lehce nadprůměrně ve srovnání s průměrem za celou kategorii vzdělání pak hodnotí i celou řadu měkkých dovedností, jako jsou komunikační dovednosti, prezentační dovednosti, schopnost pracovat v týmu, pracovat bez dozoru, znalosti nových technologií a schopnost prezentovat se zaměstnavatelům a také získané informace o trhu práce.

Tab. 5: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitost pro další uplatnění/studium – Potravinářství a potravinářská chemie – kat. H (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Potravinářství a potrav. chemie (N=43)	Celkem- učební ob. kat. H (N=305)	Rozdíl	Potravinářství a potrav. chemie (N=39)	Celkem- učební ob. kat. H (N=246)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	91%	87%	4%	90%	89%	0%	1%
Všeobecné znalosti	91%	86%	5%	87%	90%	-3%	4%
Odborné teoretické znalosti a dov.	91%	84%	7%	85%	88%	-3%	6%
Odborné praktické znalosti a dov.	95%	83%	12%	87%	91%	-4%	8%
Komunikace v cizím jazyce	49%	63%	-15%	62%	73%	-11%	-13%
Práce na PC	72%	76%	-3%	74%	73%	1%	-2%
Komunikační dovednosti	84%	78%	6%	85%	86%	-2%	-1%
Samostatné rozhodování	84%	81%	3%	87%	90%	-3%	-3%
Schopnost řešit problémy	77%	79%	-2%	87%	88%	-1%	-10%
Prezentační dovednosti	77%	71%	6%	77%	77%	0%	0%
Schopnost pracovat v týmu	86%	78%	8%	85%	88%	-4%	1%
Schopnost prac. samostatně	93%	86%	7%	92%	91%	1%	1%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	93%	80%	13%	82%	88%	-6%	11%
Znalosti nových tech. a postupů	79%	75%	4%	85%	87%	-2%	-6%
Schopnost prezentovat se zaměst.	74%	68%	6%	79%	84%	-4%	-5%
Informace o trhu práce	74%	67%	7%	77%	78%	-1%	-3%
Ekonomické znalosti a dovednosti	63%	74%	-11%	69%	79%	-9%	-6%

Ve skupině Potravinářství a potravinářská chemie je pro žáky nejdůležitější celková úroveň vzdělání (90 %) a schopnost pracovat samostatně (92 %). Většinu kompetencí žáci hodnotí ve srovnání s jinými obory jako průměrně nebo lehce podprůměrně důležité. Jako relativně méně důležité oproti průměru hodnotí žáci potravinářských oborů schopnost komunikace v cizím jazyce (62 % oproti 73 %), schopnost pracovat na strojích a zařízeních (82 % oproti 88 %) a ekonomické znalosti a dovednosti (69 % oproti 79 % v průměru).

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci potravinářských oborů jsou se zvoleným oborem spokojeni lehce podprůměrně často, stejný obor by si v případě možnosti zopakovat svoji volbu vybralo znovu jen 50 % z nich oproti průměru, který činí pouze 57 %.

Graf 6: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Potravinářství a potravinářská chemie – kat. H (v % odpovědí)

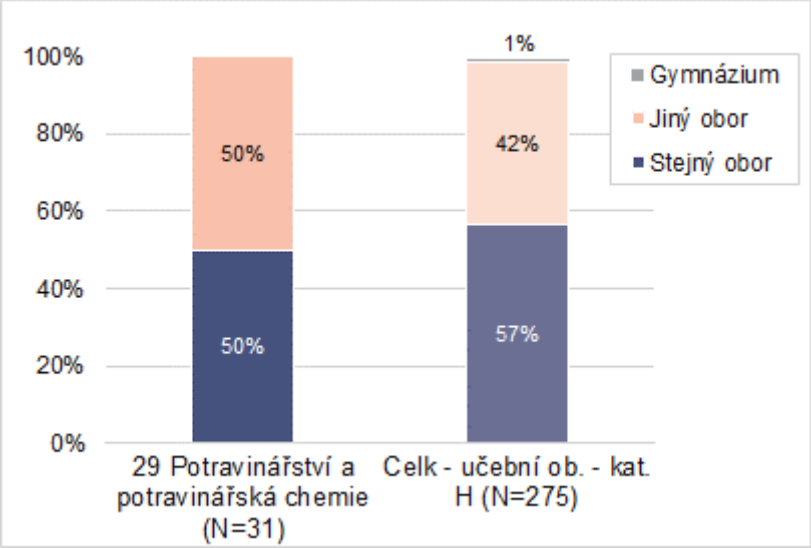

Nejčastějšími důvody, proč by si žáci potravinářských oborů při možnosti zopakovat svoji kariérovou volbu vybrali jiný obor vzdělání, jsou nízké platy v oboru (24 %), ztráta zájmu o obor (24 %), obtížné hledání zaměstnání v oboru (21 %) a také zájem o více teoretickou výuku (21 %). Vzhledem k tomu, že by si polovina žáků vybrala jiný obor, jsou tyto důvody ve srovnání s průměrem zároveň uváděny s větší frekvencí.

Graf 7: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru – Potravinářství a potravinářská chemie – kat. H (v % kladných odpovědí, možnost výběru více odpovědí)

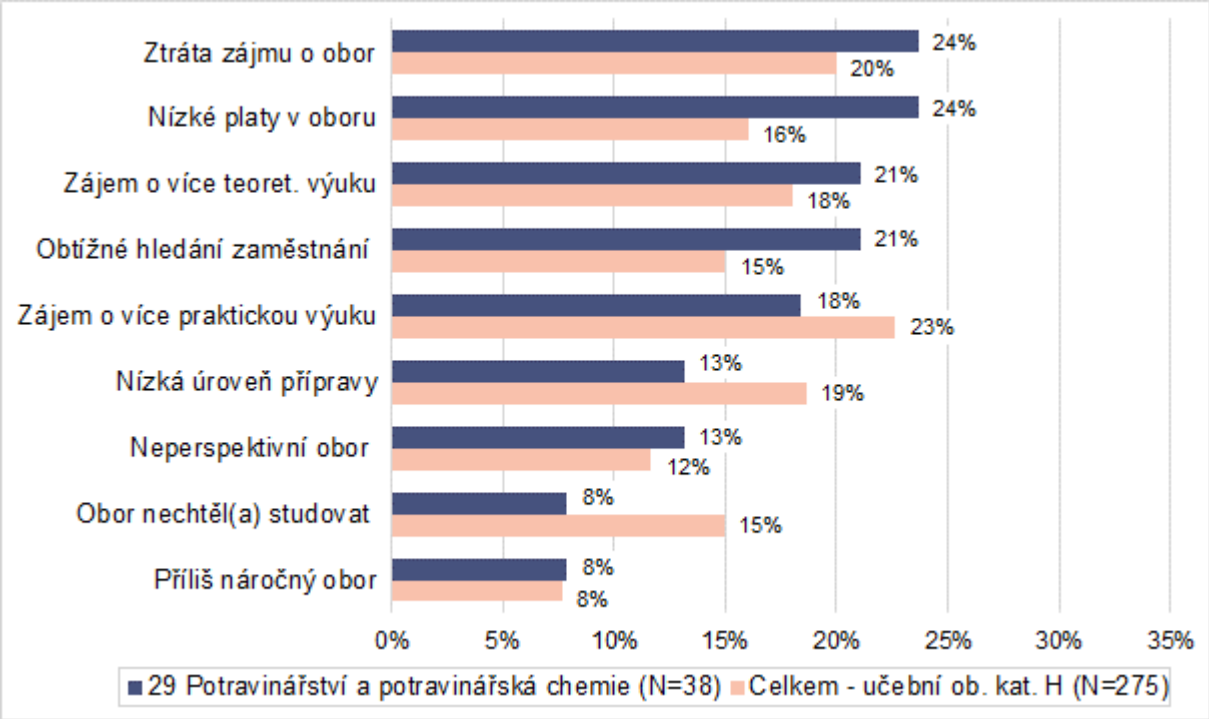

Z hlediska náročnosti oboru hodnotí 3 % žáků potravinářských oborů tento obor jako velmi snadný, 26 % jako spíše snadný a 58 % jako ani příliš snadný, ani příliš nesnadný. Celkově se s nějakými obtížemi při zvládnutí vyučení v oboru potýkalo asi 13 % z nich (oproti 18 % v průměru), z toho většina (11 %) se obávala nezvládnutí závěrečných zkoušek.

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci potravinářských oborů chtějí pracovat ve svém oboru podprůměrně často. Celkem si chce najít práci ve svém oboru jen 29 % z nich oproti 37 % v průměru, naopak vyšší podíl (32 % oproti 25 %) chce pracovat v příbuzném oboru. Nižší je i podíl těch, kteří by chtěli pracovat v jiném oboru (nástavbě), který plánují studovat po vyučení (3 % oproti 7 % v průměru).

Graf 8: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Potravinářství a potravinářská chemie – kat. H (v % odpovědí)

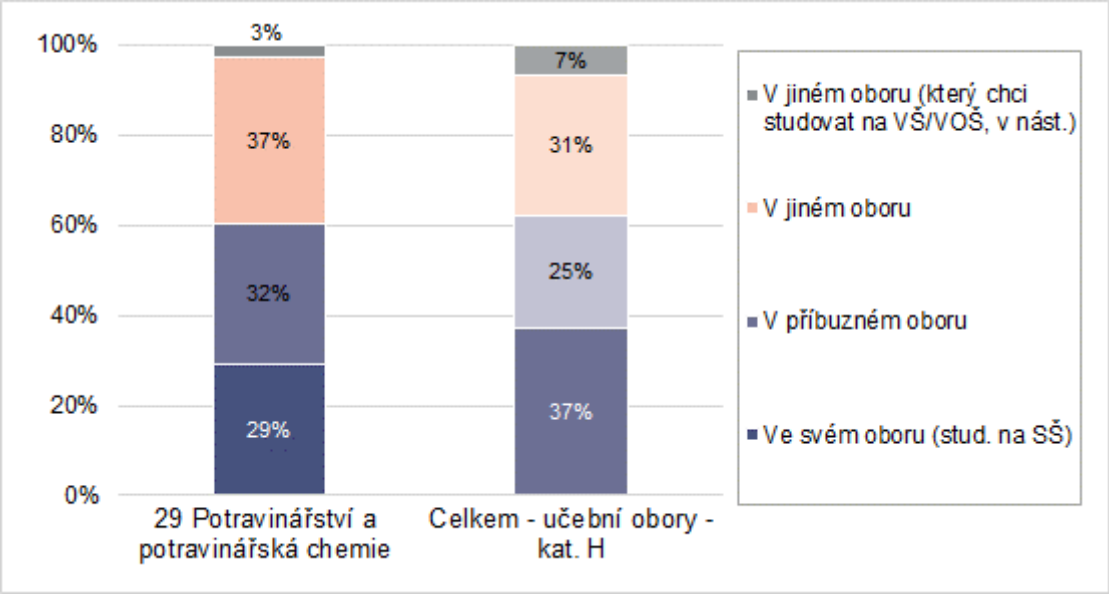

Tab. 6: Důvody pro práci v jiném oboru – Potravinářství a potravinářská chemie – kat. H (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[6]

	29 Potravinářství a potravinářská chem. (N=15)	Celkem-učební obory-kat. H (N=100)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	16%	20%	-4%
Obor mě přestal zajímat	18%	19%	-1%
V oboru je nedostatek pracovních míst	21%	12%	9%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	16%	12%	4%
V oboru jsou nízké platy	32%	19%	13%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	24%	14%	9%
Obor není perspektivní	21%	13%	8%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	16%	19%	-3%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	13%	15%	-2%

Důvody, proč chtějí absolventi potravinářských oborů pracovat v jiném oboru, souvisí nejčastěji s nízkými platy v oboru (32 %) a špatnými pracovními podmínkami (24 %), dále s nedostatkem pracovních míst (21 %) a malou perspektivou oboru (21 %). Ve srovnání

[6] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

s průměrem z učebních oborů jsou častějším důvodem, proč absolventi nechtějí pracovat v tomto oboru, nízké platy, nedobré pracovní podmínky a nedostatek pracovních míst.

Tab. 7: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Potravinářství a potravinářská chemie – kat. H (v % kladných odpovědí)

	29 Potravinářství a potravinářská chem. (N=38)	Celkem - učební ob. kat. H (N=270)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	47%	49%	-1%
Studovat nástavbové st. - denní	58%	43%	15%
Studovat nástavbové st. - dálkově	0%	5%	-5%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	5%	4%	2%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	0%	1%	-1%
Studovat v zahraničí	0%	1%	-1%
OSVČ (podnikat)	5%	10%	-5%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	21%	16%	5%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	5%	10%	-5%
Práce v zahraničí - brigáda	0%	4%	-4%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	3%	6%	-3%

Po vyučení chce 47 % absolventů potravinářských oborů pracovat jako zaměstnanci a nadprůměrně vysoký podíl z nich má zájem pokračovat v nástavbovém maturitním studiu (58 % oproti 43 %). Krátkodobý přivýdělek si chce hledat 21 % z nich a 5 % uvažuje o tom, že bude pracovat jako OSVČ.

36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (kat. H)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Z žáků stavebních oborů původně mělo zájem o tento obor 70 %, přitom rozhodně mělo zájem 23 % z nich, což je podprůměrná hodnota, naopak nadprůměrný je podíl žáků, kteří o obor spíše měli zájem (47 %). Původní vztah žáků k oboru tedy byl spíše vlažný. Zbývajících 30 % tento obor původně studovat nechtělo, z toho 3 % rozhodně ne.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Budoucí žáci ve skupině Stavebnictví, geodézie a kartografie si volili obor jednoznačně z důvodu snadného uplatnění na trhu práce (90 % oproti 65 % v průměru), dále je ovlivnil zájem o obor (77 %) a dobré finanční ohodnocení (73 %). Motivováni byli také zájmem zaměstnavatelů (63 %). Často si tyto obory žáci volili jako náhradní při nepřijetí na jiný obor (27 % oproti 14 % v průměru) a z důvodu špatného prospěchu (33 % oproti 18 % v průměru). Nadprůměrně vysoký podíl žáků byl k vyučení ve stavebních oborech motivován i možností získat stipendium (40 % oproti 21 % v průměru).

Graf 9: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Stavebnictví, geodézie a kartografie – kat. H (v % odpovědí)

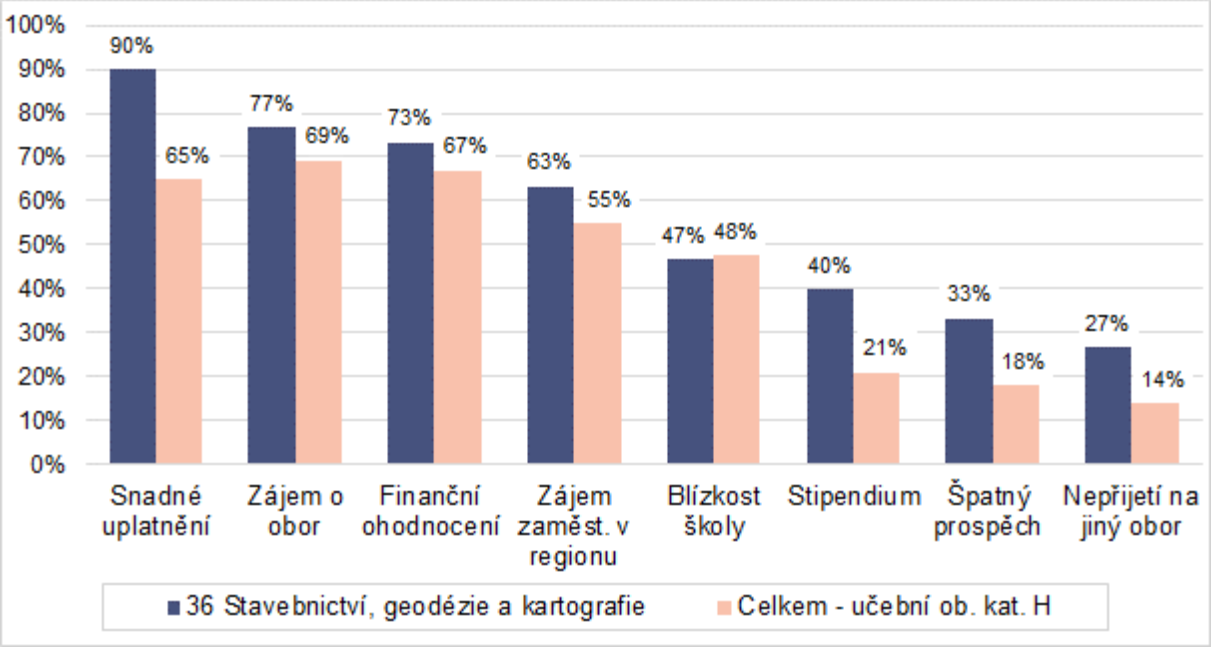

Z hlediska subjektů, které ovlivnily výběr tohoto oboru, žáci stavebních oborů nejčastěji uvádějí, že si zvolili obor na základě vlastního rozhodnutí (79 % oproti 84 % v průměru), ale v porovnání s ostatními skupinami učebních oborů je nadprůměrně často ovlivnili i rodiče, kteří se podíleli na výběru oboru u více než poloviny z nich (59 % oproti 50 %), a kamarádi (34 % oproti 22 %) a relativně vyšší vliv měli učitelé (17 %) a kariérový poradce na škole (14 %). Lidé z praxe představovali pro žáky nižší motivaci při výběru tohoto oborového zaměření, než odpovídá průměru (17 % oproti 23 % v průměru).

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI/KATEGORII VZDĚLÁNÍ

Žáci stavebních oborů kategorie H patří podobně jako žáci strojírenských učebních oborů k těm, kteří měli původně vysoký zájem se vyučit (72 % oproti 64 % v průměru), naopak podprůměrný byl podíl těch, kteří původně uvažovali o studiu SOŠ (17 % oproti 24 % v průměru), kolem 6 % pak mělo původně zájem o obor kategorie L0. Okrajově uvedli tito žáci, že zvažovali gymnázium (3 %).

Motivací pro výběr učební úrovně vzdělání byl pro žáky ve stavebních oborech především zájem o praktické studium (86 % oproti 78 % v průměru) a očekávání dobrého platového ohodnocení (83 % oproti 53 % v průměru). Významná část žáků byla motivována i možností získat stipendium (41 % oproti 15 % v průměru). Roli při výběru učební úrovně vzdělání hrála i finančně nižší náročnost vyučení oproti maturitnímu vzdělání (48 % oproti 32 % v průměru), což může ukazovat na určitou sociální podmíněnost této volby. Roli ve výběru učebního oboru hrál nadprůměrně často i špatný prospěch na ZŠ (48 % oproti 29 %) a nepřijetí žáků na maturitní obor (17 % oproti 14 % v průměru).

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Žáci ve skupině stavebních oborů v kategorii H hodnotí celkovou získanou úroveň vzdělání celkem pozitivně (85 %), což zhruba odpovídá průměru. Kladně hodnotí i všeobecné znalosti (85 %) a odborné teoretické znalosti a dovednosti (85 %), kde se opět příliš neliší od průměrných hodnot. Odborné praktické znalosti posuzují žáci stavebnických oborů lehce podprůměrně (78 % oproti 83 %). Komunikaci v cizím jazyce a práci na PC hodnotí kladně 70 % žáků těchto oborů, přitom hodnocení práce na PC je lehce pod průměrem hodnocení

v kategorii H. S výjimkou prezentačních dovedností, které jsou hodnoceny jako mírně podprůměrné (67 % kladných hodnocení oproti 71 %), jsou získané měkké dovednosti ve srovnání s ostatními obory hodnoceny jako průměrné nebo mírně nadprůměrné.

Tab. 8: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitost pro další uplatnění/studium – Stavebnictví, geodézie a kartografie – kat. H (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Stavebnictví, geodézie a kartog. (N=27)	Celkem- učební ob. kat. H (N=305)	Rozdíl	Stavebnictví, geodézie a kartog. (N=27)	Celkem- učební ob. kat. H (N=305)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	85%	87%	-2%	85%	89%	-4%	0%
Všeobecné znalosti	85%	86%	-1%	93%	90%	3%	-7%
Odborné teoretické znalosti a dov.	85%	84%	1%	93%	88%	5%	-7%
Odborné praktické znalosti a dov.	78%	83%	-6%	93%	91%	2%	-15%
Komunikace v cizím jazyce	70%	63%	7%	74%	73%	1%	-4%
Práce na PC	70%	76%	-5%	74%	73%	1%	-4%
Komunikační dovednosti	78%	78%	0%	85%	86%	-1%	-7%
Samostatné rozhodování	89%	81%	8%	85%	90%	-5%	4%
Schopnost řešit problémy	81%	79%	3%	85%	88%	-3%	-4%
Prezentační dovednosti	67%	71%	-4%	74%	77%	-3%	-7%
Schopnost pracovat v týmu	81%	78%	3%	85%	88%	-3%	-4%
Schopnost prac. samostatně	93%	86%	7%	93%	91%	1%	0%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	78%	80%	-2%	81%	88%	-7%	-4%
Znalosti nových tech. a postupů	74%	75%	-1%	85%	87%	-2%	-11%
Schopnost prezentovat se zaměst.	78%	68%	10%	81%	84%	-2%	-4%
Informace o trhu práce	67%	67%	-1%	81%	78%	3%	-15%
Ekonomické znalosti a dovednosti	70%	74%	-4%	81%	79%	3%	-11%

Ve skupině vyučených v oborech Stavebnictví, geodézie a kartografie patří k nejdůležitějším kompetencím odborné teoretické (93 %) a odborné praktické znalosti a dovednosti (93 %). Tyto kompetence jsou hodnoceny jako mírně nadprůměrně důležité i vzhledem k ostatním skupinám oborů. Na průměrné úrovni z hlediska důležitosti pro pracovní uplatnění, případně pro další studium je podle názoru žáků potřebná komunikace v cizím jazyce (74 %), schopnost práce na PC (74 %) a komunikační dovednosti (85 %).

Mezi kompetence, které jsou absolventy považovány za důležité, ale podíl těch, kteří jejich úroveň hodnotí kladně, je nižší, patří zejména odborné praktické znalosti a dovednosti a znalosti nových technologií a postupů.

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci stavebních oborů kategorie H jsou se zvoleným oborem spokojeni podprůměrně často. Stejný obor by si při možnosti zopakovat (hypoteticky) volbu svého oboru zvolila méně než polovina z nich (48 % z nich oproti průměru, který činí 57 %).

Graf 10: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Stavebnictví, geodézie a kartografie – kat. H (v % odpovědí)

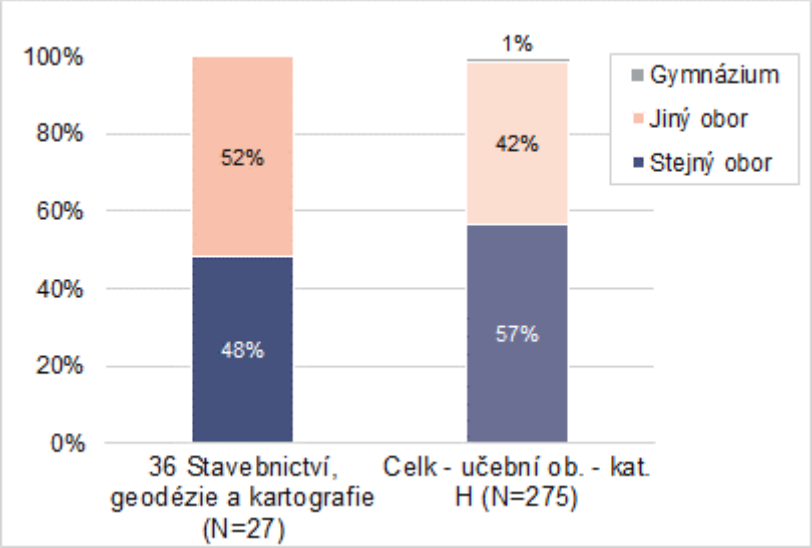

Graf 11: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru – Stavebnictví, geodézie a kartografie – kat. H (v %, možnost výběru více odpovědí)

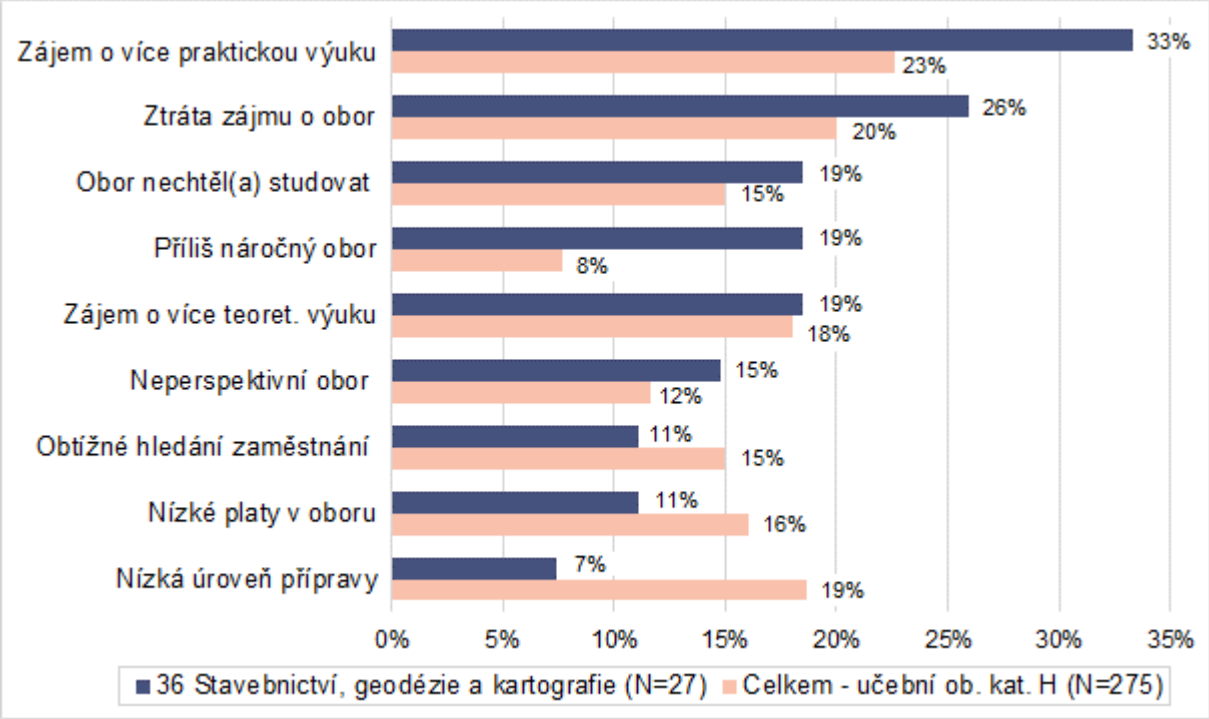

Nejčastějšími důvody, proč by si žáci stavebních oborů při hypotetické možnosti zopakovat svoji volbu vybrali jiný obor vzdělání, jsou zájem o více praktickou výuku (33 % oproti 23 % v průměru) a ztráta zájmu o obor (26 % oproti 20 % v průměru). Dále by preferovali jiný obor z důvodu zájmu o více teoretickou výuku (19 %) nebo proto, že obor nikdy nechtěli studovat (19 % oproti 15 % v průměru). Menší podíl žáků by si zvolil raději jiný obor, protože obor byl příliš náročný (19 % oproti 8 %). S výjimkou vyššího zájmu o teoretickou výuku, která je uváděna podobně často jako v jiných oborech, větší zájem o praktickou výuku nebo příliš velká náročnost oboru jsou ve srovnání s průměrem uváděny častěji.

Z hlediska náročnosti oboru hodnotí 15 % žáků stavebních oborů tento obor jako velmi snadný a 11 % jako celkem snadný, 52 % hodnotí obor ani jako příliš snadný, ani jako příliš nesnadný.

Celkově se s nějakými obtížemi při zvládnutí vyučení v oboru potýkalo asi 22 % z nich (což je mírně nad průměrem 18 %), z toho 7 % se obávalo nezvládnutí závěrečných zkoušek.

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci ze skupiny Stavebnictví, geodézie a kartografie chtějí pracovat ve svém oboru nadprůměrně často. Celkem si chce najít práci přímo v tomto oboru 46 % z nich oproti 37 % v průměru. Vzhledem k tomu, že podíl těch, kteří chtějí pracovat v příbuzném oboru, je naopak nízký (12 %), je výsledné procento absolventů, kteří se chtějí uplatnit mimo svůj obor, mírně nadprůměrné (38 % oproti 31 %).

Graf 12: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Stavebnictví, geodézie a kartografie – kat. H (v % odpovědí)

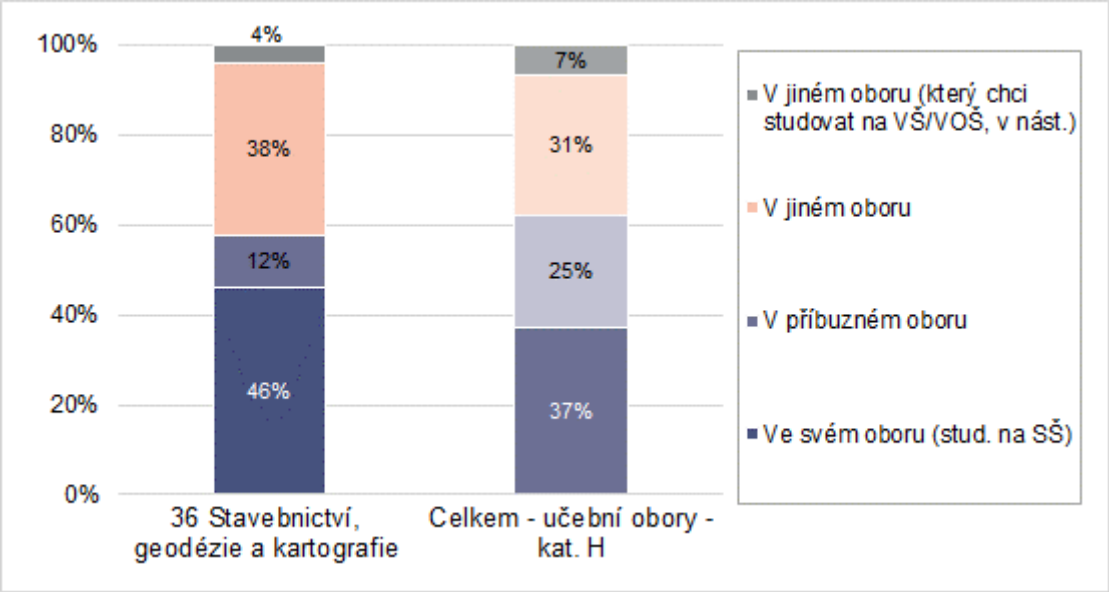

Absolventi stavebních oborů chtějí odejít za prací do jiného oboru nejčastěji z důvodu ztráty zájmu o obor (23 % oproti 19 % v průměru), získání lepší nabídky v jiném oboru (23 % oproti 19 % v průměru) nebo proto, že v oboru nikdy nechtěli pracovat (19 %). Naopak málo často jsou důvodem nízké platy (4 %).

Tab. 9: Důvody pro práci v jiném oboru – Stavebnictví, geodézie a kartografie – kat. H (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[7]

	36 Stavebnictví, geodézie a kartog. (N=11)	Celkem-učební obory-kat. H (N=100)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	19%	20%	0%
Obor mě přestal zajímat	23%	19%	4%
V oboru je nedostatek pracovních míst	8%	12%	-4%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	8%	12%	-4%
V oboru jsou nízké platy	4%	19%	-15%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	8%	14%	-7%
Obor není perspektivní	12%	13%	-1%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	23%	19%	4%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	12%	15%	-3%

[7] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

Tab. 10: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Stavebnictví, geodézie a kartografie – kat. H (v % odpovědí)

	36 Stavebnictví, geodézie a kartog. (N=27)	Celkem - učební ob. kat. H (N=270)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	59%	49%	11%
Studovat nástavbové st. - denní	26%	43%	-17%
Studovat nástavbové st. - dálkově	7%	5%	3%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	0%	4%	-4%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	0%	1%	-1%
Studovat v zahraničí	4%	1%	3%
OSVČ (podnikat)	15%	10%	4%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	0%	16%	-16%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	0%	10%	-10%
Práce v zahraničí - brigáda	7%	4%	3%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	7%	6%	1%

Z hlediska pracovních a studijních plánů po vyučení chtějí absolventi stavebních oborů nejčastěji začít pracovat jako zaměstnanci (59 % oproti průměru 49 %), naopak nižší je jejich zájem studovat dál v denním nástavbovém studiu (26 % oproti 43 %). Podíl těch, kteří chtějí studovat nástavbu dálkově, činí 7 %. Poměrně značný je pak zájem absolventů stavebních oborů pracovat jako OSVČ (15 % oproti 10 %).

41 Zemědělství a lesnictví (kat. H)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Žáci zemědělských učebních oborů patří k těm, jejichž původní zájem o obor byl zhruba na úrovni průměru. Původně mělo zájem o tento obor 72 % z nich, z toho ovšem jen 28 % rozhodně mělo zájem o obor a 44 % spíše mělo zájem. Naopak 18 % spíše nemělo zájem a 10 % z nich původně rozhodně tento obor studovat nemělo.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Ve skupině Zemědělství a lesnictví byl mírně nadprůměrnou motivací pro výběr tohoto oboru zájem o obor (74 %) a výrazně nadprůměrně často si žáci vybírali tento obor z důvodu blízkosti školy (69 % oproti 48 % v průměru). Roli hrálo i snadné pracovní uplatnění v tomto oboru (67 % což se příliš neliší od průměru 65 %). Menší motivací ve srovnání s jinými obory představovalo očekávané finanční ohodnocení (56 % oproti 67 % v průměru). Relativně častěji si žáci volili zemědělské obory kategorie H kvůli špatnému prospěchu (31 % oproti 18 % v průměru) nebo z důvodu nepřijetí na jiný obor (21 % oproti 14 % v průměru).

Graf 13: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Zemědělství a lesnictví – kat. H (v % odpovědí)

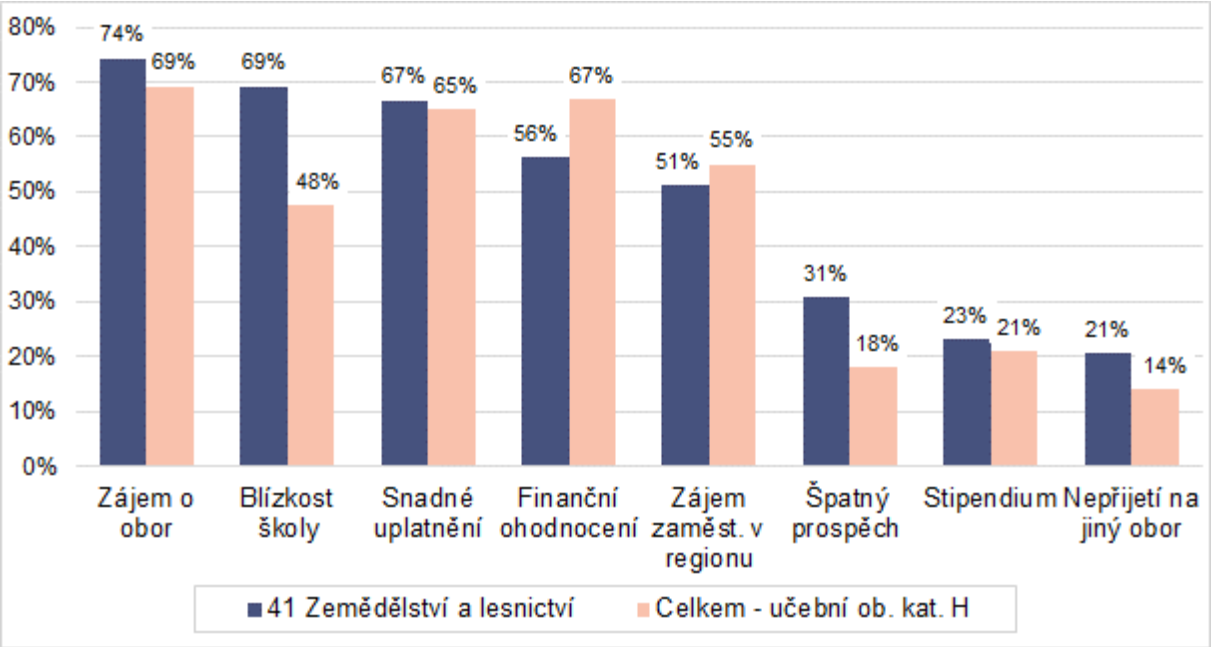

Z hlediska vlivu dalších subjektů si žáci zemědělské a lesnické obory nejčastěji vybírali na základě svého rozhodnutí (82 %), ale ve srovnání s ostatními obory je velmi často ovlivnili i kamarádi (39 %) a lidé z praxe (29 %).

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI/KATEGORII VZDĚLÁNÍ

Žáci zemědělských oborů kategorie H měli mírně nadprůměrný zájem se vyučit (68 % oproti 63 % v průměru), ovšem necelá třetina (29 % oproti 24 % v průměru) měla zájem o studium maturitního oboru na SOŠ. V rámci námi sledovaného vzorku žáci neuváděli, že by měli původně zájem o obory kategorie L0. Původní zájem o gymnázium zmiňovali žáci jen okrajově (3 %).

Motivací pro výběr učební úrovně vzdělání pro žáky ve skupině Zemědělství a lesnictví byl podobně jako v jiných oborech především zájem o prakticky zaměřené studium (82 %) a dále pak očekávání dobrého platového ohodnocení (61 % oproti 53 % v průměru). Důležitou roli pro výběr učebního oboru hrála kratší doba studia (53 % oproti 38 % v průměru). Asi třetina si vybrala učební obor z důvodu nižší finanční náročnosti studia (34 %). Horší prospěch ovlivnil volbu učební úrovně u 32 % žáků těchto oborů a 21 % z důvodu nepřijetí na maturitní obor.

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Žáci zemědělských oborů kategorie H hodnotí celkovou úroveň školní přípravy zhruba průměrně (86 %). Podprůměrně ve srovnání s ostatními obory kategorie H jsou hodnoceny získané všeobecné znalosti (78 %) a odborné teoretické znalosti (75 %). Odborné praktické znalosti jsou hodnoceny zhruba na úrovni průměru (83 %). Podprůměrně je v těchto oborech hodnocena znalost komunikace v cizím jazyce (50 % oproti 63 %). Hodnocení většiny ostatních kompetencí se příliš neliší od průměru za všechny učební obory.

Tab. 11: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitosti pro další uplatnění/studium – Zemědělství a lesnictví – kat. H (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Zemědělství a lesnictví (N=36)	Celkem- učební ob. kat. H (N=305)	Rozdíl	Zemědělství a lesnictví (N=31)	Celkem- učební ob. kat. H (N=246)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	86%	87%	-1%	90%	89%	1%	-4%
Všeobecné znalosti	78%	86%	-8%	81%	90%	-9%	-3%
Odborné teoretické znalosti a dov.	75%	84%	-9%	90%	88%	2%	-15%
Odborné praktické znalosti a dov.	83%	83%	0%	97%	91%	6%	-13%
Komunikace v cizím jazyce	50%	63%	-13%	68%	73%	-5%	-18%
Práce na PC	78%	76%	2%	61%	73%	-12%	16%
Komunikační dovednosti	75%	78%	-3%	90%	86%	4%	-15%
Samostatné rozhodování	81%	81%	-1%	94%	90%	3%	-13%
Schopnost řešit problémy	81%	79%	2%	97%	88%	9%	-16%
Prezentační dovednosti	69%	71%	-1%	77%	77%	1%	-8%
Schopnost pracovat v týmu	75%	78%	-3%	94%	88%	5%	-19%
Schopnost prac. samostatně	89%	86%	3%	100%	91%	9%	-11%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	81%	80%	0%	100%	88%	12%	-19%
Znalosti nových tech. a postupů	69%	75%	-5%	94%	87%	7%	-24%
Schopnost prezentovat se zaměst.	69%	68%	1%	84%	84%	0%	-14%
Informace o trhu práce	61%	67%	-6%	68%	78%	-10%	-7%
Ekonomické znalosti a dovednosti	78%	74%	4%	77%	79%	-1%	0%

Ve skupině Zemědělství a lesnictví žáci těchto učebních oborů hodnotí jako velmi důležitou celkovou úroveň školní přípravy (90 %). Pro všechny žáky je důležitá schopnost samostatné práce a schopnost pracovat na strojích (100 %), dále jsou důležité odborné praktické znalosti (97 %), schopnost řešit problémy (97 %), dále znalost nových technologií a postupů (94 %) a samostatné rozhodování (94 %) a také odborné teoretické znalosti (90 %). Tyto dovednosti hodnotí jako nadprůměrně důležité i ve srovnání s ostatními skupinami oborů.

Znalosti nových technologií a postupů jsou hodnoceny jako velmi důležité, ale procento absolventů, kteří hodnotí získané dovednosti v této oblasti kladně, dosahuje jen 69 %. Vyšší rozdíl najdeme i ve schopnosti pracovat na strojích a zařízeních, které jsou podstatné pro všechny žáky, ale kladně tuto schopnost hodnotí jen kolem 81 %.

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci zemědělských oborů jsou se zvoleným oborem spokojeni výrazně nadprůměrně, stejný obor by si při možnosti zopakovat volbu oboru znovu zvolilo 74 % z nich oproti průměru, který činí 57 %.

Graf 14: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Zemědělství a lesnictví – kat. H (v % odpovědí)

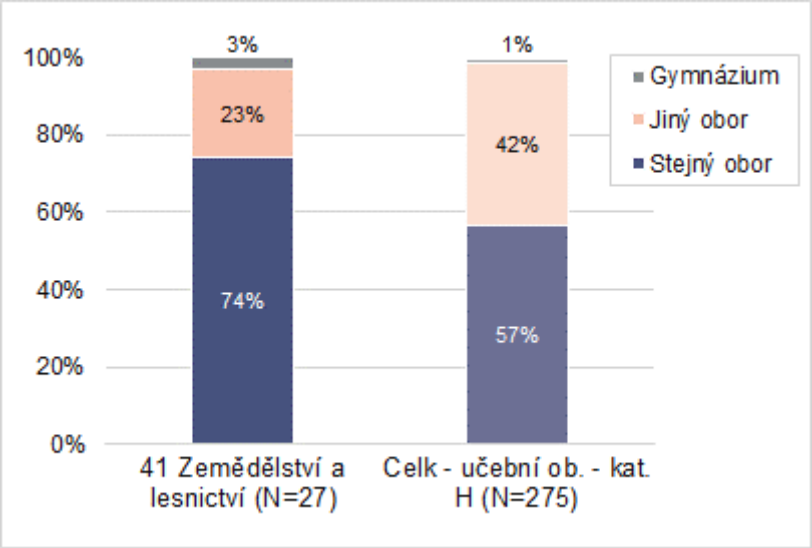

Žáci, kteří by si zvolili jiný obor, uvádějí jako nejčastější důvod nespokojenosti nízkou úroveň přípravy (16 %), dále by dali přednost více praktické výuce (13 %) a stejné procento žáků uvádí, že tento obor nikdy nechtěli studovat (13 %) a 10 % o obor ztratilo zájem. Zatímco část žáků je s oborem nespokojena z důvodu málo praktické výuky, 10 % by si vybralo jiný obor z důvodu zájmu o více teoreticky zaměřenou výuku. Vzhledem k tomu, že podíl absolventů, kteří by si raději vybrali jiný obor, je ve srovnání s ostatními obory nízký, je i zastoupení uvedených důvodů nižší než průměr.

Graf 15: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru – Zemědělství a lesnictví–- kat. H (v %, možnost výběru více odpovědí)

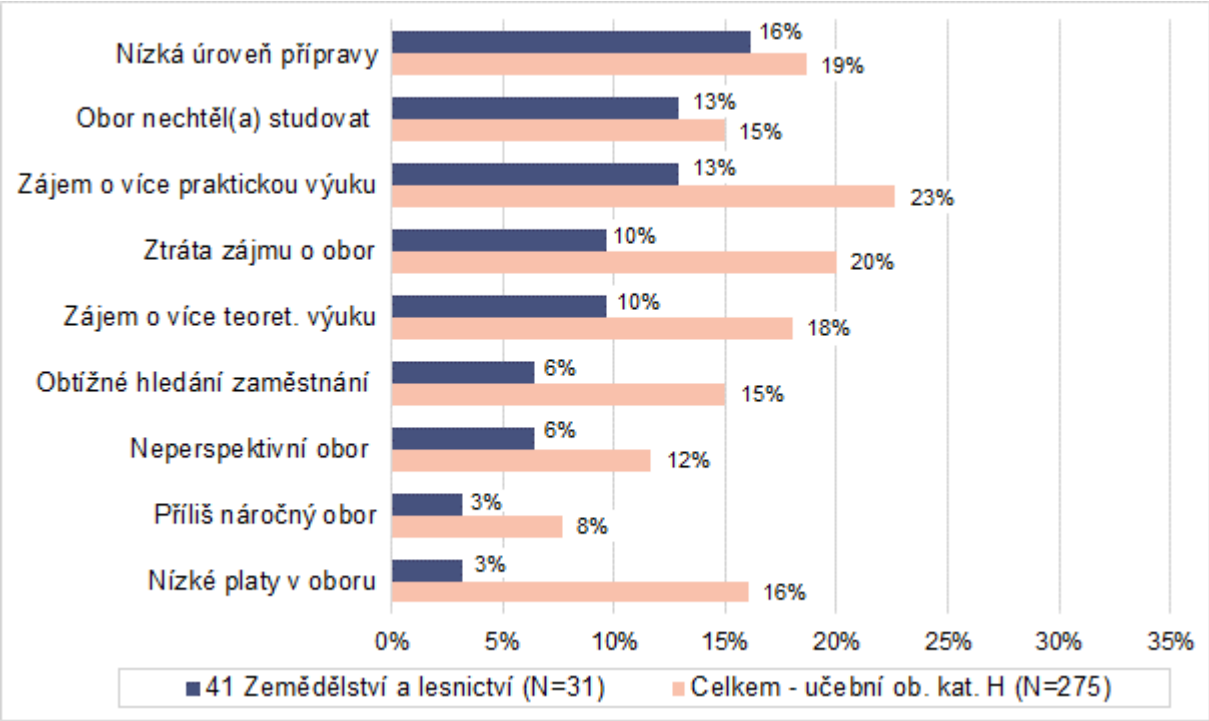

Z hlediska náročnosti oboru hodnotí 7 % absolventů obory ve skupině Zemědělství a lesnictví jako velmi snadné, 23 % jako spíše snadné a podle 40 % absolventů nejsou ani příliš snadné, ani příliš náročné. Celkově poměrně vysoký podíl absolventů uvádí, že zvládnutí oboru pro ně bylo obtížné (30 % oproti 18 %), z toho 17 % uvedlo, že vyučení v oboru bylo obtížné, 7 % hrozil předčasný odchod ze školy a 6 % uvedlo obtíže se složením závěrečné zkoušky.

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Přestože by si poměrně vysoký podíl absolventů znovu zvolil stejné oborové zaměření, podíl žáků ze skupiny Zemědělství a lesnictví, kteří si chtějí najít práci ve svém oboru, je lehce podprůměrný. Celkem plánovalo v závěru střední školy pracovat přímo v oboru 33 % z nich oproti 37 % v průměru. Nižší je i podíl těch, kteří chtějí pracovat v příbuzném oboru (20 % oproti 25 % v průměru). Podíl absolventů, kteří chtějí pracovat v jiném oboru, je tak naopak nadprůměrně vysoký (40 % oproti 31 %).

Graf 16: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Zemědělství a lesnictví – kat. H (v % odpovědi)

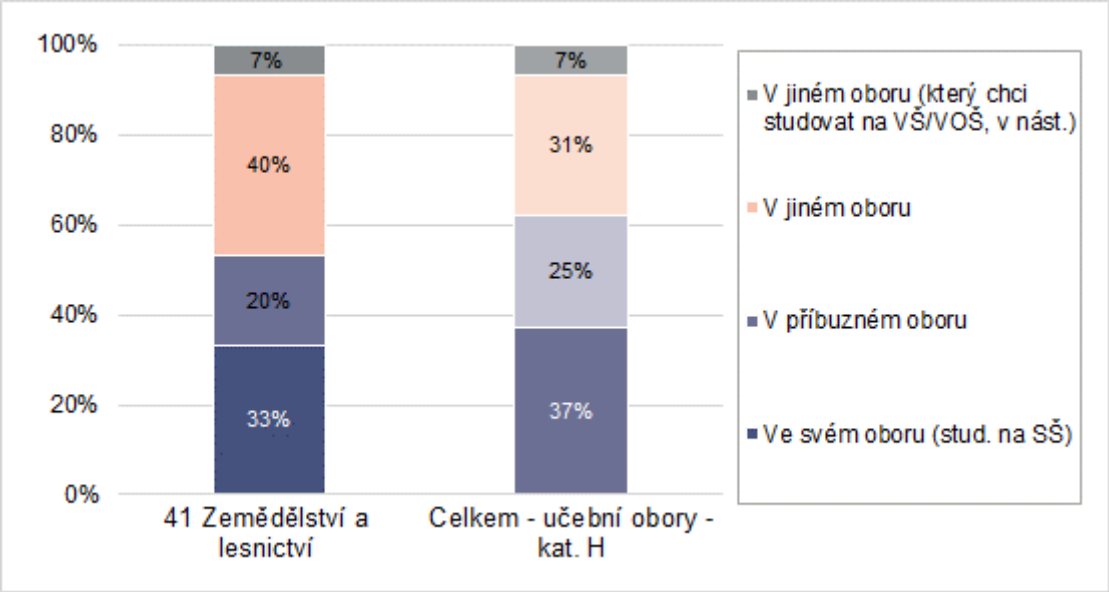

Nejčastějším důvodem, proč žáci zemědělských oborů chtějí odejít za prací do jiného oboru, je skutečnost, že v oboru nikdy pracovat nechtěli (37 %) a dále ztráta zájmu o obor (27 %). Stejné procento plánuje pracovat mimo obor, protože dostali lepší nabídku práce v jiném oboru (27 %). Pětina absolventů uvádí jako jeden z důvodů odchodu mimo obor nízké platy v oboru a 13 % špatné pracovní podmínky. Stejné procento jako jeden z důvodů, proč uvažují o práci mimo původní obor, uvádí zájem získat vzdělání v jiném oboru a posléze v něm pracovat.

Tab. 12: Důvody pro práci v jiném oboru – Zemědělství a lesnictví – kat. H (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[8]

	41 Zemědělství a lesnictví (N=14)	Celkem-učební obory-kat. H (N=100)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	37%	20%	17%
Obor mě přestal zajímat	27%	19%	8%
V oboru je nedostatek pracovních míst	7%	12%	-5%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	3%	12%	-8%
V oboru jsou nízké platy	20%	19%	1%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	13%	14%	-1%
Obor není perspektivní	10%	13%	-3%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	27%	19%	8%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	13%	15%	-1%

[8] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

Absolventi zemědělských oborů chtějí po vyučení nejčastěji pracovat jako zaměstnanci (63 % z nich oproti 49 % v průměru). Nad průměrem je také podíl absolventů, kteří zvažují pracovat jako OSVČ (23 % oproti 10 % v průměru). Nižší je naopak podíl absolventů, kteří chtějí po vyučení studovat v denním nástavbovém studiu (30 % oproti 43 % v průměru).

Tab. 13: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Zemědělství a lesnictví – kat. H (v % kladných odpovědí)

	41 Zemědělství a lesnictví (N=30)	Celkem - učební ob. kat. H (N=270)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	63%	49%	15%
Studovat nástavbové st. - denní	30%	43%	-13%
Studovat nástavbové st. - dálkově	0%	5%	-5%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	0%	4%	-4%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	7%	1%	6%
Studovat v zahraničí	0%	1%	-1%
OSVČ (podnikat)	23%	10%	13%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	10%	16%	-6%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	10%	10%	0%
Práce v zahraničí - brigáda	7%	4%	2%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	3%	6%	-3%

65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (kat. H)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Žáci ze skupiny Gastronomie, hotelnictví a turismus měli v porovnání s jinými obory průměrně vysoký zájem právě o tento obor. Celkově mělo původně v úmyslu se vzdělávat v tomto oboru 69 % žáků, z toho 35 % rozhodně ano a 34 % spíše ano. Naopak 18 % spíše o obor zájem nemělo a 13 % rozhodně nemělo zájem.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Ve skupině Gastronomie, hotelnictví a turismus největší roli při výběru oboru hrál zájem o obor (72 %), což zhruba odpovídá průměru. Velmi často, a to i ve srovnání s průměrem, si žáci toto oborové zaměření vybírali podle blízkosti školy (72 % oproti 48 %). Na třetím místě z hlediska motivace k výběru oboru bylo snadné uplatnění na trhu práce (62 %), čímž se příliš neliší od průměru (65 %). Naopak ve srovnání s ostatními obory žáky méně často motivovalo očekávání dobrého finančního ohodnocení (52 % oproti 67 % v průměru). Špatný prospěch (18 %) a nepřijetí na jiný obor (14 %) byly méně častými důvodem volby oboru a žáci gastronomických oborů se v tomto neodlišují od průměru.

Graf 17: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Gastronomie, hotelnictví a turismus – kat. H (v % odpovědí)

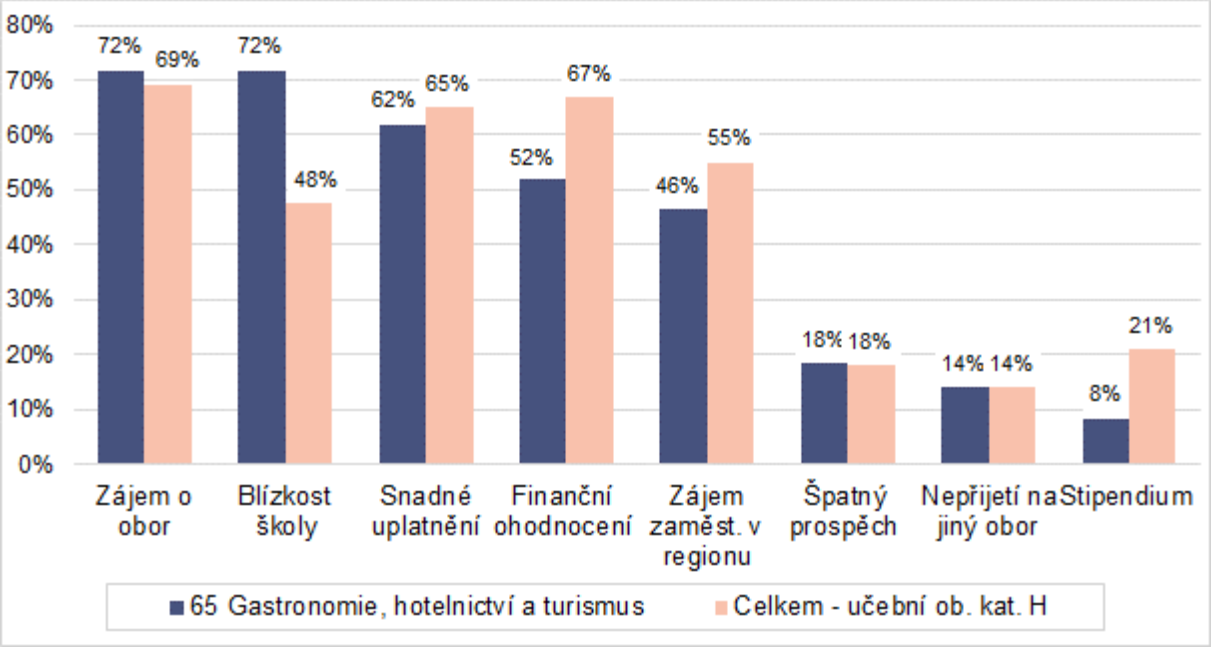

Gastronomické obory si žáci vybírají především na základě vlastní úvahy (86 %) a často i pod vlivem lidí z praxe (24 %), naopak méně často je tímto směrem ovlivňovali rodiče (39 %).

Z hlediska náročnosti oboru hodnotí 13 % absolventů ve skupině Gastronomie, hotelnictví a turismus obor jako velmi snadný, 36 % jako celkem snadný a 42 % absolventů uvedlo, že nebyl ani příliš snadný, ani příliš náročný. Poměrně nízký je podíl žáků, kteří zvládnutí oboru považovali za obtížné nebo měli obtíže se zvládnutím závěrečné zkoušky (10 %).

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI/KATEGORII VZDĚLÁNÍ

Ve skupině Gastronomie, hotelnictví a turismus mělo o vyučení zájem původně jen 61 % žáků, naopak čtvrtina žáků (25 %) měla původně ambice studovat maturitní obor na SOŠ a kolem 11 % žáků mělo zájem o obor kategorie L0. Okrajově pak žáci uvedli, že zvažovali i studium gymnázia (3 %).

Žáci si volili učební úroveň vzdělání zejména z důvodu zájmu o prakticky zaměřené studium (67 %), ve srovnání s průměrem byl ale tento důvod méně častý (78 % v průměru), 43 % předpokládalo, že vyučení v oboru jim zajistí dobré platové ohodnocení, 33 % mělo zájem o finančně méně náročné studium a 26 % jej volilo kvůli horšímu prospěchu. Nadprůměrně často si zvolili vyučení z důvodu kratší doby studia (45 %).

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Hodnocení celkové úrovně vzdělání ve skupině gastronomických učebních oborů je velmi mírně pod průměrem ze všech skupin oborů (84 % oproti 87 %). Lehce pod průměrem je i hodnocení získané úrovně všeobecných znalostí (82 % oproti 86 %). Hodnocení odborných teoretických znalostí a dovedností (81 %) a odborných praktických znalostí (81 %) se příliš neliší od průměru. Naopak nad průměrem je hodnocení komunikačních dovedností v cizím jazyce (74 % oproti 63 % v průměru) a schopnost pracovat bez dozoru (92 % oproti 86 %) a schopnost pracovat v týmu (84 % oproti 78 % v průměru). Poměrně kladně hodnotí i informovanost o trhu práce (73 % oproti 67 %) a schopnost prezentovat se zaměstnavatelům (73 % oproti 68 % v průměru).

Tab. 14: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitosti pro další uplatnění/studium – Gastronomie, hotelnictví a turismus – kat. H (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Gastronomie hotelnictví a tur. (N=62)	Celkem- učební ob. kat. H (N=305)	Rozdíl	Gastronomie hotelnictví a tur. (N=55)	Celkem- učební ob. kat. H (N=246)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	84%	87%	-3%	85%	89%	-4%	-2%
Všeobecné znalosti	82%	86%	-4%	84%	90%	-6%	-1%
Odborné teoretické znalosti a dov.	81%	84%	-3%	91%	88%	3%	-10%
Odborné praktické znalosti a dov.	81%	83%	-3%	87%	91%	-4%	-7%
Komunikace v cizím jazyce	74%	63%	11%	76%	73%	4%	-2%
Práce na PC	79%	76%	3%	75%	73%	1%	4%
Komunikační dovednosti	81%	78%	3%	93%	86%	7%	-12%
Samostatné rozhodování	81%	81%	-1%	85%	90%	-5%	-5%
Schopnost řešit problémy	79%	79%	0%	82%	88%	-6%	-3%
Prezentační dovednosti	73%	71%	2%	78%	77%	1%	-6%
Schopnost pracovat v týmu	84%	78%	6%	89%	88%	1%	-5%
Schopnost prac. samostatně	92%	86%	6%	89%	91%	-2%	3%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	74%	80%	-6%	84%	88%	-4%	-9%
Znalosti nových tech. a postupů	76%	75%	1%	84%	87%	-3%	-8%
Schopnost prezentovat se zaměst.	73%	68%	5%	85%	84%	2%	-13%
Informace o trhu práce	73%	67%	5%	80%	78%	2%	-7%
Ekonomické znalosti a dovednosti	74%	74%	0%	78%	79%	0%	-4%

Zaměříme-li se na důležitost vybraných kompetencí pro pracovní uplatnění nebo další studium, pak podle názoru žáků ve skupině Gastronomie, hotelnictví a turismus jsou nejdůležitější odborné teoretické znalosti (91 %) a komunikační dovednosti (93 %). Tyto kompetence jsou zároveň hodnoceny jako nadprůměrně důležité i vzhledem k ostatním skupinám oborů. Celkovou úroveň vzdělání (85 %), všeobecné znalosti (84 %) a odborné praktické znalosti (87 %) hodnotí žáci jako důležité, ale ve srovnání s jinými skupinami oborů je jejich důležitost považována za nižší. Přibližně tři čtvrtiny žáků považují pro svoji práci za podstatnou komunikaci v cizím jazyce a schopnost práce na PC, což zhruba odpovídá průměru. Důležitá je podle žáků i schopnost prezentovat se zaměstnavatelům, s úrovní této dovednosti je ale spokojeno jen 73 % žáků.

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci ze skupiny Gastronomie, hotelnictví a turismus jsou se zvoleným oborem spokojeni podprůměrně často. Stejný obor by si při možnosti zopakovat volbu oboru znovu zvolilo jen 44 % oproti průměru, který činí 57 %.

Graf 18: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Gastronomie, hotelnictví a turismus – kat. H (v % odpovědí)

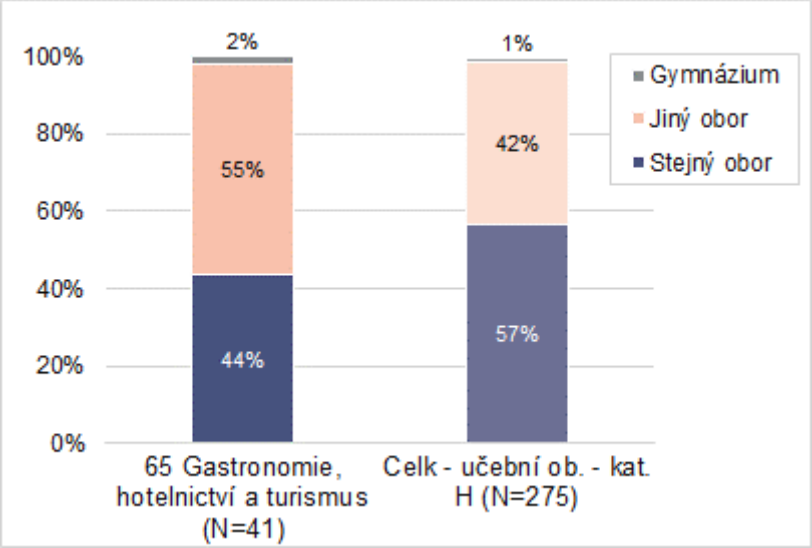

Žáci ze skupiny Gastronomie, hotelnictví a turismus uvádějí jako nejčastější důvod, proč by si hypoteticky zvolili jiný obor, nízkou úroveň vzdělání (33 %). Dále by dali přednost více teoretické výuce (31 %), přitom stejné procento by naopak upřednostnilo praktickou výuku (31 %). Častým důvodem je také ztráta zájmu o obor (31 %), nespokojenost s nízkými platy v oboru (24 %) a skutečnost, že obor nikdy studovat nechtěli (24 %).

Graf 19: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru – Gastronomie, hotelnictví a turismus – kat. H (v %, možnost výběru více odpovědí)

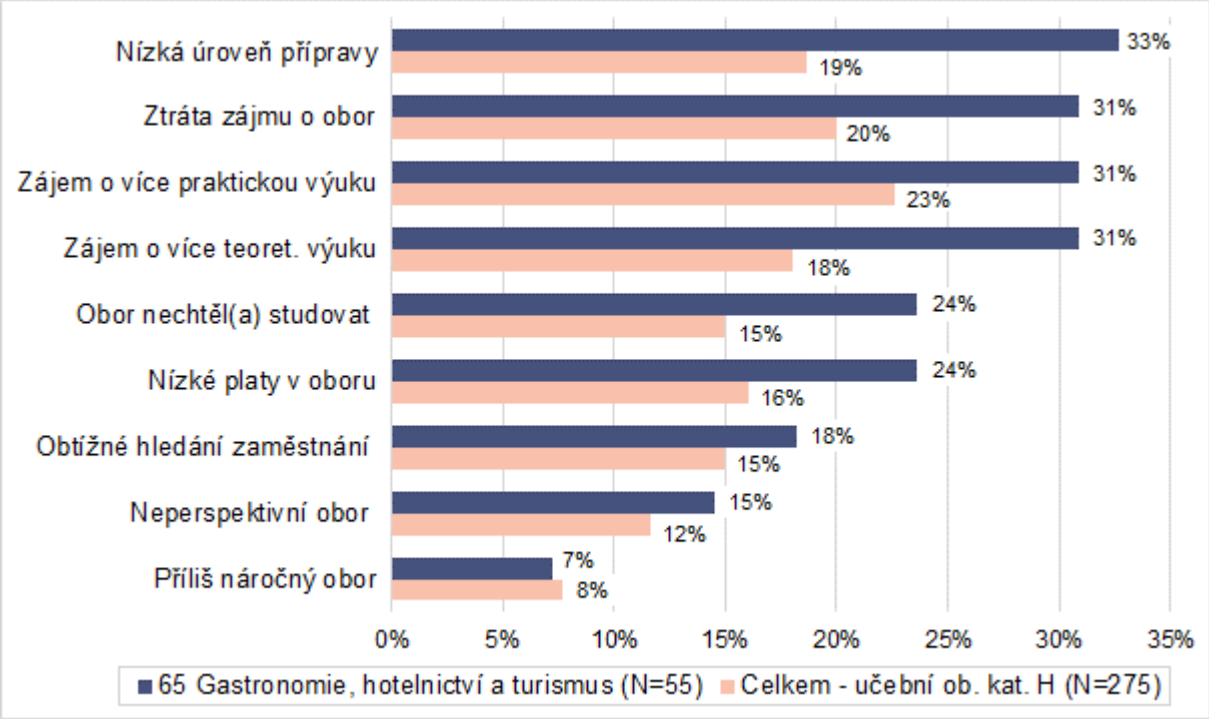

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci ze skupiny Gastronomie, hotelnictví a turismus mají poměrně nízký zájem hledat si po vyučení práci přímo ve svém oboru. Celkem plánovalo najít si práci v oboru jen 29 % z nich oproti 37 % v průměru. Podíl těch, kteří chtějí pracovat v příbuzném oboru, dosahuje 27 %, což přibližně odpovídá průměru. 4 % předpokládají, že si najdou práci v jiném oboru, který

po vyučení vystudují. Procento absolventů, kteří chtějí odejít pracovat do úplně jiného oboru, je tedy nadprůměrně vysoké (40 % oproti 31 %).

Graf 20: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Gastronomie, hotelnictví a turismus – kat. H (v % odpovědí)

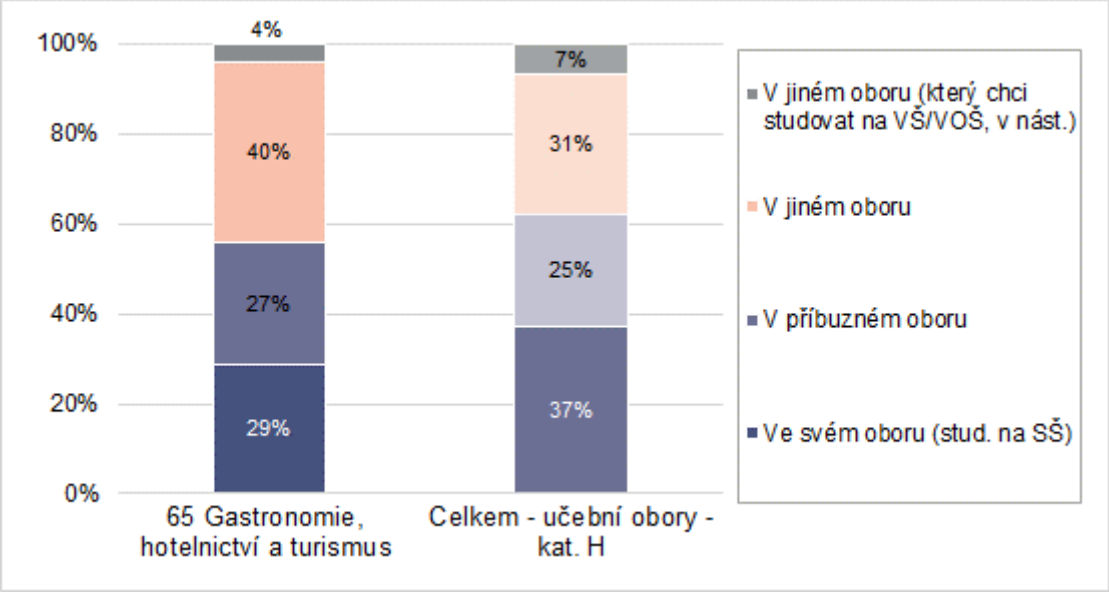

Nejčastější důvody, proč absolventi ve skupině Gastronomie, hotelnictví a turismus plánují po vyučení zahájit pracovní dráhu v jiném oboru, spočívají zejména v nepříznivé situaci na trhu práce, kdy jako častý důvod hledání práce mimo obor uvádějí nízké platy v oboru (27 %) a špatné pracovní podmínky (25 %). Významnými důvody, proč si chtějí najít práci v jiném oboru, je také původní nezájem o obor (27 %) a ztráta zájmu o obor (25 %) a dále i lepší pracovní nabídka zaměstnání v jiném oboru (23 %).

Tab. 15: Důvody pro práci v jiném oboru – Gastronomie, hotelnictví a turismus – kat. H (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[9]

	65 Gastronomie, hotelnictví a tur. (N=22)	Celkem-učební obory-kat. H (N=100)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	27%	20%	7%
Obor mě přestal zajímat	25%	19%	6%
V oboru je nedostatek pracovních míst	13%	12%	2%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	17%	12%	6%
V oboru jsou nízké platy	27%	19%	8%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	25%	14%	11%
Obor není perspektivní	19%	13%	6%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	23%	19%	4%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	19%	15%	4%

Zaměříme-li se na další pracovní, případně studijní plány po vyučení, pak přibližně polovina absolventů ze skupiny Gastronomie, hotelnictví a turismus plánuje po ukončení školy pracovat jako zaměstnanec (49 %), asi třetina z nich (32 %) má zájem studovat v denním nástavbovém

[9] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

studiu a dalších 8 % uvažuje o absolvování nástavby v dálkové formě. Kolem 8 %, což je lehce pod průměrem, uvažuje o tom, že bude pracovat jako OSVČ.

Tab. 16: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Gastronomie, hotelnictví a turismus – kat. H (v % kladných odpovědí)

	65 Gastronomie, hotelnictví a tur. (N=53)	Celkem - učební ob. kat. H (N=270)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	49%	49%	1%
Studovat nástavbové st. - denní	32%	43%	-11%
Studovat nástavbové st. - dálkově	8%	5%	3%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	6%	4%	2%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	0%	1%	-1%
Studovat v zahraničí	0%	1%	-1%
OSVČ (podnikat)	8%	10%	-3%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	11%	16%	-5%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	17%	10%	7%
Práce v zahraničí - brigáda	4%	4%	-1%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	2%	6%	-4%

66 Obchod (kat. H)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Žáci ze skupiny Obchod měli v porovnání s jinými obory výrazně podprůměrný zájem vyučit se právě v tomto oboru. Zájem o tento obor mělo původně 45 %, z toho jen 17 % rozhodně ano a 28 % spíše ano. Naopak 34 % se spíše nechtělo v oboru vyučit a zhruba pětina (21 %) budoucích žáků skupiny Obchod rozhodně o vyučení v tomto oboru zájem neměla.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Ve skupině Obchod největší roli při výběru oboru hrála, na rozdíl od většiny ostatních oborů, blízkost školy (76 % oproti průměru 48 %). Až na druhém místě si žáci vybírali tento obor z důvodu zájmu o obor (59 % oproti 69 %). Ve srovnání s ostatními obory si obor Obchod žáci vybírali také méně často z důvodu snadného uplatnění na trhu práce (45 % oproti 65 % v průměru), předpokládaného finančního ohodnocení (31 % oproti 67 %) nebo zájmu zaměstnavatelů v regionu (31 % oproti 55 % v průměru). Naopak nadprůměrně častým důvodem bylo nepřijetí na jiný obor (21 % oproti 14 % v průměru) a zhruba na úrovni průměru byl podíl žáků, kteří si obor vybrali z důvodu špatného prospěchu (17 %). V zásadě tedy motivací pro výběr tohoto oboru není příliš často ani zájem, ani uplatnění na trhu práce, ale obor si žáci často volí podle blízkosti školy a jako obor náhradní.

Graf 21: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Obchod – kat. H (v % odpovědí)

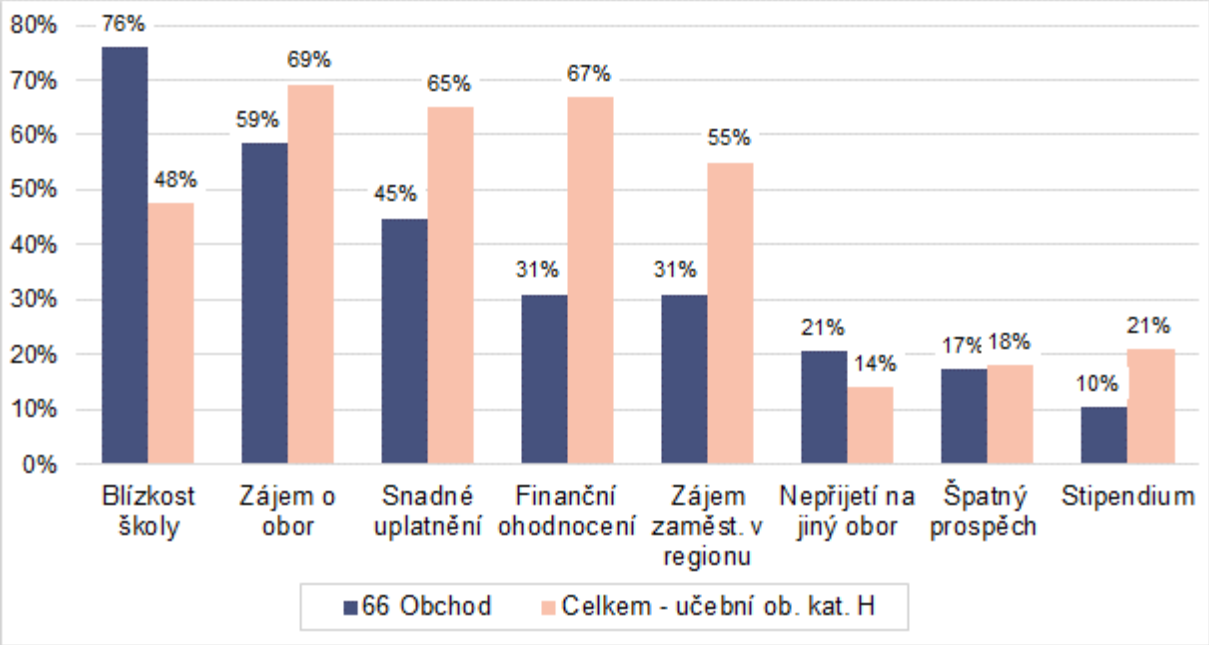

Do oboru Obchod žáky nejčastěji směřují rodiče (69 % oproti 50 % v průměru), naopak ve srovnání s ostatními obory si tento obor méně často volili žáci sami (76 % oproti 84 % v průměru). Poměrně nízký byl vliv kamarádů (10 % oproti 22 % v průměru) a mimořádně nízký byl z hlediska motivace pro výběr tohoto oboru vliv lidí z praxe (3 % oproti 23 % v průměru). 10 % žáků uvedlo, že je ovlivnil ve výběru tohoto oboru poradce na škole nebo jiný učitel.

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI/KATEGORII VZDĚLÁNÍ

Skupina oborů Obchod v kategorii H je v rámci sledovaných skupin tou, ve které měli žáci původně nejnižší zájem se vyučit (45 % z nich). Naopak vysoký podíl z nich (41 %) původně zvažoval přihlášku do maturitního oboru na SOŠ a dalších 10 % mělo zájem absolvovat maturitní obor kategorie L0. Okrajově pak žáci uvedli, že zvažovali i studium gymnázia (3 %).

Více než polovina žáků tohoto oborového zaměření tedy měla původně ambice studovat maturitní obor a učební úroveň vzdělání si často zvolili z důvodu nepřijetí na maturitní obor jako náhradní variantu (22 %) nebo na základě zvážení nedostatečných studijních výsledků. Významnou roli při volbě učební úrovně vzdělání hrálo i doporučení rodičů (44 %). Kolem 44 %, což zhruba odpovídá průměru, si vybralo učební obor s tím, že budou mít zájem pokračovat dále na nástavbové studium.

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Ve skupině oborů Obchod je celkové hodnocení úrovně vzdělání nadprůměrné (92 % oproti 87 %), stejně tak je nad průměrem i hodnocení získaných všeobecných znalostí (92 % oproti 86 %). Nadprůměrně dobře jsou hodnoceny i odborné teoretické znalosti (92 %), komunikace v cizím jazyce (73 %), schopnost pracovat na PC (85 %).

Ve skupině Obchod žáci přikládají největší důležitost všeobecným znalostem (100 %), dále samostatnému rozhodování (96 %) a schopnosti pracovat v týmu (92 %). Tyto kompetence jsou také hodnoceny jako nadprůměrně podstatné oproti ostatním skupinám oborů. Nadprůměrně důležitými kompetencemi jsou pro žáky ze skupiny Obchod také práce na PC (84 %) a komunikační dovednosti (88 %). Nadprůměrně důležité jsou prezentační dovednosti (80 %) a také ekonomické znalosti a dovednosti (84 %).

Ke kompetencím a dovednostem, které žáci považují za důležité, ale jejich úroveň hodnotí jako dostačující méně často, patří schopnost se samostatně rozhodovat, schopnost pracovat v týmu a prezentovat se zaměstnavatelům.

Graf 22: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitosti pro další uplatnění/studium – Obchod – kat. H (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Obchod (N=26)	Celkem- učební ob. kat. H (N=305)	Rozdíl	Obchod (N=25)	Celkem- učební ob. kat. H (N=246)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	92%	87%	6%	92%	89%	3%	0%
Všeobecné znalosti	92%	86%	6%	100%	90%	10%	-8%
Odborné teoretické znalosti a dov.	92%	84%	8%	88%	88%	0%	4%
Odborné praktické znalosti a dov.	81%	83%	-3%	84%	91%	-7%	-3%
Komunikace v cizím jazyce	73%	63%	10%	76%	73%	3%	-3%
Práce na PC	85%	76%	9%	84%	73%	11%	1%
Komunikační dovednosti	81%	78%	3%	88%	86%	2%	-7%
Samostatné rozhodování	81%	81%	0%	96%	90%	6%	-15%
Schopnost řešit problémy	85%	79%	6%	88%	88%	0%	-3%
Prezentační dovednosti	77%	71%	6%	80%	77%	3%	-3%
Schopnost pracovat v týmu	81%	78%	3%	92%	88%	4%	-11%
Schopnost prac. samostatně	81%	86%	-5%	88%	91%	-3%	-7%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	77%	80%	-3%	84%	88%	-4%	-7%
Znalosti nových tech. a postupů	73%	75%	-2%	72%	87%	-15%	1%
Schopnost prezentovat se zaměst.	65%	68%	-3%	88%	84%	4%	-23%
Informace o trhu práce	69%	67%	2%	72%	78%	-6%	-3%
Ekonomické znalosti a dovednosti	77%	74%	3%	84%	79%	5%	-7%

Z hlediska hodnocení náročnosti oboru Obchod jej žáci hodnotí nadprůměrně často jako snadný (24 %) nebo velmi snadný (32 %). Kolem 40 % pak uvádí, že obor nebyl ani příliš snadný, ani příliš obtížný. Celkově jen velmi malé procento z těchto žáků mělo obtíže se zvládnutím tohoto oboru (4 % oproti 18 % v průměru), což může souviset s tím, že jej častěji volili žáci, kteří původně měli ambici studovat maturitní obor.

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Z hlediska celkové spokojenosti s oborem jsou žáci ze skupiny Obchod spokojeni podprůměrně často. Tento obor by si při (hypotetické) možnosti zopakovat svoji kariérovou volbu znovu zvolilo jen 44 % žáků oproti průměru, který činí 57 %.

Graf 23: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Obchod – kat. H (v % odpovědí)

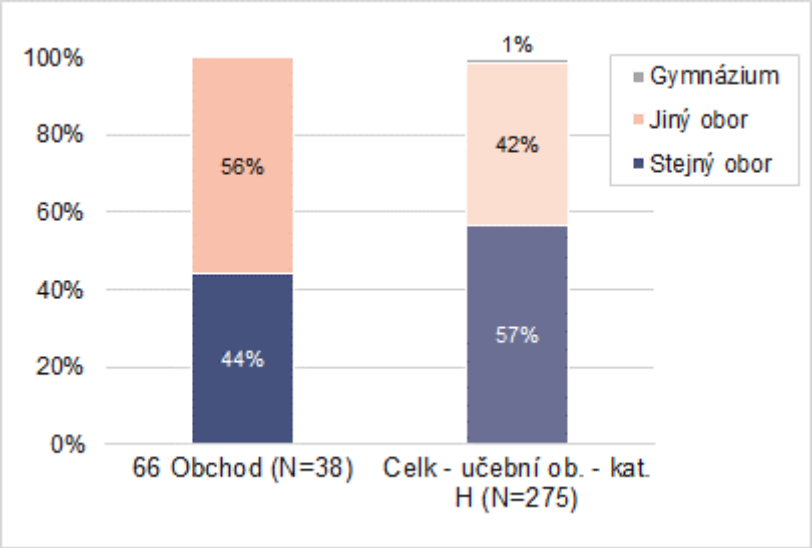

Důvody, proč by si při opakované volbě žáci oboru Obchod raději vybrali jiný obor, spočívají hlavně v obtížném uplatnění tohoto oboru na trhu práce. Nadprůměrně často jsou nespokojeni s tímto oborem z důvodu obtíží při hledání zaměstnání (32 % oproti 15 % v průměru), nízkých platů v oboru (28 % oproti 16 %) a neperspektivnosti oboru (20 % oproti 12 %). Nadprůměrně často je důvodem nespokojenosti s oborem i ztráta zájmu o obor (28 % oproti 20 %) nebo původní nezájem o obor (20 % oproti 15 %). Asi čtvrtina žáků by si zvolila jiný obor, protože by chtěli více prakticky zaměřenou výuku. Tento důvod se ve srovnání s ostatními obory pohybuje zhruba na úrovni průměru (24 % oproti 23 %). Ve srovnání s jinými obory je méně častým důvodem nespokojenosti s oborem nízká úroveň přípravy v oboru (16 % oproti 19 %) a zájem o více teoretickou výuku (16 % oproti 18 %). Žáci si nestěžují ani na přílišnou náročnost oboru.

Graf 24: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru – Obchod – kat. H (v %, možnost výběru více odpovědí)

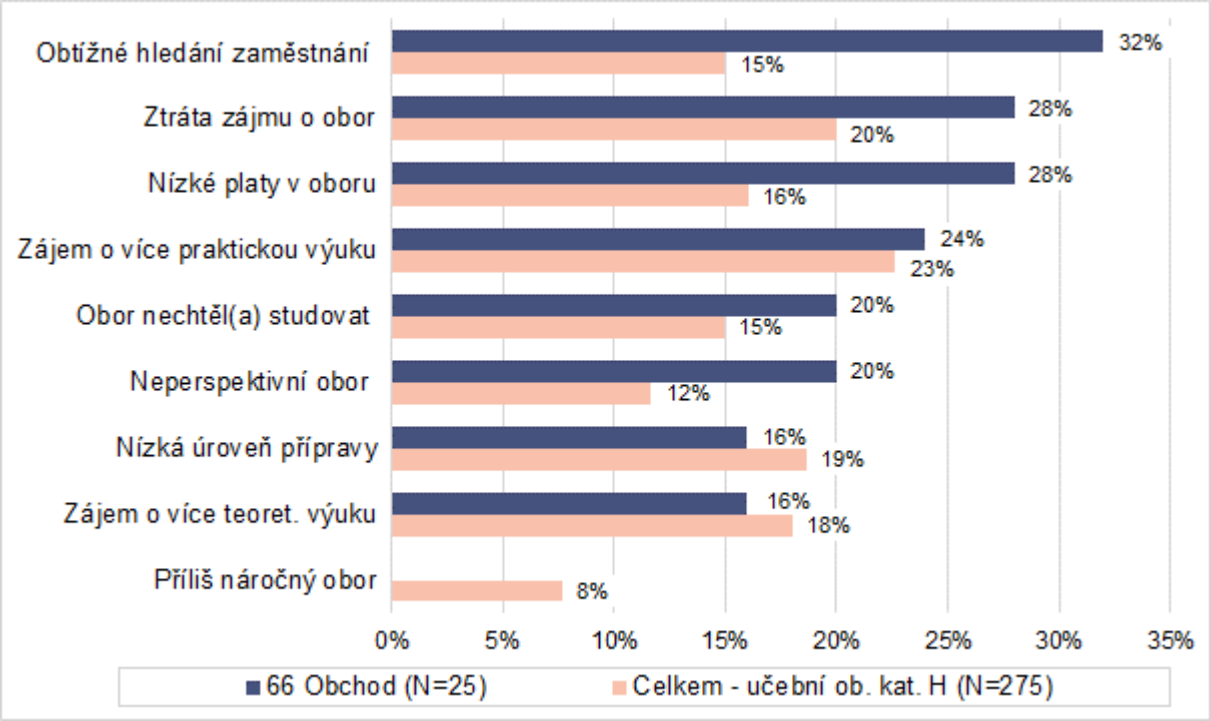

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci ze skupiny Obchod mají velmi nízký zájem uplatnit se ve svém oboru. Celkem si chce najít práci v tomto oboru jen 12 % z nich oproti 37 % v průměru. Podíl těch, kteří chtějí pracovat v příbuzném oboru, je ovšem nadprůměrně vysoký – dosahuje 48 % (oproti 25 %). Mírně nad průměrem je také podíl absolventů, kteří plánují najít si práci v profesi, pro kterou chtějí získat vzdělání dalším studiem (12 % oproti 7 %). Výsledný podíl absolventů, kteří se chtějí uplatnit v úplně jiném oboru, se od průměru příliš neodlišuje (28 % oproti 31 %).

Graf 25: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Obchod – kat. H (v % odpovědí)

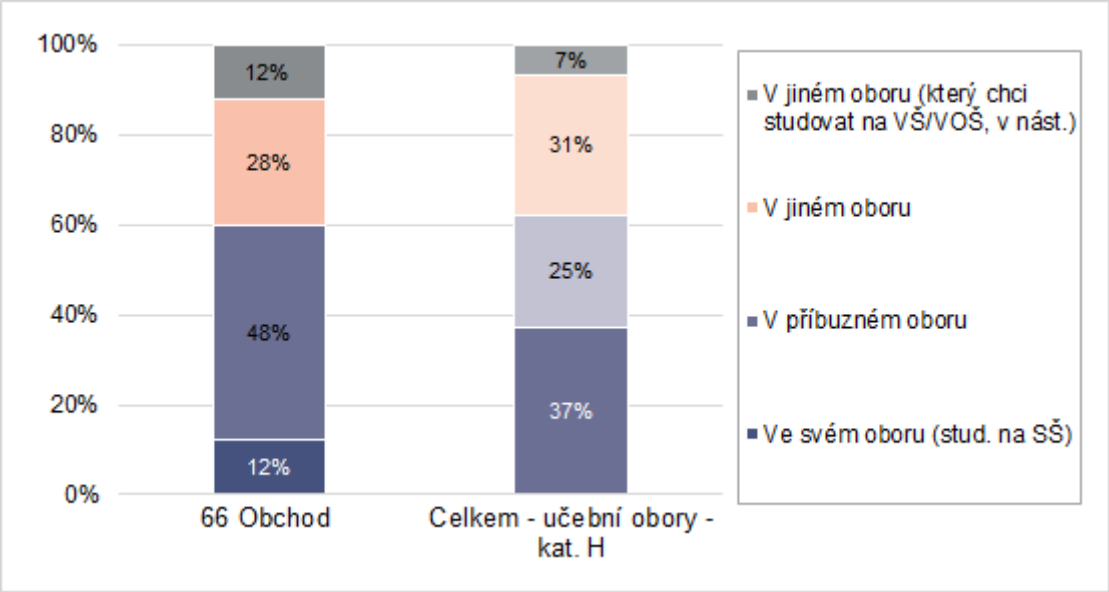

Nejčastějšími důvody, proč absolventi ve skupině Obchod chtějí pracovat v jiném oboru, jsou podmínky na trhu práce, zejména nízké platy v oboru (32 %), špatné pracovní podmínky (20 %) a neperspektivnost oboru (20 %). Asi čtvrtina absolventů plánuje odejít mimo obor, protože dostali lepší pracovní nabídku v jiném oboru (24 %).

Tab. 17: Důvody pro práci v jiném oboru – Obchod – kat. H (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[10]

	66 Obchod (N=9)	Celkem-učební obory-kat. H (N=100)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	16%	20%	-4%
Obor mě přestal zajímat	12%	19%	-7%
V oboru je nedostatek pracovních míst	16%	12%	4%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	20%	12%	8%
V oboru jsou nízké platy	32%	19%	13%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	20%	14%	6%
Obor není perspektivní	20%	13%	7%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	24%	19%	5%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	20%	15%	5%

Zaměříme-li se na další pracovní a studijní plány po vyučení, pak absolventi ve skupině Obchod se vyznačují vysokým zájmem o pokračování v nástavbovém studiu, kam se chce

[10] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

přihlásit do denní formy kolem 60 % z nich a 12 % uvádí zájem o dálkovou formu studia. Tyto záměry korespondují s původně vyššími vzdělávacími ambicemi žáků ve skupině Obchod, kdy zhruba polovina z nich uvažovala původně o maturitním oboru. Vzhledem k vysokému zájmu o pokračování ve studiu je podíl absolventů, kteří chtějí vstoupit po vyučení na trh práce jako zaměstnanci, nižší (36 %), a vyšší je naopak zastoupení těch, kteří si plánují přivydělávat jen na krátkodobých brigádách (28 %). Dlouhodobé brigády plánuje 16 % žáků v oboru Obchod. Kolem 8 % vyjádřilo zájem pracovat jako OSVČ, což se příliš neliší od průměru, který činí 10 %.

Tab. 18: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Obchod – kat. H (v % kladných odpovědí)

	66 Obchod (N=25)	Celkem - učební ob. kat. H (N=270)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	36%	49%	-13%
Studovat nástavbové st. - denní	60%	43%	17%
Studovat nástavbové st. - dálkově	12%	5%	7%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	4%	4%	0%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	0%	1%	-1%
Studovat v zahraničí	0%	1%	-1%
OSVČ (podnikat)	8%	10%	-2%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	28%	16%	12%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	16%	10%	6%
Práce v zahraničí - brigáda	0%	4%	-4%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	4%	6%	-2%

69 Osobní a provozní služby (kat. H)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Žáci ze skupiny Osobní a provozní služby měli v porovnání s jinými obory celkově zhruba průměrný zájem právě o toto oborové zaměření. Zájem o tento obor mělo původně 65 % (oproti 69 % v průměru), z toho poměrně vysoký podíl (41 %) měl rozhodně zájem o obor a 24 % spíše ano. Spíše vyšší byl pak podíl těch, kteří zájem spíše neměli (29 %), naopak jen 6 % uvedlo, že rozhodně o obor nemělo zájem. Ačkoli tedy celkový zájem byl průměrný, podíl žáků, kteří vstoupili do oboru kvůli výraznému zájmu, byl poměrně vysoký, naopak zastoupení těch, kteří rozhodně neměli zájem, bylo nízké.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Ve skupině Osobní a provozní služby hrál největší, a přitom zároveň nadprůměrnou roli při výběru oboru zájem o tento obor (85 % oproti 69 %). Na druhém místě v pořadí z hlediska motivace k volbě tohoto oboru najdeme snadné uplatnění (74 % oproti 65 % v průměru). Nadprůměrně často si žáci vybírali tento obor i podle blízkosti školy (62 % oproti 48 %). Naopak podprůměrnou motivací pro výběr tohoto oboru bylo očekávané finanční ohodnocení (56 % oproti 67 % v průměru) a méně často brali žáci v úvahu i zájem zaměstnavatelů v regionu (44 % oproti 55 %). Špatný prospěch a nepřijetí na jiný obor nejsou častým důvodem pro volbu tohoto oboru. Podíl žáků, kteří si tento obor vybrali kvůli horšímu prospěchu, se pohyboval

lehce pod průměrem (15 % oproti 18 %). V případě nepřijetí na jiný obor se podíl žáků, kteří si vybrali tuto skupinu oborů jako náhradní, příliš nelišil od průměru (15 % oproti 14 %).

Graf 26: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Osobní a provozní služby – kat. H (v % odpovědí)

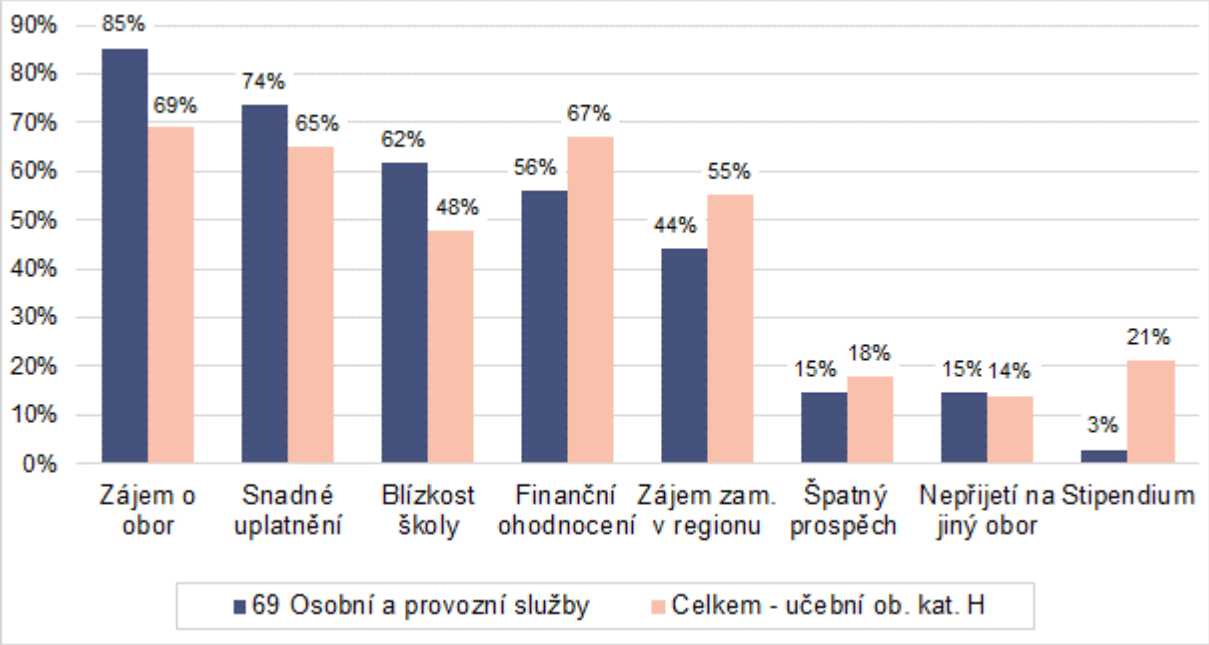

Z hlediska vlivu dalších subjektů si žáci ze skupiny Osobní a provozní služby volili tento obor nejčastěji na základě svého rozhodnutí (88 %) a nadprůměrně často měli na jejich rozhodnutí vliv i lidé z praxe (42 %).

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI/KATEGORII VZDĚLÁNÍ

Žáci ze skupiny Osobní a provozní služby patří k těm, kteří měli původní zájem o vyučení nižší (58 % oproti 63 % v průměru), naopak skoro třetina (30 %) chtěla původně studovat maturitní obor SOŠ. Dalších 6 % zvažovalo původně studium oboru v kategorii L0 a stejný podíl i gymnázium.

Motivací pro výběr učební úrovně pro žáky ve skupině Osobní a provozní služby je nejčastěji praktické zaměření vzdělání (82 %), s odstupem pak očekávání dobrého platového ohodnocení (61 %). Více než polovina z nich pak zvolila vyučení s tím, že mohou získat maturitu v nástavbovém studiu (55 %). Méně často žáky při volbě učební úrovně vzdělání ovlivnila kratší doba vzdělávání (36 %).

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Ve skupině Osobní a provozní služby hodnotí žáci celkovou úroveň vzdělání lehce podprůměrně (84 % ve srovnání s 87 % v průměru), naopak mírně nad průměrem je hodnocení všeobecných znalostí (91 %) a odborných teoretických znalostí a dovedností (91 %). Komunikaci v cizím jazyce hodnotí kladně 63 % žáků, což zhruba odpovídá průměru, slabší jsou schopnosti pracovat na PC (63 % oproti 76 % v průměru). Většinu měkkých dovedností hodnotí žáci ve skupině Osobní a provozní služby jako spíše podprůměrné, zejména se to týká schopnosti řešit problémy, prezentovat, schopnosti pracovat v týmu a bez dozoru. Nedostatky pociťují i v oblasti znalostí nových technologií a postupů, znalostí informací o trhu práce, ekonomických dovedností a znalostí i schopnosti prezentovat se zaměstnavatelům.

Ve skupině Osobní a provozní služby považují podobně jako ve skupině Obchod prakticky všichni žáci za důležité všeobecné znalosti (100 %). Vysokou a zároveň nadprůměrnou důležitost žáci přikládají odborným teoretickým znalostem (93 %) i odborným praktickým dovednostem (96 %) a také komunikaci v cizím jazyce (93 %). Dále přikládají nadprůměrnou důležitost celé řadě tzv. měkkých dovedností. Jedinou kompetencí, kterou považují za relativně méně podstatnou, je dovednost pracovat na PC (61 %).

Tab. 19: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitosti pro další uplatnění/studium – Osobní a provozní služby – kat. H (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Osobní a provozní služby (N=32)	Celkem- učební ob. kat. H (N=305)	Rozdíl	Osobní a provozní služby (N=28)	Celkem- učební ob. kat. H (N=246)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	84%	87%	-2%	89%	89%	0%	-5%
Všeobecné znalosti	91%	86%	5%	100%	90%	10%	-9%
Odborné teoretické znalosti a dov.	91%	84%	7%	93%	88%	5%	-2%
Odborné praktické znalosti a dov.	78%	83%	-5%	96%	91%	6%	-18%
Komunikace v cizím jazyce	63%	63%	-1%	93%	73%	20%	-30%
Práce na PC	63%	76%	-13%	61%	73%	-13%	2%
Komunikační dovednosti	75%	78%	-3%	96%	86%	10%	-21%
Samostatné rozhodování	84%	81%	3%	96%	90%	6%	-12%
Schopnost řešit problémy	75%	79%	-4%	93%	88%	5%	-18%
Prezentační dovednosti	66%	71%	-5%	82%	77%	5%	-17%
Schopnost pracovat v týmu	78%	78%	0%	93%	88%	4%	-15%
Schopnost prac. samostatně	69%	86%	-17%	93%	91%	2%	-24%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	81%	80%	1%	93%	88%	5%	-12%
Znalosti nových tech. a postupů	66%	75%	-9%	96%	87%	10%	-31%
Schopnost prezentovat se zaměst.	50%	68%	-18%	86%	84%	2%	-36%
Informace o trhu práce	50%	67%	-17%	89%	78%	11%	-39%
Ekonomické znalosti a dovednosti	66%	74%	-8%	86%	79%	7%	-20%

Žáci ve skupině učebních oborů Osobní a provozní služby hodnotí tyto obory méně často jako velmi snadné (4 % oproti 9 %), podle 29 % bylo studium celkem snadné, což zhruba odpovídá průměru, podobně kolem průměru se pohybuje podíl žáků, kteří obory ve skupině Osobní a provozní služby nehodnotí ani jako příliš snadné, ani jako příliš nesnadné (50 %). Průměru odpovídá i podíl žáků v této skupině oborů, kteří hodnotili vyučení v těchto oborech jako obtížné nebo měli jiné problémy s dokončením vzdělání v tomto oboru (18 %).

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci skupiny oborů Osobní a provozní služby jsou se zvoleným oborem spokojeni lehce podprůměrně, stejný obor by si při možnosti zopakovat volbu oboru znovu zvolilo 50 % z nich oproti průměru, který činí 57 %.

Graf 27: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Osobní a provozní služby – kat. H (v % odpovědí)

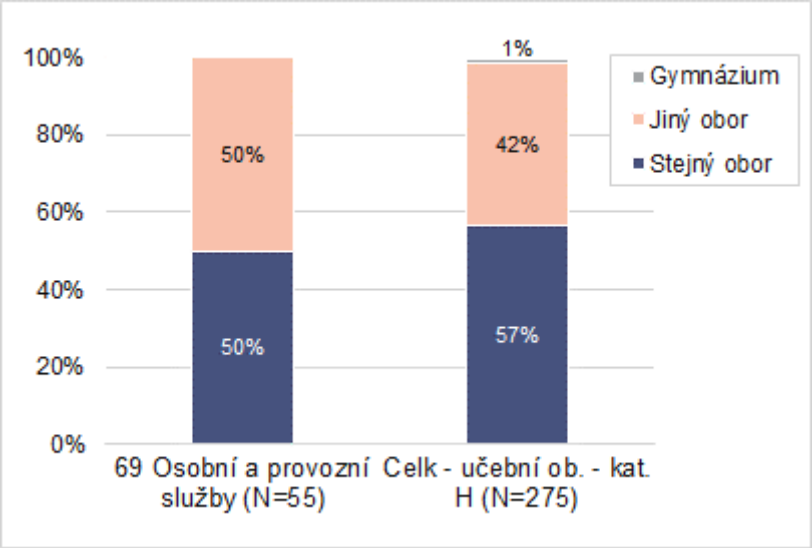

Důvody, proč by si při opakované (hypotetické) volbě žáci skupiny oborů Osobní a provozní služby raději vybrali jiný obor, spočívají hlavně v zájmu o více praktickou výuku (36 % oproti 23 %). Podobně jako u jiných oborů by ovšem část žáků naopak preferovala více teoretickou výuku (21 % oproti 18 %) a dále uvádí nespokojenost s nízkou úrovní přípravy v tomto oboru (32 % oproti 19 % v průměru). K dalším důvodům, proč by si žáci zvolili raději jiný obor, patří ztráta zájmu o obor (21 % oproti 20 % v průměru) nebo původní nezájem tento obor studovat (18 %). Mírně nadprůměrně častým důvodem, proč by si absolventi zvolili znovu raději jiný obor ve srovnání s ostatními obory, jsou nízké platy v oboru (21 % oproti 16 %), obtížné hledání zaměstnání v oboru (18 %), neperspektivnost oboru (11 %), přílišná náročnost oboru (11 %).

Graf 28: Důvody volby jiného oboru – Osobní a provozní služby – kat. H (v %, možnost výběru více odpovědí)

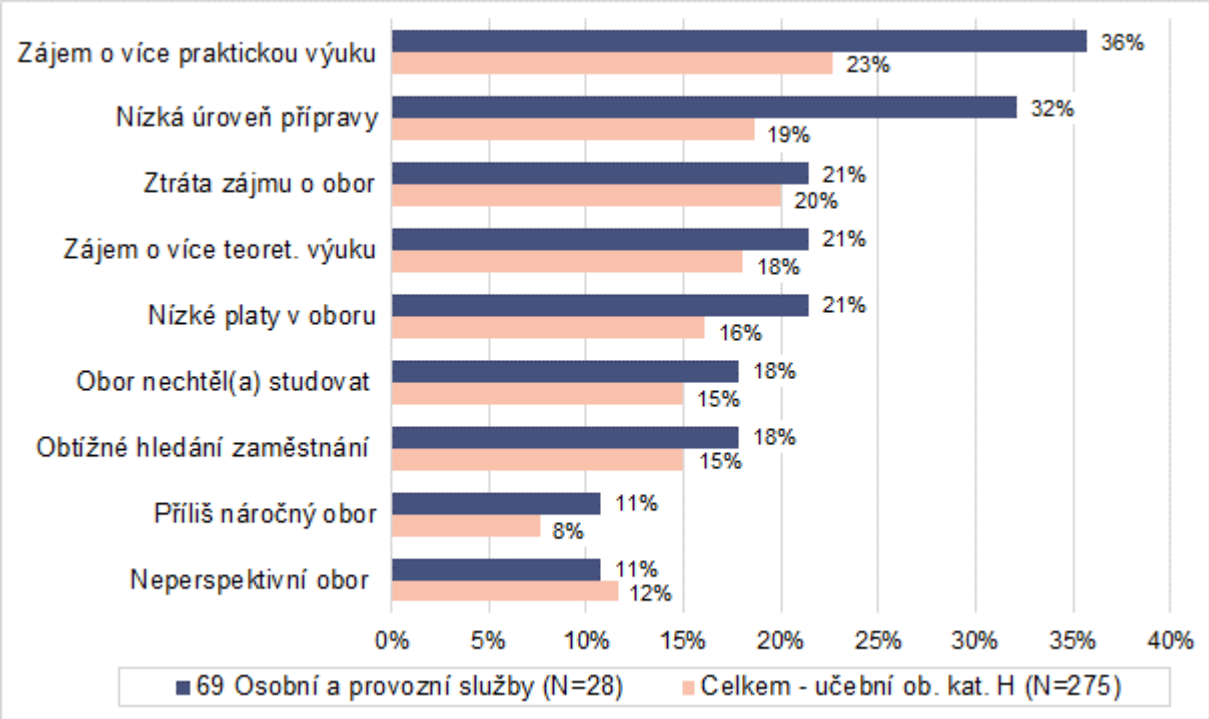

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci ze skupiny Osobní a provozní služby mají nadprůměrně vysoký zájem uplatnit se ve svém oboru. Celkem si práci přímo v tomto oboru chce najít 46 % z nich (oproti 37 % v průměru). Naopak velmi nízký je podíl absolventů, kteří si plánují najít pracovní uplatnění v příbuzném oboru (4 % oproti 25 % v průměru). Vyšší je také podíl těch žáků, kteří plánují najít si práci v jiném oboru, který mají v úmyslu studovat po získání výučního listu (14 % oproti 7 %). Výsledný podíl žáků, kteří plánují, že se na trhu práce uplatní zcela mimo svůj obor (absolvovaný i plánovaný), je mírně nadprůměrný (36 % oproti 31 % v průměru).

Graf 29: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Osobní a provozní služby – kat. H (v % odpovědí)

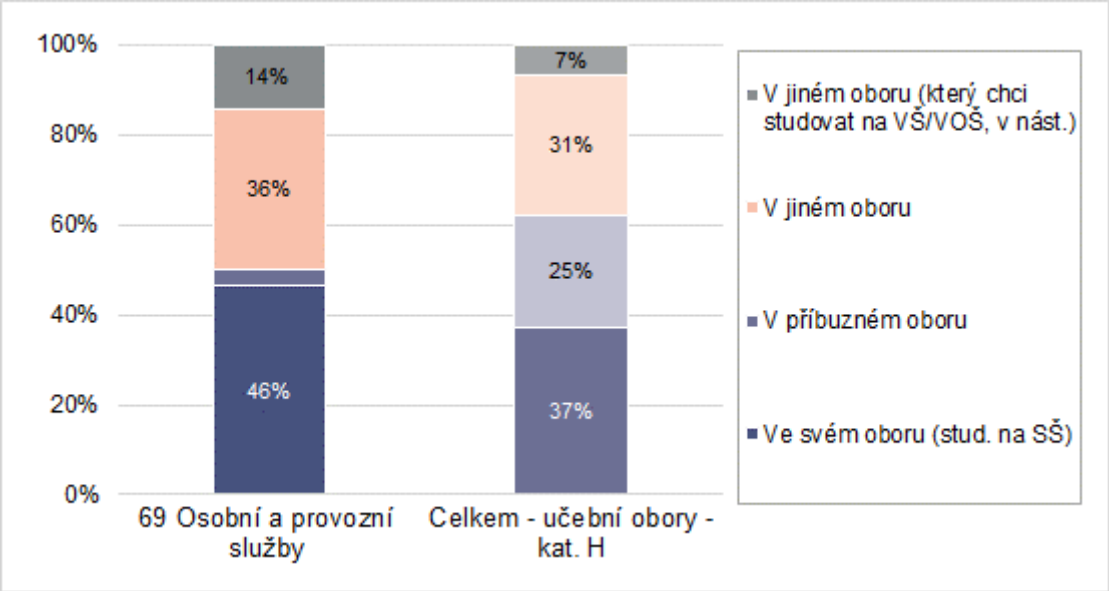

Nejčastějšími důvody, proč absolventi ve skupině Osobní a provozní služby mají v úmyslu pracovat v jiném oboru, je ztráta zájmu o obor (25 % oproti 19 % v průměru), dále skutečnost, že v oboru nikdy pracovat nechtěli (21 % oproti 20 % v průměru) nebo získali lepší nabídku v jiném oboru (21 %).

Graf 30: Důvody pro práci v jiném oboru – Osobní a provozní služby – kat. H (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[11]

	69 Osobní a provozní služby (N=14)	Celkem-učební obory-kat. H (N=100)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	21%	20%	2%
Obor mě přestal zajímat	25%	19%	6%
V oboru je nedostatek pracovních míst	14%	12%	3%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	14%	12%	3%
V oboru jsou nízké platy	14%	19%	-5%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	4%	14%	-11%
Obor není perspektivní	7%	13%	-6%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	21%	19%	3%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	21%	15%	7%

[11] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

Stejné procento absolventů si neplánuje hledat práci v oboru, protože chtějí pokračovat ve vzdělávání v jiném oboru (21 %). Naopak méně častými důvody ve srovnání s ostatními skupinami v kategorii učebních oborů jsou špatné pracovní podmínky (4 %) nebo neperspektivnost oboru (7 %).

Absolventi ve skupině Osobní a provozní služby se z hlediska dalších pracovních a studijních záměrů (kdy mohli uvést více odpovědí zároveň) příliš neodchylují od průměru. Najít si pracovní uplatnění v pracovním poměru plánuje 43 % (oproti 49 % v průměru), 39 % má v úmyslu studovat v denním nástavbovém studiu (oproti průměru 43 %), další 4 % (oproti 5 % v průměru) zvažují přihlásit se do nástavbového studia v dálkové formě, 14 % (oproti 16 %) si chce přivydělávat krátkodobými brigádami, 11 % (oproti 10 %) chce pracovat dlouhodobě na DPP (dohodu o provedení práce) nebo DPČ (dohodu o pracovní činnosti). Ve srovnání s průměrem je ovšem vyšší podíl absolventů, kteří chtějí podnikat jako OSVČ (osoba samostatně výdělečně činná) (18 % oproti 10 % v průměru), což zřejmě souvisí se službovým charakterem těchto oborů. Téměř dvojnásobný je pak podíl těch absolventů, kteří uvažují, že si najdou dlouhodobou práci v zahraničí (11 % oproti 6 %).

Tab. 20: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Osobní a provozní služby – kat. H (v % odpovědí)

	69 Osobní a provozní služby (N=28)	Celkem - učební ob. kat. H (N=270)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	43%	49%	-6%
Studovat nástavbové st. - denní	39%	43%	-4%
Studovat nástavbové st. - dálkově	4%	5%	-1%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	0%	4%	-4%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	0%	1%	-1%
Studovat v zahraničí	4%	1%	2%
OSVČ (podnikat)	18%	10%	7%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	14%	16%	-2%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	11%	10%	1%
Práce v zahraničí - brigáda	0%	4%	-4%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	11%	6%	5%

3. Maturitní obory – kategorie M

18 Informatické obory (kat. M)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Informatické obory patří k těm, jejichž žáci měli nadprůměrně vysoký zájem o tento obor, skoro polovina z nich uvedla, že o tento obor rozhodně měli zájem (47 %), z toho 38 % mělo spíše zájem a 9 % spíše mělo zájem, a naopak jen 15 % celkově uvedlo, že o obor zájem nemělo (z toho 11 % spíše ne a 4 % rozhodně ne).

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Ve skupině Informatické obory hrál největší, a přitom nadprůměrnou roli při výběru oboru zájem o tento obor (89 % oproti 78 % v průměru). Na druhém místě v pořadí z hlediska motivace bylo snadné uplatnění oboru na trhu práce (89 % oproti 74 % v průměru). Nadprůměrně často

si žáci vybírali toto oborové zaměření i na základě předpokládaného finančního ohodnocení v oboru (87 % oproti 54 % v průměru). Jen mírně nadprůměrnou motivací byl zájem zaměstnavatelů v regionu (49 % oproti 43 % průměru). Naopak lehce podprůměrně často se žáci rozhodovali podle blízkosti školy (51 % oproti 57 % v průměru) a na rozdíl od ostatních oborů si budoucí žáci informačních oborů tento obor nevybírali jako náhradní ani z důvodu špatného prospěchu a na jejich rozhodování také neměla vliv nabídka stipendií. V zásadě si tedy žáci vybírají toto zaměření na základě zájmu a s očekáváním dobrého pracovního uplatnění.

Graf 31: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Informatické obory – kat. M (v % odpovědí)

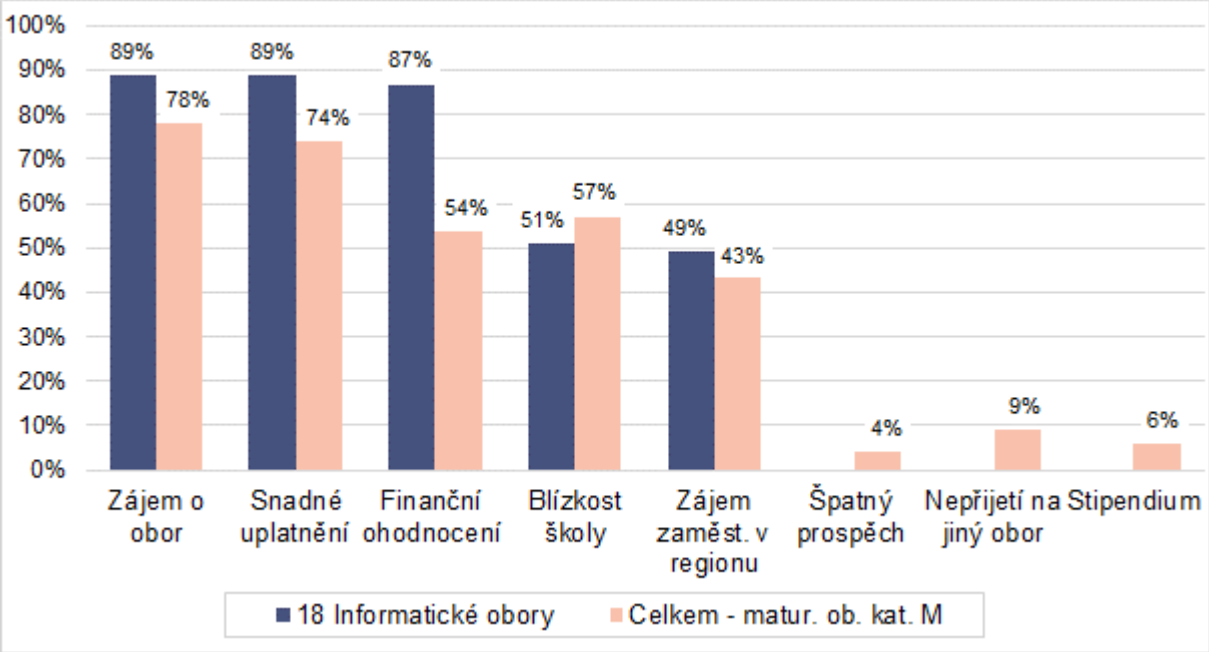

Z hlediska vlivu dalších subjektů na výběr oboru můžeme konstatovat, že žáci ze skupiny Informatických oborů v kategorii M si vybírají tento obor téměř všichni především na základě vlastního rozhodnutí (96 % oproti 88 % v průměru). Rodiče měli na jejich rozhodování vliv asi u poloviny z nich, ve srovnání s jinými obory ovšem lehce méně často (51 % oproti 59 % v průměru. Dále žáky ovlivnili kamarádi (26 %) a lidé z praxe (23 %), což zhruba odpovídá průměru. Spíše nižší nebo jen průměrný byl vliv poradců na škole (4 %), jiného učitele (8 %) nebo poradce mimo školu (8 %).

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI/KATEGORII VZDĚLÁNÍ

Z žáků informatických oborů kategorie SOŠ mělo původně zájem o studium právě SOŠ 77 % z nich (což zhruba odpovídá průměru) a 13 % uvažovalo o studiu v oboru kategorie L0. 8 % žáků informatických oborů mělo původně zájem o studium gymnázia. Jen okrajově tito žáci původně přemýšleli o absolvování učebního oboru (2 %). V zásadě se z hlediska původních studijních představ a ambicí příliš neodlišují od průměru ze sledovaných maturitních oborů kategorie M.

Zaměříme-li se na důvody, proč si žáci vybrali odborné maturitní vzdělání, pak žáci informatických oborů se takto rozhodli nejčastěji z důvodu zájmu získat maturitu (94 %) a nadprůměrně často z důvodu očekávání dobrého platového ohodnocení (92 %). Maturitní obor si více než polovina žáků (60 %) vybrala z důvodu dobrého prospěchu na ZŠ, což zhruba odpovídá průměrným hodnotám. Rodiče měli vliv na výběr SOŠ asi u třetiny žáků, což se opět příliš neliší od průměru. Na rozdíl od jiných oborů žáci neuváděli, že by si nakonec vybrali tento

obor na SOŠ jako náhradní z důvodu nepřijetí na gymnázium (v průměru ostatních oborů je to kolem 5 % žáků). Zároveň ve srovnání s ostatními obory nižší podíl žáků (66 %) zvolil SOŠ s tím, že po maturitě budou pokračovat na VŠ nebo VOŠ (průměr činí 80 %).

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Žáci Informatických oborů hodnotili v rámci jednotlivých kompetencí nejlépe schopnost práce na PC (88 %), kdy schopnost práce na PC je hodnocena nadprůměrně pozitivně i vzhledem k ostatním skupinám oborů (76 %), což souvisí s oborovým zaměřením studia.

Tab. 21: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitosti pro další uplatnění/studium – Informatické obory – kat. M (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Informatické obory (N=51)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=968)	Rozdíl	Informatické obory (N=49)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=890)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	82%	86%	-4%	78%	90%	-12%	5%
Všeobecné znalosti	71%	82%	-11%	90%	90%	0%	-19%
Odborné teoretické znalosti a dov.	78%	89%	-11%	94%	89%	5%	-15%
Odborné praktické znalosti a dov.	69%	76%	-8%	90%	84%	6%	-21%
Komunikace v cizím jazyce	76%	74%	2%	94%	84%	10%	-17%
Práce na PC	88%	76%	13%	94%	84%	10%	-6%
Komunikační dovednosti	63%	77%	-14%	90%	93%	-3%	-27%
Samostatné rozhodování	63%	79%	-16%	98%	97%	1%	-35%
Schopnost řešit problémy	75%	81%	-6%	98%	97%	1%	-23%
Prezentační dovednosti	71%	75%	-4%	86%	87%	-2%	-15%
Schopnost pracovat v týmu	47%	75%	-28%	94%	91%	3%	-47%
Schopnost prac. samostatně	73%	86%	-13%	98%	96%	2%	-25%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	41%	58%	-17%	88%	79%	9%	-47%
Znalosti nových tech. a postupů	57%	64%	-7%	92%	82%	9%	-35%
Schopnost prezentovat se zaměst.	33%	54%	-21%	90%	86%	4%	-56%
Informace o trhu práce	39%	50%	-11%	71%	72%	-1%	-32%
Ekonomické znalosti a doved.	53%	59%	-6%	67%	70%	-2%	-14%

Celkovou úroveň školní přípravy hodnotilo kladně 82 % žáků, což je lehce pod průměrem (86 %). Méně pozitivně a zároveň lehce pod průměrem je hodnocení získané úrovně všeobecných znalostí (71 % oproti 82 % v průměru) a také odborných teoretických znalostí (78 % oproti 89 % v průměru) a rovněž i odborných praktických znalostí (69 % oproti 76 % v průměru). Slabší je i hodnocení většiny tzv. měkkých dovedností, jako jsou komunikační dovednosti (63 %), samostatné rozhodování (63 %) a další. Výrazně podprůměrně hodnotí schopnost pracovat v týmu (47 % oproti 75 % v průměru), schopnost prezentovat se zaměstnavatelům (33 % oproti 54 % v průměru). Se schopností řešit problémy a pracovat samostatně jsou spokojeny zhruba tři čtvrtiny absolventů.

Podíváme-li se na hodnocení důležitosti uvedených kompetencí pro pracovní uplatnění absolventů, případně jejich další studium, pak žáci Informatických oborů v kategorii M hodnotí celou řadu kompetencí jako nadprůměrně důležité. Vysoké a nadprůměrné je zejména hodnocení důležitosti celé řady tzv. měkkých dovedností, jako jsou samostatné rozhodování (98 %) a schopnost řešit problémy (98 %) a také schopnost samostatně pracovat (98 %). Vysoké je také hodnocení důležitosti odborných teoretických znalostí (94 %), odborných

praktických znalostí (90 %), komunikace v cizím jazyce (94 %) a práce na PC (94 %). Tyto kompetence přitom opět považuje za podstatné vyšší podíl žáků, než činí průměr.

U většiny sledovaných kompetencí, a zejména v případě tzv. měkkých kompetencí, platí, že podíl absolventů, kteří je považují za rozhodně nebo spíše důležité, je vyšší než podíl absolventů, kteří jsou s úrovní těchto kompetencí spokojeni. Problémem je z tohoto pohledu především schopnost prezentovat se zaměstnavatelům, reálně pracovat na strojích a zařízeních, schopnost pracovat v týmu, samostatné rozhodování a znalosti nových technologií a postupů.

Náročnost skupiny oborů Informatické obory hodnotili žáci spíše jako vyšší. Jen 4 % uvedla, že obor byl velmi snadný, a 19 % celkem snadný, dalších 38 % uvedlo, že obor nebyl ani příliš snadný, ani příliš nesnadný. Naopak pro 19 % byl obor obtížný a dalších 19 % uvedlo, že jim hrozilo, že nezvládnou maturitu, a 2 % do doby realizace šetření maturitu nesložilo. Celkem byl tento obor obtížný nebo se potýkali se zvýšenými obavami z nezvládnutí maturity pro celkem 40 % žáků (oproti 27 % v průměru za maturitní obory kategorie M).

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci Informatických oborů byli se zvoleným oborem spokojeni velmi lehce podprůměrně. Stejný obor by si při možnosti zopakovat volbu tohoto oboru znovu zvolilo 61 % z nich oproti průměru, který činí 64 %. Necelá třetina (31 %) by si raději zvolila jiný obor. Naopak lehce vyšší procento by si při opakované (hypotetické) volbě zvolilo všeobecné vzdělání na gymnáziu (8 % oproti 6 %).

Graf 32: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Informatické obory – kat. M (v % odpovědí)

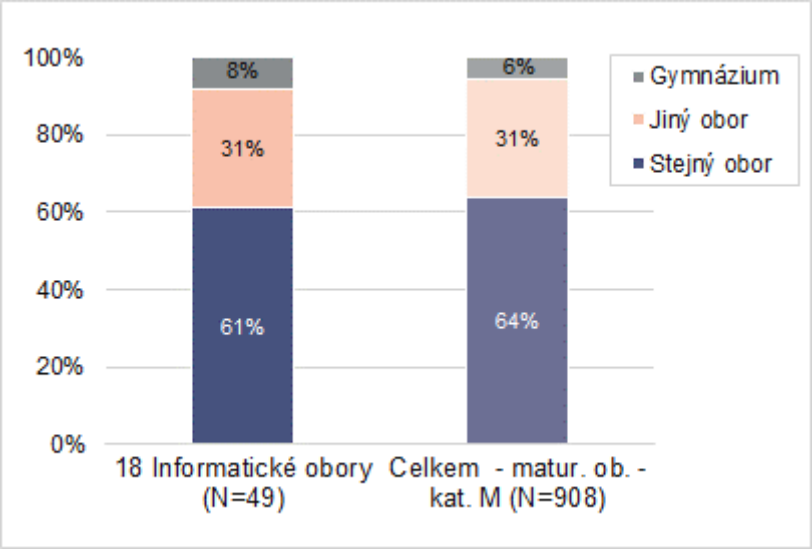

Důvody, proč by si při opakované (hypotetické) volbě žáci skupiny Informatických oborů ve skupině M raději vybrali jiný obor, spočívají hlavně v zájmu o více praktickou výuku (29 % oproti 23 % v průměru) a ztrátě zájmu o obor (27 % oproti 22 %). Oba důvody jsou přitom uváděny nadprůměrně často. Významně nadprůměrně by si žáci zvolili raději jiný obor z důvodu vysoké náročnosti tohoto oboru (22 % oproti 10 %). Zhruba kolem průměru se jako důvod nespokojenosti objevuje nízká úroveň přípravy (14 %). Zájem o více teoretickou výuku nebo lepší přípravu na VŠ uvádí jako důvod, proč by dali přednost jinému oboru, 14 % žáků (oproti 19 %). Gymnázium by raději studovalo 10 % žáků. Méně častými důvody byl původní nezájem o obor (6 %), neperspektivnost oboru (6 %) a obtížné hledání zaměstnání v oboru (4 %). Důvodem nespokojenosti naopak nejsou nízké platy v oboru.

Graf 33: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru – Informatické obory – kat. M (v %, možnost výběru více odpovědí)

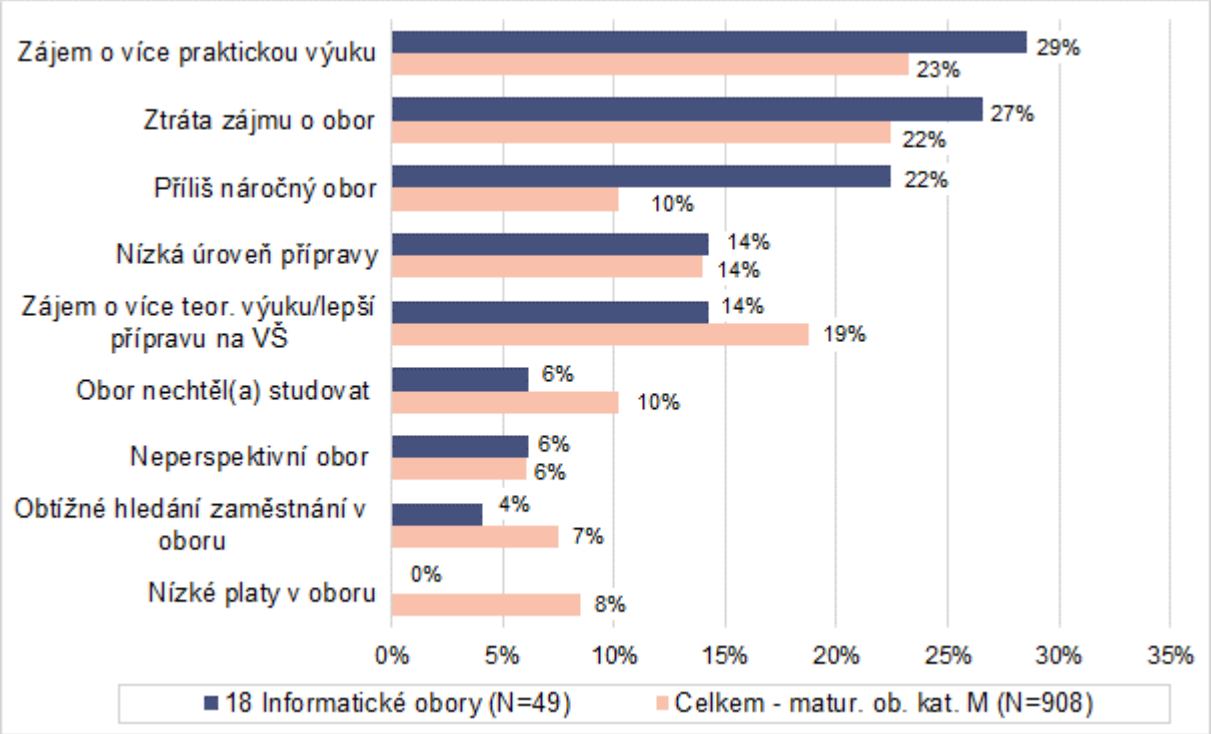

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci ze skupiny Informatické obory mají nadprůměrně vysoký zájem uplatnit se ve svém oboru. Celkem si chce práci přímo v tomto oboru najít 57 % z nich (oproti 36 % v průměru). Naopak nižší je podíl absolventů, kteří plánují pracovat v příbuzném oboru (20 % oproti 35 % v průměru). Lehce podprůměrný je pak výsledný podíl žáků, kteří se chtějí uplatnit zcela mimo svůj obor (10 % oproti 15 % v průměru). Nižší je také podíl těch žáků, kteří si chtějí najít práci v jiném oboru, jemuž se chtějí věnovat v dalším studiu (12 % oproti 15 %).

Graf 34: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Informatické obory – kat. M (v % odpovědí)

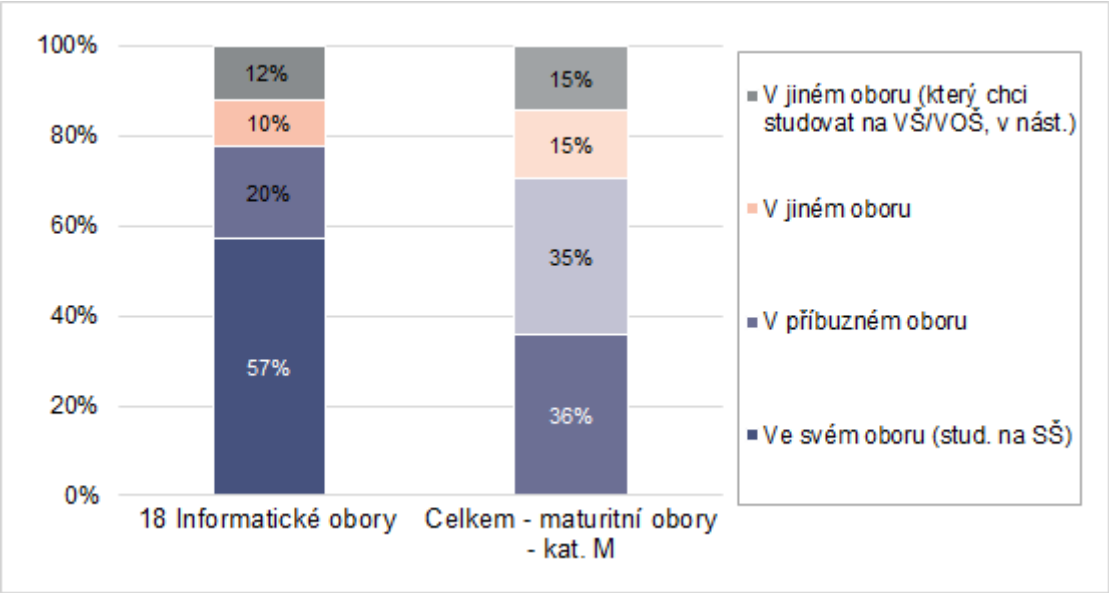

Důvody pro práci mimo obor spočívají nejčastěji v zájmu o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ, kdy si žáci poté chtějí najít práci v novém oboru (20 %), 18 % z těch, kteří chtějí pracovat mimo

obor, uvádí jako důvod, že je obor přestal zajímat. Pro 10 % absolventů je jedním z důvodů nezájem o obor.

Tab. 22: Důvody pro práci v jiném oboru – Informatické obory – kat. M (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[12]

	18 Informatické obory (N=11)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=320)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	10%	13%	-2%
Obor mě přestal zajímat	18%	19%	-1%
V oboru je nedostatek pracovních míst	2%	5%	-3%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	6%	6%	0%
V oboru jsou nízké platy	4%	8%	-4%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	8%	7%	1%
Obor není perspektivní	4%	6%	-2%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	4%	10%	-6%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	20%	22%	-1%

Málo častými důvody plánovaného odchodu za prací mimo obor jsou nedostatek pracovních míst (2 % oproti 5 % v průměru), nezájem zaměstnavatelů o absolventy (6 % odpovídá průměru), nízké platy v oboru (4 % oproti 8 % v průměru), špatné pracovní podmínky v oboru (8 % oproti 7 % v průměru) nebo skutečnost, že absolventi nepovažují obor za perspektivní (4 % oproti 6 % v průměru). Méně častým důvodem je i lepší nabídka od zaměstnavatele v jiném oboru (4 % oproti 10 % v průměru).

Z hlediska dalších studijních a pracovních záměrů chce jako zaměstnanec vstoupit na trh práce více než čtvrtina žáků (27 %), v čem se příliš neliší od průměru. Nadprůměrně vysoké procento uvažuje o práci jako OSVČ (17 % oproti 9 % v průměru). Nad průměrem je dále i záměr pokračovat v denním studiu na VŠ nebo VOŠ, který uvádí většina budoucích absolventů (81 % oproti 75 %). Vyšší podíl žáků absolventů (33 %, resp. 31 %) plánuje po maturitě přivydělávat si formou krátkodobých nebo dlouhodobých brigád.

Tab. 23: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Informatické obory – kat. M (v % kladných odpovědí)

	18 Informatické obory (N=48)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=897)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	27%	25%	2%
Studovat nástavbové st. - denní	4%	3%	1%
Studovat nástavbové st. - dálkově	0%	1%	-1%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	81%	75%	6%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	6%	10%	-4%
Studovat v zahraničí	4%	7%	-3%
OSVČ (podnikat)	17%	9%	8%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	33%	28%	5%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	31%	23%	9%
Práce v zahraničí - brigáda	2%	6%	-4%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	8%	6%	3%

[12] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

23 Strojírenství a strojírenská výroba (kat. M)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Strojírenské obory patří k těm, jejichž žáci měli původně nadprůměrně vysoký zájem studovat tento obor (89 %), ovšem většina uváděla, že měla o tento obor spíše zájem (69 %), zatímco výrazný zájem měla jen asi pětina z nich (20 %). Na druhé straně jen 6 % žáků o studium tohoto oboru spíše nestálo a dalších 6 % rozhodně nemělo zájem.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Volba strojírenských oborů je často motivována zejména dobrou pozicí na trhu práce, tedy snadným uplatněním (94 % oproti 74 % v průměru), finančním ohodnocením (89 % oproti 54 %) a zájmem zaměstnavatelů v regionu (66 % oproti 43 %). Lehce nad průměrem byla motivace žáků spočívající v zájmu o tento obor (83 % oproti 78 %). Žáci si tento obor také často volí z důvodu blízkosti školy (66 % oproti 57 % v průměru). Naopak si budoucí žáci strojírenských oborů tento obor méně často vybírali jako náhradní (6 % oproti 9 %) a důvodem nebyl ani špatný prospěch. Na jejich rozhodování měla okrajově vliv i možnost získat stipendia (6 %).

Graf 35: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Strojírenství a strojírenská výroba – kat. M (v % odpovědí)

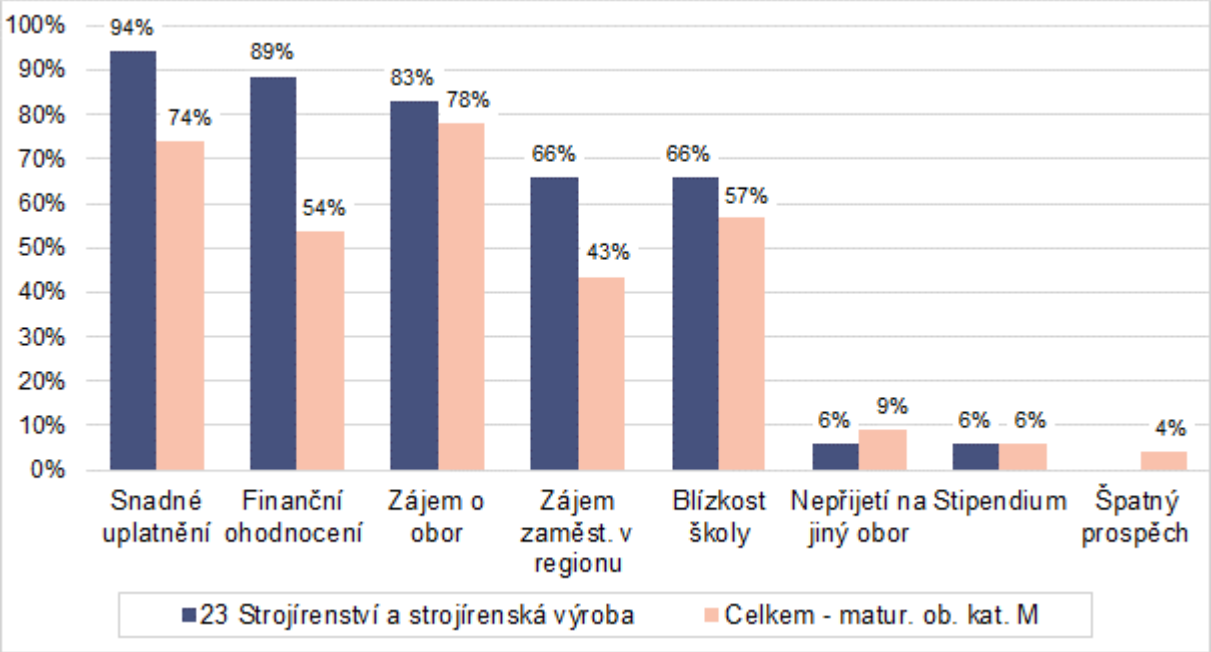

ROZHODOVÁNÍ O VOLBĚ OBORU

Žáci strojírenských oborů si tento obor opět nejčastěji volili na základě svého rozhodnutí (82 % oproti 86 % v průměru), ovšem výrazně nadprůměrně často ovlivnili výběr tohoto oborového zaměření rodiče (76 % oproti 59 % v průměru) a kamarádi (41 % oproti 26 % v průměru). Lidé z praxe ovlivnili rozhodnutí o výběru tohoto oborového zaměření necelé čtvrtiny budoucích žáků těchto oborů (24 %), což se příliš neliší od průměru. Naopak jen okrajový vliv měli na výběr těchto oborů poradenští pracovníci a učitelé.

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI VZDĚLÁNÍ

V rámci našeho vzorku se budoucí žáci ve skupině Strojírenství a strojírenská výroba rozhodovali jednoznačně a všichni si původně přáli studovat právě střední odborné vzdělání s maturitou na SOŠ (oproti 76 % v průměru).

Žáci skupiny Strojírenství a strojírenská výroba si zvolili maturitní obor na SOŠ z důvodu zájmu získat maturitu (100 %). Nadprůměrně často si žáci volili maturitní úroveň zároveň z důvodu zájmu pokračovat na VŠ (85 %). Výběr maturitního oboru na SOŠ si žáci spojovali také s očekáváním dobrého platového ohodnocení (88 %) a z důvodu dobrého prospěchu (71 %). 71 % si zvolilo SOŠ kvůli zájmu o prakticky zaměřené studium. 41 % žáků ovlivnili při výběru typu studia rodiče a 9 % bylo motivováno možností získat stipendium.

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Pro skupinu oborů Strojírenství a strojírenská výroba je charakteristické vysoké hodnocení celkové úrovně přípravy v oboru (91 %) a pozitivní hodnocení schopnosti pracovat na PC (91 %). Naopak slabší je ve srovnání s průměrem hodnocení všeobecných znalostí (72 % oproti 82 % v průměru). Kolem průměru se pohybuje úroveň odborných teoretických znalostí (84 %), zatímco odborné praktické znalosti jsou hodnoceny pod průměrem ze všech oborů (63 % oproti 76 %). Podobně jako v ostatních technických oborech je pod průměrem i hodnocení většiny měkkých dovedností, jako jsou komunikační a prezentační dovednosti, schopnosti samostatné a týmové práce a další. Absolventi strojírenských oborů postrádají také informace o trhu práce a pracovněprávní problematice a jen třetina hodnotí kladně svoje ekonomické povědomí.

Tab. 24: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitosti pro další uplatnění/studium Strojírenství a strojírenská výroba – kat. M (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Strojírenství a stroj. výroba (N=32)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=968)	Rozdíl	Strojírenství a stroj. výroba (N=29)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=890)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	91%	86%	4%	86%	90%	-4%	4%
Všeobecné znalosti	72%	82%	-10%	90%	90%	0%	-18%
Odborné teoretické znalosti a dov.	84%	89%	-5%	83%	89%	-6%	2%
Odborné praktické znalosti a dov.	63%	76%	-14%	76%	84%	-8%	-13%
Komunikace v cizím jazyce	72%	74%	-3%	83%	84%	-1%	-11%
Práce na PC	91%	76%	15%	83%	84%	-1%	8%
Komunikační dovednosti	66%	77%	-11%	79%	93%	-14%	-14%
Samostatné rozhodování	66%	79%	-13%	93%	97%	-3%	-27%
Schopnost řešit problémy	75%	81%	-6%	97%	97%	0%	-22%
Prezentační dovednosti	69%	75%	-6%	76%	87%	-11%	-7%
Schopnost pracovat v týmu	69%	75%	-7%	86%	91%	-5%	-17%
Schopnost prac. samostatně	72%	86%	-14%	97%	96%	0%	-25%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	59%	58%	1%	76%	79%	-3%	-16%
Znalosti nových tech. a postupů	63%	64%	-2%	90%	82%	7%	-27%
Schopnost prezentovat se zaměst.	41%	54%	-14%	86%	86%	0%	-46%
Informace o trhu práce	38%	50%	-13%	72%	72%	0%	-35%
Ekonomické znalosti a dovednosti	34%	59%	-25%	62%	70%	-8%	-28%

Z hlediska důležitosti pro další pracovní uplatnění nebo studium je pro žáky ve skupině Strojírenství a strojírenská výroba podstatná zejména schopnost řešit problémy (97 %),

schopnost pracovat bez dozoru (97 %) a také znalost nových technologií (90 %), které vyzdvihují nadprůměrně často. Podstatnou kompetencí je pro naprostou většinu žáků strojírenských oborů také schopnost samostatně se rozhodovat (93 %). Jako podstatné hodnotí 90 % z nich všeobecné znalosti, méně často odborné teoretické znalosti (83 %). Odborné praktické znalosti považují za podstatné překvapivě jen tři čtvrtiny z nich (76 %), což je méně, než odpovídá hodnocení v jiných skupinách oborů.

Žáci ze skupiny Strojírenství a strojírenská výroba hodnotí náročnost tohoto oboru ve srovnání s ostatními maturitními obory kategorie M zhruba na úrovni průměru. Jen 3 % hodnotila obor jako velmi snadný a 14 % jako celkem snadný. Vysoký je podíl těch, pro které obory z této skupiny nejsou ani moc snadné / ani příliš nesnadné (59 %). 14 % uvedlo, že studium oboru bylo obtížné, 3 % uvedla, že hrozilo, že ze školy předčasně odejdou, a 7 %, že nezvládnou maturitu.

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci strojírenských oborů byli se zvoleným oborem spokojeni nadprůměrně. Stejný obor by si při možnosti zopakovat volbu tohoto oboru znovu zvolilo 76 % z nich oproti průměru, který činí 64 %. Významný podíl žáků by si při opakované (hypotetické) volbě zvolilo gymnázium (14 % oproti 6 %). Podíl žáků, kteří by zvolili jiný obor, dosáhl jen 10 %.

Graf 36: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Strojírenství a strojírenská výroba – kat. M (v % odpovědí)

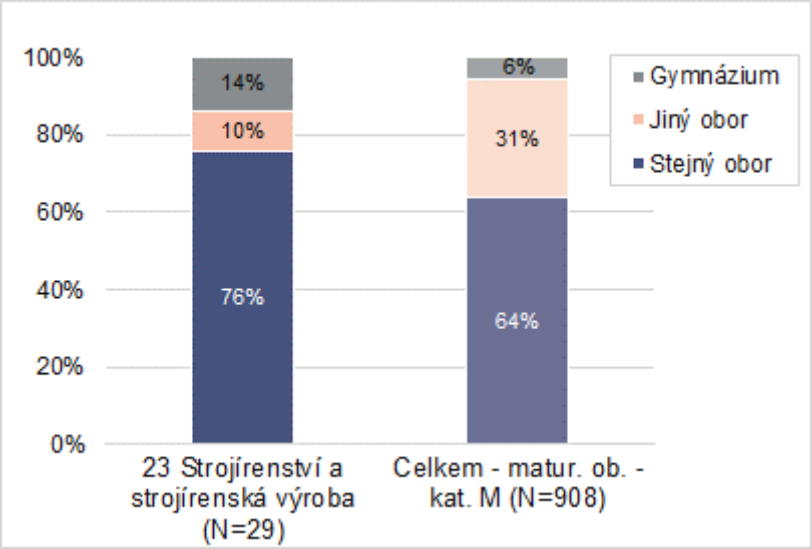

Důvody, proč by si při opakované (hypotetické) volbě žáci skupiny Strojírenství a strojírenská výroba ve skupině M raději vybrali jiný obor, kromě značné preference všeobecného vzdělání, spočívají hlavně ve ztrátě zájmu o obor (17 % oproti 22 %). Zhruba na úrovni průměru je podíl žáků, kteří by si zvolili jiný obor z důvodu příliš vysoké náročnosti oboru (10 %). Naopak méně často je důvodem nespokojenosti s oborem zájem o více praktickou, nebo naopak teoretickou výuku.

Graf 37: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru – Strojírenství a strojírenská výroba – kat. M (v %, možnost výběru více odpovědí)

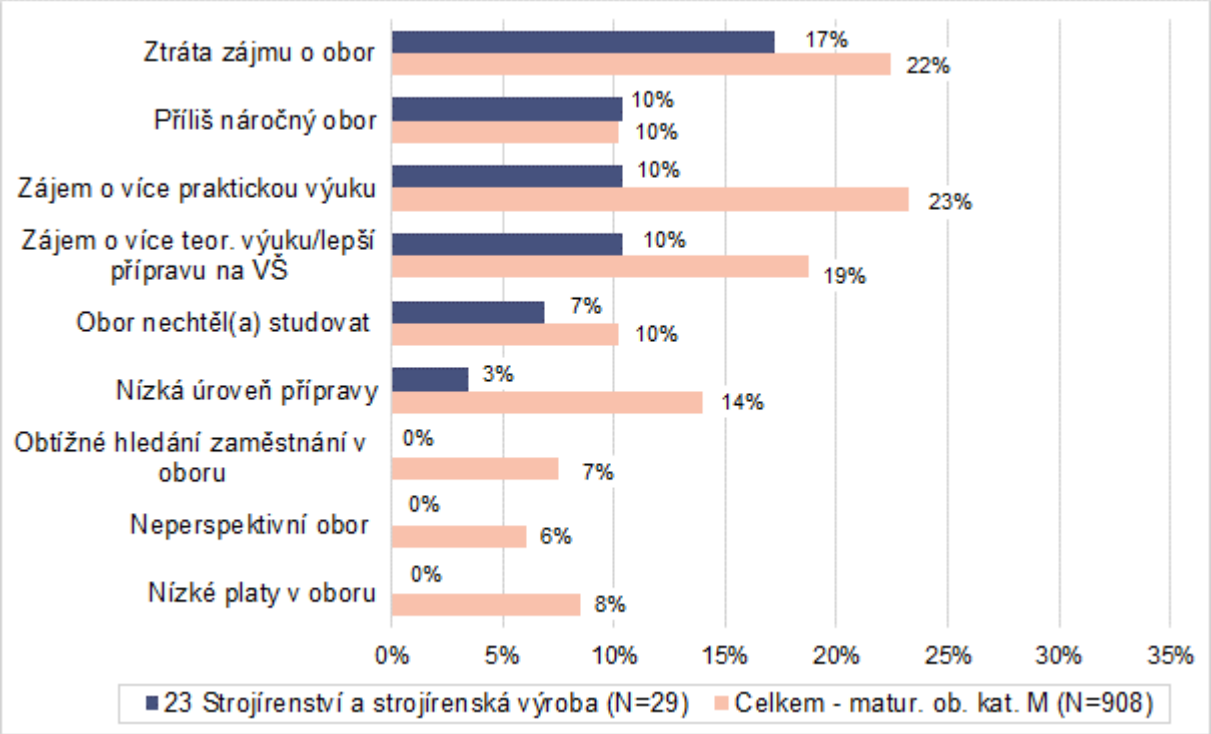

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci ze skupiny strojírenských oborů mají zhruba průměrný zájem uplatnit se ve svém oboru. Celkem si chce práci přímo v tomto oboru najít 38 % z nich (oproti 36 % v průměru). Naopak mírně vyšší je podíl absolventů, kteří si plánují najít pracovní uplatnění v příbuzném oboru (38 % oproti 35 % v průměru). Podprůměrný je pak výsledný podíl žáků, kteří se chtějí uplatnit zcela mimo svůj obor (3 % oproti 15 % v průměru). Naopak vysoký je podíl těch žáků, kteří si chtějí najít práci v jiném oboru, jemuž se chtějí věnovat v dalším studiu (21 % oproti 15 %).

Graf 38: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Strojírenství a strojírenská výroba – kat. M (v % odpovědí)

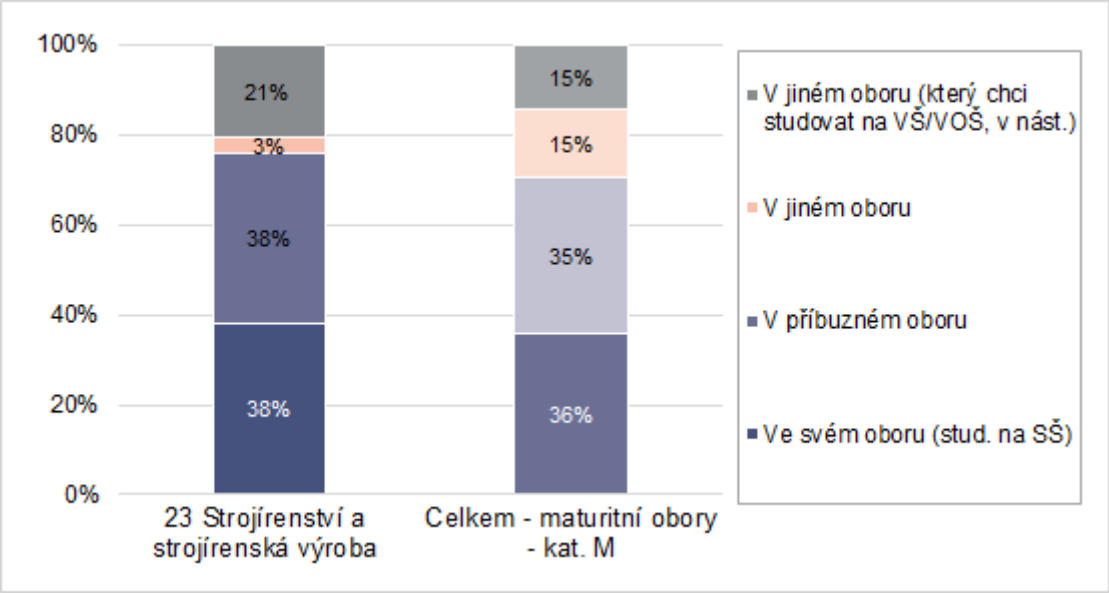

Důvody pro práci mimo obor spočívají nejčastěji ve ztrátě zájmu o obor (24 % oproti 19 %) a dále z důvodu zájmu o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ, kdy poté chtějí pracovat v novém oboru (24 %), 14 % žáků jako jeden z důvodů uvedlo, že v oboru nikdy pracovat nechtěli. 7 % uvádí jako důvod odchodu za prací mimo obor nezájem zaměstnavatelů o absolventy (oproti 6 % v průměru). Méně častými důvody plánovaného odchodu za prací mimo obor jsou nízké platy v oboru (3 % oproti 8 % v průměru). Žáci mezi důvody odchodu do jiného oboru neuvádějí nedostatek pracovních míst, špatné pracovní podmínky v oboru, neperspektivnost oboru ani lepší nabídky v jiném oboru.

Tab. 25: Důvody pro práci v jiném oboru – Strojírenství a strojírenská výroba – kat. M (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[13]

	23 Strojírenství a strojírenská výroba (N=7)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=320)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	14%	13%	1%
Obor mě přestal zajímat	24%	19%	5%
V oboru je nedostatek pracovních míst	0%	5%	-5%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	7%	6%	1%
V oboru jsou nízké platy	3%	8%	-5%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	0%	7%	-7%
Obor není perspektivní	0%	6%	-6%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	0%	10%	-10%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	24%	22%	2%

Z hlediska dalších studijních a pracovních záměrů chce jen velmi malý podíl žáků vstoupit na trh práce jako zaměstnanec (7 %), další asi 3 % chtějí pracovat jako OSVČ. Naopak naprostá většina absolventů má v úmyslu pokračovat ve studiu na VŠ nebo VOŠ v denním studiu (86 %) a dále uvažují zejména o krátkodobých brigádách (31 %), případně i o dlouhodobých brigádách (14 %).

Tab. 26: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Strojírenství a strojírenská výroba – kat. M (v % kladných odpovědí)

	23 Strojírenství a strojírenská výr. (N=29)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=897)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	7%	25%	-18%
Studovat nástavbové st. - denní	3%	3%	0%
Studovat nástavbové st. - dálkově	0%	1%	-1%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	86%	75%	11%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	3%	10%	-7%
Studovat v zahraničí	3%	7%	-3%
OSVČ (podnikat)	3%	9%	-5%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	31%	28%	3%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	14%	23%	-9%
Práce v zahraničí - brigáda	0%	6%	-6%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	3%	6%	-2%

[13] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (kat. M)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Elektrotechnické obory patří k těm, jejichž žáci měli původně nadprůměrně vysoký zájem studovat tento obor (87 %), z toho výrazný zájem o obor mělo 39 % žáků a necelá polovina žáků (48 %) uváděla, že měli o tento obor spíše zájem. 11 % o studium tohoto oboru spíše nemělo zájem a pouze 1 % rozhodně nemělo zájem.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Ve skupině Elektrotechnika, telekomunikační a VT jsou dominantními důvody volby oboru zájem o obor (90 % oproti 78 % v průměru) a dále různé aspekty uplatnění na trhu práce, jako je snadné pracovní uplatnění (85 % oproti 74 % v průměru), dobré finanční ohodnocení (68 % oproti 54 % v průměru) nebo zájem zaměstnavatelů v regionu o absolventy těchto oborů (58 % oproti 43 %). Lehce nad průměrem je pro žáky důvodem volby oboru i blízkost školy (63 % oproti 57 %). Na jejich rozhodování měla vliv i možnost získat stipendium (8 %). Naopak budoucí žáci elektrotechnických oborů si tento obor málokdy vybírali jako náhradní (4 % oproti 9 %) nebo z důvodu špatného prospěchu (1 % oproti 4 %).

Graf 39: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Elektrotechnika, telekomunikační a VT – kat. M (v % odpovědí)

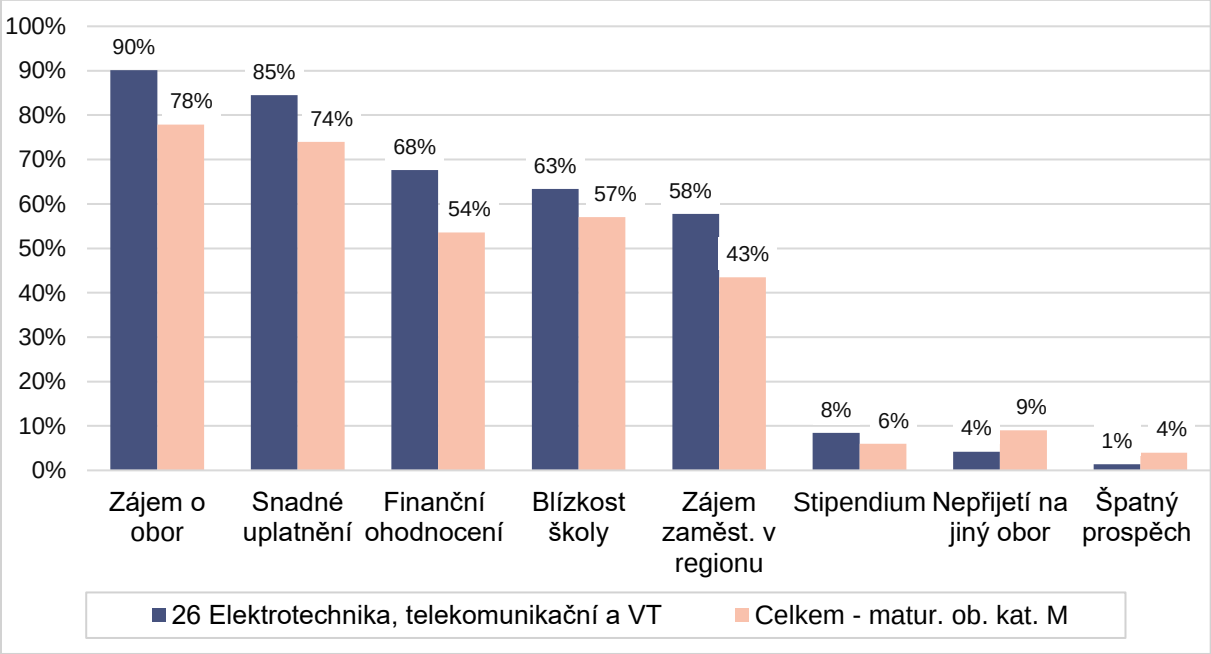

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI VZDĚLÁNÍ

Žáci elektrotechnických oborů SOŠ měli původně poměrně často zájem studovat gymnázium (12 %), zájem o studium na SOŠ mělo 74 % z nich, dalších 12 % chtělo studovat maturitní obor s odborným výcvikem a okrajově (3 %) žáci uvažovali o vyučení. Žáci ve skupině Elektrotechnika, telekomunikační a VT si vybrali maturitní úroveň vzdělání především z důvodu zájmu mít maturitu (94 %) a 92 % z nich si zvolilo maturitní obor z důvodu možnosti pokračovat na VŠ, nadprůměrně často očekávají od této úrovně vzdělání dobré platové ohodnocení (80 %).

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Žáci maturitních oborů ve skupině Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika hodnotí celkovou úroveň získaného vzdělání zhruba jako průměrnou (85 %) a podobně to platí i pro získané všeobecné znalosti (81 %). Nadprůměrně hodnotí schopnost pracovat na PC (85 %). Naopak odborné teoretické znalosti hodnotí žáci elektrotechnických oborů ve srovnání s průměrem mírně hůře (82 %) a zároveň velmi slabé jsou podle jejich názoru odborné praktické znalosti, které hodnotí kladně jen asi polovina žáků (49 %). Schopnost komunikace v cizím jazyce (75 %) pak odpovídá průměru. Naopak slabší je ve srovnání s průměrem z jiných oborů schopnost pracovat samostatně, pracovat v týmu a také reálná schopnost pracovat na strojích a zařízeních, což opět ukazuje na nízkou připravenost v oblasti praktických dovedností v tomto oboru.

Většina žáků ze skupiny Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika považuje za podstatné kompetence pro svoji práci nebo další studium zejména schopnost pracovat samostatně a bez dozoru (97 %), komunikovat v cizím jazyce (93 %) a schopnost pracovat na PC (93 %). Podstatná je pro ně také znalost nových technologií a postupů (90 %). V porovnání důležitosti těchto kompetencí s ostatními skupinami oborů je hodnocení v těchto oblastech nadprůměrné. Naopak ve srovnání s jinými skupinami oborů hodnotí jako méně podstatné komunikační a prezentační dovednosti.

Tab. 27: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitosti pro další uplatnění/studium Elektrotechnika, telekomunikační a VT – kat. M (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Elektrotech., telekom. a VT (N=68)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=968)	Rozdíl	Elektrotech., telekom. a VT (N=68)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=890)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	85%	86%	-1%	93%	90%	3%	-7%
Všeobecné znalosti	81%	82%	-1%	91%	90%	2%	-10%
Odborné teoretické znalosti a dov.	82%	89%	-7%	87%	89%	-2%	-4%
Odborné praktické znalosti a dov.	49%	76%	-28%	85%	84%	2%	-37%
Komunikace v cizím jazyce	75%	74%	1%	93%	84%	9%	-18%
Práce na PC	85%	76%	10%	93%	84%	9%	-7%
Komunikační dovednosti	76%	77%	0%	78%	93%	-15%	-1%
Samostatné rozhodování	74%	79%	-5%	94%	97%	-2%	-21%
Schopnost řešit problémy	75%	81%	-6%	96%	97%	-1%	-21%
Prezentační dovednosti	71%	75%	-4%	78%	87%	-9%	-7%
Schopnost pracovat v týmu	62%	75%	-14%	85%	91%	-6%	-24%
Schopnost prac. samostatně	76%	86%	-9%	97%	96%	1%	-21%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	47%	58%	-11%	87%	79%	8%	-40%
Znalosti nových tech. a postupů	62%	64%	-2%	90%	82%	7%	-28%
Schopnost prezentovat se zaměst.	38%	54%	-16%	75%	86%	-11%	-37%
Informace o trhu práce	38%	50%	-12%	59%	72%	-13%	-21%
Ekonomické znalosti a dovednosti	62%	59%	3%	59%	70%	-11%	3%

Žáci elektrotechnických oborů hodnotí náročnost těchto oborů ve srovnání s ostatními maturitními obory kategorie M jako lehce nadprůměrně obtížnou. Jen 1 % hodnotilo obor jako velmi snadný, 27 % jako celkem snadný a vyšší podíl žáků hodnotí náročnost oboru jako ani moc snadný / ani příliš nesnadný (39 %). 19 % uvedlo, že studium oboru bylo obtížné, 1 % hrozil předčasný odchod ze školy a 12 % se vážně obávalo nezvládnutí maturity.

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci oborů Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika jsou se zvoleným oborem spokojeni nadprůměrně, stejný obor by si při možnosti zopakovat volbu oboru znovu zvolilo 74 % z nich oproti průměru, který činí 64 %. Čtvrtina žáků by zvolila raději jiný obor, jen okrajově by žáci dali přednost gymnáziu.

Graf 40: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Elektrotechnika, telekomunikační a VT – kat. M (v % odpovědí)

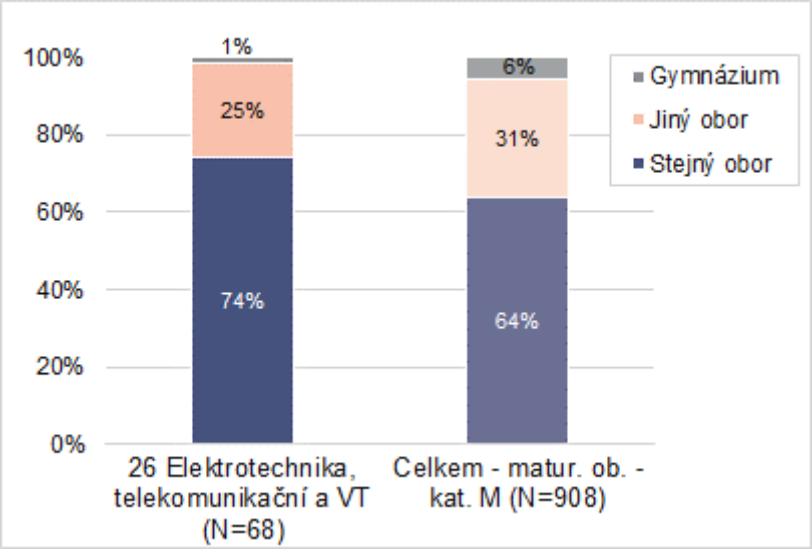

Graf 41: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru – Elektrotechnika, telekomunikační a VT – kat. M (v %, možnost výběru více odpovědí)

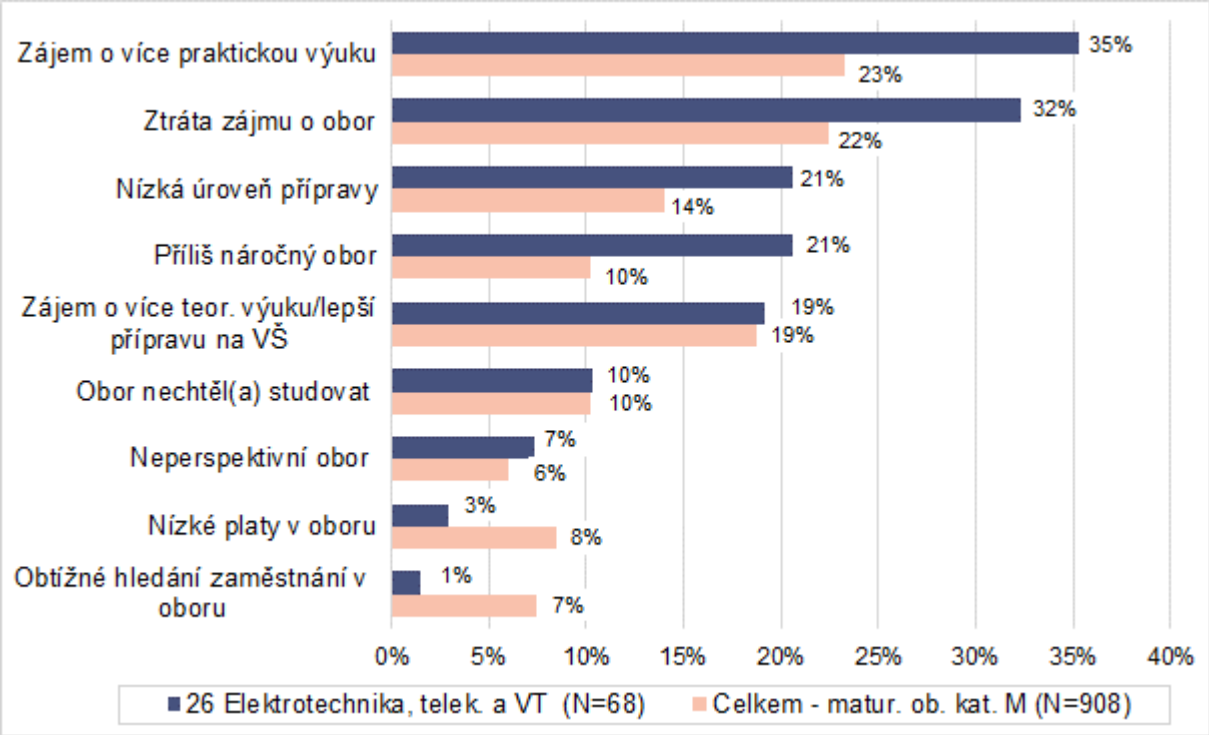

Důvody, proč by si při opakované (hypotetické) volbě žáci skupiny Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika ve skupině M raději vybrali jiný obor, spočívají hlavně v zájmu o více praktickou výuku (35 % oproti 23 % v průměru), dále ve ztrátě zájmu o obor (32 % oproti 22 % v průměru), dále v nízké úrovni přípravy (21 % oproti 14 % v průměru) a přílišné náročnosti oboru (21 % oproti 10 % v průměru). Důvodem nespokojenosti

s absolvovaným oborem je také zájem o více teoretickou přípravu, resp. lepší přípravu pro pokračování na VŠ (19 %, což odpovídá průměru). Na úrovni průměru je také jako důvod hypotetické volby jiného oboru skutečnost, že žáci obor studovat nechtěli (10 %), dali by nyní přednost gymnáziu (9 %) nebo nízká perspektivnost oboru (7 %). Naopak důvodem nespokojenosti absolventů zpravidla nejsou nízké platy v tomto oboru (3 %).

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci ze skupiny Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika mají podprůměrný zájem pracovat přímo ve svém oboru. Celkem si chce práci v tomto oboru najít 25 % z nich (oproti 36 % v průměru). Přibližně kolem průměru se pohybuje podíl absolventů, kteří si plánují najít pracovní uplatnění v příbuzném oboru (37 % oproti 35 % v průměru). 19 % žáků chce studovat dále jiný obor a později chce pracovat v tomto oboru (19 %). Podíl žáků, kteří chtějí odejít zcela mimo obor absolvovaný na střední škole (i případně v budoucnu), je tedy lehce vyšší, než činí průměr (19 % oproti 15 %).

Graf 42: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Elektrotechnika, telekomunikační a VT–- kat. M (v % odpovědí)

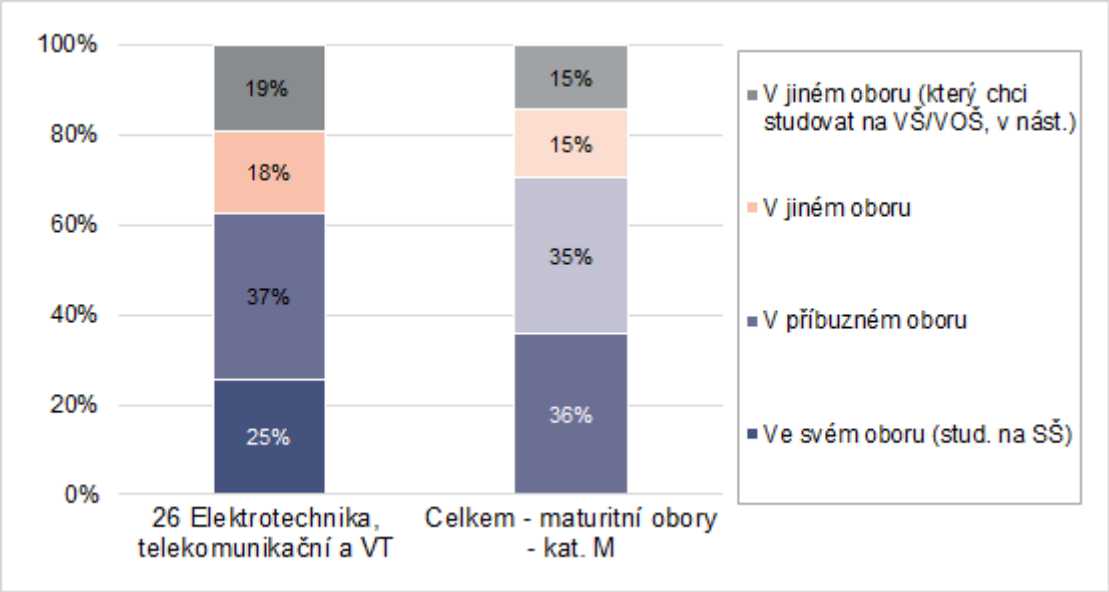

Důvody pro práci mimo obor spočívají nejčastěji ve ztrátě zájmu o obor (30 % oproti 19 %) a dále v zájmu žáků o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ, kdy poté chtějí pracovat v novém oboru (28 % oproti 22 %). Tyto důvody jsou uváděné výrazně nadprůměrně. 12 % z těch žáků, kteří plánují pracovat mimo obor, v oboru nikdy pracovat nechtěli, což zhruba odpovídá průměru.

Desetina žáků uvádí jako důvod špatné pracovní podmínky v oboru a 9 % absolventů odchází za lepší nabídkou práce v jiném oboru. Nízké platy v oboru (4 %) a neperspektivnost oboru (3 %) nejsou častými důvody, proč by si absolventi elektrotechnických oborů hledali pracovní uplatnění mimo tento obor. Vzhledem k tomu, že podíl žáků, kteří plánují práci mimo obor, je mírně nadprůměrný, jsou i některé důvody nadprůměrně časté.

Tab. 28: Důvody pro práci v jiném oboru – Elektrotechnika, telekomunikační a VT – kat. M (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)

	26 Elektrotech., telekom.a VT (N=25)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=320)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	12%	13%	-1%
Obor mě přestal zajímat	30%	19%	11%
V oboru je nedostatek pracovních míst	1%	5%	-3%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	4%	6%	-2%
V oboru jsou nízké platy	4%	8%	-4%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	10%	7%	4%
Obor není perspektivní	3%	6%	-3%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	9%	10%	-1%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	28%	22%	7%

Z hlediska dalších studijních a pracovních záměrů chce jen velmi malý podíl absolventů elektrotechnických oborů vstoupit na trh práce jako zaměstnanec (19 %), dalších 7 % uvažuje o podnikání jako OSVČ. Naopak naprostá většina absolventů chce pokračovat ve studiu na VŠ nebo VOŠ v denním studiu (85 %) a dále uvažují o kombinaci studia s krátkodobou (39 %) nebo dlouhodobou brigádu (18 %).

Tab. 29: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Elektrotechnika, telekomunikační a VT – kat. M (v % kladných odpovědí)

	26 Elektrotech., telekomunikační a VT (N=67)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=897)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	19%	25%	-6%
Studovat nástavbové st. - denní	3%	3%	0%
Studovat nástavbové st. - dálkově	0%	1%	-1%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	85%	75%	10%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	1%	10%	-9%
Studovat v zahraničí	6%	7%	-1%
OSVČ (podnikat)	7%	9%	-1%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	39%	28%	10%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	18%	23%	-5%
Práce v zahraničí - brigáda	1%	6%	-5%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	1%	6%	-4%

36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (kat. M)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Stavební obory patří k těm, jejichž žáci měli průměrně vysoký zájem studovat tento obor (82 %), z toho 36 % tento obor rozhodně chtělo studovat a 46 % spíše chtělo. 17 % žáků tento obor spíše studovat nechtělo a jen 1 % žáků obor rozhodně studovat nechtělo.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Hlavní motivací pro studium oboru ve skupině Stavebnictví, geodézie a kartografie je zájem o obor (89 % oproti 78 % v průměru), snadné uplatnění na trhu práce (78 % oproti 74 % v průměru) a finanční ohodnocení v oboru (76 % oproti 54 % v průměru). Tyto motivační faktory jsou uváděny nadprůměrně často, zejména v případě očekávaného finančního ohodnocení. Naopak méně častou motivací je zájem zaměstnavatelů v regionu (39 % oproti 43 % v průměru) a blízkost školy (28 % oproti 57 %). Špatný prospěch ovlivnil 4 % žáků, což zhruba odpovídá průměru. Jako náhradní obor v případě nepřijetí na jiný obor si stavebnictví volí žáci velmi zřídka (1 %).

Graf 43: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Stavebnictví, geodézie a kartografie – kat. M (v % odpovědí)

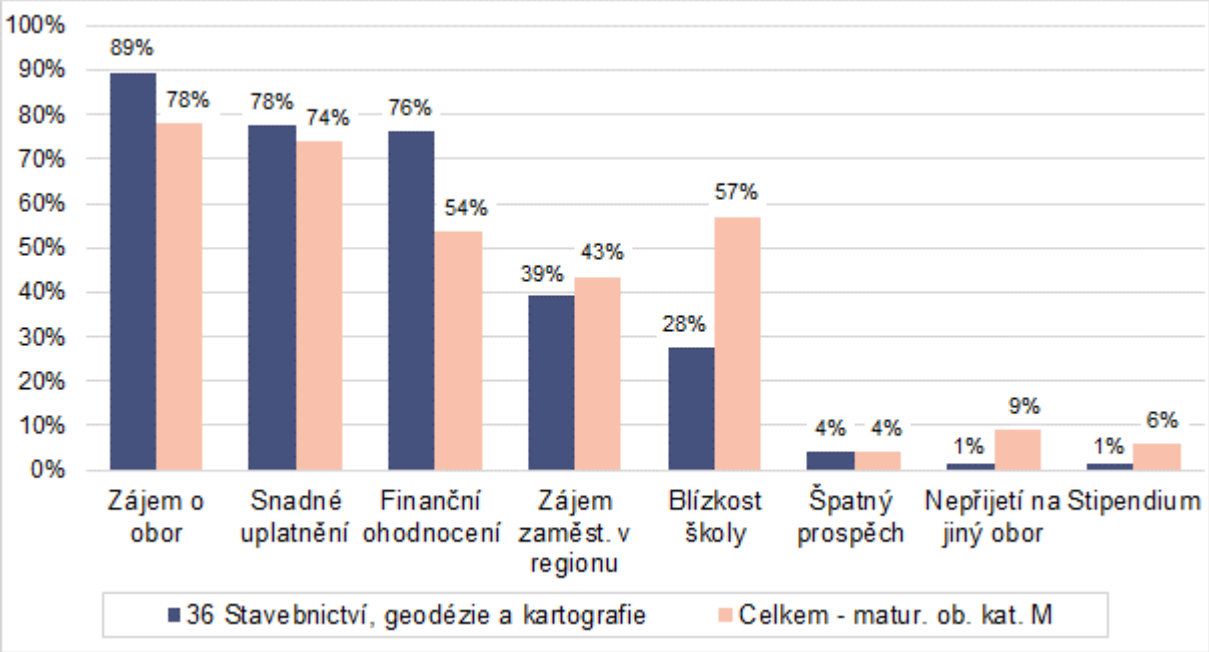

Stavební obory patří k těm, které si naprostá většina žáků volí na základě svého vlastního rozhodnutí (92 %), pod průměrem je naopak vliv rodičů a kamarádů na výběr tohoto oboru. Asi čtvrtinu pro výběr oboru inspirovali lidé z praxe.

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI VZDĚLÁNÍ

Žáci stavebních oborů patří k těm, kteří mají vysoký zájem studovat právě na SOŠ (84 %). Zájem o obory kategorie L0 mělo původně jen 5 % z nich, vysoký nebyl ani zájem o studium na gymnáziu (8 %).

K výběru maturitního oboru ve skupině Stavebnictví, geodézie a kartografie byl nejčastějším důvodem zájem získat maturitu a možnost pokračovat na VŠ (93 %). Nadprůměrně důležitý byl zájem o prakticky zaměřené studium (89 %).

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Žáci maturitních oborů ve skupině Stavebnictví a stavební výroba hodnotí celkovou úroveň školní přípravy nadprůměrně příznivě (92 % oproti 86 %). Nad průměrem je hodnocení odborných teoretických (95 %) i odborných praktických znalostí (80 %). Velmi kladně žáci posuzují i schopnost práce na PC (87 %), schopnost řešit problémy (88 %) a znalosti nových postupů a technologií (69 %). Naopak slabší je schopnost komunikace v cizím jazyce (67 % oproti 74 %) a také komunikační dovednosti obecně, prezentační dovednosti i schopnost práce v týmu. Výrazně slabé jsou znalosti žáků o trhu práce a pracovněprávní problematice (25 %).

Ve skupině Stavebnictví, geodézie a kartografie žáci většinu kompetencí považují za velmi podstatné. Téměř všichni žáci z pohledu požadavků své budoucí profese považují za důležitou schopnost řešit problémy (99 %), schopnost pracovat samostatně bez dozoru (99 %) a samostatně se rozhodovat (97 %). Nadprůměrně vysoký podíl žáků stavebních oborů považuje za důležité odborné teoretické znalosti v oboru a všeobecné znalosti (96 %), naopak nižší podíl (82 %) hodnotí jako podstatné odborné praktické znalosti a dovednosti.

Tab. 30: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitosti pro další uplatnění/studium Stavebnictví, geodézie a kartografie – kat. M (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Stavebnictví, geodézie a kartografie (N=75)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=968)	Rozdíl	Stavebnictví, geodézie a kartografie (N=73)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=890)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	92%	86%	6%	95%	90%	5%	-3%
Všeobecné znalosti	77%	82%	-4%	96%	90%	6%	-19%
Odborné teoretické znalosti a dov.	95%	89%	5%	97%	89%	8%	-3%
Odborné praktické znalosti a dov.	80%	76%	4%	82%	84%	-1%	-2%
Komunikace v cizím jazyce	67%	74%	-8%	96%	84%	12%	-29%
Práce na PC	87%	76%	11%	96%	84%	12%	-9%
Komunikační dovednosti	65%	77%	-12%	95%	93%	1%	-29%
Samostatné rozhodování	80%	79%	1%	97%	97%	1%	-17%
Schopnost řešit problémy	88%	81%	7%	99%	97%	2%	-11%
Prezentační dovednosti	64%	75%	-11%	89%	87%	2%	-25%
Schopnost pracovat v týmu	67%	75%	-9%	90%	91%	-1%	-24%
Schopnost prac. samostatně	88%	86%	2%	99%	96%	3%	-11%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	53%	58%	-5%	82%	79%	3%	-29%
Znalosti nových tech. a postupů	69%	64%	5%	95%	82%	12%	-25%
Schopnost prezentovat se zaměst.	33%	54%	-21%	92%	86%	6%	-58%
Informace o trhu práce	25%	50%	-25%	79%	72%	7%	-54%
Ekonomické znalosti a dovednosti	47%	59%	-12%	81%	70%	11%	-34%

Žáci stavebních oborů hodnotí náročnost těchto oborů ve srovnání s ostatními maturitními obory kategorie M jako nadprůměrně obtížnou. Jen 1 % hodnotilo obor jako velmi snadný a 5 % jako celkem snadný a vyšší podíl žáků hodnotí náročnost oboru jako ani moc snadný / ani příliš nesnadný (34 %). Vysoký je ve srovnání s jinými obory podíl žáků, kteří tyto obory hodnotí jako obtížné (33 %), 1 % uvedlo, že jim hrozil předčasný odchod ze školy a 18 % se vážně obávalo nezvládnutí maturity a 7 % žáků těchto oborů v době realizace šetření uvedlo, že u maturity neuspěli.

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci oborů Stavebnictví, geodézie a kartografie jsou se zvoleným oborem spokojeni lehce podprůměrně, stejný obor by si při hypotetické možnosti zopakovat volbu svého oboru znovu vybralo jen 52 % z nich oproti průměru, který činí 64 %. Necelá polovina žáků (48 %) by si zvolila jiný obor na odborné škole. Gymnázium jako variantu jiné volby žáci v rámci našeho sledovaného vzorku prakticky neuváděli.

Graf 44: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Stavebnictví, geodézie a kartografie – kat. M (v % odpovědí)

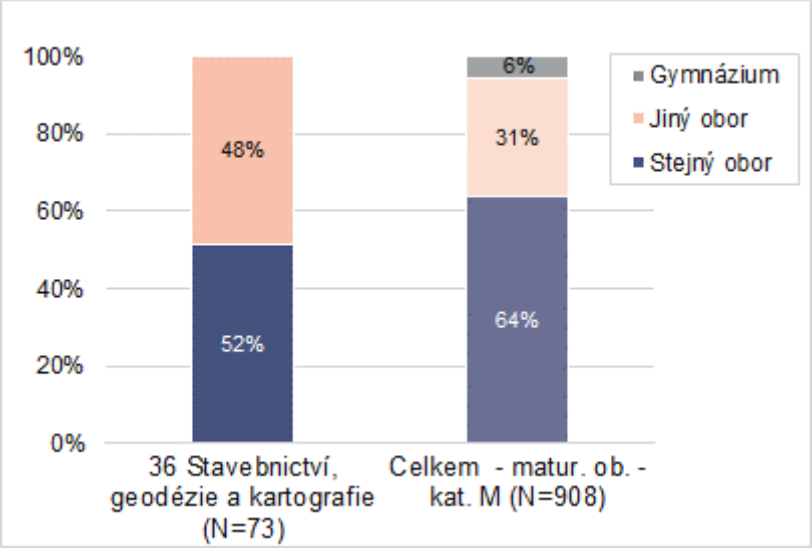

Graf 45: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru – Stavebnictví, geodézie a kartografie – kat. M (v %, možnost výběru více odpovědí)

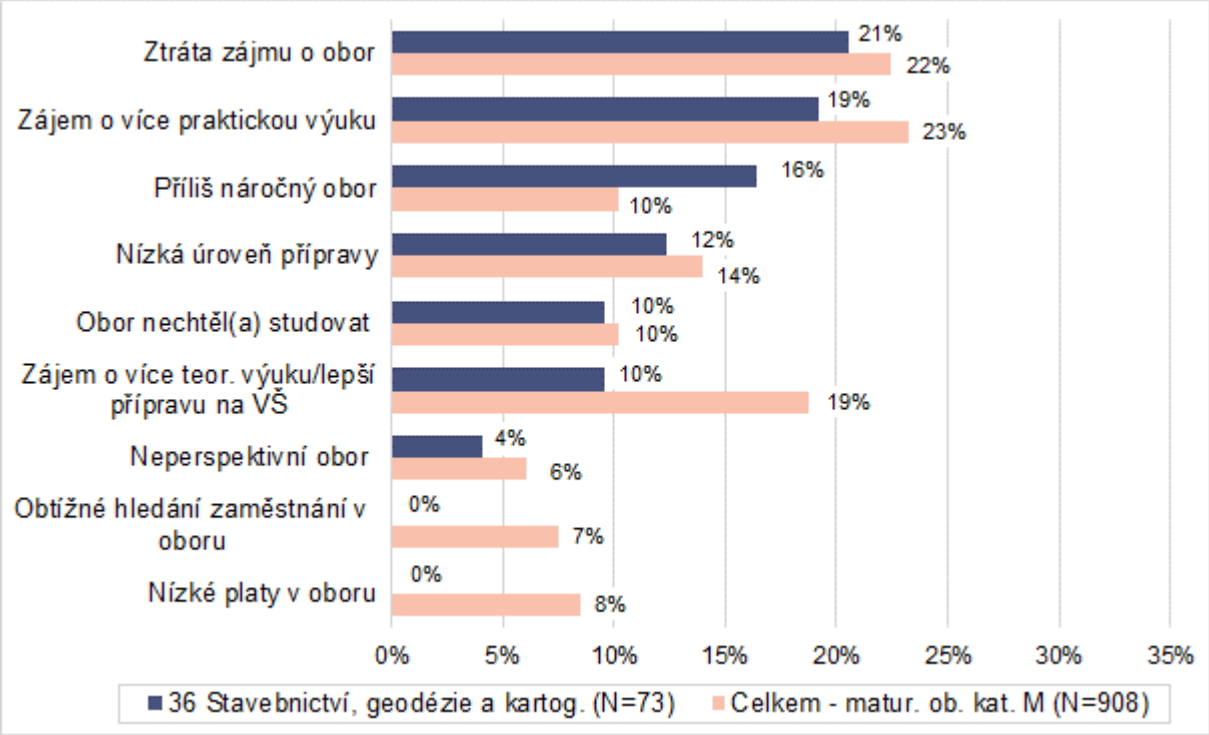

Důvody, proč by si při opakované (hypotetické) volbě žáci skupiny Stavebnictví, geodézie a kartografie raději vybrali jiný obor studia, spočívají hlavně ve ztrátě zájmu o obor (21 % oproti 22 % v průměru). Dále jsou žáci nespokojeni s praktickou výukou a chtěli by její větší zastoupení (19 % oproti 23 % v průměru). Tyty důvody jsou nejfrekventovanější, ovšem z hlediska průměru za maturitní obory kategorie M je jejich zastoupení mírně podprůměrné. Dalším, a v tomto případě nadprůměrným důvodem nespokojenosti žáků s absolvovaným oborem je přílišná náročnost oboru (16 % oproti 10 %). Přibližně 10 % žáků z těch, kteří by si vybrali jiný obor, stavební obor vůbec původně studovat nechtělo. Naopak relativně nízký podíl žáků vyjádřil nespokojenost s oborem z důvodu špatné přípravy pro pokračování ve studiu na VŠ nebo VOŠ (10 % oproti 19 %). Pod průměrem z hlediska srovnání s ostatními obory je i nespokojenost s neperspektivností oboru (4 %). Absolventi mezi důvody

nespokojenosti s oborem zpravidla neuváděli problémy na trhu práce, jako jsou obtížné hledání zaměstnání nebo nízké platové ohodnocení.

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci ze skupiny Stavebnictví, geodézie, kartografie mají nadprůměrný zájem uplatnit se na trhu práce přímo ve svém oboru. Celkem si chce práci v tomto oboru najít 48 % z nich (oproti 36 % v průměru). Lehce nad průměrem je i podíl absolventů, kteří si plánují najít pracovní uplatnění v příbuzném oboru (40 % oproti 35 % v průměru). Naopak nízký je podíl žáků, kteří v budoucnu chtějí pracovat v jiném oboru, který plánují studovat po ukončení střední školy (3 % oproti 15 %).

Graf 46: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Stavebnictví, geodézie a kartografie – kat. M (v % odpovědí)

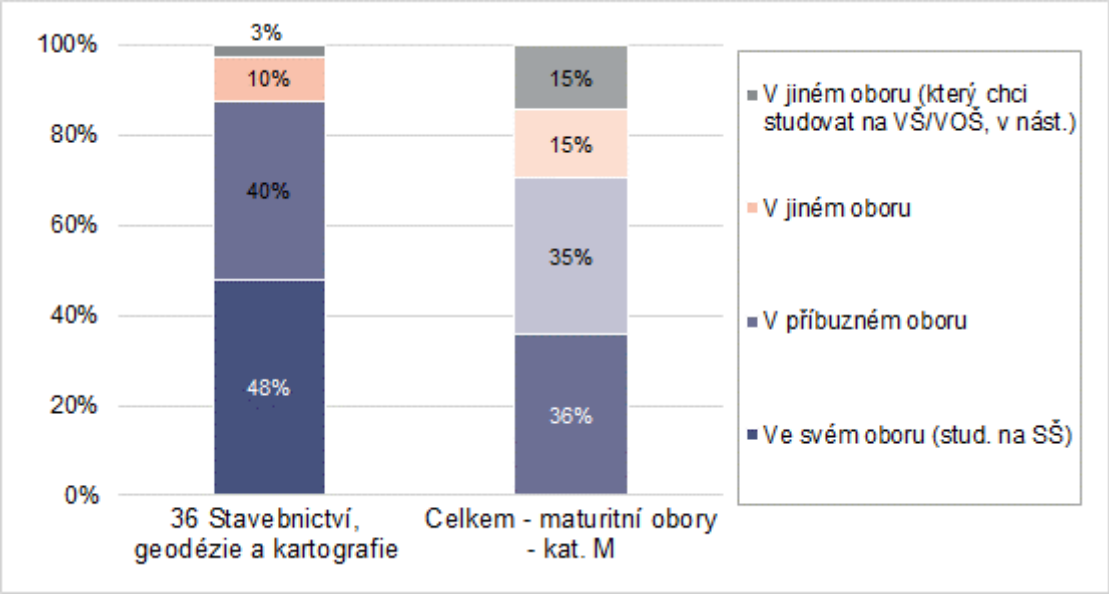

Tab. 31: Důvody pro práci v jiném oboru – Stavebnictví, geodézie a kartografie – kat. M (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[14]

	36 Stavebnictví, geodézie a kartog. (N=9)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=320)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	8%	13%	-4%
Obor mě přestal zajímat	10%	19%	-9%
V oboru je nedostatek pracovních míst	0%	5%	-5%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	1%	6%	-5%
V oboru jsou nízké platy	0%	8%	-8%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	0%	7%	-7%
Obor není perspektivní	3%	6%	-4%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	8%	10%	-2%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	7%	22%	-15%

Důvody, proč si žáci ze skupiny Stavebnictví, geodézie a kartografie chtějí hledat po škole práci mimo svůj absolvovaný obor, spočívají zejména ve ztrátě zájmu o obor (10 % oproti 19 %

[14] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

v průměru), v lepší nabídce práce v jiném oboru (8 % oproti 10 % v průměru) a skutečnosti, že žáci v oboru nikdy pracovat nechtěli (8 % oproti 13 % v průměru).

Tab. 32: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Stavebnictví, geodézie a kartografie – kat. M (v % kladných odpovědí)

	36 Stavebnictví, geodézie a kartog. (N=73)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=897)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	21%	25%	-5%
Studovat nástavbové st. - denní	3%	3%	0%
Studovat nástavbové st. - dálkově	1%	1%	0%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	90%	75%	15%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	4%	10%	-6%
Studovat v zahraničí	15%	7%	8%
OSVČ (podnikat)	14%	9%	5%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	38%	28%	10%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	29%	23%	6%
Práce v zahraničí - brigáda	15%	6%	9%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	0%	6%	-6%

Z hlediska dalších studijních a pracovních záměrů po maturitě na SOŠ plánovala jen asi pětina absolventů bezprostředně vstoupit na trh práce jako zaměstnanec (21 %) a dalších 14 %, což je lehce nad průměrem, uvažovalo o podnikání jako OSVČ. Naopak většina absolventů chtěla pokračovat ve studiu na VŠ nebo VOŠ v denním studiu (90 %) a dále uvažovali o přivýdělku formou krátkodobých brigád (38 %) nebo výdělku na DPP nebo DPČ (29 %). Nadprůměrný byl i podíl absolventů, kteří uvažovali o krátkodobé brigádě v zahraničí (15 %), naopak zájem o dlouhodobou práci v zahraničí absolventi neuváděli.

37 Doprava a spoje (kat. M)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Skupina oborů Doprava a spoje patří k těm, jejichž žáci měli velmi nízký zájem studovat právě tento obor, kdy zájem o studium tohoto oboru uváděla jen mírně nadpoloviční většina z nich (53 % oproti 78 % v průměru), z toho 24 % tento obor rozhodně chtělo studovat a 29 % spíše mělo zájem. Naopak 32 % tento obor spíše studovat nechtělo a 16 % žáků rozhodně nemělo o obor zájem.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Hlavní motivací pro výběr oboru ve skupině Doprava a spoje bylo snadné uplatnění, které představovalo nadprůměrně častou motivaci k volbě tohoto oborového zaměření (84 % oproti 74 % v průměru). Budoucí žáci si vybírali tyto obory nadprůměrně často i s ohledem na další faktory uplatnění na trhu práce, jako je finanční ohodnocení (61 % oproti 54 % v průměru) a zájem zaměstnavatelů v regionu (55 % oproti 43 % v průměru). Naopak zájem o obor nebyl ve srovnání s ostatními sledovanými obory častým důvodem výběru oboru (63 % oproti 78 %). Méně často, než činí průměr, si žáci vybírali obor i z důvodu blízkosti školy (45 % oproti 57 % v průměru). Naopak velmi častou motivací k volbě oboru ve skupině Doprava a spoje představovalo nepřijetí na jiný obor (26 % oproti 9 % v průměru), takže toto oborové zaměření si žáci ve srovnání s jinými obory vybírali častěji jako náhradní variantu. Špatný prospěch

ovšem příliš častým důvodem nebyl. Zároveň relativně častou motivací byla i možnost získat stipendium nebo jinou podporu studia tohoto oboru (18 % oproti 6 % v průměru).

Graf 47: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Doprava a spoje – kat. M (v % odpovědí)

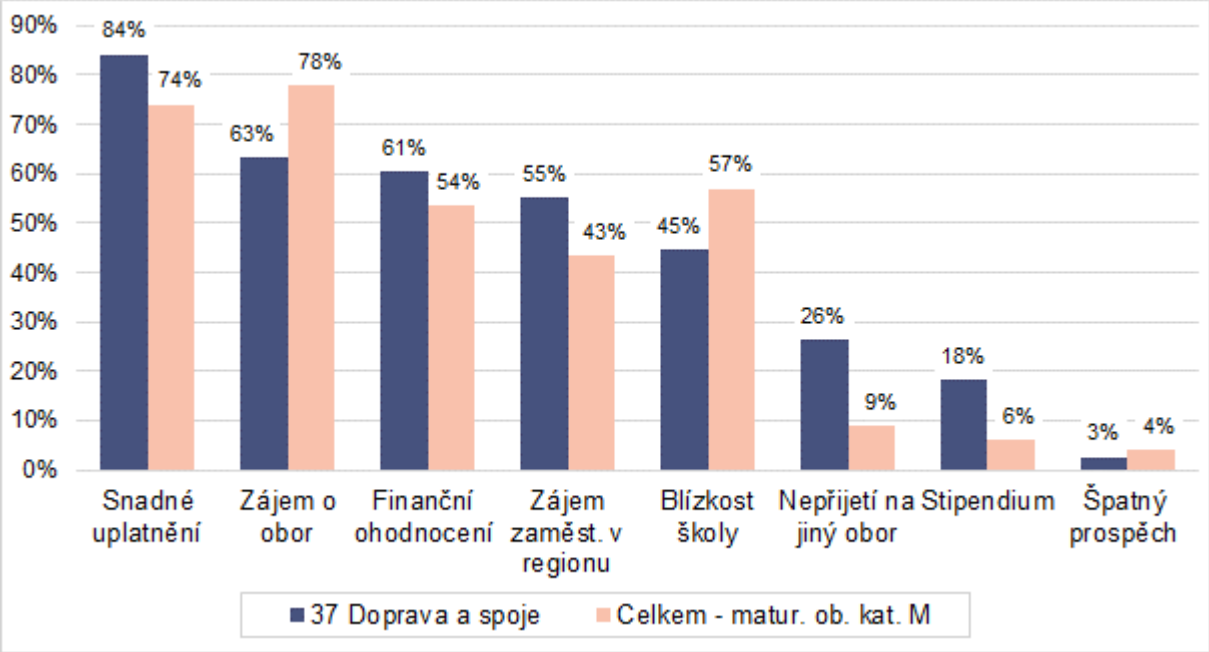

Pro výběr oborů ve skupině Doprava a spoje se rozhodovala většina žáků sama (82 % oproti 88 % v průměru), ale významné je také zejména doporučení rodičů (66 % oproti 59 % v průměru) a kamarádů (32 % oproti 26 % v průměru). Naopak nižší je vliv lidí z praxe (8 % oproti 25 % v průměru). Pod průměrem byl i vliv dalších subjektů na výběr tohoto oborového zaměření; méně často si žáci vybírali tento obor na základě doporučení poradce na škole (3 %), jiného učitele (8 %) nebo poradce v poradenském zařízení (3 %).

ROZHODOVÁNÍ O VOLBĚ OBORU A ÚROVNI VZDĚLÁNÍ

Z hlediska výběru učební nebo maturitní úrovně, případně kategorie vzdělání, tři čtvrtiny žáků ve skupině Doprava a spoje chtěly původně studovat na SOŠ (76 %), ale poměrně vysoký podíl žáků zvažoval původně studovat gymnázium (11 %). Tento fakt se patrně také promítá do poměrně vysokého podílu žáků, kteří si tento obor zvolili jako náhradní. Kolem 8 % žáků uvažovalo o učebním oboru s výučním listem a 5 % maturitní obor s odborným výcvikem kategorie L0.

Ve skupině Doprava a spoje bylo nejdůležitější motivací k volbě maturitního oboru právě získání maturity (95 %), relativně nižší motivací ve srovnání s ostatními skupinami oborů byla možnost a zájem pokračovat na VŠ (63 %). Poměrně vysoké procento (66 %) si vybralo maturitní obor z důvodu dobrého prospěchu. V souvislosti s původně vyšším zájmem o studium gymnázia je v této skupině oborů nižší podíl žáků, kteří měli zájem o prakticky zaměřené studium (66 % oproti 77 % v průměru).

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Žáci maturitních oborů ve skupině Doprava a spoje hodnotí nadprůměrně kladně celkovou úroveň školní přípravy (94 % oproti 86 % v průměru). Velmi pozitivní je hodnocení získaných odborných teoretických znalostí (94 %) a mírně nad průměrem je i hodnocení všeobecných znalostí (88 %). Kladně hodnotí žáci také komunikační dovednosti (79 %), samostatné rozhodování (85 %), prezentační dovednosti (85 %) i schopnosti pracovat v týmu (82 %).

Relativně pozitivní jsou z pohledu žáků získané znalosti nových technologií a postupů, schopnost prezentovat se zaměstnavatelům, informace o trhu práce (79 % oproti 64 %) i ekonomické znalosti a dovednosti (88 % oproti 59 %). Naopak nižší podíl absolventů je spokojen se získanou úrovní komunikace v cizím jazyce (68 % oproti 74 %).

Tab. 33: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitosti pro další uplatnění/studium – Doprava a spoje (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Doprava a spoje (N=34)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=968)	Rozdíl	Doprava a spoje (N=31)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=890)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	94%	86%	8%	90%	90%	0%	4%
Všeobecné znalosti	88%	82%	6%	90%	90%	1%	-2%
Odborné teoretické znalosti a dov.	94%	89%	5%	94%	89%	4%	1%
Odborné praktické znalosti a dov.	79%	76%	3%	84%	84%	0%	-4%
Komunikace v cizím jazyce	68%	74%	-7%	87%	84%	3%	-19%
Práce na PC	74%	76%	-2%	87%	84%	3%	-14%
Komunikační dovednosti	79%	77%	3%	94%	93%	1%	-14%
Samostatné rozhodování	85%	79%	7%	97%	97%	0%	-11%
Schopnost řešit problémy	79%	81%	-1%	94%	97%	-3%	-14%
Prezentační dovednosti	85%	75%	10%	77%	87%	-10%	8%
Schopnost pracovat v týmu	82%	75%	7%	97%	91%	6%	-14%
Schopnost prac. samostatně	85%	86%	-1%	90%	96%	-6%	-5%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	59%	58%	1%	84%	79%	5%	-25%
Znalosti nových tech. a postupů	79%	64%	15%	87%	82%	5%	-8%
Schopnost prezentovat se zaměst.	82%	54%	28%	74%	86%	-12%	8%
Informace o trhu práce	76%	50%	26%	71%	72%	-1%	6%
Ekonomické znalosti a dovednosti	88%	59%	29%	77%	70%	8%	11%

Ve skupině Doprava a spoje považuje většina žáků pro své budoucí povolání, případně pro úspěšné pokračování ve studiu, za podstatné zejména schopnost se samostatně rozhodovat (97 %), schopnost pracovat v týmu (97 %) a řešit problémy (94 %). Pro naprostou většinu žáků jsou důležité odborné teoretické znalosti a dovednosti (94 %), dále pak komunikační dovednosti (94 %). Mírně nad průměrem je podle názoru žáků i důležitost úrovně komunikace v cizím jazyce (87 %) a důležitost schopnosti pracovat na PC (87 %). Naopak odborné praktické znalosti jsou podstatné pro 84 % žáků, což je na úrovni průměru.

Žáci ze skupiny Doprava a spoje hodnotí náročnost těchto oborů ve srovnání s ostatními maturitními obory kategorie M jako spíše méně náročnou. 7 % žáků hodnotilo obory z této skupiny jako velmi snadné a 33 % jako celkem snadné. 37 % uvedlo, že absolvovaný obor nebyl ani moc snadný / ani příliš nesnadný (37 %). Nižší je ve srovnání s jinými obory podíl žáků, kteří tyto obory hodnotí jako obtížné (10 %), dále 7 % uvedlo, že hrozilo nezvládnutí maturity a 7 % do doby realizace šetření uvedlo, že maturitu nesložili. Celkově tedy obavy nebo problémy s úspěšným absolvováním studia uvedlo 24 % z nich.

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci oborů Doprava a spoje jsou se zvoleným oborem spokojeni lehce podprůměrně, stejný obor by si při možnosti zopakovat svoji volbu znovu zvolilo jen 58 % z nich oproti průměru, který činí 64 %. 6 % by si navíc raději zvolilo gymnázium, což odpovídá průměru.

Graf 48: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Doprava a spoje – kat. M (v % odpovědí)

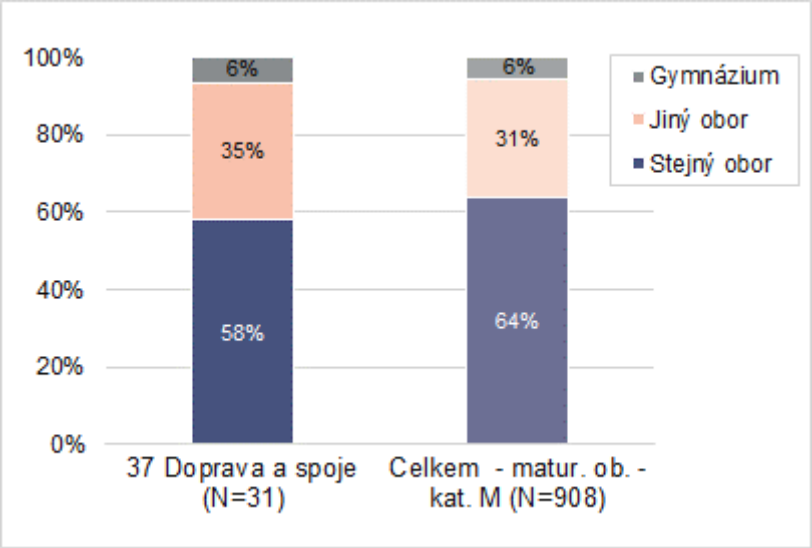

Důvody, proč by si při opakované (hypotetické) vzdělanostní volbě žáci skupiny Doprava a spoje raději vybrali jiný obor, spočívaly hlavně v tom, že by si raději vybrali více praktickou výuku (29 % oproti 23 % v průměru), a dále byla častým důvodem ztráta zájmu o obor (26 % oproti 22 % v průměru). Méně častým, ale nadprůměrně uváděným důvodem byl původní nezájem o obor (16 % oproti 10 % v průměru). Nízké platy v oboru byly důvodem preference jiného oboru pro 13 % žáků (oproti 8 % v průměru), přílišnou náročnost oboru uvedlo 10 % žáků. Obtížné hledání zaměstnání v oboru bylo důvodem nespokojenosti s oborem pro 10 % (oproti 7 % v průměru). Neperspektivnost oboru byla důvodem hypoteticky odlišné volby pro 6 % žáků dopravních oborů. Podprůměrně často vyjadřovali žáci dopravních oborů nespokojenost s oborem z důvodu nízké úrovně přípravy (3 % oproti 14 % v průměru), zájmu o více teoretickou výuku, resp. lepší přípravu na VŠ (3 % oproti 19 %).

Graf 49: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru – Doprava a spoje – kat. M (v %, možnost výběru více odpovědí)

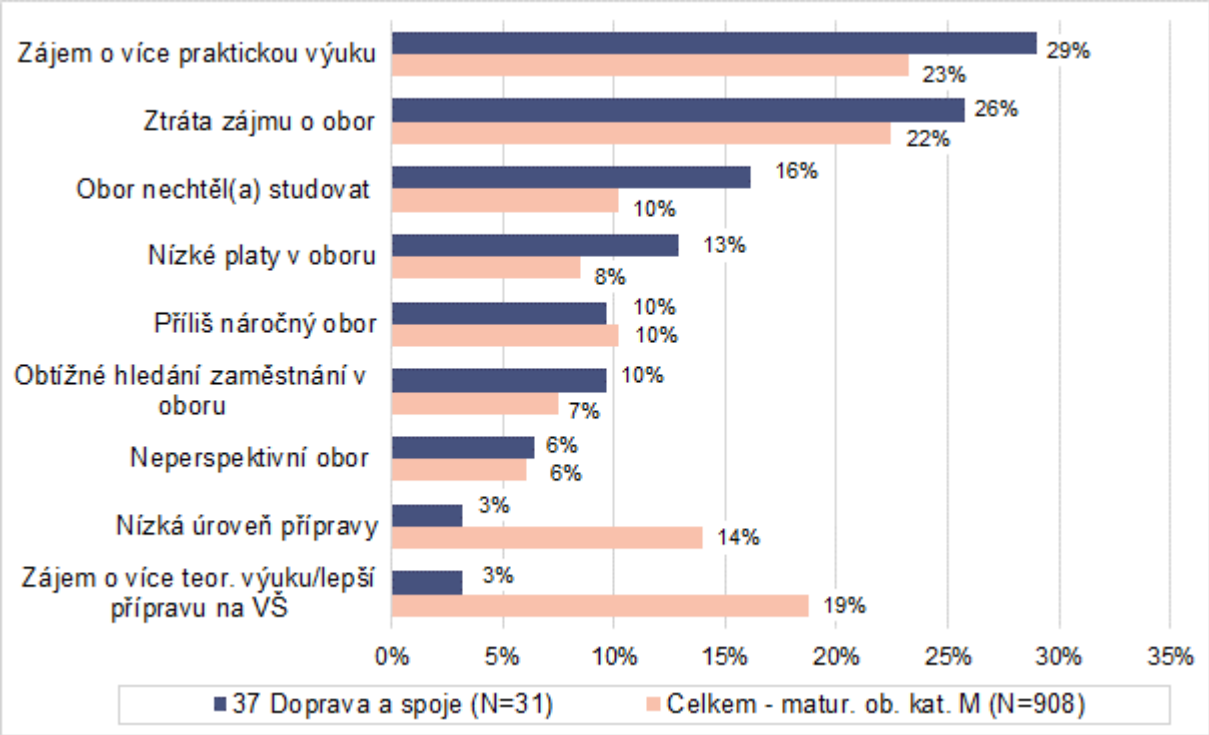

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci ze skupiny Doprava a spoje mají podprůměrný zájem uplatnit se ve svém oboru. Celkem si chce práci přímo v tomto oboru najít 27 % z nich (oproti 36 % v průměru). Zhruba na úrovni průměru je podíl absolventů, kteří si chtějí najít práci v příbuzném oboru (33 % oproti 35 % v průměru). Nadprůměrný je pak podíl těch, kteří si chtějí najít práci v jiném oboru (20 % oproti 15 %), a vyšší je i podíl těch, kteří plánují pracovat v jiném oboru, který chtějí absolvovat ve studiu na VŠ nebo VOŠ (20 % oproti 15 % v průměru).

Graf 50: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Doprava a spoje – kat. M (v % odpovědí)

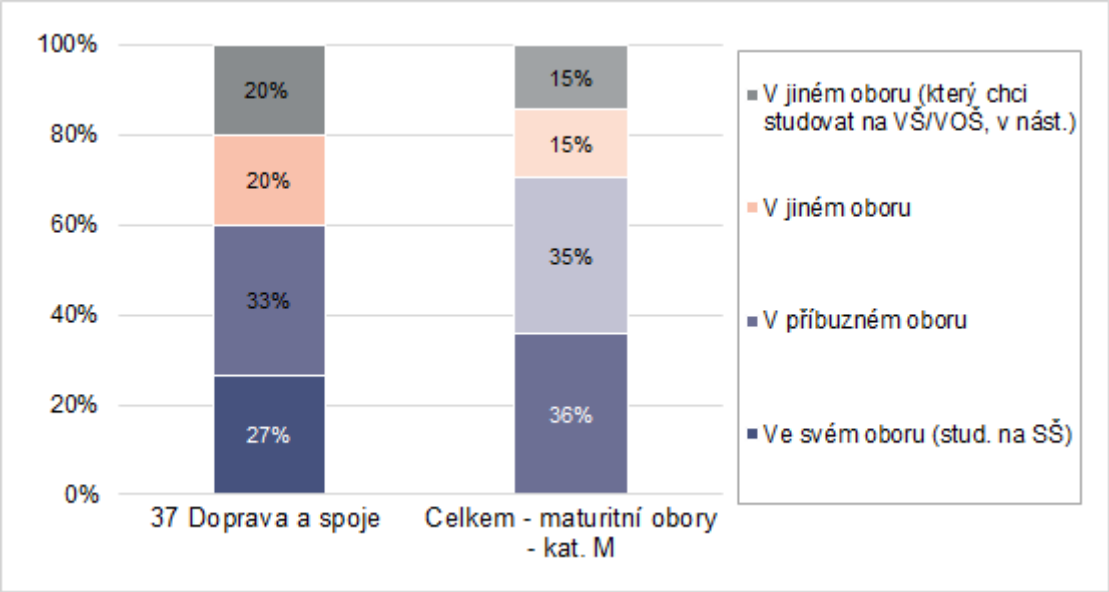

Důvody, proč si žáci ze skupiny Doprava a spoje chtějí hledat po škole práci mimo tento obor, jsou zejména proto, že v oboru nikdy nechtěli pracovat (20 % oproti 13 % v průměru), ztráta zájmu o obor (13 % oproti 19 % v průměru) a zájem o studium jiného oboru v návaznosti na další studium na VŠ nebo VOŠ (17 % oproti 22 %).

Tab. 34: Důvody pro práci v jiném oboru – Doprava a spoje – kat. M (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[15]

	37 Doprava a spoje (N=11)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=320)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	20%	13%	7%
Obor mě přestal zajímat	13%	19%	-6%
V oboru je nedostatek pracovních míst	7%	5%	2%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	3%	6%	-3%
V oboru jsou nízké platy	3%	8%	-5%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	3%	7%	-4%
Obor není perspektivní	7%	6%	0%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	7%	10%	-4%
Zájem o stud. jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	17%	22%	-5%

Z hlediska dalších studijních a pracovních záměrů chce asi třetina absolventů dopravních oborů vstoupit na trh práce jako zaměstnanec (30 %), dalších 13 %, což je lehce nad průměrem, uvažuje o podnikání jako OSVČ. Jen necelá polovina absolventů se chce přihlásit

[15] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

ke studiu na VŠ nebo VOŠ (47 %), což je významně pod průměrem (75 %). Více než třetina uvažuje o přivýdělku formou DPP nebo DPČ (37 %). Nižší je jejich zájem o výdělek formou krátkodobých brigád (17 %).

Tab. 35: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Doprava a spoje – kat. M (v % kladných odpovědí)

	37 Doprava a spoje (N=30)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=897)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	30%	25%	5%
Studovat nástavbové st. - denní	3%	3%	0%
Studovat nástavbové st. - dálkově	0%	1%	-1%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	47%	75%	-29%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	13%	10%	3%
Studovat v zahraničí	3%	7%	-3%
OSVČ (podnikat)	13%	9%	5%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	17%	28%	-12%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	37%	23%	14%
Práce v zahraničí - brigáda	3%	6%	-3%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	13%	6%	8%

41 Zemědělství a lesnictví (kat. M)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Skupina oborů Zemědělství a lesnictví patří k těm, jejichž žáci měli nižší zájem studovat právě tento obor. Zájem o obor mělo 68 % žáků oproti 78 % v průměru (z toho 33 % tento obor rozhodně chtělo studovat a 35 % spíše chtělo). Naopak 19 % žáků obor původně spíše studovat nechtělo a 14 % žáků jej rozhodně studovat nechtělo.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Hlavní motivací pro studium oboru ve skupině Zemědělství a lesnictví byl podobně jako u jiných oborů zájem o obor (78 % odpovídá průměru). Ve skupině Zemědělství a lesnictví zároveň není častou motivací ani snadné uplatnění na trhu práce (49 % oproti 74 % v průměru). Naopak žáci si nadprůměrně často vybírají podle zájmu zaměstnavatelů v regionu (46 % oproti 43 %) a částečně je limituje nadprůměrně často špatný prospěch (11 % oproti 4 %). Nadprůměrně často žáky těchto oborů motivovala i možnost získat stipendium v oboru (11 % oproti 6 %).

Žáci zemědělských oborů se při výběru tohoto oborového zaměření ve srovnání s jinými obory méně často řídili vlastním rozhodnutím (65 % oproti 88 % v průměru), naopak vyšší procento ve srovnání s průměrem (59 %) ovlivnili rodiče. Rozhodování asi pětiny žáků o výběru tohoto oboru ovlivnili kamarádi nebo spolužáci (22 %) a 24 % žáků inspirovali lidé z praxe, což zhruba odpovídá průměru. Častěji žákům volbu zemědělských oborů doporučili poradci na škole (14 % oproti 9 % v průměru) nebo poradci v poradně (14 % oproti 6 % v průměru). Jiní učitelé na škole ovlivnili výběr zemědělských oborů asi 11 % žáků (odpovídá zhruba průměru).

Graf 51: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Zemědělství a lesnictví – kat. M (v % odpovědí)

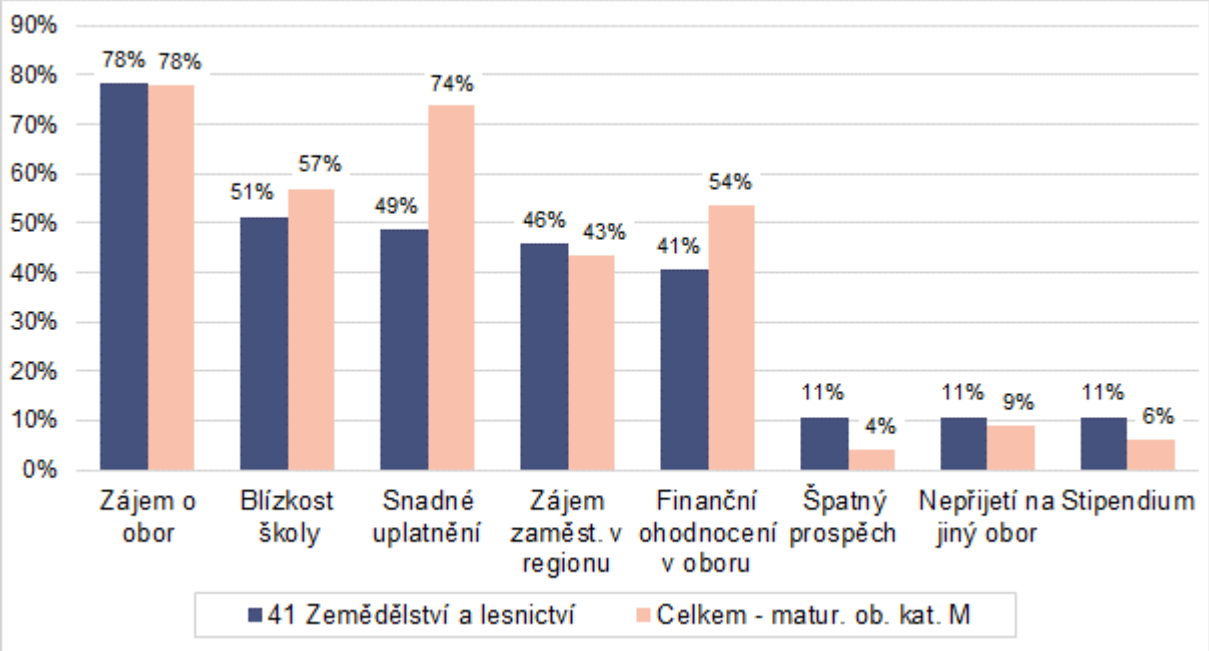

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI VZDĚLÁNÍ

Rozhodování o maturitní úrovni vzdělání nebo vyučení a volbě kategorie vzdělání bylo ve skupině Zemědělství a lesnictví méně jednoznačné než v ostatních oborech. Původní zájem žáků o studium na SOŠ byl nízký (51 % oproti 76 % v průměru za kategorii M). Naopak žáci ve srovnání s jinými obory podstatně častěji uvažovali o výběru oboru kategorie L0 (27 % oproti 11 % v průměru). Relativně vyšší byl i podíl těch, kteří měli původně zájem se vyučit (11 % oproti 2 %) a na straně druhé byl mírně vyšší i původní zájem o studium gymnázia (11 % oproti 9 % v průměru).

Z hlediska motivace pro výběr SOŠ, tedy odborného maturitního vzdělání, tak pro žáky skupiny Zemědělství a lesnictví bylo nejdůležitější získat maturitu (88 %). Relativně nižší podíl z nich si zvolil SOŠ z důvodu zájmu pokračovat na VŠ (73 %). Stejné procento žáků (73 %) si zvolilo SOŠ, protože chtěli získat odborně zaměřené vzdělání, což se příliš neliší od průměru (77 %). Větší roli ve srovnání s ostatními obory při výběru SOŠ hrálo doporučení rodičů (48 % oproti 35 % v průměru). Necelá polovina žáků (48 %) byla při výběru typu školy motivována dobrým prospěchem, což je méně než v jiných oborech (62 % v průměru). Méně často žáci těchto oborů předpokládali, že jim absolvování SOŠ přinese dobré finanční ohodnocení (48 % oproti 60 % v průměru).

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Ve skupině Zemědělství a lesnictví hodnotí žáci celkovou úroveň přípravy lehce podprůměrně (81 % oproti 86 %). Hodnocení odborných teoretických znalostí (91 %) se pohybuje zhruba kolem průměru, podobně odpovídá průměru i hodnocení odborných praktických znalostí a dovedností (78 %). Kolem průměru se pohybuje i úroveň komunikace v cizím jazyce (72 %) i hodnocení většiny ostatních sledovaných kompetencí s výjimkou schopnosti samostatného rozhodování, samostatné práce, schopnosti řešit problémy a pracovat na strojích a zařízeních, které jsou ve srovnání s ostatními obory hodnoceny příznivěji. Pod průměrem je hodnocení získané schopnosti pracovat na PC (66 %)

Ve skupině Zemědělství a lesnictví část žáků vnímá některé základní kompetence jako méně podstatné než žáci v jiných skupinách oborů. Všeobecné znalosti tak pro svoji profesi nebo

další studium hodnotí jako důležité jen asi 81 % z nich (oproti 90 % průměru), odborné teoretické znalosti jsou důležité rovněž pro 81 % těchto žáků (oproti 89 % v průměru) a odborné praktické znalosti hodnotí jako důležité 77 % žáků (oproti 84 % v průměru).

Při porovnání hodnocení důležitosti vybraných kompetencí a hodnocení připravenosti najdeme významný rozdíl v případě komunikace v cizím jazyce, která je důležitá pro 87 % žáků, ale kladně hodnotí získanou úroveň jen 72 % žáků. V případě schopnosti pracovat na PC ji považuje za důležitou 87 % žáků, ale spokojeno je se svými dovednostmi jen 66 % žáků. Výrazné rozdíly pak najdeme v celé řadě tzv. měkkých dovedností, které žáci považují pro svoji budoucí práci nebo studium za podstatné, ale podíl žáků spokojených se získanou úrovní je nižší.

Tab. 36: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitosti pro další uplatnění/studium Zemědělství a lesnictví – kat. M (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Zemědělství a lesnictví (N=32)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=968)	Rozdíl	Zemědělství a lesnictví (N=31)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=890)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	81%	86%	-5%	87%	90%	-3%	-6%
Všeobecné znalosti	78%	82%	-4%	81%	90%	-9%	-3%
Odborné teoretické znalosti a dov.	91%	89%	1%	81%	89%	-8%	10%
Odborné praktické znalosti a dov.	78%	76%	2%	77%	84%	-6%	1%
Komunikace v cizím jazyce	72%	74%	-3%	87%	84%	3%	-15%
Práce na PC	66%	76%	-10%	87%	84%	3%	-21%
Komunikační dovednosti	75%	77%	-2%	94%	93%	1%	-19%
Samostatné rozhodování	84%	79%	6%	94%	97%	-3%	-9%
Schopnost řešit problémy	88%	81%	7%	94%	97%	-3%	-6%
Prezentační dovednosti	75%	75%	0%	97%	87%	9%	-22%
Schopnost pracovat v týmu	69%	75%	-7%	94%	91%	3%	-25%
Schopnost prac. samostatně	94%	86%	8%	94%	96%	-3%	0%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	66%	58%	8%	84%	79%	5%	-18%
Znalosti nových tech. a postupů	66%	64%	1%	84%	82%	2%	-18%
Schopnost prezentovat se zaměst.	59%	54%	5%	100%	86%	14%	-41%
Informace o trhu práce	53%	50%	3%	81%	72%	8%	-28%
Ekonomické znalosti a dovednosti	66%	59%	7%	81%	70%	11%	-15%

Žáci ze skupiny Zemědělství a lesnictví hodnotí náročnost těchto oborů ve srovnání s ostatními maturitními obory kategorie M jako průměrně náročné. Žádní žáci v rámci šetření neuvedli, že by pro ně bylo studium příliš snadné (průměr za ostatní obory dosahuje 4 %), ovšem poměrně vysoký podíl žáků (40 %) hodnotil studium jako velmi snadné a dalších 37 % uvedlo, že absolvovaný obor pro ně nebyl ani moc snadný / ani příliš nesnadný. Nižší je ve srovnání s jinými obory podíl žáků, kteří tyto obory hodnotí jako obtížné (7 %), dále 10 % uvedlo, že jim hrozilo nezvládnutí maturity a 7 % (do doby realizace šetření) uvedlo, že maturitu se jim nepodařilo složit. S určitými problémy při zvládnutí tohoto oborového zaměření se tedy potýkalo celkově 23 % z nich (oproti 27 % v průměru).

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci oborů Zemědělství a lesnictví jsou se zvoleným oborem spokojeni lehce nadprůměrně, stejný obor by si při možnosti zopakovat volbu oboru znovu zvolilo 66 % z nich oproti průměru, který činí 64 %, a 5 % by si zvolilo gymnázium.

Graf 52: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Zemědělství a lesnictví – kat. M (v % odpovědí)

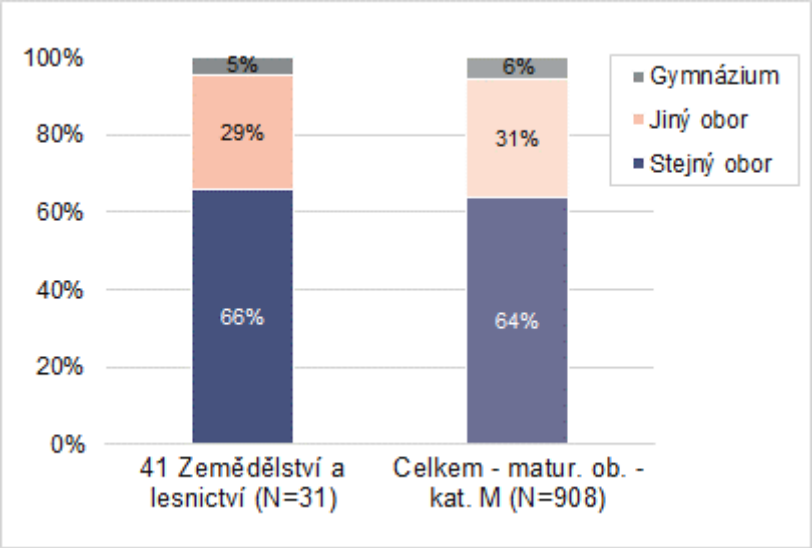

Graf 53: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru/gymn. – Zemědělství a lesnictví – kat. M (v % kladných odpovědí z celého vzorku kat. M)

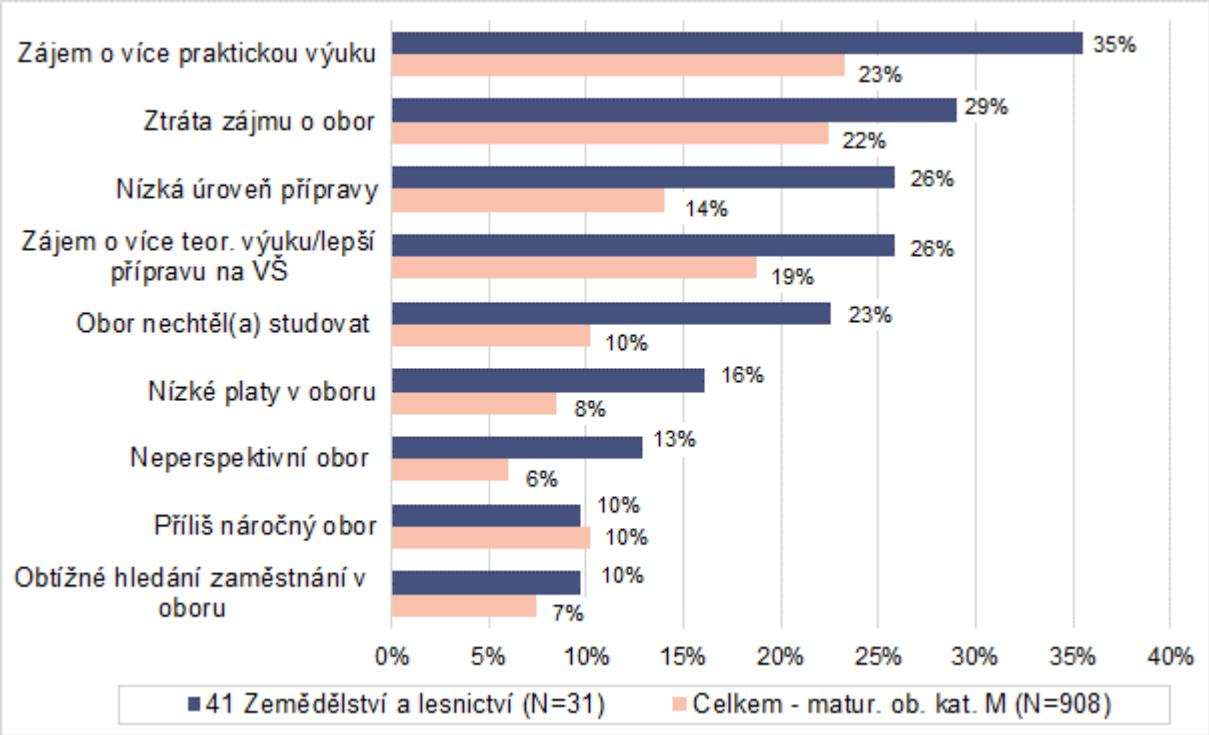

Důvody, proč by si při opakované (hypotetické) volbě žáci skupiny Zemědělství a lesnictví raději vybrali jiný obor, spočívají hlavně v nadprůměrně vysokém zájmu o více praktickou výuku (35 % oproti 23 % v průměru) a často také ve ztrátě zájmu o obor (29 % oproti 22 % v průměru). Poměrně častým důvodem nespokojenosti s oborem je nízká úroveň přípravy v oboru (26 % oproti 14 % v průměru), zájem o více teoretickou výuku, resp. lepší přípravu na VŠ (26 % oproti 19 % v průměru). Skoro čtvrtina žáků mezi důvody uvádí, že obor vlastně nikdy studovat nechtěli (23 % oproti 10 %). Nadprůměrně často souvisí nespokojenost s oborem se situací a možností uplatnění tohoto oboru na trhu práce, kdy 16 % absolventů (oproti 8 % v průměru) by si zvolilo jiný obor kvůli nízkým platům a 13 % (oproti 6 % v průměru) z důvodu neperspektivnosti oboru, 10 % (oproti 7 % v průměru) z důvodu obtížného hledání zaměstnání. Desetina absolventů by si hypoteticky vybrala jiný obor, protože jim obor připadal příliš náročný (10 %, což odpovídá průměru).

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci ze skupiny Zemědělství a lesnictví mají podprůměrný zájem uplatnit se po maturitě ve svém oboru. Celkem si chce práci přímo v tomto oboru najít méně než čtvrtina z nich (23 % oproti 36 % v průměru). Zhruba na úrovni průměru je podíl absolventů, kteří si chtějí najít práci v příbuzném oboru (33 % oproti 35 % v průměru). Nadprůměrný je tedy výsledný podíl těch, kteří si chtějí najít práci v úplně jiném oboru (23 % oproti 15 %). Vyšší je ovšem i podíl těch, kteří plánují pracovat v jiném oboru, který chtějí absolvovat během dalšího studia na VŠ nebo VOŠ (20 % oproti 15 % v průměru).

Graf 54: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Zemědělství a lesnictví – kat. M (v % odpovědí)

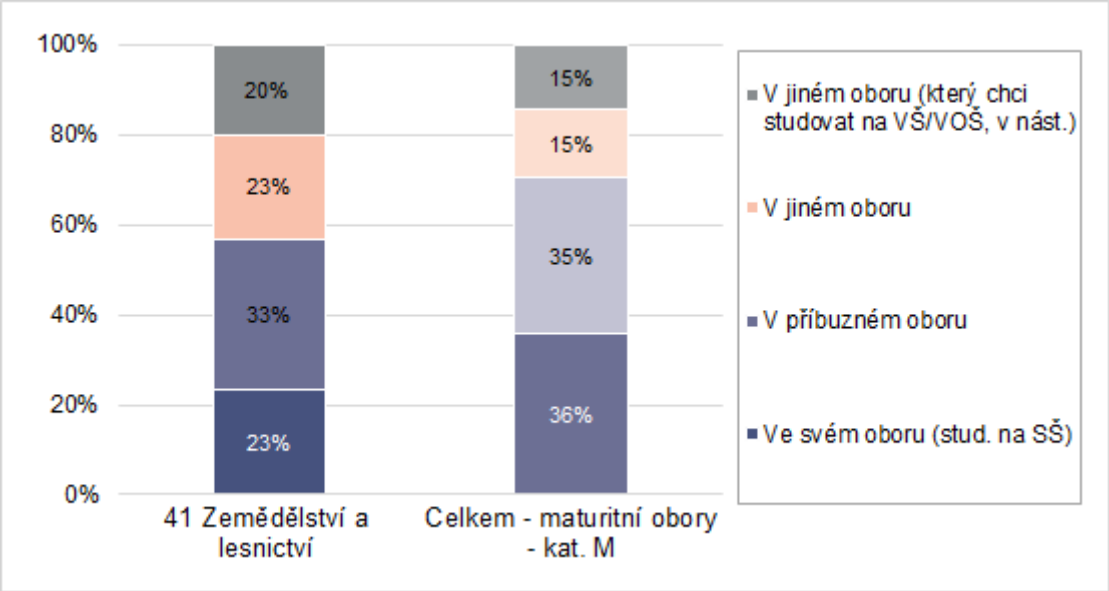

Důvody, proč si žáci ze skupiny Zemědělství a lesnictví chtějí hledat po škole práci mimo tento obor, jsou zejména jejich zájem o studium jiného oboru na VŠ nebo VOŠ a následně práce v tomto oboru (27 % oproti 22 % v průměru).

Graf 55: Důvody pro práci v jiném oboru – Zemědělství a lesnictví – kat. M (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[16]

	41 Zemědělství a lesnictví (N=13)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=320)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	23%	13%	11%
Obor mě přestal zajímat	23%	19%	4%
V oboru je nedostatek pracovních míst	10%	5%	5%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	10%	6%	4%
V oboru jsou nízké platy	17%	8%	9%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	23%	7%	16%
Obor není perspektivní	17%	6%	10%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	10%	10%	0%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	27%	22%	5%

Poměrně vysoké je zastoupení těch, kteří si neplánují hledat práci v oboru, protože v něm nikdy pracovat nechtěli, tento důvod je přitom nadprůměrně častý (23 % oproti 13 % v průměru). Roli v odchodech mimo obor hraje i ztráta zájmu o obor (23 % oproti 19 %). Výrazně

[16] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

nadprůměrně často jsou důvodem hledání práce mimo obor špatné pracovní podmínky (23 % oproti 7 % v průměru).

Z hlediska dalších studijních a pracovních záměrů chce asi třetina absolventů zemědělských oborů vstoupit na trh práce jako zaměstnanec (33 %), dalších 17 % (což je nad průměrem) uvažuje o podnikání jako OSVČ. Naopak lehce pod průměrem ve srovnání s ostatními maturitními obory je zájem o studium na VŠ nebo VOŠ (67 % oproti 75 %). 40 % absolventů uvažuje o přivýdělku formou krátkodobých brigád (oproti 28 % v průměru) a kolem 20 % si chce přivydělávat v rámci dlouhodobějších brigád na DPP nebo DPČ.

Tab. 37: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Zemědělství a lesnictví – kat. M (v % kladných odpovědí)

	41 Zemědělství a lesnictví (N=30)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=897)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	33%	25%	8%
Studovat nástavbové st. - denní	3%	3%	0%
Studovat nástavbové st. - dálkově	0%	1%	-1%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	67%	75%	-9%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	13%	10%	3%
Studovat v zahraničí	3%	7%	-3%
OSVČ (podnikat)	17%	9%	8%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	40%	28%	12%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	20%	23%	-3%
Práce v zahraničí - brigáda	7%	6%	0%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	3%	6%	-2%

53 Zdravotnictví (kat. M)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Zdravotnické obory patří k těm, jejichž žáci měli nadprůměrně vysoký zájem o studium právě tohoto oboru. Celkově chtělo zdravotnický obor studovat 86 % z nich (oproti 78 % v průměru), z toho vysoké procento (44 %) tento obor rozhodně chtělo studovat a 42 % obor spíše chtělo studovat. Naopak 9 % původně spíše nechtělo studovat tento obor a jen 5 % jej rozhodně studovat nechtělo.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Pro studium zdravotnických oborů byl hlavním dominantním důvodem zájem o obor (91 % oproti 78 % v průměru) a předpoklad snadného uplatnění na trhu práce (78 % oproti 74 % v průměru). Více než polovinu žáků při rozhodování o oboru ovlivnila i blízkost školy (58 %), což zhruba odpovídá průměru. Necelá polovina žáků při svém rozhodování brala v úvahu i zájem zaměstnavatelů v regionu (47 % oproti 43 % v průměru). Naopak výrazně podprůměrná byla pro budoucí žáky zdravotnických oborů finanční motivace, kdy finanční ohodnocení jako kladnou motivaci bralo v úvahu jen 37 % žáků (oproti 54 % v průměru). Jako náhradní obor z důvodu nepřijetí na jiný obor si zdravotnictví zvolilo deset procent žáků. Špatný prospěch ani možnost získat stipendium nehrály v případě výběru tohoto oboru téměř žádnou roli.

Graf 56: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Zdravotnictví–- kat. M (v % odpovědí)

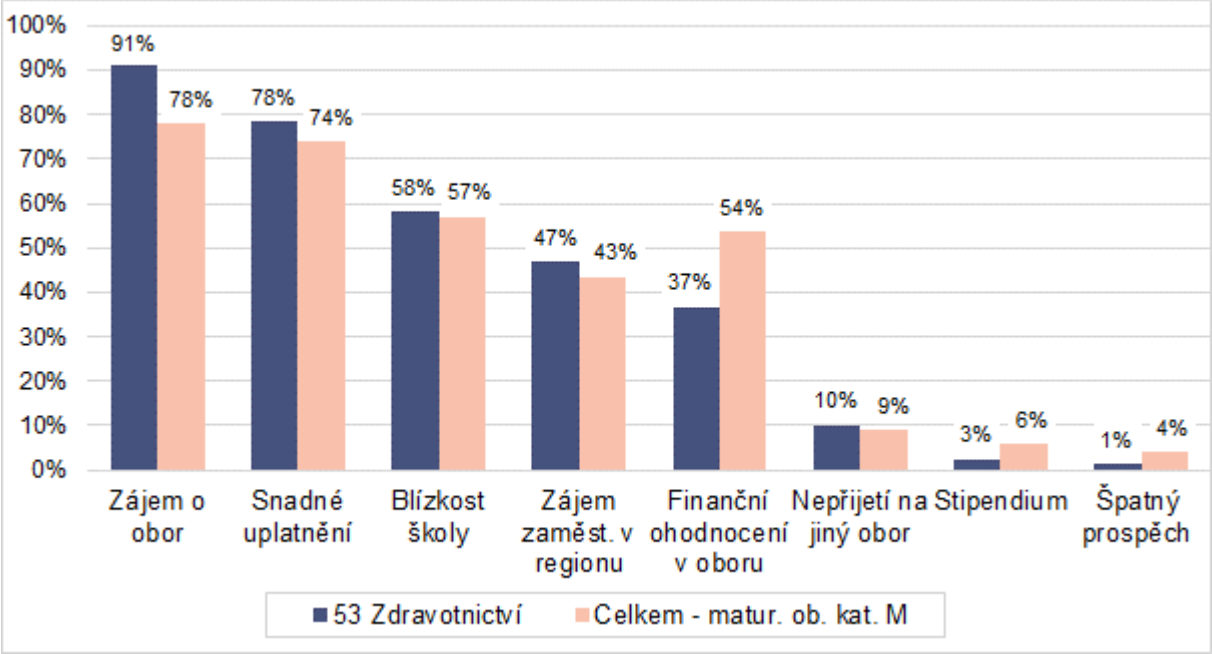

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI VZDĚLÁNÍ

Z hlediska rozhodování o volbě maturitní nebo učební úrovně, resp. kategorie vzdělání, byl ve zdravotnických oborech podíl žáků, kteří chtěli studovat SOŠ, lehce podprůměrný (71 % oproti 76 %), naopak skoro čtvrtina z nich uvažovala při svém rozhodování o oboru kategorie L0 (24 % oproti 11 %). Nižší byl podíl těch, kteří původně zvažovali studovat gymnázium (4 % oproti 9 % v průměru).

Žáci ve skupině Zdravotnictví si volili maturitní obor na SOŠ z důvodu zájmu o maturitu (92 % oproti 94 % v průměru) a vysoký podíl z nich zároveň z důvodu možnosti pokračovat na VŠ (87 % oproti 80 % v průměru). Důležitou motivací pro volbu odborného vzdělání byl zájem o prakticky zaměřené studium (83 % oproti 77 % v průměru). Asi třetina žáků byla při výběru maturitního oboru SOŠ ovlivněna rodiči a více než polovina si vybrala SOŠ z důvodu dobrého prospěchu. Nepřijetí na gymnázium ovlivnilo volbu odborného maturitního vzdělání jen v případě 3 % žáků.

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Žáci zdravotnických oborů hodnotili celkovou úroveň školní přípravy zhruba průměrně (88 %). Lehce nadprůměrně kladně pak posuzovali získané všeobecné znalosti (87 % oproti 82 %) a odborné teoretické znalosti (91 % oproti 89 %). Silnou stránkou žáků zdravotnických oborů byly pak zejména odborné praktické znalosti (91 % oproti 76 %), schopnost pracovat v týmu (84 % oproti 75 %) a skutečná schopnost práce se zařízeními, materiálem nebo klienty (78 % oproti 58 % v průměru). Schopnost komunikovat v cizím jazyce odpovídala zhruba průměru (74 %). Naopak slabým místem byla výrazně podprůměrně hodnocená schopnost pracovat na PC (jen 51 % kladných hodnocení oproti 76 % v průměru). Slabšími místy přípravy ve srovnání s ostatními obory byla také schopnost řešit problémy (74 % oproti 81 %), prezentační dovednosti (62 % oproti 75 %), informace o trhu práce (34 % oproti 50 %) a ekonomické dovednosti (34 % oproti 59 %).

Tab. 38: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitosti pro další uplatnění/studium – Zdravotnictví – kat. M (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Zdravotnictví (N=68)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=968)	Rozdíl	Zdravotnictví (N=65)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=890)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	88%	86%	2%	98%	90%	9%	-10%
Všeobecné znalosti	87%	82%	5%	100%	90%	10%	-13%
Odborné teoretické znalosti a dov.	91%	89%	2%	98%	89%	9%	-7%
Odborné praktické znalosti a dov.	91%	76%	15%	82%	84%	-2%	10%
Komunikace v cizím jazyce	74%	74%	-1%	65%	84%	-19%	9%
Práce na PC	51%	76%	-24%	65%	84%	-19%	-13%
Komunikační dovednosti	79%	77%	3%	97%	93%	4%	-18%
Samostatné rozhodování	76%	79%	-2%	95%	97%	-1%	-19%
Schopnost řešit problémy	74%	81%	-7%	95%	97%	-1%	-22%
Prezentační dovednosti	62%	75%	-13%	75%	87%	-12%	-14%
Schopnost pracovat v týmu	84%	75%	9%	91%	91%	0%	-7%
Schopnost prac. samostatně	84%	86%	-2%	92%	96%	-4%	-8%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	78%	58%	20%	92%	79%	13%	-14%
Znalosti nových tech. a postupů	65%	64%	1%	89%	82%	7%	-25%
Schopnost prezentovat se zaměst.	53%	54%	-1%	78%	86%	-7%	-26%
Informace o trhu práce	34%	50%	-16%	68%	72%	-5%	-34%
Ekonomické znalosti a dovednosti	34%	59%	-25%	52%	70%	-17%	-18%

Ve skupině Zdravotnictví žáci za nejdůležitější pro své další vzdělávání nebo práci považovali všeobecné znalosti (100 %), dále celkovou úroveň vzdělání (98 %) a odborné teoretické znalosti (98 %) a dále také komunikační dovednosti (97 %). Tyto dovednosti hodnotili i ve srovnání s ostatními skupinami oborů jako nadprůměrně důležité.

Porovnáme-li hodnocení důležitosti a úrovně jednotlivých kompetencí, pak pro většinu z nich platí, že podíl žáků, kteří hodnotili danou kompetenci jako důležitou, byl vyšší než podíl těch, kteří byli spokojeni se získanou úrovní dovedností nebo znalostí v dané oblasti. Část žáků se tedy v některých kompetencích, které považují za důležité, necítí dobře připravena. Výrazněji se to týká měkkých dovedností, jako schopnosti komunikace a řešení problémů, znalosti aktuálních technologií a postupů a informací o trhu práce.

Žáci ze skupiny Zdravotnictví hodnotili náročnost tohoto oboru ve srovnání s ostatními maturitními obory kategorie M jako zhruba průměrnou. 3 % žáků hodnotila studium jako velmi snadné a 14 % žáků jako spíše snadné a vysoké procento (60 %) uvedlo, že absolvovaný obor nebyl ani moc snadný / ani příliš nesnadný. Zhruba průměrný byl podíl žáků, kteří hodnotili tento obor jako obtížný (15 %), další 3 % uvedla, že jim hrozil v průběhu studia předčasný odchod ze školy, 3 % se významně obávala, že nezvládnou maturitu, a 2 % u maturity neuspěla (do doby realizace šetření). Celkově tak určité potíže nebo nutnost zvýšeného úsilí uvedlo 23 % žáků (oproti 27 % v průměru).

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci oborů Zdravotnictví byli se zvoleným oborem spokojeni lehce podprůměrně, stejný obor by si při možnosti zopakovat volbu oboru znovu zvolilo 61 % z nich oproti průměru, který činí 64 %, a 6 % by si při opakované volbě zvolilo gymnázium.

Graf 57: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Zdravotnictví – kat. M (v % odpovědí)

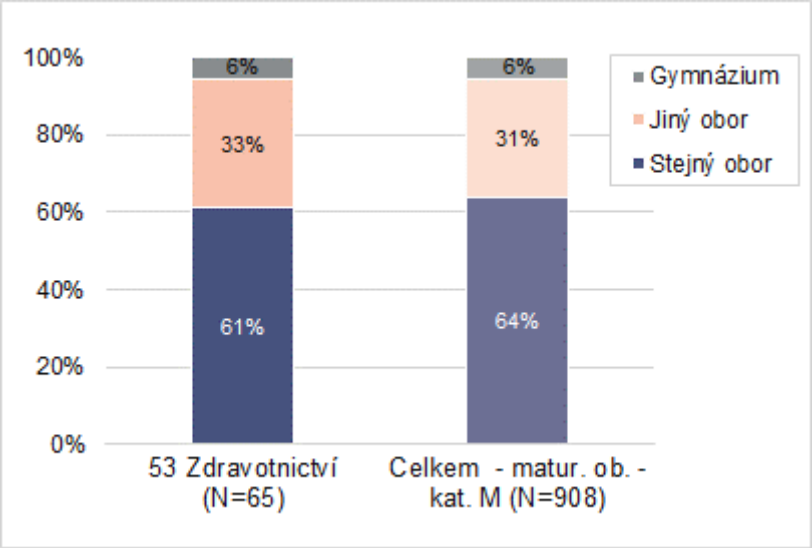

Důvody, proč by si při opakované (hypotetické) volbě žáci skupiny Zdravotnictví raději vybrali jiný obor, spočívají hlavně ve ztrátě zájmu o obor (18 % oproti 22 % v průměru) a v zájmu o více praktickou výuku (18 % oproti 23 % v průměru). Poměrně častým důvodem nespokojenosti je zájem o více teoretickou výuku, resp. lepší přípravu na VŠ (18 % oproti 19 % v průměru). Nadprůměrně často vyjadřují žáci nespokojenost s absolvovaným oborem v souvislosti s nízkým platovým ohodnocením tohoto oboru (15 % oproti 8 % v průměru). Naopak pod průměrem je podíl absolventů, kteří by si zvolili jiný obor z důvodu nízké úrovně přípravy (9 % oproti 14 % v průměru). Z hlediska těch, kteří by si vybrali jiný obor z důvodu náročnosti oboru, se podíl nespokojených příliš neliší od průměru (8 % oproti 10 % v průměru) a podobně se příliš neliší podíl těch, kteří jsou nespokojeni s obtížným hledáním zaměstnání v oboru (6 % oproti 7 % v průměru) nebo s neperspektivností oboru (5 % oproti 6 % průměru). Nižší, než průměr je naopak podíl těch, kteří obor původně nechtěli studovat (2 % oproti 10 %).

Graf 58: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru/gymn. Zdravotnictví – kat. M (v % kladných odpovědí z celého vzorku kat. M)

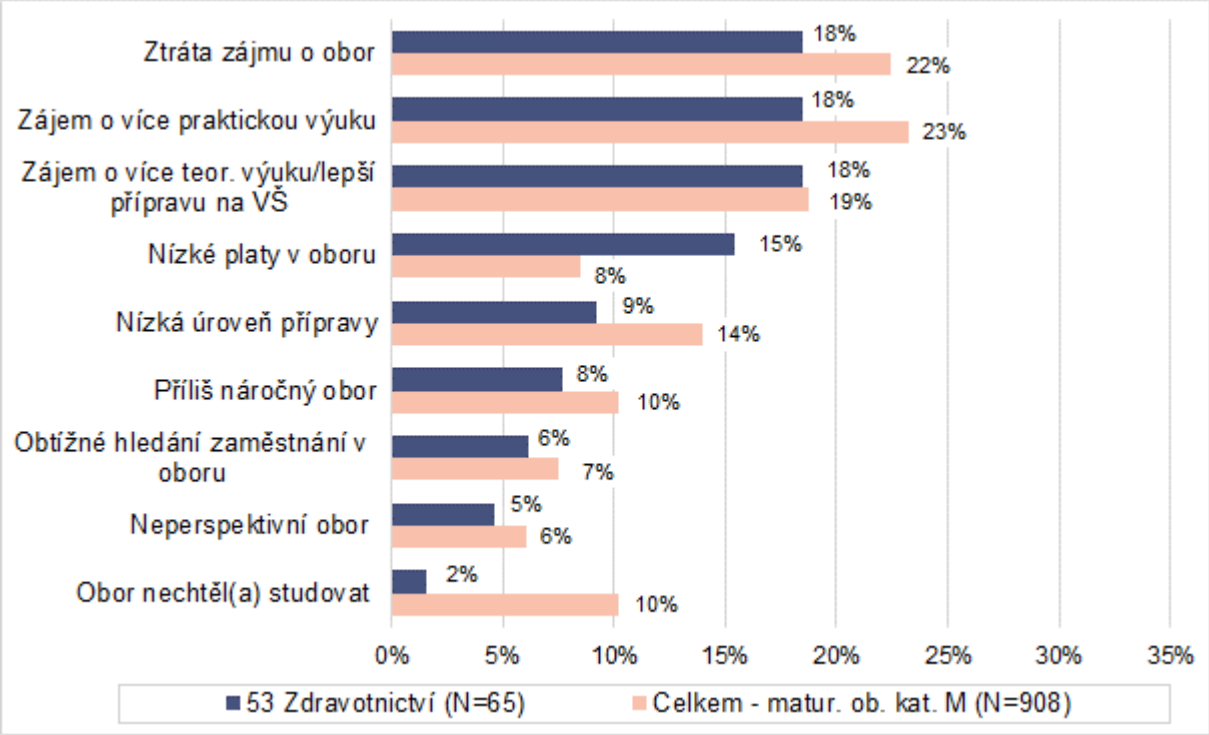

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci ze skupiny Zdravotnictví mají lehce nadprůměrně vysoký zájem uplatnit se ve svém oboru. Celkem si chce práci přímo v tomto oboru najít 44 % z nich (oproti 37 % v průměru). Lehce nižší je podíl těch, kteří se chtějí uplatnit v příbuzném oboru (31 % oproti 35 %). Dalších 16 % žáků plánuje pracovat v jiném oboru, ve kterém chtějí získat vzdělání, což odpovídá průměru. Výsledný podíl absolventů, kteří se plánují uplatnit ve zcela jiném oboru, je tak nižší (9 % oproti 15 % v průměru).

Graf 59: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Zdravotnictví – kat. M (v % odpovědí)

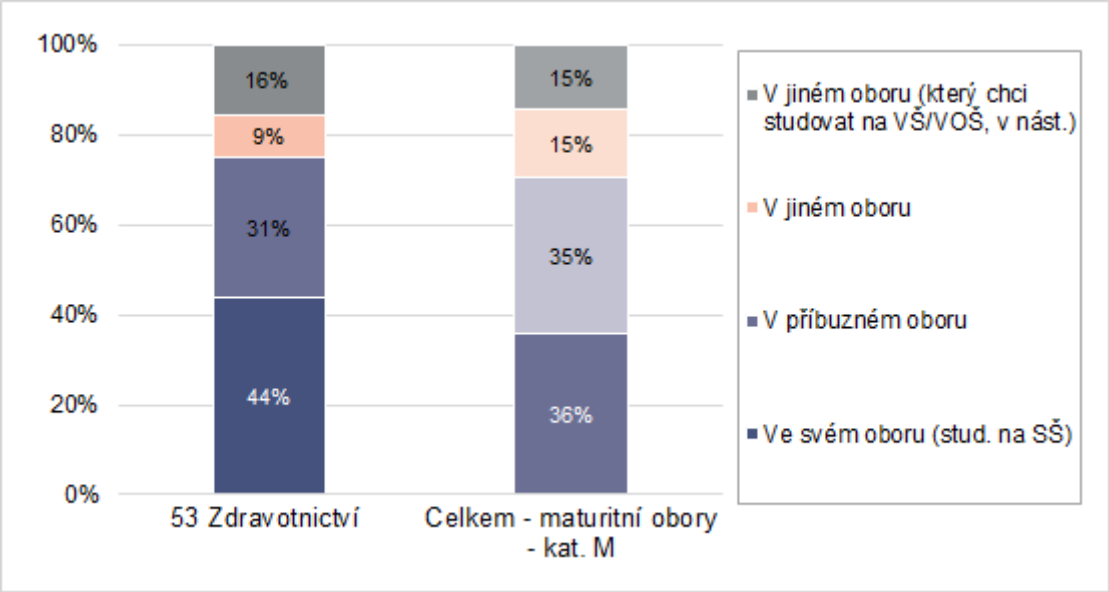

Důvod, proč si žáci ze skupiny Zdravotnictví chtějí hledat po škole práci mimo tento obor, je zejména jejich zájem o studium jiného oboru na VŠ nebo VOŠ, kdy předpokládají, že si najdou poté pracovní uplatnění v tomto odlišném oboru (19 % oproti 22 % v průměru). Poměrně vysoké je zastoupení těch, kteří si neplánují hledat práci v oboru, protože je obor přestal zajímat (16 % oproti 19 % v průměru), a 13 % by chtělo pracovat v jiném oboru z důvodu nízkých platů (oproti 8 % v průměru).

Tab. 39: Důvody pro práci v jiném oboru – Zdravotnictví – kat. M (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[17]

	53 Zdravotnictví (N=16)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=320)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	6%	13%	-6%
Obor mě přestal zajímat	16%	19%	-3%
V oboru je nedostatek pracovních míst	0%	5%	-5%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	2%	6%	-5%
V oboru jsou nízké platy	13%	8%	4%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	6%	7%	-1%
Obor není perspektivní	3%	6%	-3%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	2%	10%	-9%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	19%	22%	-3%

[17] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

Z hlediska dalších studijních a pracovních záměrů chce jen asi 18 % absolventů vstoupit po maturitě bezprostředně na trh práce jako zaměstnanec (oproti 25 % v průměru) a prakticky žádný zájem nemají o uplatnění jako OSVČ, což patrně souvisí s omezenými možnostmi podnikání v tomto oboru. Nad průměrem ve srovnání s ostatními maturitními obory je naopak zájem pokračovat ve studiu na VŠ nebo VOŠ (80 % oproti 75 % v průměru). Necelá čtvrtina absolventů (23 %) uvažuje o přivýdělku formou krátkodobých brigád a kolem 15 % uvažuje o přivýdělku v rámci dlouhodobějších brigád na DPP nebo DPČ.

Tab. 40: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Zdravotnictví – kat. M (v % kladných odpovědí)

	53 Zdravotnictví (N=65)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=897)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	18%	25%	-7%
Studovat nástavbové st. - denní	9%	3%	6%
Studovat nástavbové st. - dálkově	2%	1%	1%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	80%	75%	5%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	11%	10%	1%
Studovat v zahraničí	6%	7%	-1%
OSVČ (podnikat)	0%	9%	-9%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	23%	28%	-5%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	15%	23%	-7%
Práce v zahraničí - brigáda	6%	6%	0%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	8%	6%	2%

63 Ekonomika a administrativa (kat. M)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Obory ve skupině Ekonomika a administrativa patří k těm, jejichž žáci měli původně lehce podprůměrný zájem o studium právě tohoto oboru. Celkově mělo zájem studovat ekonomické obory 71 % žáků oproti 78 % v průměru, z toho 23 % tyto obory rozhodně chtělo studovat, zatímco 48 % spíše mělo zájem o toto studium. Naopak 21 % o studium tohoto oboru původně spíše nemělo zájem a 8 % budoucích žáků rozhodně nemělo zájem.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Ekonomické obory si žáci vybírali lehce méně často z důvodu zájmu o tento obor (76 % oproti 78 % v průměru). Průměrnou motivaci představovalo snadné uplatnění na trhu práce (74 %). Naopak nadprůměrně často si žáci tento obor vybírali z důvodu blízkosti školy (75 % oproti 57 % v průměru). Lehce nadpoloviční většina si zvolila toto oborové zaměření mimo jiné i z důvodu předpokládaného finančního ohodnocení (57 % oproti 54 % v průměru). Zájem zaměstnavatelů v regionu motivoval více než třetinu budoucích žáků těchto oborů, což je méně, než činí průměr (38 % oproti 43 % v průměru). Nepřijetí na jiný obor, a tedy výběr oboru jako náhradní, ovlivnil 11 % žáků (oproti 9 %). Stipendium nebo jiná podpora byly motivací pro 7 % žáků a špatný prospěch pro 5 %.

Graf 60: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Ekonomika a administrativa – kat. M (v % odpovědí)

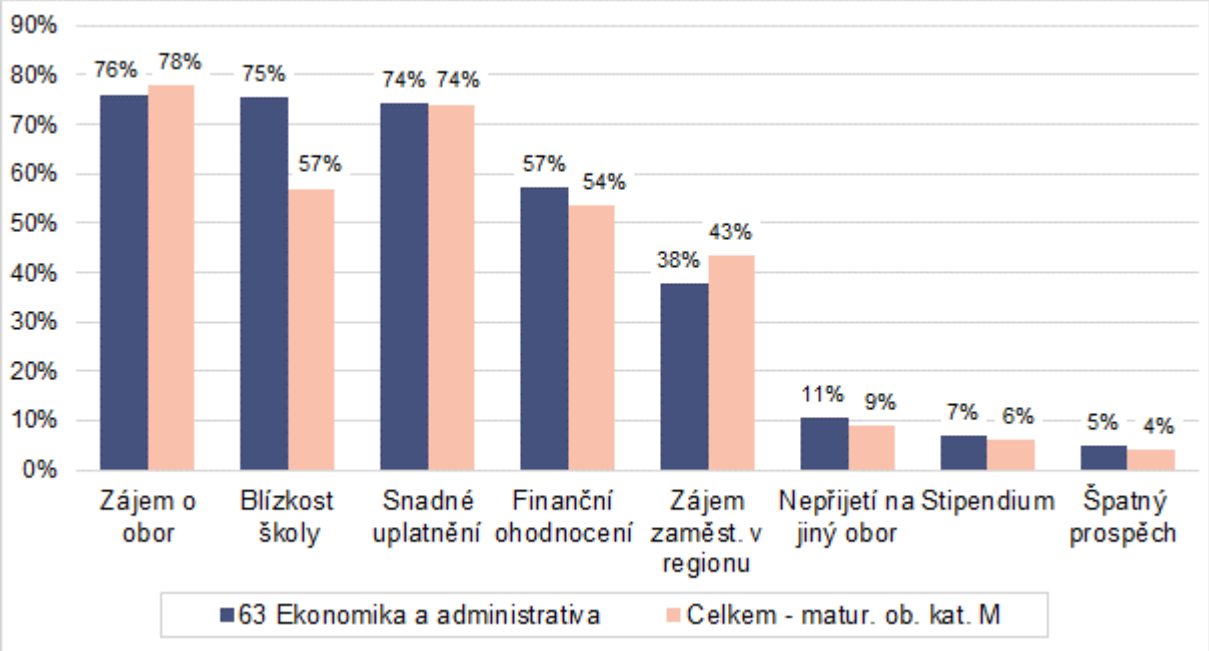

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI VZDĚLÁNÍ

Ekonomické obory si podobně jako jiné obory volí žáci především sami (88 % z nich, což odpovídá průměru). Více než polovinu žáků v jejich rozhodnutí zvolit si toto oborové zaměření ovlivnili rodiče (56 % oproti 58 % v průměru). Značný vliv měli kamarádi (35 % oproti 26 % v průměru). Lidé z praxe inspirovali 19 % budoucích žáků (oproti 25 % v průměru). Vliv poradce na škole (8 %), jiného učitele (8 %) nebo poradce v poradně, např. PPP (4 %), byl nižší a mírně podprůměrný z hlediska srovnání s ostatními obory.

Z hlediska původních záměrů vzhledem k volbě mezi maturitní nebo učební úrovní vzdělání, případně mezi kategoriemi vzdělání, žáci ekonomických oborů měli poměrně vysoký zájem studovat právě na SOŠ (78 % oproti 76 % v průměru), kolem 7 % zvažovalo studium oboru kategorie L0, tedy maturitního oboru s odborným výcvikem (oproti 11 % v průměru), a relativně vyšší podíl žáků původně zvažoval studovat na gymnáziu (13 % oproti 9 % v průměru). Jen zcela okrajově zvažovali žáci původně volbu učebního oboru (1 %).

Motivací pro volbu maturitního studia na SOŠ bylo především získání maturity (96 % oproti 94 % v průměru) a následně možnost pokračovat na VŠ (80 % odpovídá průměru). Žáci šli na maturitní obor často z důvodu dobrého prospěchu (67 % oproti 62 % v průměru), ale zároveň relativně vyšší byl podíl žáků těchto oborů, kteří si SOŠ zvolili jako náhradní volbu poté, kdy neuspěli u přijímacích zkoušek a nebyli přijati na gymnázium (7 % oproti 5 % v průměru). Patrně i z důvodu většího zájmu o gymnázium byla motivace pro výběr SOŠ z důvodu zájmu o prakticky zaměřené studium podprůměrná (66 % žáků oproti 77 %).

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Žáci ekonomických oborů hodnotí celkovou úroveň školní přípravy na úrovni průměru (86 %). Kolem průměru ostatních oborů se pohybuje i hodnocení odborných teoretických znalostí (88 %) a odborných praktických dovedností (74 %). Lehce nadprůměrně žáci ekonomických oborů hodnotí získané všeobecné znalosti (88 % oproti 82 % v průměru), schopnost komunikace v cizím jazyce (78 % oproti 74 % v průměru) a komunikační dovednosti (81 % oproti 74 % v průměru). Silnou stránkou je schopnost pracovat na PC (86 % oproti 76 % v průměru) a výhodou pro absolventy tohoto oborového zaměření je ve srovnání s jinými obory

větší informovanost o trhu práce a pracovněprávní problematice (72 % oproti 50 %) a ekonomické znalosti a dovednosti (93 % oproti 56 %).

Tab. 41: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitosti pro další uplatnění/studium Ekonomika a administrativa – kat. M (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Ekonomika a administr. (N=152)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=968)	Rozdíl	Ekonomika a administr. (N=139)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=890)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	86%	86%	0%	87%	90%	-3%	-1%
Všeobecné znalosti	88%	82%	6%	83%	90%	-6%	4%
Odborné teoretické znalosti a dov.	88%	89%	-1%	86%	89%	-3%	3%
Odborné praktické znalosti a dov.	74%	76%	-2%	92%	84%	8%	-18%
Komunikace v cizím jazyce	78%	74%	4%	91%	84%	7%	-12%
Práce na PC	86%	76%	11%	91%	84%	7%	-4%
Komunikační dovednosti	81%	77%	4%	94%	93%	1%	-13%
Samostatné rozhodování	80%	79%	2%	96%	97%	0%	-16%
Schopnost řešit problémy	79%	81%	-2%	96%	97%	-1%	-17%
Prezentační dovednosti	72%	75%	-3%	92%	87%	5%	-20%
Schopnost pracovat v týmu	76%	75%	1%	89%	91%	-2%	-13%
Schopnost prac. samostatně	87%	86%	1%	96%	96%	0%	-9%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	49%	58%	-9%	73%	79%	-7%	-24%
Znalosti nových tech. a postupů	61%	64%	-3%	80%	82%	-3%	-19%
Schopnost prezentovat se zaměst.	61%	54%	6%	87%	86%	1%	-27%
Informace o trhu práce	72%	50%	22%	83%	72%	11%	-11%
Ekonomické znalosti a dovednosti	93%	59%	34%	87%	70%	17%	6%

Žáci skupiny Ekonomika a administrativa hodnotí ve srovnání s ostatními skupinami oborů jako nadprůměrně důležité kompetence pro svoji profesi, případně další studium, odborné praktické znalosti a dovednosti (92 % oproti 84 %), komunikaci v cizím jazyce (91 % oproti 84 %) i schopnost pracovat na PC (91 % oproti 84 %). Velmi důležité jsou pro naprostou většinu absolventů tohoto oborového zaměření schopnost se samostatně rozhodovat (96 %), řešit problémy (96 %) a také komunikační (94 %) a prezentační dovednosti (92 %). V hodnocení důležitosti těchto kompetencí se příliš neliší od průměru. Naopak jako relativně méně podstatné v porovnání s jinými skupinami oborů hodnotí všeobecné znalosti (83 %). Porovnáme-li podíl absolventů, kteří hodnotí danou kompetenci jako důležitou, a podíl těch, kteří jsou spokojeni s její získanou úrovní, pak větší rozdíly najdeme zejména u odborných praktických znalostí, které považuje za důležité 92 % absolventů, ale hodnotí je kladně jen 74 % z nich. 12% rozdíl najdeme i u komunikace v cizím jazyce. Větší důležitost pak dávají absolventi i celé řadě tzv. měkkých dovedností i znalostem trhu práce.

Žáci ze skupiny Ekonomika a administrativa hodnotí náročnost tohoto oboru ve srovnání s ostatními maturitními obory kategorie M jako spíše méně náročnou. Podle názoru 2 % žáků bylo studium velmi snadné a vysoké procento (27 %) hodnotí obor jako celkem snadný. Polovina žáků si myslí, že obor nebyl ani příliš snadný, ani nesnadný. 22 % žáků uvedlo, že obor byl pro ně obtížný (z toho 3 % uvedla, že jim během studia hrozil předčasný odchod ze školy, 9 % hrozilo, že nezvládnou maturitu, a 2 % (do doby realizace šetření) uvedla, že maturitu úspěšně nesložila.)

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci oborů Ekonomika a administrativa jsou se zvoleným oborem spokojeni podprůměrně. Stejný obor by si při možnosti zopakovat volbu oboru znovu zvolilo jen 42 % z nich oproti průměru, který činí 64 %. Naopak lehce nadpoloviční většina by si při opakované (hypotetické) volbě zvolila jiný obor (52 % oproti 31 % v průměru) a 6 % by si zvolilo při opakované volbě gymnázium.

Graf 61: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Ekonomika a administrativa – kat. M (v % odpovědí)

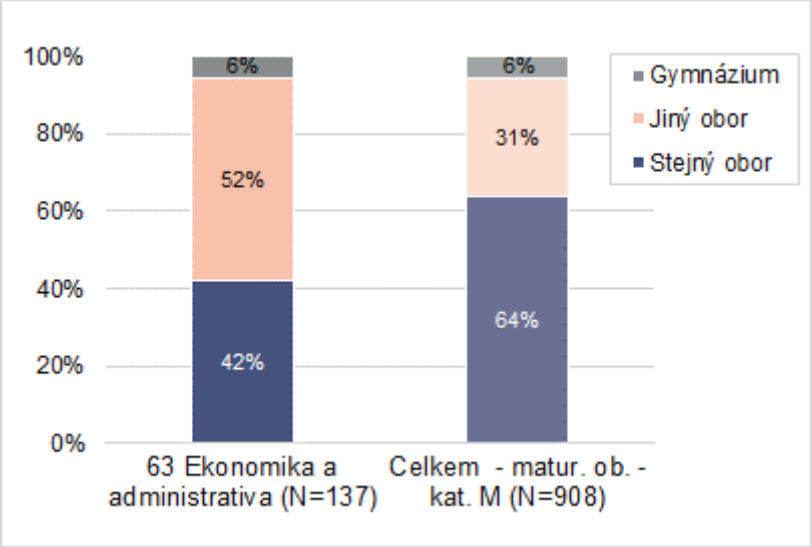

Důvody, proč by si při opakované (hypotetické) volbě absolventi ze skupiny oborů Ekonomika a administrativa raději vybrali jiný obor, spočívají hlavně v jejich zájmu o více praktickou výuku (25 % oproti 23 %) a ve ztrátě zájmu o tento obor (23 % oproti 22 % v průměru). Naopak část absolventů by upřednostnila více teoretickou výuku, resp. lepší přípravu na VŠ (19 % žáků, což zhruba odpovídá průměru). Nespokojenost s oborem z důvodu původního nezájmu tento obor studovat uvedlo 18 % žáků (oproti 10 % v průměru) a nízkou úroveň přípravy v oboru jako důvod hypotetické volby jiného oboru 10 % z nich (oproti 14 %). Příliš náročný obor byl důvodem nespokojenosti s oborem pro 7 % žáků (oproti 10 % v průměru). Poměrně málo častými důvody hypoteticky odlišné volby oboru byla skutečnost, že žáci považují obor za neperspektivní (7 %), a obtížnost hledání zaměstnání (5 %). Také nízké platy v oboru jsou důvodem nespokojenosti s oborem jen pro 4 % z nich.

Graf 62: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru – Ekonomika a administrativa – kat. M (v %, možnost výběru více odpovědí)

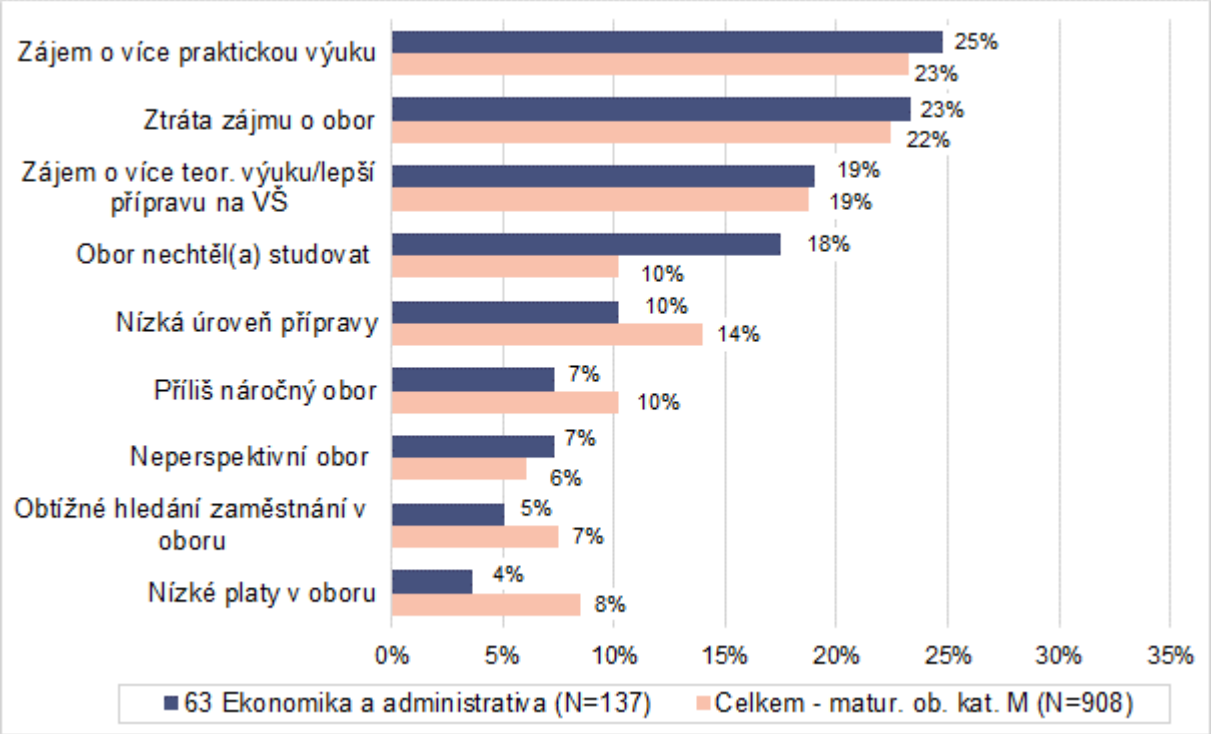

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci ze skupiny Ekonomika a administrativa mají zhruba průměrně vysoký zájem uplatnit se po maturitě ve svém oboru (35 %). Mírně nižší podíl z nich si chce najít pracovní uplatnění v příbuzném oboru (29 % oproti 35 % v průměru). 19 % z nich si plánuje najít uplatnění v oboru, který chtějí vystudovat po ukončení střední školy, ale který neodpovídá původnímu středoškolskému oboru (mírně nad průměrem). Výsledný podíl žáků, kteří chtějí pracovat zcela mimo obor absolvovaný na střední škole i případně v terciárním vzdělávání, dosahuje 16 %, což se příliš neliší od průměru.

Graf 63: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Ekonomika a administrativa – kat. M (v % odpovědí)

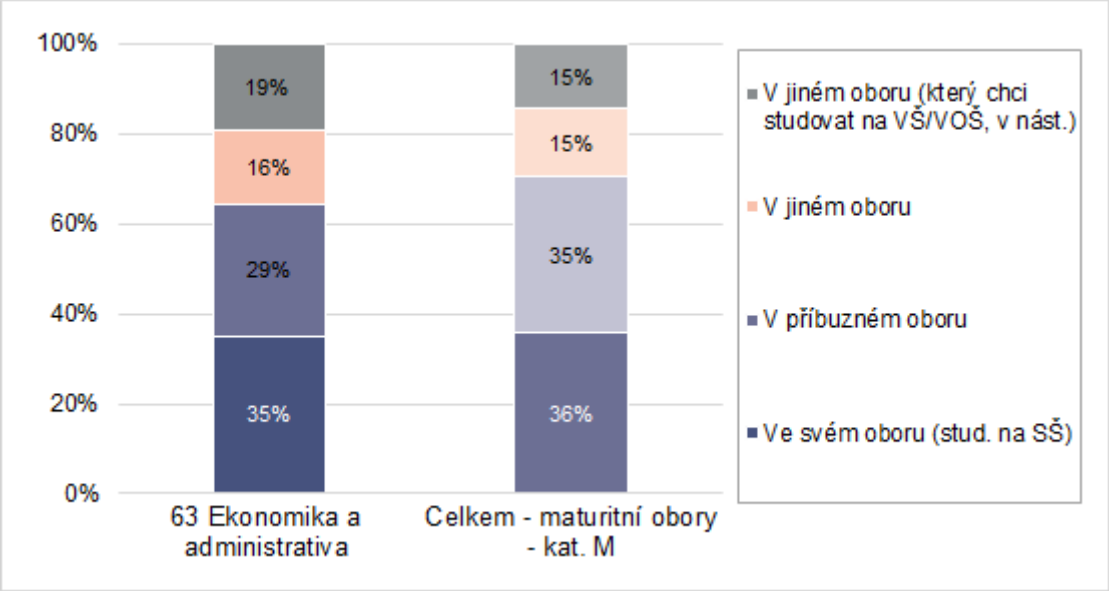

Důvody, proč si žáci ze skupiny Ekonomika a administrativa chtěli hledat po škole práci mimo svůj obor, spočívaly zejména v jejich zájmu o studium jiného oboru na VŠ nebo VOŠ a následném zájmu o uplatnění v tomto odlišném oboru (28 % oproti 22 % v průměru). Poměrně vysoké bylo zastoupení těch, kteří si neplánovali hledat práci v oboru, protože je obor přestal zajímat (22 % oproti 19 % v průměru). 17 % absolventů plánovalo pracovat v jiném oboru, protože ve svém oboru nikdy pracovat nezamýšleli. Poměrně vysoký je pak podíl těch, kteří odcházejí mimo obor z důvodu získání lepší nabídky v jiném oboru (19 %).

Tab. 42: Důvody pro práci v jiném oboru – Ekonomika a administrativa – kat. M (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[18]

	63 Ekonomika a administrativa (N=48)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=320)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	17%	13%	5%
Obor mě přestal zajímat	22%	19%	3%
V oboru je nedostatek pracovních míst	5%	5%	1%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	7%	6%	0%
V oboru jsou nízké platy	5%	8%	-3%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	4%	7%	-2%
Obor není perspektivní	5%	6%	-1%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	19%	10%	8%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	28%	22%	6%

Z hlediska dalších studijních a pracovních záměrů předpokládalo jen 20 % absolventů ze skupiny Ekonomika a administrativa, že vstoupí po maturitě na trh práce jako zaměstnanci (proti 25 % v průměru) a 11 % mělo zájem o uplatnění jako OSVČ. Mírně nad průměrem ve srovnání s ostatními maturitními obory byly ambice pokračovat v terciárním vzdělávání na VŠ nebo VOŠ (80 % oproti 75 % v průměru). Čtvrtina absolventů (25 %) uvažovala o přivýdělku formou krátkodobých brigád a 26 % plánovalo vydělávat si formou dlouhodobějších brigád na DPP nebo DPČ.

Tab. 43: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Ekonomika a administrativa – kat. M (v % kladných odpovědí)

	63 Ekonomika a administrativa (N=133)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=897)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	20%	25%	-6%
Studovat nástavbové st. - denní	2%	3%	-1%
Studovat nástavbové st. - dálkově	2%	1%	1%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	80%	75%	4%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	5%	10%	-5%
Studovat v zahraničí	11%	7%	4%
OSVČ (podnikat)	11%	9%	2%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	25%	28%	-4%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	26%	23%	3%
Práce v zahraničí - brigáda	8%	6%	2%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	5%	6%	-1%

[18] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (kat. M)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Obory ve skupině Gastronomie, hotelnictví a turismus patří k těm, jejichž žáci měli výrazně podprůměrný zájem o studium právě tohoto oboru. Celkově chtělo gastronomické obory studovat jen 62 % oproti 78 % v průměru (z nich 25 % tyto obory rozhodně chtělo studovat, zatímco 37 % obor spíše chtělo studovat). 22 % žáků tento obor původně spíše studovat nechtělo a poměrně vysoké je zastoupení těch, kteří toto oborové zaměření rozhodně studovat nechtěli (15 %).

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Gastronomické obory si žáci vybírali nejčastěji kvůli snadnému uplatnění na trhu práce (73 %, což zhruba odpovídá průměru). Důležitou motivací pro téměř tři čtvrtiny z nich byl zájem o obor (70 % oproti 74 % v průměru). Blízkost školy ovlivnila více než polovinu žáků (54 % ve srovnání s 57 % v průměru). Zájem zaměstnavatelů v regionu vzalo při rozhodování o výběru oboru v úvahu 45 % žáků (zhruba odpovídá průměru). Méně častou motivací ve srovnání s jinými obory bylo očekávané finanční ohodnocení (40 % oproti 54 % v průměru). Relativně významnou roli hrál při výběru tohoto oboru špatný prospěch (12 % oproti 4 %), kdy si žáci vybrali tento obor jako náhradní, a také nepřijetí na jiný obor (12 % oproti 9 % v průměru). Kolem 7 % žáků si zvolilo tento obor mimo jiné i kvůli možnosti získat stipendium.

Graf 64: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Gastronomie, hotelnictví a turismus – kat. M (v % odpovědí)

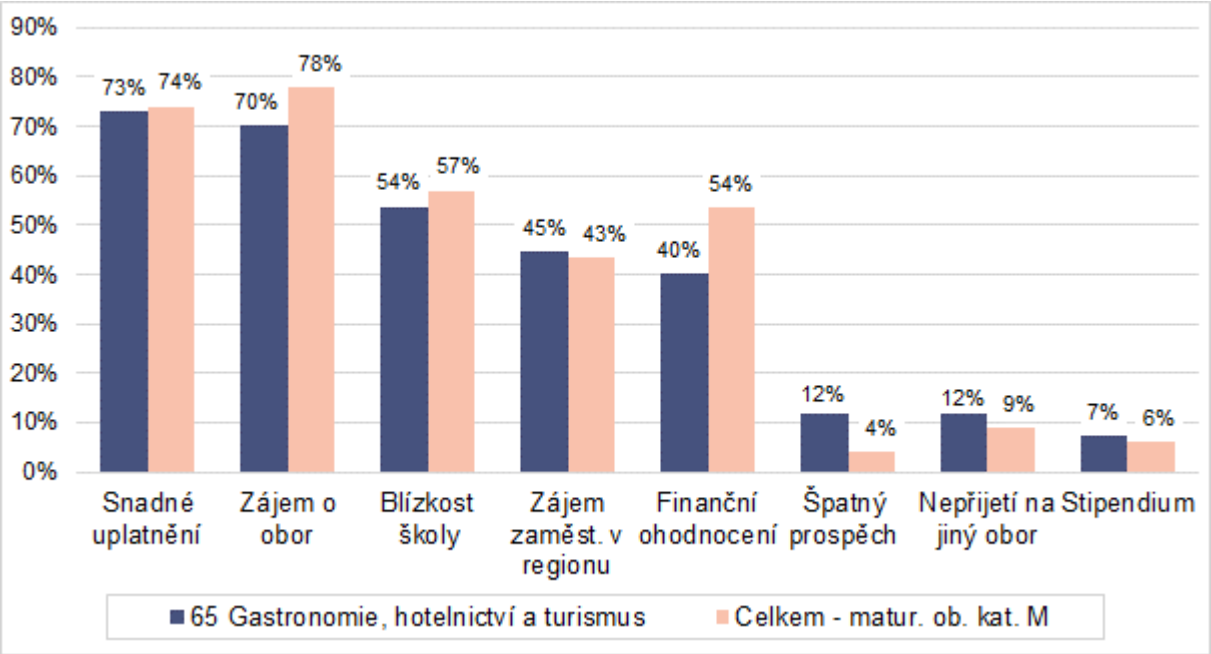

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI VZDĚLÁNÍ

Gastronomické obory si podobně jako ostatní obory zvolila naprostá většina žáků na základě vlastního rozhodnutí (90 %) a dále je ovlivnili při výběru oboru zejména jejich rodiče (58 %, což se příliš neliší od průměru). Naopak menší vliv na výběr oboru měli v této skupině kamarádi (16 % oproti 26 % v průměru) a lidé z praxe (16 % oproti 25 % v průměru).

Z hlediska rozhodování o maturitní nebo učební úrovni a kategorii vzdělání žáci gastronomických oborů, podobně jako žáci zemědělských oborů, měli původně poměrně nízký zájem o studium na SOŠ (54 % oproti 76 % v průměru), naopak vysoký podíl z nich uvažoval původně o studiu oboru kategorie L0 (29 % oproti 12 %) nebo o gymnáziu (12 % oproti 9 % v průměru). Okrajově žáci uvažovali i o učebním oboru (4 %).

V oborech Gastronomie, hotelnictví a turismus bylo nejdůležitějším důvodem volby maturitní úrovně vzdělání, podobně jako v jiných oborech, získání maturity (91 %), zároveň je zde ale nižší podíl žáků, kteří si zvolili maturitní obor, aby mohli pokračovat na VŠ (67 % oproti 80 % v průměru). Na druhé straně relativně vyšší procento žáků si zvolilo odborné vzdělání z důvodu nepřijetí na gymnázium (8 % oproti 5 % v průměru). S tím patrně souvisí spíše nižší podíl žáků, pro které bylo motivací pro volbu SOŠ odborně zaměřené studium (68 %). Více než polovina (53 %) se rozhodla pro SOŠ z důvodu dobrého prospěchu, což je ovšem méně, než odpovídá průměru (62 %). Pod průměrem byla v případě těchto žáků i finanční motivace a předpokládaná výše platu (46 % oproti 60 %).

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Žáci ze skupiny Gastronomie, hotelnictví a turismus hodnotí celkově úroveň školní přípravy podprůměrně (78 % spokojených oproti 86 % v průměru). Slabším bodem přípravy v gastronomických oborech je schopnost práce na PC (66 % oproti 76 %), naopak silnou stránkou je komunikace v cizím jazyce (83 % oproti 74 % v průměru). Na dobré úrovni jsou podle názoru absolventů i komunikační dovednosti (83 % oproti 74 %), samostatné rozhodování (84 % oproti 79 %) i schopnost pracovat v týmu (86 % oproti 75 %). Lehce nadprůměrně pozitivně hodnotí také schopnost pracovat na strojích, zařízeních nebo s klienty (64 %) i znalosti nových technologií a postupů (72 %). Absolventi zároveň mají ve srovnání s ostatními sledovanými obory dostatek informací o trhu práce (74 % oproti 50 %) i dobré ekonomické znalosti a dovednosti (86 % oproti 59 %).

Žáci gastronomických oborů řadí mezi nadprůměrně důležité kompetence zejména odborné praktické znalosti a dovednosti (96 %), komunikaci v cizím jazyce (92 %), práci na PC (92 %), komunikační dovednosti (96 %), samostatné rozhodování (98 %), schopnost řešit problémy (98 %) a pracovat samostatně (96 %), dále i schopnost prezentovat se zaměstnavatelům (92 %) a disponovat informacemi o trhu práce (77 %). Ve srovnání s jinými obory řadí nižší procento absolventů mezi důležité kompetence nebo dovednosti všeobecné znalosti a odborné teoretické znalosti a dovednosti.

Porovnáme-li kladné hodnocení důležitosti kompetencí na jedné straně a kladné hodnocení získané úrovně na straně druhé, pak největší rozdíly najdeme u odborných praktických znalostí a dovedností, které hodnotí kladně 78 % žáků, ale jako důležité je hodnotí 96 % žáků), práce na PC (66 % oproti 92 %) a schopnost prezentovat se zaměstnavatelům (69 % oproti 92 %).

Žáci ze skupiny Gastronomie, hotelnictví a turismus hodnotí náročnost tohoto oboru ve srovnání s ostatními maturitními obory kategorie M jako průměrnou. Podle názoru 8 % žáků bylo studium velmi snadné a vysoké procento (27 %) hodnotí obor jako celkem snadný. Podle názoru 38 % absolventů nebyl jejich obor ani příliš snadný, ani nesnadný. 12 % uvedlo, že obor byl obtížný, 12 % žáků hrozilo, že nezvládnou maturitu, a 4 % uvedla (do doby realizace šetření), že maturitu úspěšně nesložila.

Tab. 44: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitosti pro další uplatnění/studium Gastronomie, hotelnictví a turismus – kat. M (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Gastronomie, hotelnictví a turismus (N=58)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=968)	Rozdíl	Gastronomie, hotelnictví a turismus (N=53)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=890)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	78%	86%	-9%	81%	90%	-9%	-4%
Všeobecné znalosti	83%	82%	1%	77%	90%	-12%	5%
Odborné teoretické znalosti a dov.	91%	89%	2%	74%	89%	-16%	18%
Odborné praktické znalosti a dov.	78%	76%	1%	96%	84%	13%	-19%
Komunikace v cizím jazyce	83%	74%	8%	92%	84%	9%	-10%
Práce na PC	66%	76%	-10%	92%	84%	9%	-27%
Komunikační dovednosti	83%	77%	6%	96%	93%	3%	-13%
Samostatné rozhodování	84%	79%	6%	98%	97%	2%	-14%
Schopnost řešit problémy	81%	81%	0%	98%	97%	1%	-17%
Prezentační dovednosti	79%	75%	4%	87%	87%	-1%	-7%
Schopnost pracovat v týmu	86%	75%	11%	92%	91%	1%	-6%
Schopnost prac. samostatně	83%	86%	-3%	96%	96%	0%	-13%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	64%	58%	6%	79%	79%	0%	-15%
Znalosti nových tech. a postupů	72%	64%	8%	77%	82%	-5%	-5%
Schopnost prezentovat se zaměst.	69%	54%	15%	92%	86%	7%	-23%
Informace o trhu práce	74%	50%	24%	77%	72%	5%	-3%
Ekonomické znalosti a dovednosti	86%	59%	27%	75%	70%	6%	11%

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci oborů Gastronomie, hotelnictví a turismus jsou se zvoleným oborem spokojeni lehce podprůměrně, stejný obor by si při možnosti zopakovat volbu oboru znovu zvolilo 59 % z nich oproti průměru, který činí 64 %, 8 % žáků by v případě možnosti znovu si zvolit obor na střední škole, dalo přednost všeobecnému vzdělání na gymnáziu.

Graf 65: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Gastronomie, hotelnictví a turismus – kat. M (v % odpovědí)

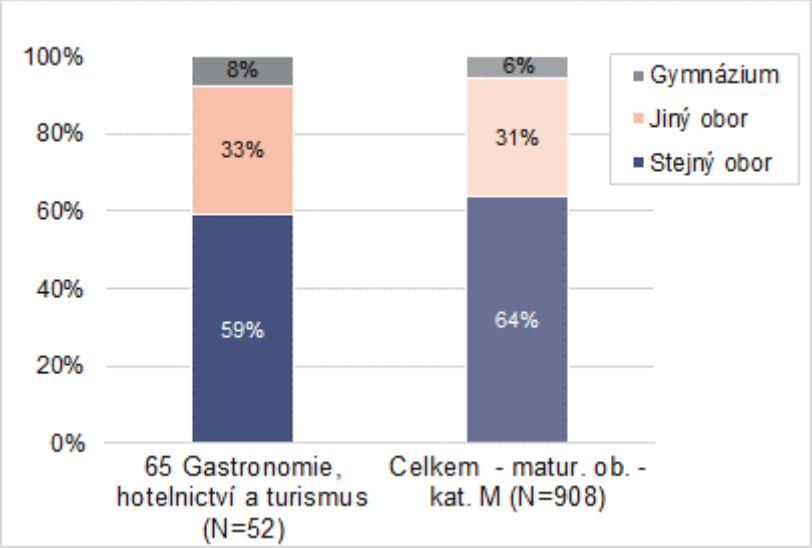

Graf 66: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru – Gastronomie, hotelnictví a turismus – kat. M (v %, možnost výběru více odpovědí)

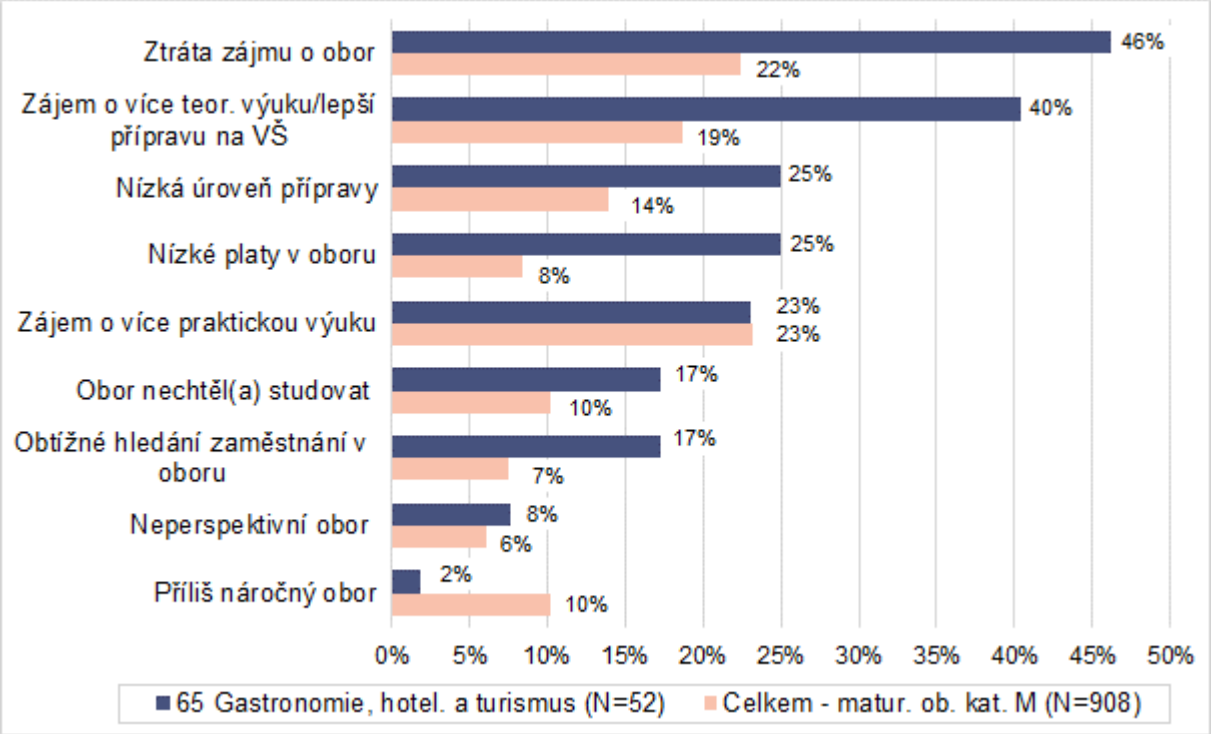

Důvodem, proč by si při opakované (hypotetické) volbě žáci skupiny Gastronomie, hotelnictví a turismus raději vybrali jiný obor, jsou zejména ztráta zájmu o obor, což je významně nadprůměrně se vyskytující důvod (46 % oproti 22 % v průměru), a zájem o více teoretickou výuku, resp. lepší přípravu na VŠ, který uvedlo 40 % z těch žáků, kteří by studovali jiné oborové zaměření. Tento důvod je opět významně nadprůměrně zastoupený ve srovnání s průměrem, který činí 19 %. Dalšími nadprůměrně zastoupenými důvody nespokojenosti s oborem jsou nízká úroveň přípravy (25 % oproti 14 % v průměru) a nízké platy v oboru (25 % oproti 8 %). Zájem o více praktickou výuku je důvodem pro hypoteticky odlišnou volbu jiného oboru pro 23 % žáků, což odpovídá průměru. Jiný obor, z důvodu původního nezájmu oboru, by si zvolilo 17 % žáků oproti 10 % v průměru a podobně je to i u obtížného hledání zaměstnání v oboru (17 % oproti 7 % v průměru). Oba důvody jsou opět uváděny nadprůměrně často. Nespokojenost s oborem z důvodu neperspektivnosti oboru uvádí 8 % žáků. Velmi málo častým důvodem je přílišná náročnost oboru (2 %).

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci ze skupiny Gastronomie, hotelnictví a turismus mají výrazně podprůměrný zájem uplatnit se ve svém oboru. Celkem si chce práci přímo v tomto oboru najít jen 13 % z nich (oproti 36 % v průměru). 27 % žáků plánuje najít si práci v příbuzném oboru. V oboru studovaném na střední škole nebo v příbuzném oboru tedy chce pracovat méně než polovina absolventů. Dalších 23 % (oproti 15 % v průměru). si chce najít práci v jiném oboru, který chtějí později vystudovat na VŠ nebo VOŠ. Často tedy tito absolventi v souvislosti s dalším studiem mění i své oborové zaměření. Velmi vysoký je pak i celkový podíl absolventů, kteří si plánují najít pracovní uplatnění v úplně jiném oboru – více než třetina z nich (37 % oproti 15 % v průměru).

Graf 67: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Gastronomie, hotelnictví a turismus – kat. M (v % odpovědí)

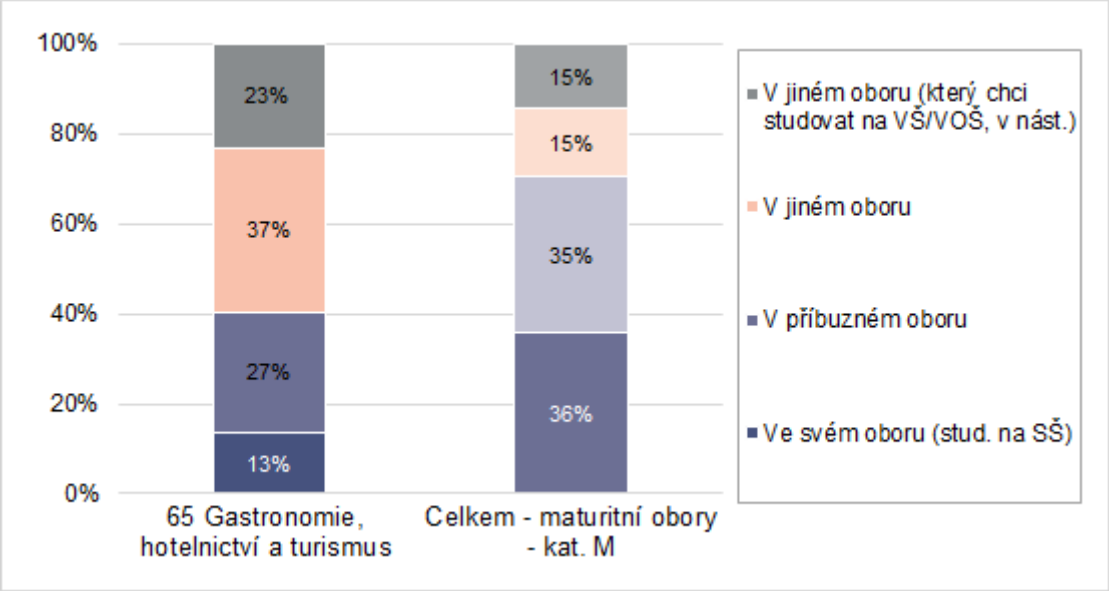

Důvod, proč si absolventi ze skupiny Gastronomie, hotelnictví a turismus chtějí hledat po škole práci mimo tento obor, je zejména jejich zájem o studium jiného oboru na VŠ nebo VOŠ a o pracovní uplatnění v tomto odlišném oboru (37 % oproti 22 % v průměru). Poměrně vysoké je zastoupení těch, kteří si neplánují hledat práci v oboru z důvodu nízkých platů v oboru (35 % oproti 8 % v průměru). Tento důvod je přitom velmi výrazně nadprůměrný. Dalším podstatným důvodem, proč nechtějí v oboru pracovat, je ztráta zájmu o obor (33 %). Přitom se jedná opět o nadprůměrně častý důvod. Dalšími důvody jsou pak původní nezájem o práci v oboru (27 % oproti 13 %) a významně nadprůměrným důvodem jsou také nevyhovující pracovní podmínky (27 % oproti 7 %).

Tab. 45: Důvody pro práci v jiném oboru – Gastronomie, hotelnictví a turismus, maturitní obory – kat. M (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[19]

	65 Gastronom., hotel. a tur. (N=30)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=320)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	27%	13%	14%
Obor mě přestal zajímat	33%	19%	14%
V oboru je nedostatek pracovních míst	17%	5%	13%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	15%	6%	9%
V oboru jsou nízké platy	35%	8%	27%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	27%	7%	20%
Obor není perspektivní	21%	6%	15%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	21%	10%	11%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	37%	22%	15%

Z hlediska dalších studijních a pracovních záměrů chce zhruba třetina absolventů (35 %) vstoupit na trh práce a 10 % uvažuje o podnikání jako OSVČ. Naopak nižší je ve srovnání s jinými skupinami oborů zájem absolventů ze skupiny Gastronomie, hotelnictví a turismus o denní studium na VŠ nebo VOŠ, kdy tento záměr uvádí polovina z nich, naopak vyšší je podíl těch absolventů, kteří uvažují o dálkovém studiu (19 %). Naopak nižší ve srovnání s jinými

[19] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

obory je podíl těch absolventů, kteří si chtějí přivydělávat na brigádách, což patrně souvisí s vyšším zájmem o práci v zaměstnaneckém poměru.

Tab. 46: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Gastronomie, hotelnictví a turismus – kat. M (v % kladných odpovědí)

	65 Gastronom., hotelnictví a tur. (N=52)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=897)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	35%	25%	10%
Studovat nástavbové st. - denní	0%	3%	-3%
Studovat nástavbové st. - dálkově	0%	1%	-1%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	50%	75%	-25%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	19%	10%	9%
Studovat v zahraničí	4%	7%	-3%
OSVČ (podnikat)	10%	9%	1%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	19%	28%	-9%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	13%	23%	-9%
Práce v zahraničí - brigáda	8%	6%	1%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	8%	6%	2%

68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost (kat. M)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Obory ve skupině Právo, právní a veřejnosprávní činnost patří k těm, jejichž žáci měli původně mírně podprůměrný zájem o studium právě těchto oborů. Původně tyto obory chtělo studovat celkově 71 % žáků oproti 78 % v průměru, z toho ovšem poměrně vysoký podíl z nich (43 %) měl o studium oboru rozhodně zájem a 28 % spíše zájem. Naopak 18 % tento obor původně spíše nechtělo studovat a 11 % z nich svůj obor rozhodně studovat nechtělo.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Motivací pro volbu oboru ze skupiny Právo, právní a veřejnosprávní činnost byl poměrně často zájem o tento obor (89 % oproti 78 % v průměru) a snadné uplatnění na trhu práce (81 % oproti 74 % v průměru). Nadprůměrně často žáky motivovalo také finanční ohodnocení (67 % oproti 54 % v průměru) a zájem zaměstnavatelů v regionu (52 % oproti 43 % v průměru). Blízkost školy ovlivnila volbu oboru necelé poloviny budoucích žáků (48 % oproti 57 % v průměru). Navzdory značnému zájmu části žáků o tento obor je zde na druhé straně zároveň i poměrně vysoký podíl žáků, kteří si zvolili tento obor z důvodu nepřijetí na jiný obor (20 % oproti 9 % v průměru) a špatný prospěch (8 % oproti 4 % v průměru). Stipendium pak bylo motivací pro asi 6 % žáků.

Graf 68: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Právo, právní a veřejnosprávní činnost – kat. M (v % odpovědí)

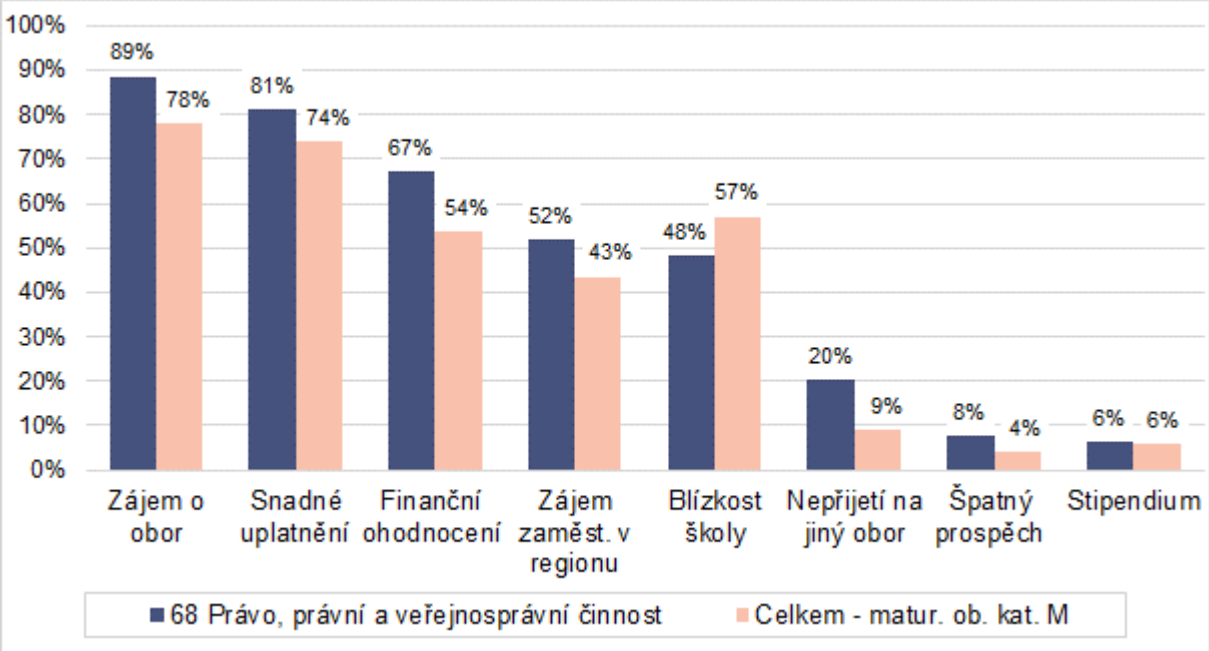

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI VZDĚLÁNÍ

Obory ve skupině Právo, právní a veřejnosprávní činnost si volí téměř výhradně žáci na základě vlastního rozhodnutí (94 % oproti 88 % v průměru), které je navíc výrazně podpořeno doporučením rodičů (62 % oproti 59 % v průměru). Dále byli žáci ovlivněni příklady lidí z praxe (25 % odpovídá průměru). Kamarádi ovlivnili volbu tohoto oboru u 18 % žáků, což je méně, než činí průměr (26 %). Poradci na škole měli vliv na rozhodnutí 14 % žáků (oproti průměru 9 %).

Z hlediska volby učební nebo maturitní úrovně vzdělání si převážná většina žáků ve skupině Právo, právní a veřejnosprávní činnost chtěla původně zvolit studium na SOŠ (82 % oproti 76 %), dále 10 % (což zhruba odpovídá průměru) uvažovalo o studiu oboru kategorie L0 a 8 % (oproti 9 % v průměru) původně zvažovalo výběr gymnázia.

Žáci ve skupině Právo, právní a veřejnosprávní činnost si zvolili maturitní obor (kategorie M) zejména z důvodu možnosti získání maturity (96 %) a často i zájmu o pokračování na VŠ (85 % oproti průměru 80 %). 82 % žáků si vybralo SOŠ, protože si přáli studovat prakticky zaměřené studium, zároveň ale asi 7 % žáků volilo odborné vzdělávání jako náhradní volbu, protože nebyli přijati na gymnázium. Zároveň žáky ve volbě SOŠ často podpořili rodiče (45 % oproti 35 % v průměru). Dobrý prospěch ovlivnil výběr SOŠ jako typu školy v případě 58 % žáků, což je jen mírně nižší podíl, než činí průměr (62 %).

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Žáci ve skupině Právo, právní a veřejnosprávní činnost hodnotí celkově získané vzdělání průměrně (85 % pozitivních hodnocení odpovídá zhruba průměru za všechny skupiny oborů kategorie M). V rámci sledovaných kompetencí hodnotí nejlépe získané odborné teoretické znalosti a dovednosti (93 % oproti 89 % v průměru) a schopnost pracovat samostatně (89 % kladných odpovědí oproti 86 % v průměru). Nadprůměrně kladně hodnotí komunikaci v cizím jazyce (85 % oproti 74 %) a odborné praktické dovednosti (83 % oproti 76 %). Dále ve srovnání s ostatními obory hodnotí kladněji získané informace o trhu práce (64 % oproti 50 % v průměru) a ekonomické znalosti a dovednosti (68 % oproti 59 % v průměru).

Tab. 47: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitosti pro další uplatnění/studium – Právo, právní a veřejnosprávní činnost – kat. M (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Právo, právní a veřejnospr. čin. (N=72)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=968)	Rozdíl	Právo, právní a veřejnospr. čin. (N=66)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=890)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	85%	86%	-2%	91%	90%	1%	-6%
Všeobecné znalosti	83%	82%	2%	83%	90%	-6%	0%
Odborné teoretické znalosti a dov.	93%	89%	4%	88%	89%	-1%	5%
Odborné praktické znalosti a dov.	83%	76%	7%	89%	84%	6%	-6%
Komunikace v cizím jazyce	85%	74%	10%	83%	84%	0%	1%
Práce na PC	74%	76%	-2%	83%	84%	0%	-10%
Komunikační dovednosti	75%	77%	-2%	94%	93%	1%	-19%
Samostatné rozhodování	81%	79%	2%	97%	97%	0%	-16%
Schopnost řešit problémy	79%	81%	-2%	95%	97%	-1%	-16%
Prezentační dovednosti	81%	75%	6%	85%	87%	-2%	-4%
Schopnost pracovat v týmu	72%	75%	-3%	86%	91%	-5%	-14%
Schopnost prac. samostatně	89%	86%	3%	92%	96%	-4%	-4%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	54%	58%	-4%	73%	79%	-6%	-19%
Znalosti nových tech. a postupů	57%	64%	-7%	76%	82%	-7%	-19%
Schopnost prezentovat se zaměst.	63%	54%	8%	85%	86%	-1%	-22%
Informace o trhu práce	64%	50%	14%	79%	72%	7%	-15%
Ekonomické znalosti a dovednosti	68%	59%	9%	73%	70%	3%	-5%

Žáci ve skupině Právo, právní a veřejnosprávní činnost hodnotí ve srovnání s ostatními skupinami pro budoucí pracovní uplatnění nebo další studium jako nadprůměrně důležité odborné praktické znalosti a dovednosti (89 % oproti 84 % v průměru) a na podobné úrovni z hlediska důležitosti jsou i odborné teoretické znalosti (88 % je hodnotí jako rozhodně nebo spíše důležité) a příliš se neliší ani hodnocení důležitosti všeobecných znalostí (83 %). Většina absolventů považuje za důležitou celou řadu tzv. měkkých dovedností, v čemž se příliš neliší od ostatních oborů. Lehce pod průměrem z ostatních oborů je hodnocení důležitosti schopnosti pracovat v týmu nebo pracovat samostatně, ale i tak jsou tyto kompetence vnímány jako důležité pro naprostou většinu absolventů. Vzhledem k humanitnímu zaměření pak budoucí absolventi jako méně důležité hodnotí znalosti nových technologií a postupů a práci na strojích, zařízeních a podobně.

Žáci ze skupiny Právo, právní a veřejnosprávní činnost hodnotí náročnost tohoto oboru ve srovnání s ostatními maturitními obory kategorie M jako spíše snadnou. Podle názoru 8 % žáků bylo studium velmi snadné a vysoké procento (32 %) hodnotí obor jako celkem snadný. 40 % považuje obor za ani příliš snadný, ani příliš nesnadný. Jen 9 % hodnotí obor jako obtížný, 3 % uvedla, že jim hrozilo, že odejdou předčasně ze školy, 3 % se výrazně obávala, že nezvládnou maturitu, a 5 % (do doby realizace šetření) maturitu nesložilo úspěšně.

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci oborů Právo, právní a veřejnosprávní činnost jsou se zvoleným oborem spokojeni výrazně nadprůměrně. Stejný obor by si při možnosti zopakovat volbu oboru na střední škole znovu zvolilo 80 % z nich oproti průměru, který činí 64 %, naopak jen 18 % by si zvolilo jiný obor a nízký je i podíl těch, kteří by dali přednost gymnáziu (2 % oproti 6 % v průměru).

Graf 69: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Právo, právní a veřejnosprávní činnost – kat. M (v % odpovědí)

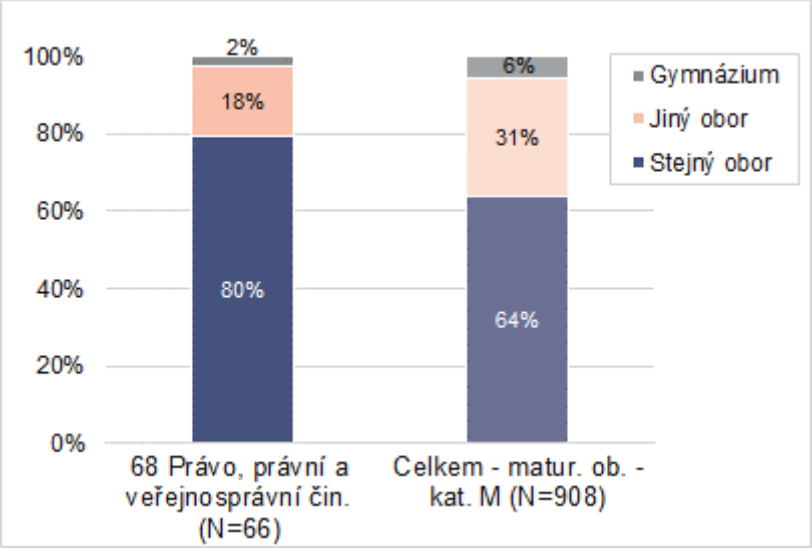

Důvodem, proč by si při opakované (hypotetické) volbě žáci skupiny Právo, právní a veřejnosprávní činnost raději vybrali jiný obor, je na jedné straně zejména zájem o více praktickou výuku (27 % oproti 23 % v průměru), na druhé straně pak i zájem o více teoretickou výuku a lepší přípravu na VŠ (27 % oproti 19 % v průměru). Podobně jako v jiných oborech by si část žáků zvolila jiný obor, protože o svůj obor během studia ztratili zájem (26 % oproti 22 % v průměru). Nízká úroveň přípravy je důvodem hypoteticky odlišné volby pro 18 % z nich (proti 14 % v průměru). Významně nad průměrem je důvodem nespokojenosti situace na trhu práce, zejména nízké platy v oboru (15 % oproti 8 % v průměru) a obtížné hledání zaměstnání v oboru (14 % proti 7 % v průměru). Častěji také uvádějí neperspektivnost oboru (14 % oproti 6 %). Od průměru z ostatních oborů se naopak příliš neliší podíl žáků nespokojených z důvodu přílišné náročnosti oboru (12 %) a původního nezájmu o obor (9 %).

Graf 70: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru – Právo, právní a veřejnosprávní činnost – kat. M (v %, možnost výběru více odpovědí)

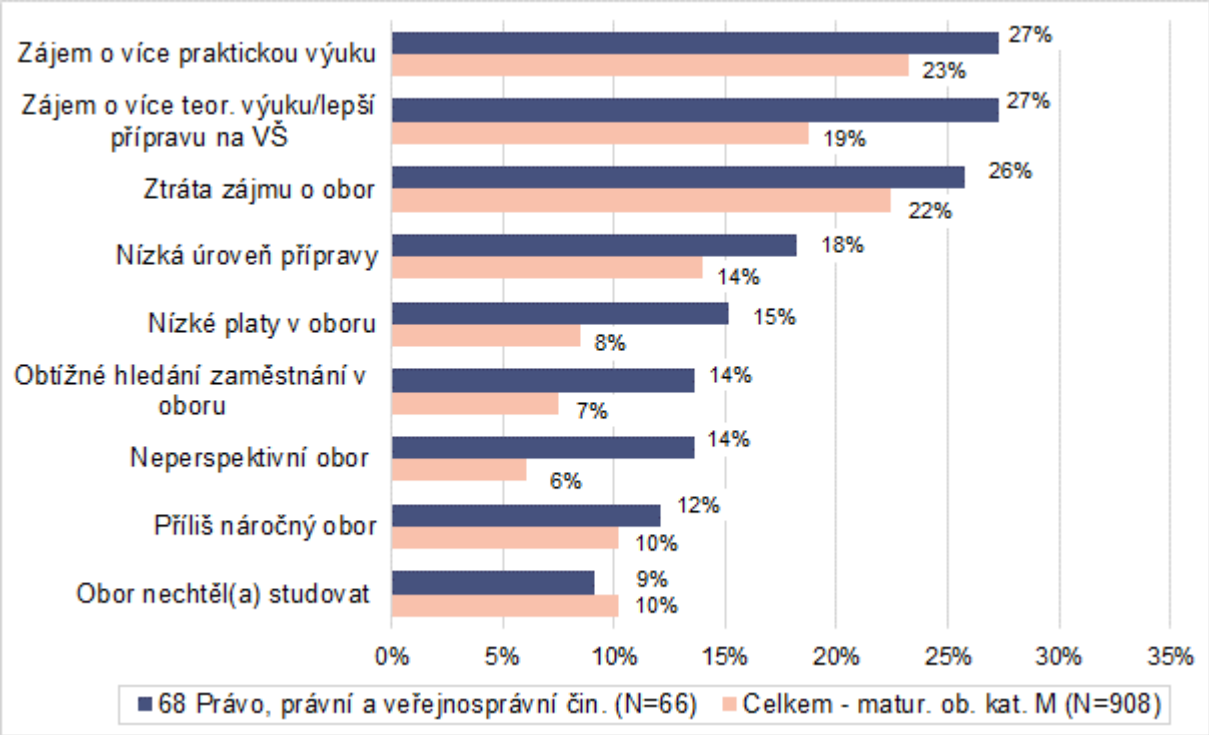

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci ze skupiny Právo, právní a veřejnosprávní činnost mají lehce podprůměrný zájem hledat si práci ve svém oboru (31 % oproti 36 % v průměru). Kolem třetiny z nich (34 %) by chtělo pracovat v příbuzném oboru. Naopak 17 % plánuje pracovat mimo tento obor (oproti 15 % v průměru) a 18 % (oproti 17 % v průměru) si chce najít zaměstnání v jiném oboru, který chtějí vystudovat po ukončení střední školy.

Graf 71: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Právo, právní a veřejnosprávní činnost – kat. M (v % odpovědí)

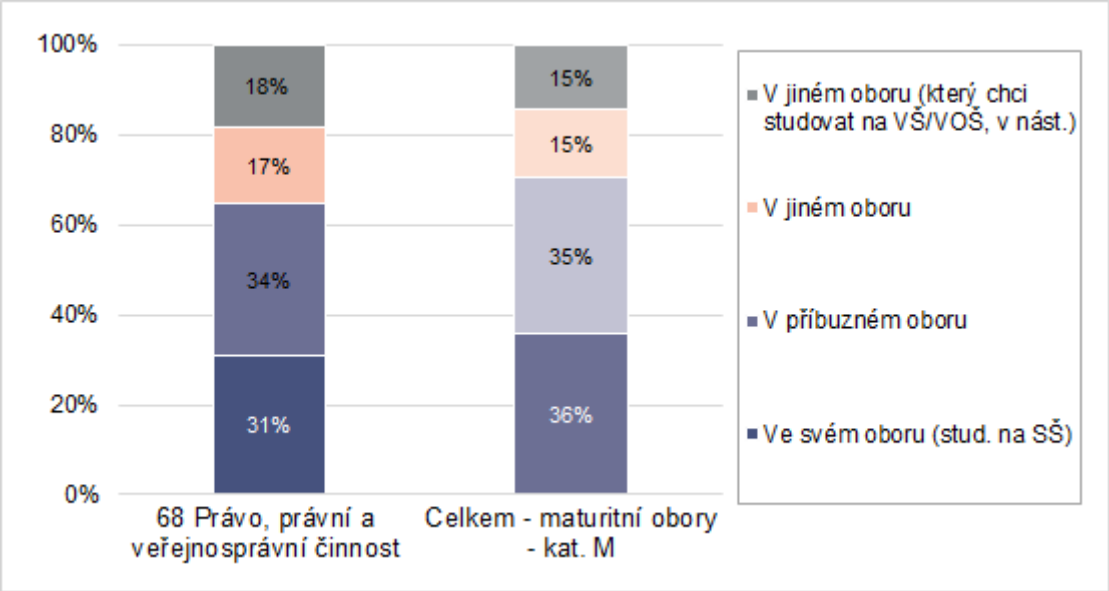

Důvod, proč si absolventi ze skupiny Právo, právní a veřejnosprávní činnost chtějí hledat po střední škole práci mimo tento obor, je zejména jejich zájem o studium jiného oboru na VŠ nebo VOŠ a o hledání budoucího pracovního uplatnění v tomto odlišném oboru (28 % oproti 22 % v průměru). Častým důvodem, proč si absolventi chtějí hledat práci mimo obor, je ztráta zájmu o tento obor (25 % oproti 19 %).

Tab. 48: Důvody pro práci v jiném oboru – Právo, právní a veřejnosprávní činnost – kat. M (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[20]

	68 Právo, právní a veřejnosprávní čin. (N=23)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=320)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	17%	13%	4%
Obor mě přestal zajímat	25%	19%	6%
V oboru je nedostatek pracovních míst	9%	5%	5%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	15%	6%	9%
V oboru jsou nízké platy	9%	8%	1%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	12%	7%	5%
Obor není perspektivní	11%	6%	4%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	20%	10%	10%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	28%	22%	6%

Nadprůměrně častým důvodem odchodu za prací mimo obor je získání lepší nabídky v jiném oboru (20 % oproti 10 % v průměru). Ve srovnání s jinými obory absolventi oborů Právo, právní

[20] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

a veřejnosprávní činnost předpokládají, že odejdou pracovat mimo obor z důvodu nezájmu zaměstnavatelů o absolventy (15 % oproti 6 % v průměru) a kvůli nedobrým pracovním podmínkám (12 % oproti 7 % v průměru).

Z hlediska dalších studijních a pracovních záměrů chce zhruba pětina absolventů ze skupiny oborů Právo, právní a veřejnosprávní činnost vstoupit na trh práce (20 % v průměru 25 %) a 8 % uvažuje o podnikání jako OSVČ, což je zhruba na úrovni průměru. Poměrně vysoký je podíl absolventů, kteří uvádí záměr po ukončení střední školy pokračovat ve studiu na VŠ nebo VOŠ (78 % oproti 75 % v průměru) a 22 % uvažuje o dálkovém studiu VŠ nebo VOŠ, což je nadprůměrný podíl. Přibližně pětina absolventů uvažuje o tom, že si budou přivydělávat na krátkodobý přivýdělek nebo na dlouhodobé pracovní dohody.

Tab. 49: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Právo, právní a veřejnosprávní činnost – kat. M (v % kladných odpovědí)

	68 Právo, právní a veřejnosprávní čin. (N=65)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=897)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	20%	25%	-5%
Studovat nástavbové st. - denní	0%	3%	-3%
Studovat nástavbové st. - dálkově	0%	1%	-1%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	78%	75%	3%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	22%	10%	11%
Studovat v zahraničí	5%	7%	-2%
OSVČ (podnikat)	8%	9%	-1%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	20%	28%	-8%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	22%	23%	-1%
Práce v zahraničí - brigáda	8%	6%	1%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	8%	6%	2%

75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (kat. M)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Obory ve skupině Pedagogika, učitelství a sociální péče patří k těm, jejichž žáci měli původně nadprůměrný zájem o studium právě tohoto oboru. Celkově mělo zájem o studium oboru z této skupiny 82 % žáků (oproti 78 % v průměru), z toho vysoký podíl (52 %) tyto obory rozhodně chtělo studovat, zatímco 30 % spíše mělo zájem o svůj obor. Naopak jen 9 % z nich o tento obor spíše nemělo zájem a 9 % rozhodně zájem nemělo.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Pedagogické obory si žáci volili nadprůměrně často především kvůli zájmu o obor (90 % oproti 78 %) a snadnému uplatnění na trhu práce (79 % oproti 74 % v průměru). Blízkost školy měla vliv na rozhodnutí více než poloviny (58 %) budoucích žáků tohoto oboru a zájem zaměstnavatelů v regionu vzalo v úvahu 45 % z nich, což se příliš neliší od průměrných hodnot. Ve srovnání s ostatními obory hrálo při výběru tohoto oboru výrazně menší roli očekávané finanční ohodnocení (35 % oproti 54 % v průměru). Poměrně nízký vliv měla na výběr oboru možnost získat stipendium (7 %), nepřijetí na jiný obor (6 %) nebo špatný prospěch (2 %).

Graf 72: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Pedagogika, učitelství a sociální péče – kat. M (v % odpovědí)

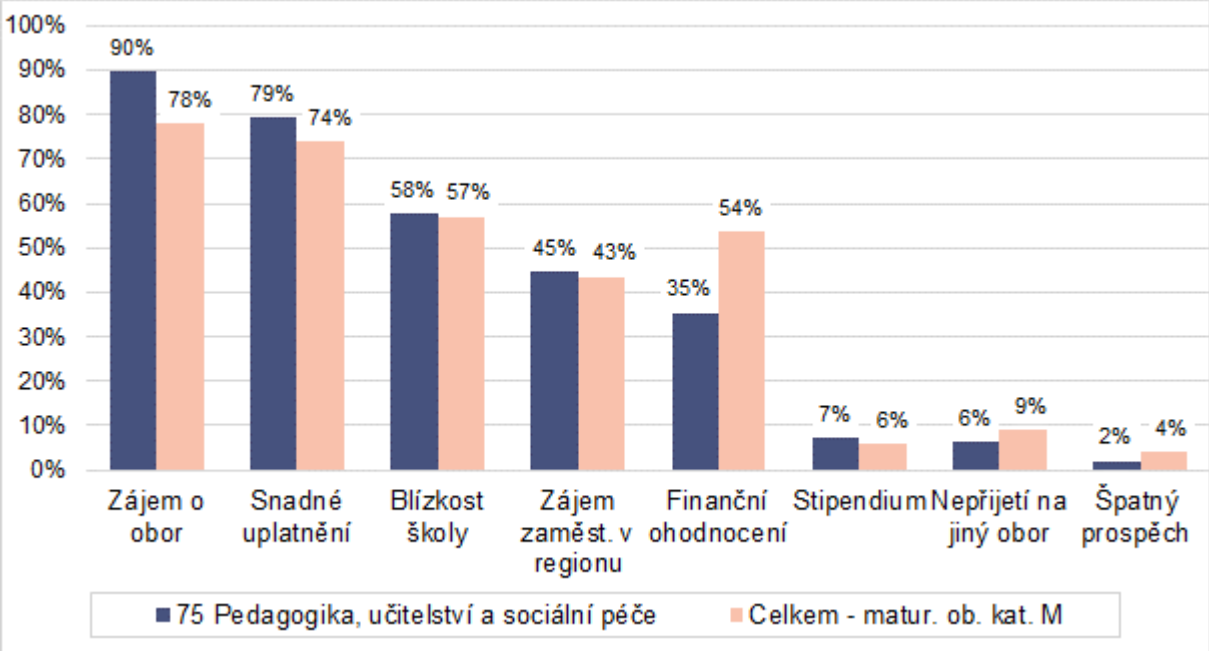

Pedagogické obory si žáci zpravidla volili na základě svého vlastního rozhodnutí (90 % oproti 78 % v průměru), významný vliv na výběr oboru z této skupiny měli i rodiče (65 % oproti 59 % v průměru). Na výběr tohoto oboru měli mimořádně významný vliv lidé z praxe, kteří inspirovali 40 % žáků (oproti 25 % v průměru). Nadprůměrný vliv na výběr oboru měli i kamarádi (31 % oproti 26 % v průměru), poradce ve škole (19 % oproti 9 %) a jiný učitel (24 % oproti 12 % v průměru).

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI/KATEGORII VZDĚLÁNÍ

Podobně jako v jiných oborech i ve skupině Pedagogika, učitelství a sociální péče měla původně převážná většina žáků zájem právě o studium na SOŠ (81 % oproti 76 % v průměru). 13 %, což se příliš neliší od průměru, uvažovalo o studiu oboru kategorie L0. Zájem o studium gymnázia měli žáci tohoto oborového zaměření spíše nižší (5 % oproti 9 % v průměru). Okrajově uvedli žáci i původní zájem o učební obory (1 %).

Naprostá většina žáků v oborech Pedagogika, učitelství a sociální péče si vybrala maturitní odborné vzdělání zejména z důvodu zájmu získat maturitu (95 %), nižší podíl žáků jako důvod volby SOŠ uvedl zájem pokračovat dále na VŠ (78 %). V tom se příliš neodlišují od průměru (80 %). Významnou motivací bylo prakticky zaměřené studium, a to i ve srovnání s jinými obory (89 % oproti 77 % v průměru). Naopak podíl těch, kteří si odborné vzdělání zvolili z důvodu nepřijetí na gymnázium, je nízký a odpovídal průměru (2 %). Vyšší podíl žáků uvedl, že si vybrali maturitní obor kvůli dobrému prospěchu (69 % oproti 62 % v průměru). Naopak nízkou motivací pro volbu SOŠ bylo v případě žáků tohoto oborového zaměření očekávané platové ohodnocení (46 % oproti 60 % v průměru).

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Skupina oborů Pedagogika, učitelství a sociální péče se vyznačuje velmi vysokým celkovým hodnocením úrovně získaného vzdělání (91 % kladných hodnocení). Lehce nadprůměrně pozitivně jsou hodnoceny i důležité kompetence jako všeobecné znalosti (84 % oproti 82 % v průměru) nebo odborné teoretické znalosti (95 % oproti 89 % v průměru). Vyšší spokojenost oproti ostatním oborům vyjádřili žáci v případě hodnocení odborných praktických znalostí a dovedností (93 % oproti 76 % v průměru). Velmi kladné je i hodnocení měkkých kompetencí,

zejména komunikačních dovedností (89 % oproti 77 % v průměru), schopnosti pracovat v týmu (89 % oproti 75 % v průměru) a schopnosti samostatného rozhodování (84 % oproti 79 % v průměru). Naopak ke slabším místům přípravy v těchto oborech patří z pohledu absolventů schopnost práce na PC (64 % oproti 76 % v průměru) a ekonomické znalosti a dovednosti (41 % oproti 59 % v průměru). Schopnost komunikovat v cizím jazyce hodnotí kladně 74 % absolventů, což odpovídá průměru.

Tab. 50: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitosti pro další uplatnění/studium Pedagogika, učitelství a sociální péče – kat. M (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Pedagogika, učitelství a soc. péče (N=176)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=968)	Rozdíl	Pedagogika, učitelství a soc. péče (N=163)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=890)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	91%	86%	5%	94%	90%	4%	-3%
Všeobecné znalosti	84%	82%	2%	95%	90%	5%	-12%
Odborné teoretické znalosti a dov.	95%	89%	5%	96%	89%	7%	-1%
Odborné praktické znalosti a dov.	93%	76%	17%	71%	84%	-12%	22%
Komunikace v cizím jazyce	74%	74%	0%	70%	84%	-14%	4%
Práce na PC	64%	76%	-11%	70%	84%	-14%	-6%
Komunikační dovednosti	89%	77%	12%	98%	93%	5%	-9%
Samostatné rozhodování	84%	79%	5%	98%	97%	1%	-13%
Schopnost řešit problémy	88%	81%	7%	99%	97%	3%	-11%
Prezentační dovednosti	84%	75%	9%	93%	87%	6%	-10%
Schopnost pracovat v týmu	89%	75%	14%	96%	91%	5%	-7%
Schopnost prac. samostatně	91%	86%	5%	97%	96%	1%	-6%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	80%	58%	21%	80%	79%	1%	-1%
Znalosti nových tech. a postupů	69%	64%	5%	72%	82%	-10%	-3%
Schopnost prezentovat se zaměst.	72%	54%	18%	89%	86%	3%	-17%
Informace o trhu práce	52%	50%	1%	66%	72%	-6%	-15%
Ekonomické znalosti a dovednosti	41%	59%	-18%	63%	70%	-7%	-22%

Z hlediska důležitosti pro pracovní uplatnění absolventů na trhu práce, případně pro pokračování ve vzdělávání, považují žáci ve skupině Pedagogika, učitelství a sociální péče ve srovnání s ostatními skupinami oborů jako nadprůměrně důležité zejména celkovou úroveň vzdělání (94 % oproti 90 % v průměru), všeobecné znalosti (95 % oproti 90 % v průměru), odborné teoretické znalosti (96 % oproti 89 % v průměru) a dále celou škálu tzv. měkkých kompetencí, zejména komunikační a prezentační dovednosti, schopnost pracovat samostatně, schopnost týmové práce a řešení problémů.

Zaměříme-li se na náročnost oboru z pohledu absolventů, pak žáci ze skupiny Pedagogika, učitelství a sociální péče hodnotí náročnost těchto oborů ve srovnání s ostatními maturitními obory kategorie M jako spíše snadnou. Podle názoru 7 % žáků bylo studium velmi snadné a 20 % hodnotí obor jako celkem snadný. Podle zhruba poloviny studentů (51 %) obor nebyl ani příliš snadný, ani nesnadný. Jen 14 % považuje obor za obtížný, 2 % uvedla, že jim hrozil během studia předčasný odchod ze školy, 4 % se vážně obávala, že nezvládnou maturitní zkoušku, 2 % (do doby realizace šetření) maturitu úspěšně nezvládla.

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci oborů Pedagogika, učitelství a sociální péče jsou se zvoleným oborem spokojeni mírně podprůměrně, tento obor by si při hypotetické možnosti zopakovat volbu oboru znovu vybralo

56 % z nich (oproti průměru, který činí 64 %). Nadprůměrně vysoký podíl žáků pedagogických a sociálních oborů by si v případě hypotetické možnosti svoji volbu zopakovat raději vybral gymnázium (15 % oproti 6 % v průměru).

Graf 73: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Pedagogika, učitelství a sociální péče – kat. M (v % odpovědí)

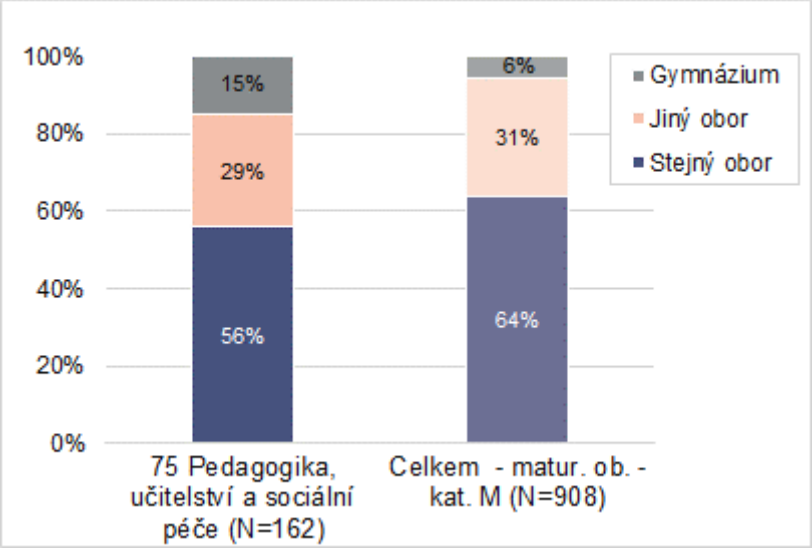

Žáci ze skupiny Pedagogika, učitelství a sociální péče by si vybrali poměrně často raději gymnázium (15 % z nich). Na druhé straně důvodem nespokojenosti se zvoleným oborem byl pro část absolventů naopak zájem o více prakticky zaměřenou výuku (12 % oproti 23 % v průměru) a také ztráta zájmu o svůj obor (11 % oproti 22 % v průměru). Tyto důvody byly ovšem ve srovnání s ostatními obory méně časté.

Graf 74: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru – Pedagogika, učitelství a sociální péče – kat. M (v %, možnost výběru více odpovědí)

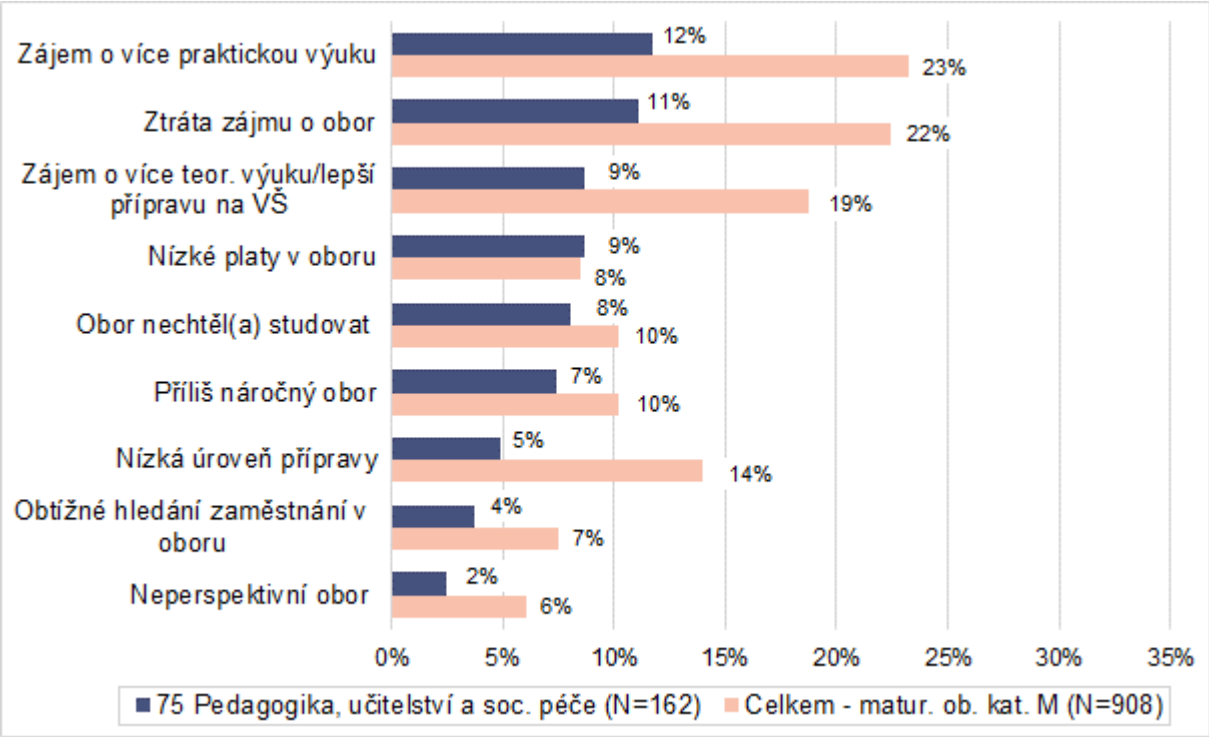

Poměrně málo častým důvodem nespokojenosti s oborem byl zájem o více teoretickou výuku, resp. lepší přípravu na VŠ (9 % oproti 19 % v průměru), a méně často si také stěžovali

na nízkou úroveň přípravy (5 % oproti 14 %). Výrazným důvodem nespokojenosti s oborem nebyly ani podmínky na trhu práce, kdy by si hypoteticky zvolilo jiný obor studia z důvodu nízkých platů 9 % absolventů a kvůli obtížnému hledání zaměstnání v oboru jen 4 % z nich. Také neperspektivnost oboru byla jen zcela okrajovým důvodem, proč by raději studovali jiný obor (2 %).

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci ze skupiny Pedagogika, učitelství a sociální péče mají nadprůměrně vysoký zájem uplatnit se ve svém oboru. Celkem si chce práci přímo v tomto oboru najít 42 % z nich (oproti 36 % v průměru). Nadprůměrný je pak i podíl těch, kteří se chtějí uplatnit v příbuzném oboru (43 % oproti 35 %), a naopak nízké je procento těch, kteří chtějí pracovat ve zcela jiném oboru (6 % oproti 15 %). Poměrně nízký je i podíl absolventů, kteří plánují pracovat v jiném oboru, který zamýšlejí studovat po ukončení střední školy (9 % oproti 15 % v průměru).

Graf 75: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Pedagogika, učitelství a sociální péče – kat. M (v % odpovědí)

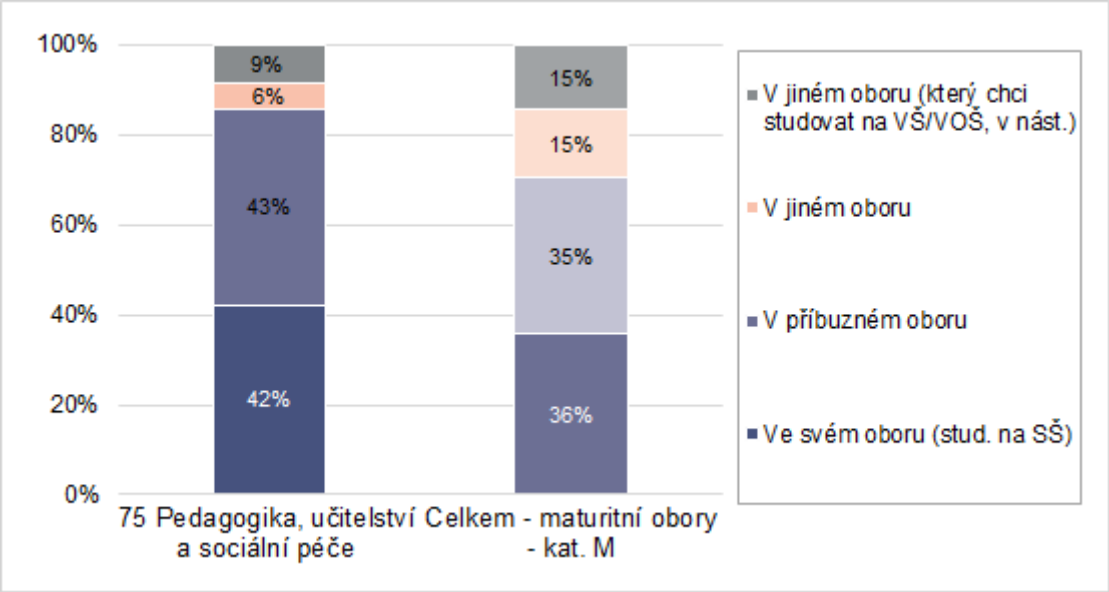

Tab. 51: Důvody pro práci v jiném oboru – Pedagogika, učitelství a sociální péče – kat. M (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[21]

	75 Pedagogika, učitelství a soc. péče (N=23)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=320)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	6%	13%	-6%
Obor mě přestal zajímat	7%	19%	-12%
V oboru je nedostatek pracovních míst	2%	5%	-2%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	3%	6%	-3%
V oboru jsou nízké platy	7%	8%	-1%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	2%	7%	-4%
Obor není perspektivní	2%	6%	-4%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	4%	10%	-7%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	9%	22%	-12%

[21] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

Důvody, proč si absolventi ze skupiny Pedagogika, učitelství a sociální péče chtějí hledat po škole práci mimo tento obor, spočívají zejména v jejich zájmu o studium jiného oboru na VŠ nebo VOŠ a o hledání pracovního uplatnění v tomto budoucím oboru. Vzhledem k relativně nízkému celkovému podílu absolventů, kteří chtějí pracovat mimo obor, je tento podíl nižší, než odpovídá průměru (9 % oproti 22 % v průměru). Jedním z důvodů, proč absolventi plánují práci mimo obor, je dále ztráta zájmu o obor (7 % oproti 19 %). Dalším uváděným důvodem jsou nízké platy v oboru (7 %) a skutečnost, že obor žáka přestal zajímat (7 %).

Tab. 52: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Pedagogika, učitelství a sociální péče – kat. M (v % kladných odpovědí)

	75 Pedagogika, učitelství a soc. péče (N=161)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=897)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	43%	25%	18%
Studovat nástavbové st. - denní	3%	3%	0%
Studovat nástavbové st. - dálkově	2%	1%	1%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	63%	75%	-13%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	15%	10%	5%
Studovat v zahraničí	4%	7%	-2%
OSVČ (podnikat)	1%	9%	-7%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	31%	28%	3%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	16%	23%	-7%
Práce v zahraničí - brigáda	6%	6%	-1%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	7%	6%	1%

Z hlediska dalších studijních a pracovních záměrů plánuje nadprůměrně vysoký podíl absolventů (43 % oproti 25 % v průměru) vstoupit na trh práce a začít pracovat jako zaměstnanci. Naopak lehce pod průměrem je jejich zájem studovat VŠ nebo VOŠ (63 % oproti 75 % v průměru), vyšší podíl (15 %) ovšem uvažuje o dálkovém studiu (oproti 10 %). Necelá třetina absolventů (31 %) plánuje, že si budou přivydělávat formou krátkodobého přivýdělku, a 16 % plánuje práci na DPP nebo DPČ.

82 Umění a užité umění (kat. M)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Obory ve skupině Umění a užité umění patří k těm, jejichž žáci měli nadprůměrný zájem o studium právě tohoto oboru. Celkově chtělo obory v této skupině studovat 87 % žáků (oproti 78 % v průměru), z toho velmi vysoký podíl (56 %) měl o tyto obory značný zájem a rozhodně je chtělo studovat a 31 % mělo spíše zájem. Naopak jen 6 % budoucích žáků tohoto oborového zaměření o obor spíše nemělo zájem a 6 % rozhodně nemělo zájem.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Obory Umění a užité umění si žáci volili nadprůměrně často především kvůli svému zájmu o obor (88 % oproti 78 % v průměru), naopak blízkost školy hrála při výběru oboru nižší roli (44 % oproti 57 % v průměru). Podstatně méně často, než v jiných oborech brali žáci při výběru tohoto oboru v úvahu možnosti uplatnění na trhu práce. Předpoklad snadného uplatnění oboru na trhu práce byl motivací pouze pro 28 % (oproti 74 % v průměru), finanční ohodnocení pro 25 % (oproti 54 %) a zájem zaměstnavatelů v regionu jen pro 13 % budoucích žáků těchto

oborů (oproti 43 %). Méně často si umělecké obory volili žáci jako náhradní obor (6 %) nebo z důvodu možnosti získat stipendium (3 %).

Graf 76: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Umění a užité umění – kat. M (v % odpovědí)

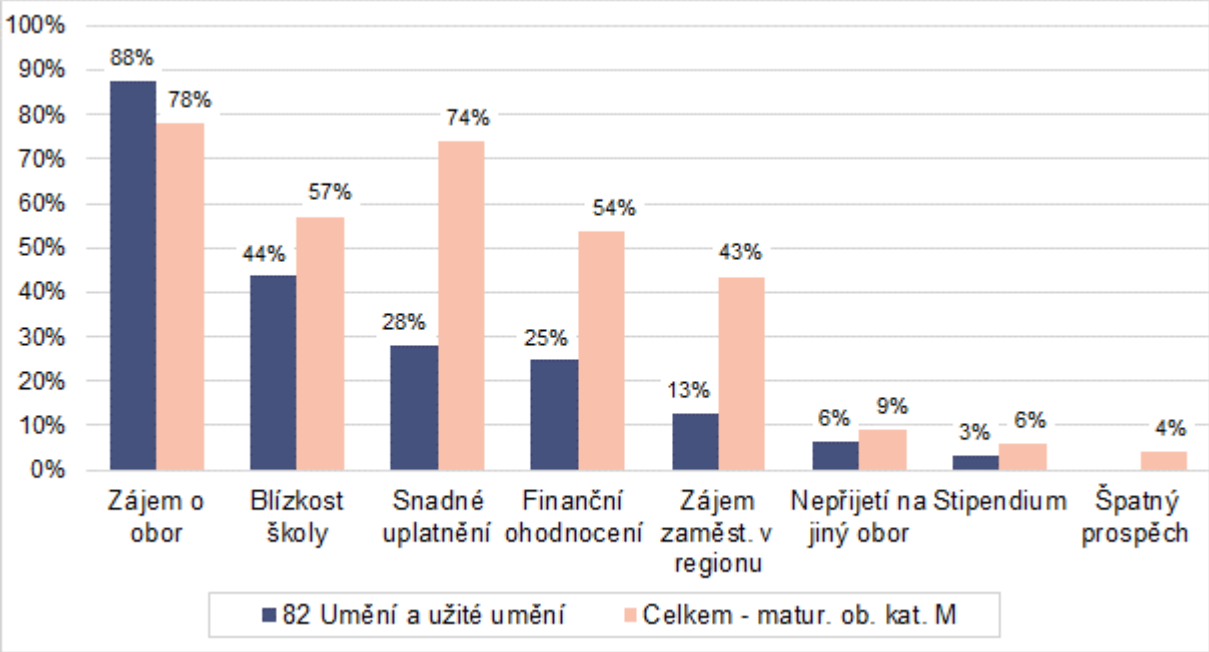

Z hlediska vlivu dalších subjektů na rozhodování o výběru tohoto oboru se pro umělecké obory rozhodovali žáci téměř výhradně sami (97 % oproti 88 % v průměru), naopak rodiče měli na výběr těchto oborů ve srovnání s jinými obory velmi malý vliv (38 % oproti 59 % v průměru). Rovněž kamarádi výběr oborů ze skupiny Umění a užité umění ovlivnili jen okrajově (13 % oproti 26 % v průměru). 9 % žáků v tomto výběru podpořil poradce na škole a nadprůměrně velký vliv měl i jiný učitel na škole (25 % oproti 12 % v průměru).

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI/KATEGORII VZDĚLÁNÍ

Z hlediska rozhodování mezi jednotlivými kategoriemi vzdělání měla i ve skupině Umění a užité umění původně většina žáků zájem právě o studium na SOŠ (78 % oproti 76 % v průměru). 13 %, což se příliš neliší od průměru (11 %), uvažovalo o studiu oboru kategorie L0. Zájem o studium gymnázia měli žáci tohoto oborového zaměření spíše nižší (3 % oproti 9 % v průměru). Okrajově (6 %) žáci uváděli původní zájem o učební obory.

Naprostá většina žáků v oborech Umění a užité umění si vybrala maturitní odborné vzdělání z důvodu zájmu získat maturitu (97 % oproti 94 % v průměru). Podíl těch, kteří si zvolili maturitní obor z důvodu zájmu pokračovat na VŠ, je lehce nižší (77 % oproti 80 % v průměru). Značnou motivaci představuje zájem o prakticky zaměřené studium (90 % oproti 77 % v průměru). Dobrý prospěch ovlivnil volbu kategorie M necelé poloviny žáků (47 % oproti 62 % v průměru).

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Žáci ve skupině Umění a užité umění hodnotí většinu kompetencí průměrně až podprůměrně. Výrazně podprůměrné je hodnocení celkové úrovně školní přípravy, o které se kladně vyjádřila jen lehce nadpoloviční většina absolventů (55 % oproti 86 %). Velmi podprůměrné je také hodnocení úrovně získaných všeobecných znalostí (59 % oproti 82 %) a odborných teoretických znalostí a dovedností (69 % oproti 89 %). V případě odborných praktických znalostí (72 %) a komunikace v cizím jazyce (76 %) je hodnocení na úrovni průměru.

S výjimkou schopnosti pracovat samostatně (90 % oproti 86 %) jsou pak prakticky všechny tzv. měkké kompetence hodnoceny ve srovnání s ostatními obory hůře.

Tab. 53: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitosti pro další uplatnění/studium – Umění a užité umění – kat. M (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Umění a užité umění (N=29)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=968)	Rozdíl	Umění a užité umění (N=29)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=890)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	55%	86%	-31%	76%	90%	-14%	-21%
Všeobecné znalosti	59%	82%	-23%	90%	90%	0%	-31%
Odborné teoretické znalosti a dov.	69%	89%	-20%	93%	89%	4%	-24%
Odborné praktické znalosti a dov.	72%	76%	-4%	83%	84%	-1%	-10%
Komunikace v cizím jazyce	76%	74%	1%	86%	84%	2%	-10%
Práce na PC	62%	76%	-13%	86%	84%	2%	-24%
Komunikační dovednosti	52%	77%	-25%	93%	93%	0%	-41%
Samostatné rozhodování	66%	79%	-13%	93%	97%	-3%	-28%
Schopnost řešit problémy	69%	81%	-12%	93%	97%	-4%	-24%
Prezentační dovednosti	55%	75%	-20%	93%	87%	6%	-38%
Schopnost pracovat v týmu	55%	75%	-20%	90%	91%	-1%	-34%
Schopnost prac. samostatně	90%	86%	4%	97%	96%	0%	-7%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	55%	58%	-3%	79%	79%	0%	-24%
Znalosti nových tech. a postupů	55%	64%	-9%	83%	82%	0%	-28%
Schopnost prezentovat se zaměst.	38%	54%	-16%	86%	86%	0%	-48%
Informace o trhu práce	7%	50%	-43%	59%	72%	-14%	-52%
Ekonomické znalosti a dovednosti	17%	59%	-42%	55%	70%	-15%	-38%

Z hlediska důležitosti žáci ve skupině Umění a užité umění považují za důležité kompetence zejména odborné teoretické znalosti a dovednosti (93 % oproti 89 % v průměru), dále celou řadu tzv. měkkých dovedností, jako jsou schopnost pracovat samostatně (97 %), komunikační dovednosti (93 %), samostatné rozhodování (93 %) nebo schopnost řešit problémy (93 %). Komunikace v cizím jazyce je důležitou kompetencí pro 86 % žáků, podobně je to i s dovedností pracovat na PC. Většinu sledovaných kompetencí považuje za důležité vyšší procento žáků, než činí podíl žáků spokojených se získanou úrovní.

Žáci ze skupiny Umění a užité umění hodnotí náročnost tohoto oboru ve srovnání s ostatními maturitními obory kategorie M jako spíše obtížnou. Podle názoru 10 % žáků bylo studium velmi snadné (oproti 4 % v průměru) a 21 % hodnotí obor jako celkem snadný. Podle zhruba třetiny studentů (31 %) obor nebyl ani příliš snadný, ani nesnadný. Pro celkově 38 % bylo zvládnutí oboru obtížné (z toho 14 % považuje obor za obtížný), další 3 % uvedla, že jim hrozilo, že odejdou předčasně ze střední školy, 10 % studentů se vážně obávalo, že nezvládnou maturitu, a 10 % (do doby realizace šetření) maturitu úspěšně nesložilo.

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci oborů ve skupině Umění a užité umění jsou se zvoleným oborem spokojeni zhruba na úrovni průměru. Stejný obor by si při možnosti zopakovat volbu oboru zvolilo 65 % z nich oproti průměru, který činí 64 %, naopak 29 %, což se opět příliš neliší od průměru (31 %), by si vybralo jiný obor a 6 % by upřednostnilo gymnázium (odpovídá průměru).

Graf 77: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Umění a užité umění – kat. M (v % odpovědí)

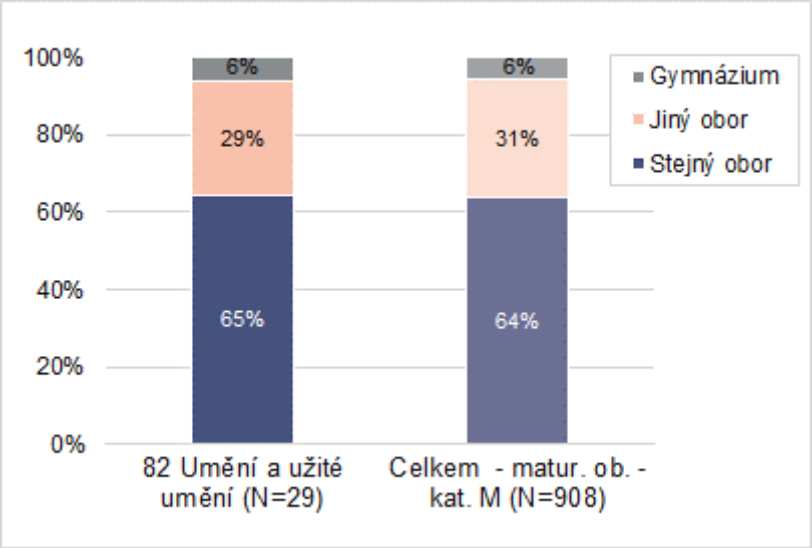

Žáci ze skupiny Umění a užité umění jsou nespokojeni se zvoleným oborem nejčastěji z důvodu nízké úrovně přípravy (31 % oproti 14 % v průměru), zájmu o více praktickou výuku (31 % oproti 23 % v průměru), protože by chtěli více teoretickou výuku (24 % oproti 19 % v průměru). Výrazně nadprůměrným důvodem, proč by žáci uměleckých oborů zvolili raději jiný obor, je obtížné hledání zaměstnání (24 % oproti 7 % v průměru). Naopak ztráta zájmu o obor je poměrně málo častým důvodem nespokojenosti s oborem (14 % oproti 22 % v průměru). Méně častým důvodem je přílišná náročnost oboru (10 %, což odpovídá průměru), nízké platy v oboru (10 % oproti 8 % v průměru) a jen 3 % žáků by si zvolila jiný obor, protože původně obor nechtěli studovat.

Graf 78: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru – Umění a užité umění – kat. M (v %, možnost výběru více odpovědí)

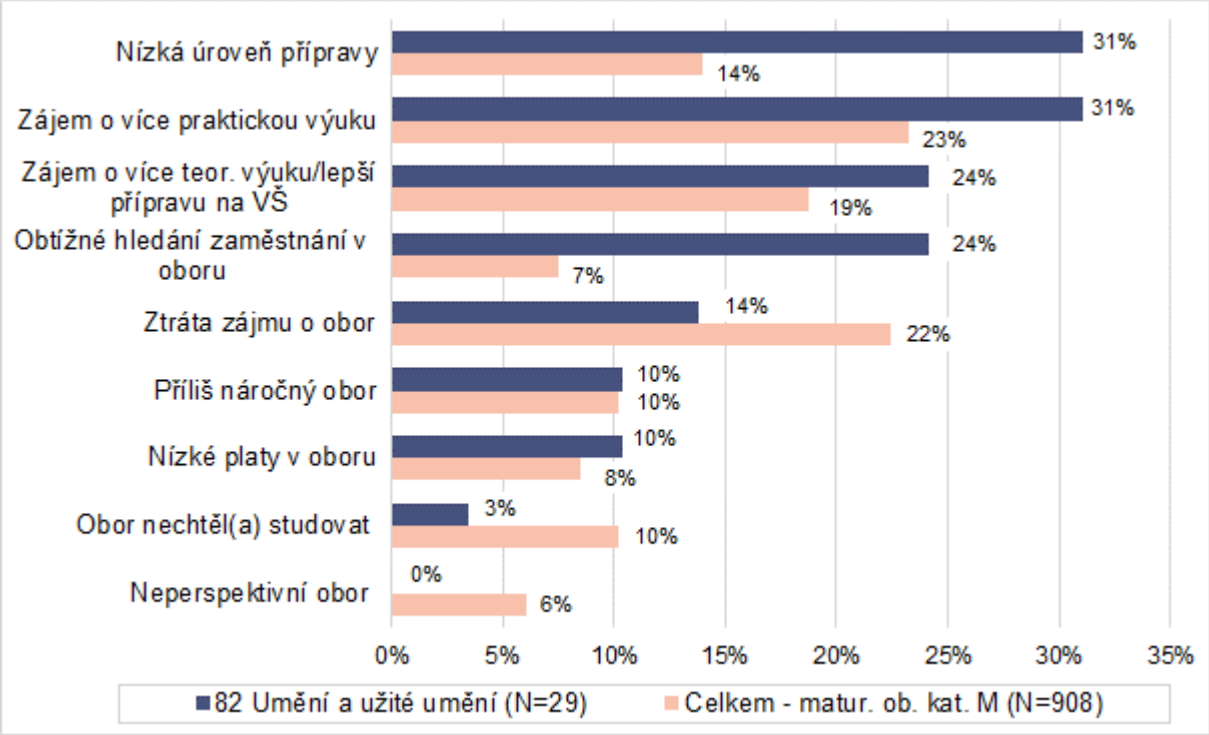

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci ze skupiny Umění a užité umění mají podprůměrně vysoký zájem uplatnit se ve svém oboru. Celkem si chce práci přímo v tomto oboru najít 28 % z nich (oproti 36 % v průměru). Dalších 38 % absolventů plánuje najít pracovní uplatnění v příbuzném oboru. Lehce nadprůměrný je pak výsledný podíl žáků, kteří se chtějí uplatnit zcela mimo svůj obor (28 % oproti 15 % v průměru). 7 % žáků, si chce najít práci v jiném oboru, kterému se chtějí věnovat v dalším studiu (oproti 15 % v průměru).

Graf 79: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Umění a užité umění – kat. M (v % odpovědí)

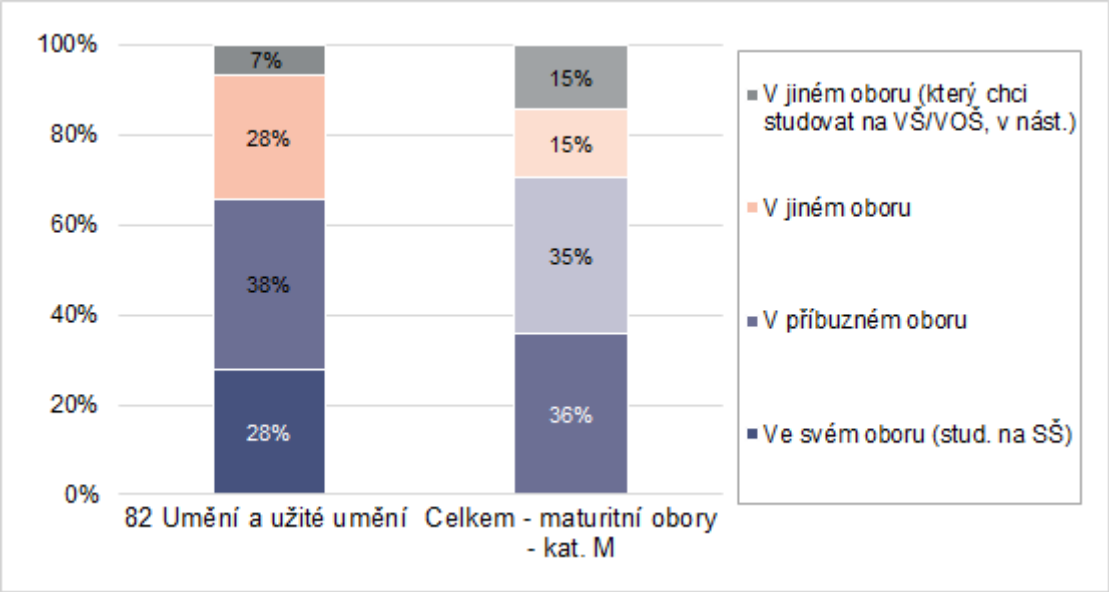

Důvodem, proč si absolventi ze skupiny Umění a užité umění chtěli hledat po škole práci mimo tento obor, byl zejména jejich zájem o studium jiného oboru na VŠ nebo VOŠ a budoucí pracovní uplatnění v tomto odlišném oboru (24 % oproti 22 % v průměru). Častým důvodem pro práci mimo obor byla ztráta zájmu o obor (24 % oproti 19 %). 14 % žáků uvedlo jako důvod odchodu za prací do jiného oboru nedostatek pracovních míst v absolvovaném oboru, což je více, než činí průměr. S tímto patrně souvisí i další častěji uváděný důvod, totiž že tento obor není podle názoru žáků perspektivní (14 %).

Tab. 54: Důvody pro práci v jiném oboru – Umění a užité umění – kat. M (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[22]

	82 Umění a užité umění (N=10)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=320)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	7%	13%	-6%
Obor mě přestal zajímat	24%	19%	5%
V oboru je nedostatek pracovních míst	14%	5%	9%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	10%	6%	4%
V oboru jsou nízké platy	3%	8%	-5%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	3%	7%	-3%
Obor není perspektivní	14%	6%	7%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	10%	10%	0%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	24%	22%	2%

[22] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

Z hlediska dalších studijních a pracovních záměrů plánuje mírně nadprůměrný podíl absolventů vstoupit přímo na trh práce jako zaměstnanec (31 % oproti 25 % v průměru) nebo začít podnikat jako OSVČ (17 % oproti 9 % v průměru). Naopak pod průměrem je zájem studovat VŠ nebo VOŠ (66 % oproti 75 % v průměru) a nižší je i podíl těch, kteří uvažují o dálkovém studiu v terciárním vzdělávání (7 % oproti 10 %). Více než třetina (38 %) uvažuje o tom, že si bude přivydělávat na krátkodobý přivýdělek, a 31 % uvažuje o práci formou dlouhodobých dohod.

Tab. 55: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Umění a užité umění – kat. M (v % kladných odpovědí)

	82 Umění a užité umění (N=29)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=897)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	31%	25%	6%
Studovat nástavbové st. - denní	3%	3%	0%
Studovat nástavbové st. - dálkově	0%	1%	-1%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	66%	75%	-10%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	7%	10%	-3%
Studovat v zahraničí	7%	7%	0%
OSVČ (podnikat)	17%	9%	9%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	38%	28%	10%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	31%	23%	9%
Práce v zahraničí - brigáda	7%	6%	0%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	14%	6%	8%

78 Obecně odborná příprava (kat. M)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Obory ve skupině Obecně odborná příprava patří k těm, jejichž žáci měli mírně nadprůměrný zájem o studium právě tohoto oborového zaměření. Celkově mělo zájem o obor v této skupině 82 % z nich (oproti 78 % v průměru). Z toho 38 % tyto obory rozhodně chtělo studovat, zatímco 44 % spíše chtělo. Naopak 13 % obor původně spíš studovat nechtělo a jen 5 % rozhodně o obor nemělo zájem.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Obory Obecně odborná příprava si žáci volí nadprůměrně často především kvůli zájmu o obor (91 % oproti 78 % v průměru). Mírně vyšší roli při výběru hrála blízkost školy (63 % oproti 57 % v průměru). Méně často byli žáci motivováni budoucím uplatněním na trhu práce (58 % oproti 74 % v průměru), očekáváním dobrého finančního ohodnocení 52 % (oproti 54 %) a zájmem zaměstnavatelů v regionu 34 % (oproti 43 %). Méně často si tento obor volili žáci jako náhradní (8 %) nebo z důvodu možnosti získat stipendium nebo jinou podporu (7 %). Jen okrajově byl důvodem výběru oboru špatný prospěch (3 %).

Graf 80: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Obecně odborná příprava – kat. M (v % odpovědí)

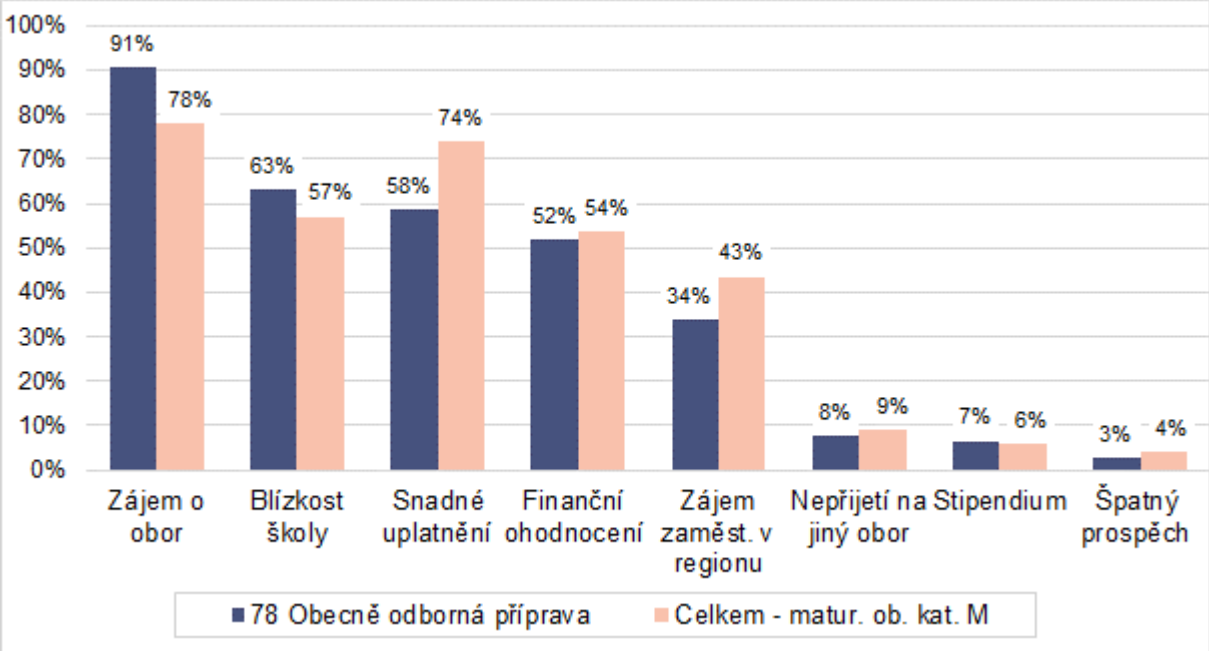

Obecně odbornou přípravu, tedy studium lycea, si volili žáci nejčastěji na základě vlastního rozhodnutí (93 % oproti 88 % v průměru) a byli velmi často v tomto rozhodnutí podpořeni rodiči (63 % oproti 59 %). Kamarádi inspirovali k výběru tohoto oboru asi 25 % žáků, což se příliš neliší od průměru. Menší vliv na výběr oboru oproti jiným oborům měli lidé z praxe (19 % oproti 25 % v průměru).

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI/KATEGORII VZDĚLÁNÍ

Z hlediska rozhodování mezi jednotlivými kategoriemi vzdělání měla i ve skupině Obecně odborná příprava většina žáků původně zájem právě o studium na SOŠ (77 %, což přibližně odpovídá průměru). Ve srovnání s ostatními obory kategorie M žáci původně zvažovali obory kategorie L0 jen okrajově (6 %), zatímco vysoký podíl z nich původně zvažoval studium gymnázia (16 % oproti 9 % v průměru). Výjimečně žáci uvedli, že původně uvažovali o učebním oboru (1 %).

Naprostá většina žáků v oborech Obecně odborná příprava si vybrala lyceum z důvodu zájmu získat maturitu (92 % oproti 94 % v průměru). Podíl žáků, kteří si zvolili maturitní obor z důvodu zájmu pokračovat na VŠ, je ve srovnání s ostatními obory kategorie M nadprůměrně vysoký (88 % oproti 80 %). Značnou motivaci představoval zájem o prakticky zaměřené studium (67 %), ovšem hrál nižší roli než v ostatních oborech (77 % v průměru). Významným důvodem, proč se žáci lyceí rozhodli pro tuto kategorii vzdělání, byl dobrý prospěch (70 % oproti 62 % v průměru).

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Ve skupině Obecně odborná příprava je celkové hodnocení získaného vzdělání zhruba na úrovni průměru všech sledovaných skupin oborů této kategorie (89 % oproti 86 % v průměru). Podobně to platí pro získanou úroveň všeobecných znalostí (81 % oproti 82 % v průměru) a odborných teoretických znalostí (87 % oproti 89 % v průměru). Naopak slabé je hodnocení odborných praktických dovedností (56 % oproti 76 % v průměru), což patrně souvisí s více všeobecným zaměřením lyceí, stejně jako velmi nízké hodnocení schopnosti pracovat na strojích a zařízeních (38 % oproti 58 % v průměru), hodnocení znalostí nových technologií (58 % oproti 64 % v průměru) nebo schopnosti prezentovat se zaměstnavatelům

(37 % oproti 54 %). Toto slabší hodnocení patrně souvisí s více všeobecným zaměřením studia a tím, že většina žáků pokračuje v terciárním vzdělávání. Na druhé straně mírně pod průměrem je i hodnocení znalosti cizího jazyka (69 % oproti 74 % v průměru), což ovšem může souviset spíše s většími nároky na úroveň jazyka než objektivně nízkou úrovní jazykových kompetencí žáků.

Tab. 56: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitosti pro další uplatnění/studium Obecně odborná příprava – kat. M (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Obecně odborná příprava (N=97)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=968)	Rozdíl	Obecně odborná příprava (N=94)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=890)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	89%	86%	2%	93%	90%	3%	-4%
Všeobecné znalosti	81%	82%	0%	90%	90%	1%	-9%
Odborné teoretické znalosti a dov.	87%	89%	-3%	80%	89%	-9%	7%
Odborné praktické znalosti a dov.	56%	76%	-21%	84%	84%	0%	-28%
Komunikace v cizím jazyce	69%	74%	-5%	83%	84%	-1%	-14%
Práce na PC	87%	76%	11%	83%	84%	-1%	4%
Komunikační dovednosti	72%	77%	-5%	93%	93%	0%	-20%
Samostatné rozhodování	77%	79%	-1%	98%	97%	1%	-21%
Schopnost řešit problémy	82%	81%	2%	98%	97%	1%	-15%
Prezentační dovednosti	84%	75%	9%	88%	87%	1%	-5%
Schopnost pracovat v týmu	77%	75%	2%	89%	91%	-2%	-12%
Schopnost prac. samostatně	88%	86%	2%	99%	96%	3%	-11%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	38%	58%	-20%	68%	79%	-11%	-30%
Znalosti nových tech. a postupů	58%	64%	-6%	82%	82%	0%	-24%
Schopnost prezentovat se zaměst.	37%	54%	-17%	81%	86%	-5%	-44%
Informace o trhu práce	43%	50%	-7%	68%	72%	-4%	-25%
Ekonomické znalosti a dovednosti	53%	59%	-6%	64%	70%	-6%	-11%

Žáci ve skupině Obecně odborná příprava hodnotí jako nadprůměrně důležité celkovou úroveň přípravy (93 % oproti 90 % v průměru). Vysokou důležitost přikládají absolventi úrovni komunikačních dovedností (93 %), samostatnému rozhodování (98 %), schopnosti řešit problémy (98 %) a schopnosti samostatně pracovat bez dozoru (99 %). Hodnocení důležitosti těchto kompetencí se přitom příliš neliší od průměru.

Podobně jako v jiných skupinách oborů platí, že řadu kompetencí hodnotí většina absolventů této skupiny jako důležité, zatímco podíl spokojených žáků s těmito kompetencemi je nižší. Vysoký rozdíl pak najdeme u odborných praktických znalostí, komunikačních dovedností a samostatného rozhodování a dále i schopnosti prezentovat se zaměstnavatelům a práce na strojích a zařízeních a znalostí nových technologií a postupů.

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci oborů Obecně odborná příprava jsou se zvoleným oborem spokojeni zhruba průměrně, stejný obor by si při možnosti zopakovat volbu tohoto oboru znovu zvolilo 62 % z nich oproti průměru, který činí 64 %. Jen 3 % by si při opakované volbě zvolila gymnázium.

Graf 81: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Obecně odborná příprava – kat. M (v % odpovědí)

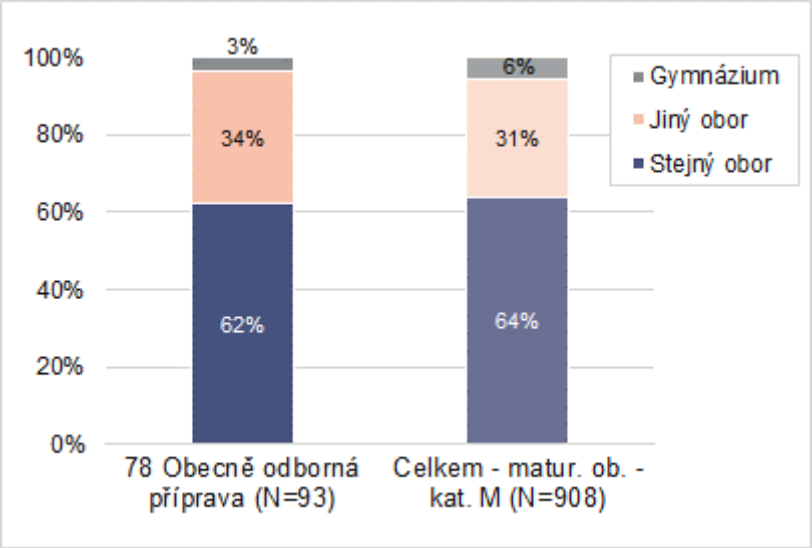

Zájem o více teoreticky zaměřenou výuku, patrně z důvodu potřeby větší připravenosti žáků pro budoucí studium na VŠ uvedlo jako důvod, proč by si raději při možnosti zopakovat kariérovou volbu zvolilo jiný obor studia 29 % žáků (oproti 19 % v průměru). Častým důvodem volby jiného oboru byl také zájem o více praktickou výuku (27 % oproti 23 % v průměru). Ztráta zájmu o obor byla dalším relativně častým důvodem nespokojenosti (22 %, což odpovídá průměru). Nízká úroveň vzdělání byla důvodem nespokojenosti a hypoteticky odlišné volby pro 20 % žáků (oproti 14 % v průměru). Nadprůměrně častým důvodem, proč by si žáci raději zvolili jiný obor, bylo také obtížné hledání zaměstnání v oboru (12 % oproti 7 % v průměru). Naopak méně častými důvody nespokojenosti s oborem byly přílišná náročnost oboru (6 %), neperspektivnost oboru (6 %), nízké platy v oboru (6 %) a původní nezájem o obor (5 %).

Graf 82: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru – Obecně odborná příprava – kat. M (v %, možnost výběru více odpovědí)

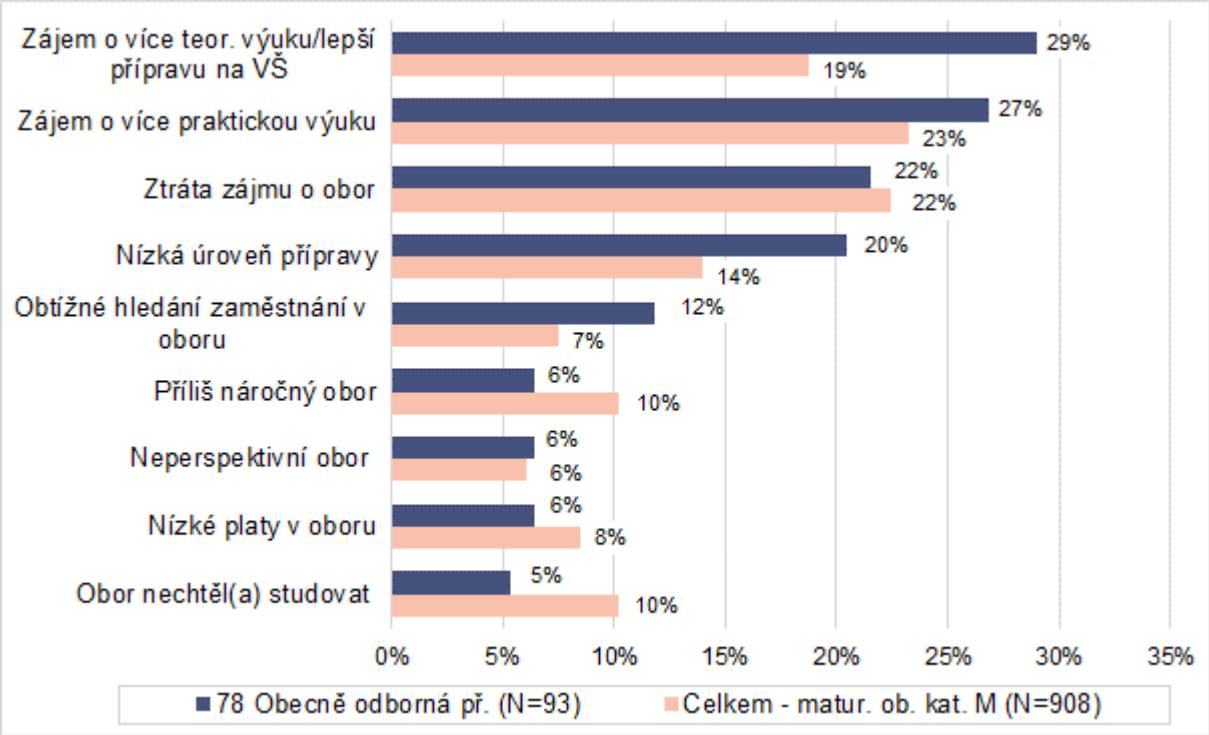

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci ze skupiny Obecně odborná příprava mají lehce podprůměrný zájem uplatnit se ve svém oboru. Celkem si chce práci v souladu s oborovým zaměřením najít 31 % z nich (oproti 36 % v průměru). Podíl absolventů, kteří si plánují najít pracovní uplatnění v příbuzném oboru, činí 37 %, což se příliš neliší od průměru (35 %). Do zcela jiného oboru chce odejít 12 % absolventů a 20 % absolventů si chce najít práci v oboru, který neodpovídá oboru střední školy, ale který chtějí posléze vystudovat na VŠ nebo VOŠ. V této souvislosti je třeba uvést, že většina absolventů tohoto oboru pokračuje po ukončení střední školy v terciárním vzdělávání. Zájem o pracovní uplatnění v oboru je proto třeba vnímat v této souvislosti.

Graf 83: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Obecně odborná příprava – kat. M (v % odpovědí)

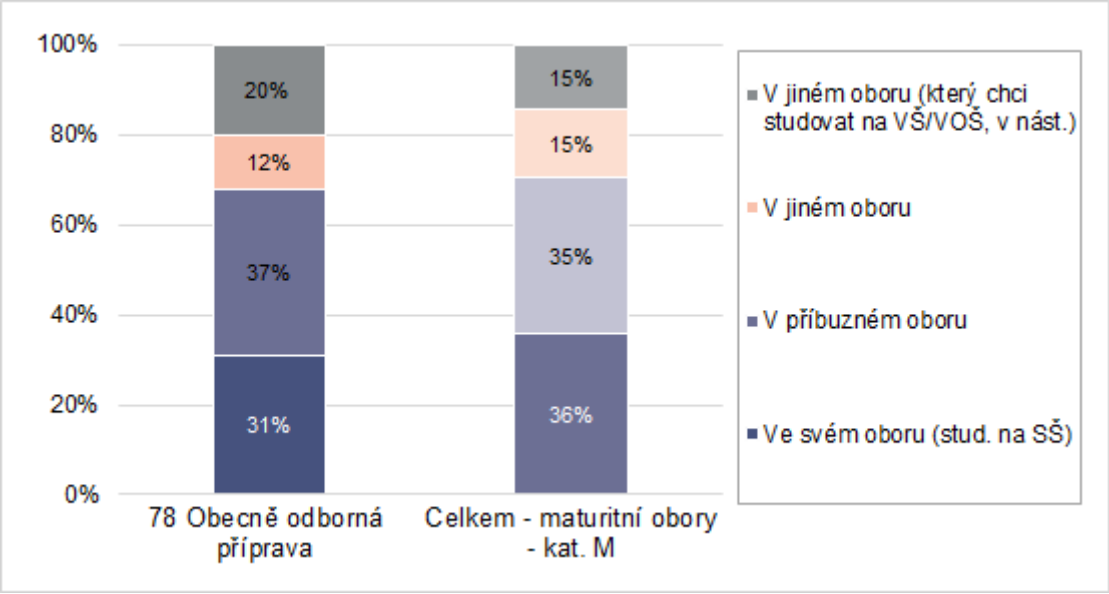

Nejčastěji uváděnými důvody, proč si absolventi ze skupiny Obecně odborná příprava chtěli hledat po škole práci mimo svůj obor, byly zejména jejich zájem o studium jiného oboru na VŠ nebo VOŠ a o pracovní uplatnění v tomto odlišném oboru (30 % z těch, kteří chtějí pracovat mimo obor oproti 22 % v průměru). Častým důvodem pak byla také ztráta zájmu o obor (22 % oproti 19 %), méně často i lepší nabídka práce v jiném oboru (11 %).

Tab. 57: Důvody pro práci v jiném oboru – Obecně odborná příprava – kat. M (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[23]

	78 Obecně odborná př. (N=29)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=320)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	9%	13%	-4%
Obor mě přestal zajímat	22%	19%	3%
V oboru je nedostatek pracovních míst	1%	5%	-4%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	4%	6%	-2%
V oboru jsou nízké platy	3%	8%	-5%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	3%	7%	-4%
Obor není perspektivní	8%	6%	1%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	11%	10%	1%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	30%	22%	8%

[23] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

Z hlediska dalších studijních a pracovních záměrů plánovalo jen 10 % absolventů ze skupiny Obecně odborná příprava vstoupit na trh práce a zahájit po ukončení střední školy pracovní dráhu jako zaměstnanec. Naopak naprostá většina plánovala pokračovat v terciárním vzdělávání na VŠ nebo VOŠ (91 %) a 9 % uvažovalo případně i o dálkové formě vysokoškolského studia. Desetina absolventů jako jednu z možností budoucího uplatnění uváděla zájem podnikat po ukončení střední školy jako OSVČ. Asi čtvrtina absolventů si chtěla přivydělávat formou krátkodobých brigád, zatímco asi třetina jako jednu z možností uváděla zájem o dlouhodobý přivýdělek formou dohod o provedení práce nebo o pracovní činnosti.

Tab. 58: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Obecně odborná příprava – kat. M (v % kladných odpovědí)

	78 Obecně odborná příprava (N=90)	Celkem - matur. ob. kat. M (N=897)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	10%	25%	-15%
Studovat nástavbové st. - denní	4%	3%	1%
Studovat nástavbové st. - dálkově	2%	1%	1%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	91%	75%	16%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	9%	10%	-1%
Studovat v zahraničí	9%	7%	2%
OSVČ (podnikat)	10%	9%	1%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	24%	28%	-4%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	34%	23%	12%
Práce v zahraničí - brigáda	7%	6%	0%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	4%	6%	-1%

4. Maturitní obory – kategorie L0

23 Strojírenství a strojírenská výroba (kat. L0)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Ve skupině Strojírenství a strojírenská výroba v kategorii L0 mělo původně zájem studovat tento obor 73 % žáků, z toho 28 % rozhodně ano a 45 % spíše ano. Naopak 24 % spíše nemělo zájem a jen 3 % z nich o toto oborové zaměření rozhodně neměla zájem.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Obory Strojírenství a strojírenská výroba kategorie L0 si žáci volí nadprůměrně často především kvůli snadnému uplatnění (90 % oproti 79 % v průměru) a finančnímu ohodnocení (87 % oproti 67 % v průměru). Zájem o obor ve skupině strojírenských oborů představoval motivaci pro asi tři čtvrtiny budoucích žáků tohoto oboru (77 %), což zhruba odpovídá průměru. Častěji brali žáci při výběru oboru v úvahu zájem zaměstnavatelů v regionu (72 % oproti 58 %) a blízkost školy (72 % oproti 59 % v průměru). Ve srovnání s jinými skupinami oborů uváděli budoucí žáci strojírenských oborů kategorie L0 méně často jako motivaci pro výběr tohoto vzdělání možnost získat výuční list ve 3. ročníku (55 % oproti 77 % v průměru). Stipendium nebo jinou podporu vzalo v úvahu 19 % žáků (oproti 12 % v průměru). Jen okrajově si tito žáci vybrali tento obor jako náhradní z důvodu nepřijetí na jiný obor (4 %) nebo proto, že měli špatný prospěch (3 %).

Graf 84: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Strojírenství a strojírenská výroba – kat. L0 (v % odpovědí)

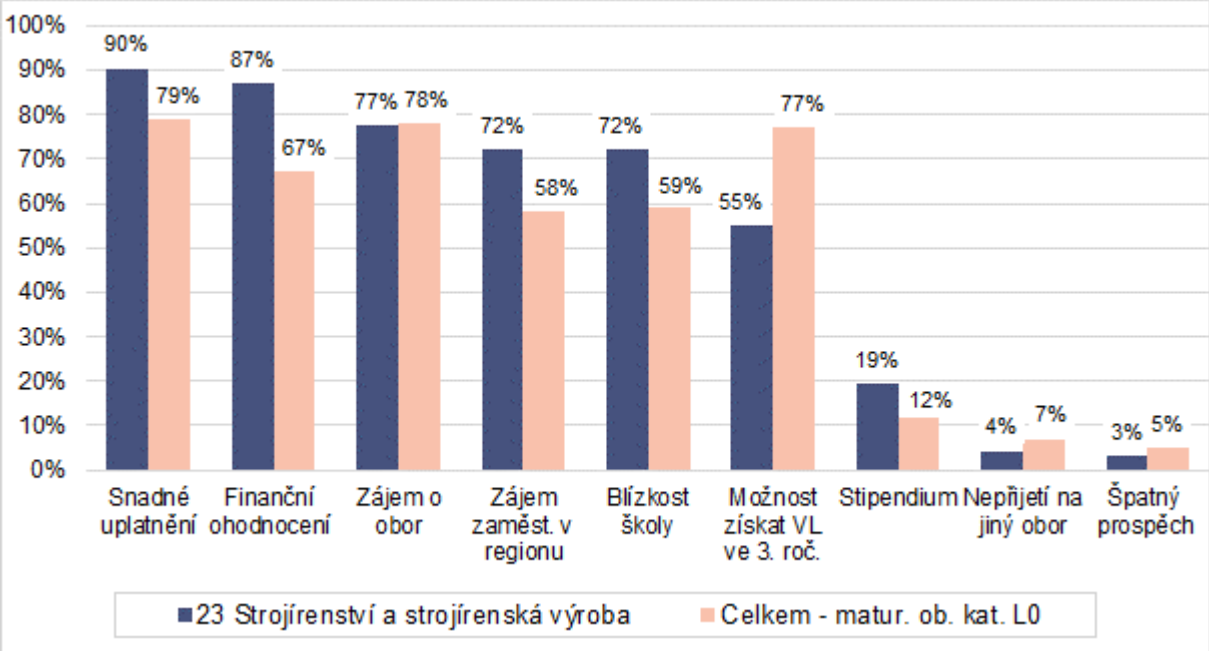

Obory kategorie L0 ve skupině Strojírenství a strojírenská výroba si žáci volili nejčastěji na základě vlastního rozhodnutí (78 % oproti 87 % v průměru) a byli velmi často v tomto rozhodnutí podpořeni rodiči (63 % oproti 57 % v průměru). Kamarádi inspirovali k výběru tohoto oboru asi 33 % žáků (oproti 26 % v průměru). V rámci našeho průzkumu podpořil žáky ve výběru tohoto oboru poměrně často také poradce na škole (27 % oproti 10 % v průměru).

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI/KATEGORII VZDĚLÁNÍ

Z hlediska rozhodování mezi jednotlivými kategoriemi vzdělání měla i ve skupině Strojírenství a strojírenská výroba většina žáků původně zájem právě o studium oboru v kategorii L0 (60 %), což se příliš neliší od průměru (58 %). Dále 25 % žáků zvažovalo původně obor na SOŠ, 9 % učební obor a 7 % původně uvažovalo o absolvování gymnázia.

Naprostá většina žáků v oborech Strojírenství a strojírenská výroba si vybrala kategorii L0, tedy odborné vzdělání zakončené maturitní zkouškou s odborným výcvikem, případně výučním listem z důvodu zájmu získat maturitu (96 % oproti 92 % v průměru). Podíl žáků, kteří si zvolili maturitní obor z důvodu zájmu pokračovat na VŠ, je ve srovnání s ostatními obory lehce nadprůměrný (52 % oproti 47 %), ovšem podstatně nižší než v kategorii M. Značnou motivaci k výběru této kategorie vzdělání představoval zájem o prakticky zaměřené studium (90 % oproti 84 % v průměru). Významným důvodem, proč se žáci rozhodli pro tuto kategorii vzdělání, byl předpoklad dobrého platového ohodnocení (87 % oproti 70 % v průměru) a méně často dobrý prospěch (56 % oproti 52 % v průměru). Přání rodičů ovlivnilo 49 % žáků. Málo významný byl podíl žáků, kteří si vybrali kategorii L0 z důvodu nepřijetí na SOŠ (2 %) nebo na gymnázium (3 %).

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Žáci ve skupině Strojírenství a strojírenská výroba v kategorii L0 hodnotí celkovou úroveň školní přípravy pozitivně (81 % oproti 78 % v průměru). Kolem průměru se pohybovalo hodnocení všeobecných znalostí (80 %). Odborné teoretické znalosti jsou hodnoceny nadprůměrně pozitivně (93 % oproti 85 %), naopak odborné praktické znalosti a dovednosti jsou lehce pod průměrem (71 % oproti 76 % v průměru). Podobně mírně pod hranicí průměru je hodnocena schopnost práce na PC (65 % oproti 68 %). Ve srovnání s průměrem je většina

sledovaných dovedností a kompetencí hodnocena žáky strojírenských oborů lépe, než činí průměr ze sledovaných skupin oborů kategorie L0.

Tab. 59: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitosti pro další uplatnění/studium – Strojírenství a strojírenská výroba – kat. L0 (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Strojírenství a stroj. výr. (N=83)	Celkem - matur. ob. kat. L0 (N=225)	Rozdíl	Strojírenství a stroj. výr. (N=79)	Celkem - matur. ob. kat. L0 (N=167)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	81%	78%	3%	86%	84%	2%	-5%
Všeobecné znalosti	80%	80%	0%	85%	87%	-2%	-5%
Odborné teoretické znalosti a dov.	93%	85%	8%	90%	91%	-1%	3%
Odborné praktické znalosti a dov.	71%	76%	-5%	91%	92%	0%	-20%
Komunikace v cizím jazyce	71%	69%	2%	72%	78%	-6%	-1%
Práce na PC	65%	68%	-3%	87%	85%	2%	-22%
Komunikační dovednosti	80%	69%	11%	82%	88%	-6%	-3%
Samostatné rozhodování	77%	72%	5%	92%	95%	-2%	-15%
Schopnost řešit problémy	77%	68%	10%	91%	93%	-2%	-14%
Prezentační dovednosti	70%	65%	5%	72%	73%	-1%	-2%
Schopnost pracovat v týmu	66%	68%	-2%	80%	84%	-4%	-13%
Schopnost prac. samostatně	86%	83%	2%	96%	95%	1%	-11%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	86%	75%	11%	94%	91%	3%	-8%
Znalosti nových tech. a postupů	76%	68%	8%	92%	91%	1%	-17%
Schopnost prezentovat se zaměst.	46%	44%	2%	76%	79%	-3%	-30%
Informace o trhu práce	52%	51%	1%	68%	74%	-5%	-17%
Ekonomické znalosti a dovednosti	58%	56%	2%	62%	71%	-9%	-4%

Žáci strojírenských oborů kategorie L0 hodnotili vysoko důležitost celkové úrovně vzdělání (86 %), dovednost práce na PC (87 %), schopnost pracovat samostatně a bez dozoru (96 %), schopnost pracovat na strojích (94 %) a znalosti nových technologií a postupů (92 %). V případě odborných praktických znalostí a dovedností, schopnosti práce na PC, znalostí nových technologií a postupů a také schopnosti prezentovat se zaměstnavatelům najdeme poměrně velký rozdíl mezi podílem budoucích absolventů, kteří hodnotili tyto dovednosti jako důležité, a těmi, kteří byli s jejich získanou úrovní spokojeni.

Žáci ze skupiny Strojírenství a strojírenská výroba hodnotili náročnost tohoto oborového zaměření ve srovnání s ostatními maturitními obory kategorie L0 jako spíše nižší. Podle názoru 6 % žáků bylo studium velmi snadné a 27 % hodnotilo svůj obor jako celkem snadný. Více než polovina žáků (56 %) považovala svůj obor za ani příliš snadný, ani příliš nesnadný. Jen 5 % hodnotilo obor jako obtížný, 1 % uvedlo, že jim hrozilo, že odejdou předčasně ze školy, 3 % se výrazně obávala, že nezvládnou maturitu, a 1 % (do doby realizace šetření) maturitu nesložilo úspěšně.

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci oborů Strojírenství a strojírenská výroba v kategorii L0 jsou se zvoleným oborem spokojeni nadprůměrně často, stejný obor by si při možnosti zopakovat volbu oboru znovu zvolilo 71 % z nich oproti průměru, který činí 51 %. Gymnázium by si žáci místo tohoto oboru kategorie L0 zvolili jen zcela výjimečně.

Graf 85: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Strojírenství a strojírenská výroba – kat. L0 (v % odpovědí)

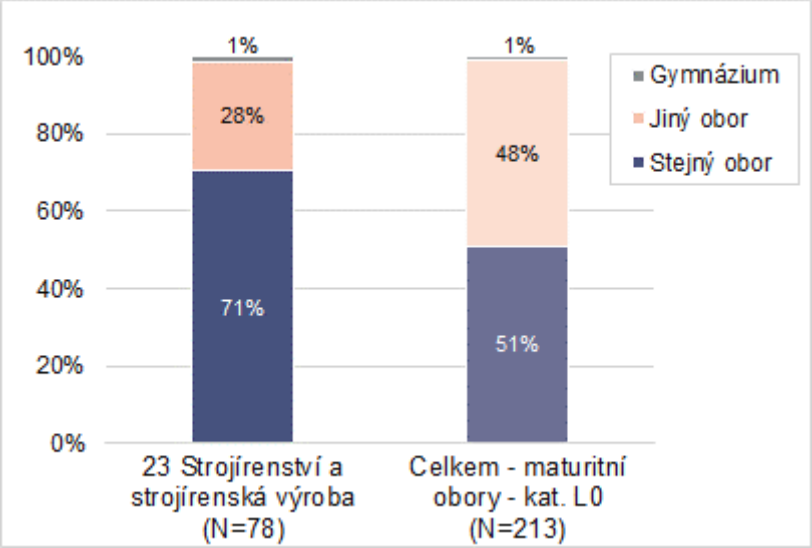

Nejčastějšími důvody pro (hypoteticky) odlišnou změnu oboru byly ztráta zájmu o obor (15 % oproti 24 % v průměru), zájem o více teoretickou výuku, resp. lepší přípravu na VŠ nebo VOŠ (15 % oproti 21 %), a u části žáků naopak zájem o více praktickou výuku (14 % oproti 24 % v průměru) a nízká úroveň přípravy (13 % oproti 23 % v průměru). Tyto důvody nespokojenosti s oborem jsou méně frekventované, než činí průměr oborů. Původní nezájem o obor je důvodem, proč by si zvolili jiný obor pro 13 % žáků strojírenských oborů, což zhruba odpovídá průměru. Jen okrajově by si zvolili jiný obor v souvislosti se situací na trhu práce. Nízké platy v oboru jsou důvodem hypoteticky odlišné volby oboru jen pro 5 % budoucích absolventů, obtížné hledání zaměstnání v oboru pro 1 % a neperspektivnost oboru pro 3 % z nich.

Graf 86: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru/gymn. – Strojírenství a strojírenská výroba – kat. L0 (v % kladných odpovědí z celého vzorku kat. L0)

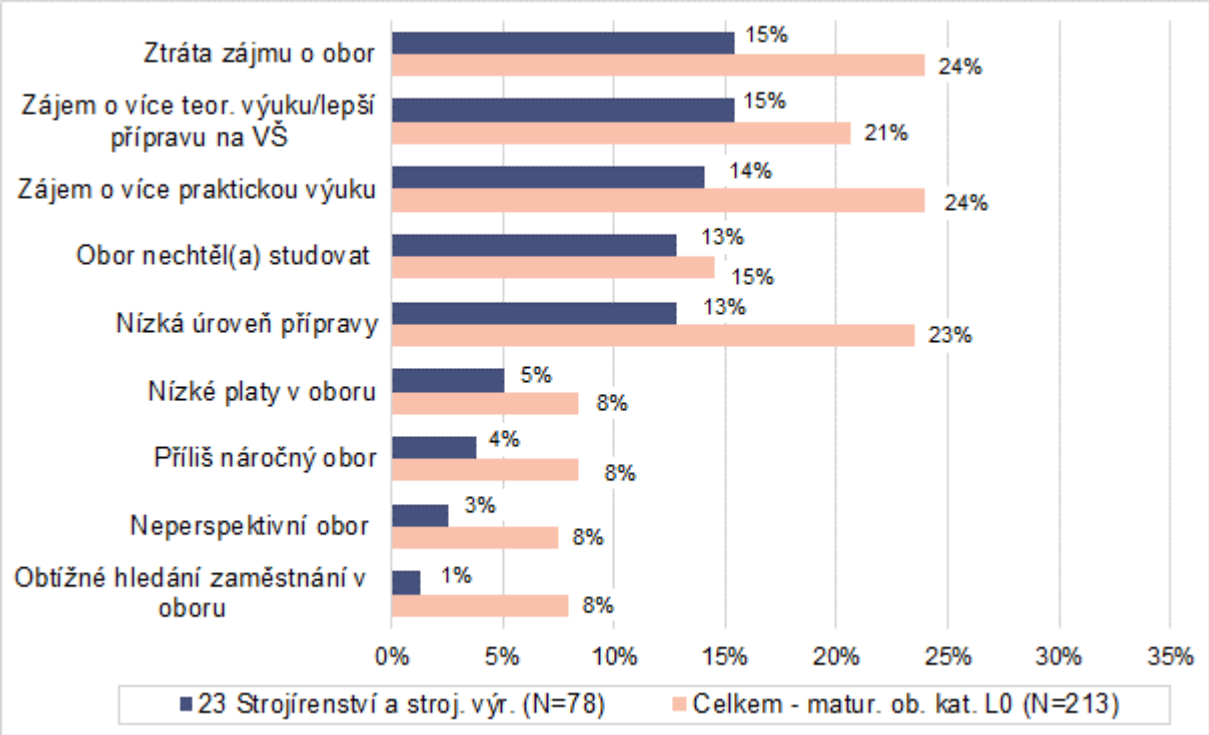

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci ze skupiny Strojírenství a strojírenská výroba v kategorii L0 měli nadprůměrně vysoký zájem uplatnit se ve svém oboru. Celkem si chtělo práci přímo v tomto oboru najít 50 % z nich (oproti 42 % v průměru). Lehce nadprůměrný byl také podíl těch, kteří si chtěli najít práci v příbuzném oboru (30 % oproti 25 % v průměru). Naopak na úrovni průměru byl podíl absolventů, kteří chtějí pracovat v jiném oboru (12 %), a velmi nízké bylo zastoupení těch, kteří chtějí změnit vzdělávací dráhu a pracovat v jiném oboru, který plánují vystudovat na VŠ po ukončení střední školy (8 % oproti 20 %).

Graf 87: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Strojírenství a strojírenská výroba – kat. L0 (v % odpovědí)

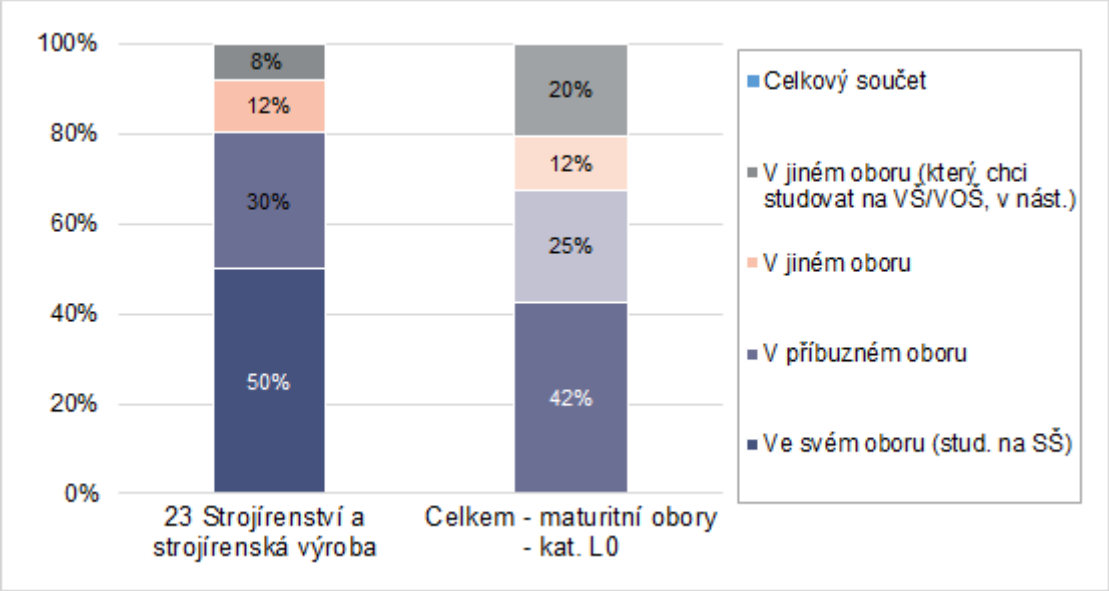

Tab. 60: Důvody pro práci v jiném oboru – Strojírenství a strojírenská výroba – kat. L0 (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[24]

	23 Strojírenství a strojírenská výroba (N=15)	Celkem - matur. ob. kat. L0 (N=68)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	9%	14%	-4%
Obor mě přestal zajímat	13%	20%	-7%
V oboru je nedostatek pracovních míst	1%	5%	-4%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	1%	8%	-6%
V oboru jsou nízké platy	1%	10%	-8%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	4%	9%	-5%
Obor není perspektivní	5%	8%	-3%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	7%	14%	-8%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	14%	17%	-2%

Nejčastěji uváděnými důvody, proč si žáci ze skupiny Strojírenství a strojírenská výroba chtěli najít pracovní uplatnění v jiném oboru, než jaký vystudovali na střední škole, jsou zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ (14 % oproti 17 % v průměru) a ztráta zájmu o obor (13 % oproti 20 % v průměru). 9 % uvedlo, že v absolvovaném oboru nikdy pracovat nechtělo (oproti 14 % v průměru), a 7 %, že dostalo lepší nabídku v jiném oboru (oproti 14 % v průměru).

[24] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

Situace a podmínky na trhu práce nepatřily mezi důvody, proč by si absolventi tohoto oboru hledali práci v jiném oboru.

Po ukončení střední školy plánovala více než polovina absolventů (56 %) strojírenských oborů kategorie L0 pracovat jako zaměstnanec a 9 % uvažovalo o podnikání jako OSVČ. Třetina absolventů měla v úmyslu pokračovat v denním studiu na VŠ/VOŠ (32 %) a 3 % uvažovala o dálkové formě studia. Přivýdělek formou krátkodobé brigády plánovalo 24 % absolventů, zatímco dlouhodobou brigádu jen 8 % z nich. Okrajově uvažovali absolventi i o možnostech brigád v zahraničí.

Tab. 61: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Strojírenství a strojírenská výroba – kat. L0 (v % kladných odpovědí)

	23 Strojírenství a strojírenská výr. (N=78)	Celkem - matur. ob. kat. L0 (N=212)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	56%	56%	1%
Studovat nástavbové st. - denní	5%	6%	-1%
Studovat nástavbové st. - dálkově	4%	2%	2%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	32%	33%	-1%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	3%	4%	-2%
Studovat v zahraničí	1%	3%	-2%
OSVČ (podnikat)	9%	12%	-3%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	24%	21%	4%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	8%	12%	-5%
Práce v zahraničí - brigáda	6%	7%	0%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	9%	8%	1%

26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (kat. L0)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Ve skupině Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika v kategorii L0 mělo původně zájem o tento obor 65 % žáků (z toho 19 % rozhodně ano a 46 % spíše ano). Naopak 24 % obor původně spíše nechtělo studovat a jen 11 % z nich rozhodně studovat nechtělo. Ve srovnání s dalšími sledovanými skupinami oborů, speciálními a interdisciplinárními obory a strojírenskými obory, byl zájem o obor budoucích studentů elektrotechnických oborů o tento obor nižší.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Obory Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika kategorie L0 si žáci volili nadprůměrně často především kvůli snadnému uplatnění na trhu práce (89 % oproti 79 % v průměru) a předpokládanému dobrému finančnímu ohodnocení (83 % oproti 67 % v průměru). Zájem o obor je v kategorii L0 obecně méně častou motivací ve srovnání s maturitními obory kategorie M. Ve skupině elektrotechnických oborů představoval zájem o obor motivaci pro asi tři čtvrtiny budoucích žáků tohoto oboru (70 % oproti 78 % v průměru). Nadprůměrně často brali budoucí žáci těchto oborů v úvahu zájem zaměstnavatelů v regionu (67 % oproti 58 %) a blízkost školy (65 % oproti 59 % v průměru). Ve srovnání s jinými skupinami oborů kategorie L0 uváděli budoucí žáci elektrotechnických oborů méně často jako motivaci pro výběr tohoto vzdělání možnost získat výuční list ve 3. ročníku (63 % oproti 77 %

v průměru). Stipendium nebo jinou podporu bralo v úvahu 11 % žáků, což zhruba odpovídá průměru (12 %). Jen okrajově si žáci vybrali tento obor jako náhradní z důvodu nepřijetí na jiný obor, o který měli zájem (7 %), nebo kvůli špatného prospěchu (9 %).

Graf 88: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika – kat. L0 (v % odpovědí)

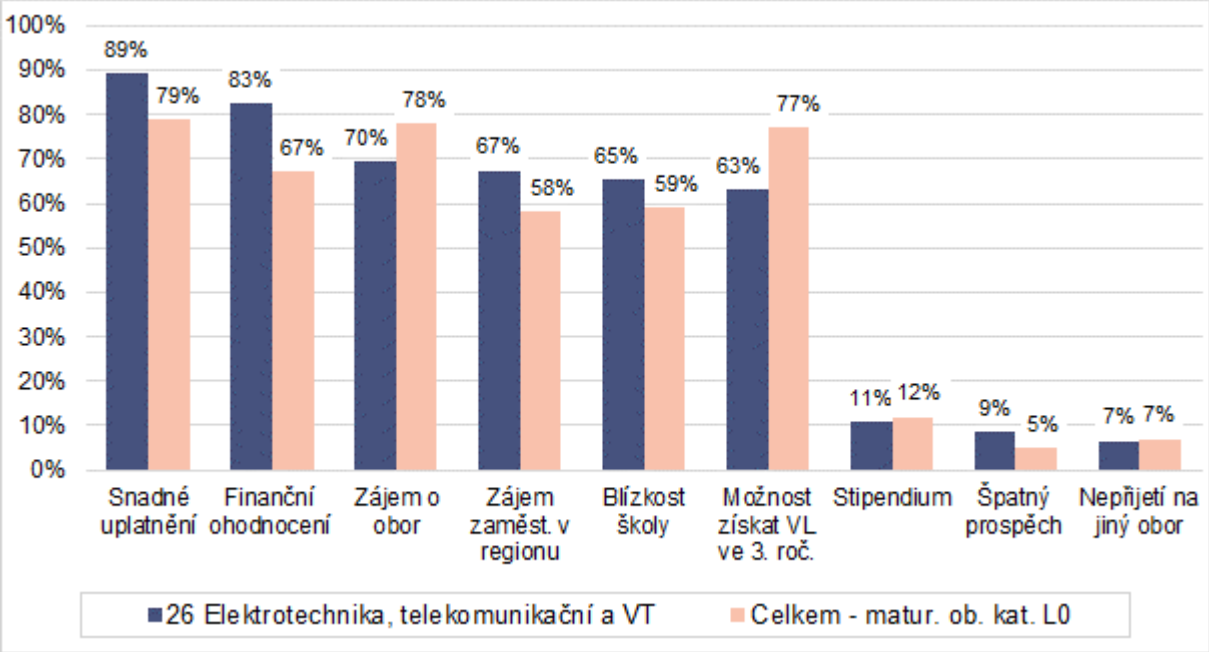

Obory kategorie L0 ve skupině Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika si žáci volili nejčastěji na základě vlastního rozhodnutí (84 % oproti 87 % v průměru) a byli velmi často v tomto rozhodnutí podpořeni rodiči (64 % oproti 57 % v průměru). Vliv kamarádů na výběr tohoto oborového zaměření nebyl příliš výrazný (16 % oproti 26 % v průměru). V rámci našeho průzkumu podpořil žáky ve výběru tohoto oboru poměrně často také poradce na škole (34 %) a více než třetina žáků (36 %) uvedla, že je inspirovali také lidé z praxe.

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI/KATEGORII VZDĚLÁNÍ

Z hlediska rozhodování mezi jednotlivými kategoriemi vzdělání měla i ve skupině Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika většina žáků původně zájem právě o studium oboru v kategorii L0 (64 %), což je lehce nad průměrem (58 %). Dále 27 % žáků zvažovalo původně obor na SOŠ a 9 % vyučení. Žáci v této skupině v rámci našeho průzkumu neuváděli, že by původně měli zájem o studium gymnázia.

Naprostá většina žáků v oborech Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika si vybrala kategorii L0, tedy odborné vzdělání zakončené maturitní zkouškou s odborným výcvikem, případně výučním listem, z důvodu zájmu získat maturitu (96 % oproti 92 % v průměru). Podíl žáků, kteří si zvolili maturitní obor z důvodu zájmu pokračovat na VŠ, se příliš neliší od průměru (49 % oproti 47 %); je ovšem podstatně nižší než v kategorii M. Značnou motivaci k výběru této kategorie vzdělání představoval zájem o prakticky zaměřené studium (84 %), což odpovídá průměru. Významným důvodem, proč se žáci rozhodli pro tuto kategorii vzdělání, byl předpoklad dobrého platového ohodnocení (73 % oproti 70 % v průměru). Méně často si volili tuto kategorii vzdělání, protože měli dobrý prospěch (47 % oproti 52 % v průměru). Přání rodičů ovlivnilo 36 % žáků, což je méně, než činí průměr (42 %). Ve srovnání s ostatními sledovanými obory byl významnější podíl žáků, kteří si vybrali kategorii L0 z důvodu nepřijetí na SOŠ (7 % oproti 2 % v průměru) nebo na gymnázium (11 % oproti 5 % v průměru).

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Ve skupině Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika je ve srovnání s ostatními skupinami oborů hodnocení většiny získaných kompetencí slabší. Celkové vzdělání v této skupině posuzuje pozitivně kolem 70 % žáků, což je mírně pod průměrem (78 %). Poměrně výrazný propad ve srovnání s průměrem najdeme v případě hodnocení získané úrovně všeobecných znalostí (65 % kladných hodnocení oproti 80 % v průměru) a odborných teoretických znalostí (67 % oproti 85 %). Mírně pod úrovní průměrného hodnocení jsou i odborné praktické znalosti (70 % oproti 76 %), úroveň připravenosti komunikovat v cizím jazyce (65 % oproti 69 %) i schopnost pracovat na PC (63 % oproti 68 %). Podobně průměrná nebo mírně podprůměrná je i spokojenost žáků s většinou tzv. měkkých kompetencí.

Tab. 62: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitosti pro další uplatnění/studium Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika – kat. L0 (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Elektrotech., telekom. a VT (N=43)	Celkem - matur. ob. kat. L0 (N=225)	Rozdíl	Elektrotech., telekom. a VT (N=42)	Celkem - matur. ob. kat. L0 (N=167)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	70%	78%	-8%	79%	84%	-5%	-9%
Všeobecné znalosti	65%	80%	-14%	88%	87%	1%	-23%
Odborné teoretické znalosti a dov.	67%	85%	-17%	88%	91%	-3%	-21%
Odborné praktické znalosti a dov.	70%	76%	-7%	90%	92%	-1%	-21%
Komunikace v cizím jazyce	65%	69%	-4%	88%	78%	10%	-23%
Práce na PC	63%	68%	-5%	86%	85%	1%	-23%
Komunikační dovednosti	58%	69%	-11%	93%	88%	5%	-35%
Samostatné rozhodování	65%	72%	-7%	98%	95%	3%	-33%
Schopnost řešit problémy	65%	68%	-2%	95%	93%	2%	-30%
Prezentační dovednosti	58%	65%	-7%	71%	73%	-2%	-13%
Schopnost pracovat v týmu	60%	68%	-8%	90%	84%	7%	-30%
Schopnost prac. samostatně	84%	83%	1%	95%	95%	0%	-12%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	74%	75%	0%	86%	91%	-5%	-11%
Znalosti nových tech. a postupů	58%	68%	-9%	90%	91%	-1%	-32%
Schopnost prezentovat se zaměst.	35%	44%	-9%	79%	79%	0%	-44%
Informace o trhu práce	44%	51%	-6%	76%	74%	3%	-32%
Ekonomické znalosti a dovednosti	56%	56%	0%	79%	71%	8%	-23%

Zaměříme-li se na hodnocení důležitosti získaných kompetencí pro následující pracovní uplatnění nebo další studium, pak žáci elektrotechnických oborů kategorie L0 hodnotí jako nadprůměrně důležité zejména schopnost samostatně se rozhodovat (98 %), schopnost řešit problémy (95 %), schopnost pracovat samostatně bez dozoru (95 %), znalosti nových technologií a postupů (90 %). Dále jsou pro naprostou většinu z nich důležité odborné praktické znalosti (90 %) a dále i schopnost komunikace v cizím jazyce (88 %). Ve srovnání s průměrem z oborů kategorie L0 je pro absolventy těchto oborů důležitější zejména komunikace v cizím jazyce, schopnost pracovat v týmu a dále ekonomické znalosti.

Porovnáme-li hodnocení důležitosti kompetencí a hodnocení získané úrovně, pak téměř u všech kompetencí je podíl budoucích absolventů, kteří dané kompetence považují za důležité, vyšší než podíl těch, kteří jsou se získanou úrovní spokojeni.

Žáci ze skupiny Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika hodnotili náročnost tohoto oborového zaměření ve srovnání s ostatními maturitními obory kategorie L0 jako spíše obtížnou. Jen 2 % žáků uvedla, že studium bylo velmi snadné, a 14 % hodnotilo obor jako

celkem snadný. Polovina žáků (50 %) považovala svůj obor za ani příliš snadný, ani příliš nesnadný. Naopak 12 % uvedlo, že obor byl pro ně obtížný, a vysoké procento žáků uvedlo, že hrozilo, že maturitu nezvládnou (19 %) a 2 % (do doby realizace šetření) maturitu nesložila úspěšně.

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci skupiny oborů Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika kategorie L0 jsou se zvoleným oborem spokojeni ve srovnání s ostatními sledovanými obory kategorie L0 průměrně. Stejný obor by si při možnosti zopakovat volbu oboru znovu zvolilo 50 % z nich oproti průměru, který činí 51 %. 48 % by zvolilo jiný obor a 2 % všeobecné vzdělání na gymnáziu.

Graf 89: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika – kat. M (v % odpovědí)

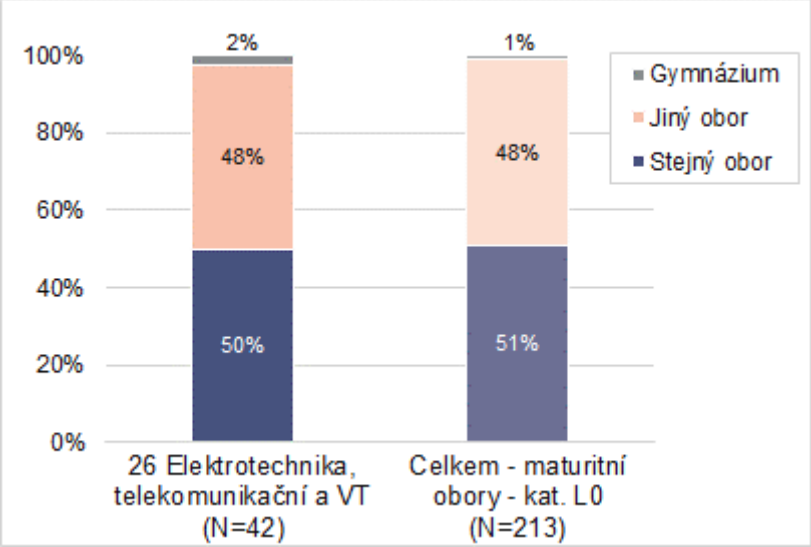

Graf 90: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru/gymn. – Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika – kat. M (v % kladných odpovědí z celého vzorku kat. M)

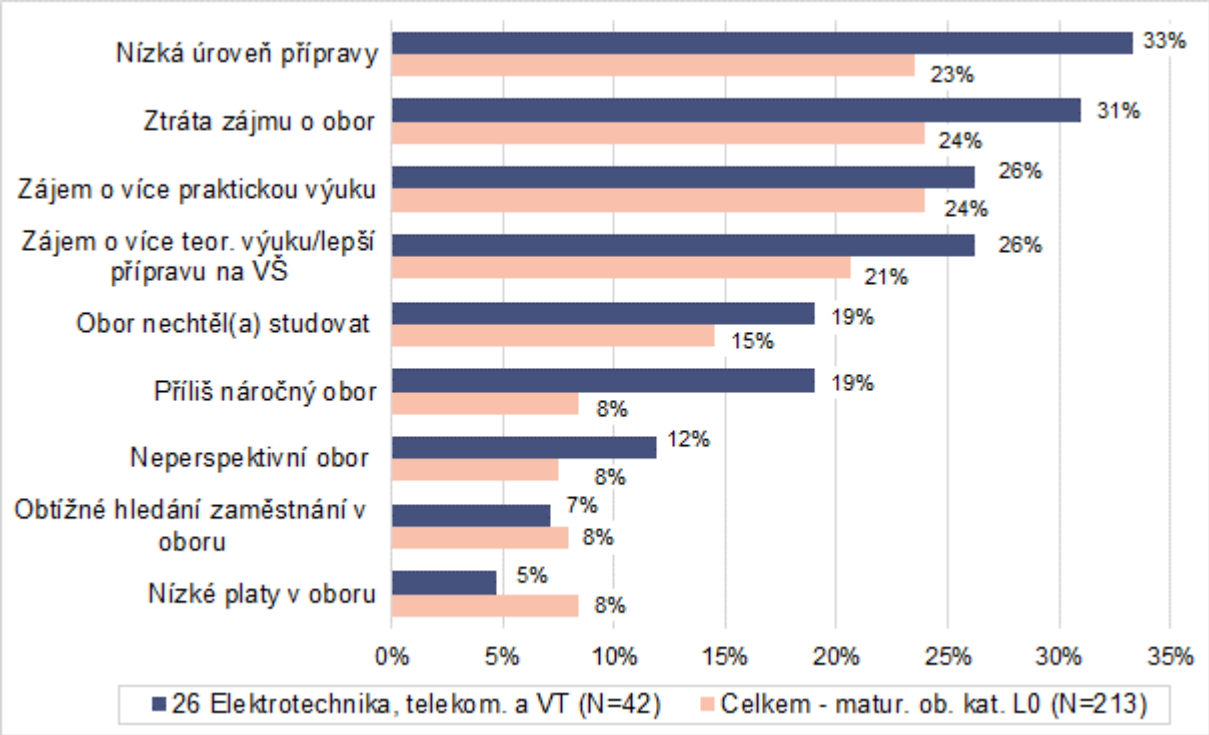

Nejčastějšími důvody pro (hypotetickou) změnu oboru jsou nízká úroveň přípravy (33 % oproti 23 % v průměru) a ztráta zájmu o obor (31 % oproti 24 %). Tyto důvody nespokojenosti s oborem jsou méně frekventované, než činí průměr oborů. Dále by si část žáků vybrala raději jiný obor z důvodu zájmu o více praktickou výuku (26 % oproti 24 % v průměru) a zájmu o více teoretickou výuku, resp. lepší přípravu na VŠ (26 % oproti 21 % v průměru). Původní nezájem o obor je důvodem, proč by si zvolili jiný obor pro 19 % žáků, což je lehce nad průměrem (15 %). Nadprůměrně často je důvodem hypoteticky odlišného výběru oboru přílišná náročnost oboru (19 % oproti 8 % v průměru) a neperspektivnost oboru (12 % oproti 8 % v průměru).

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci ze skupiny Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika kategorie L0 mají podprůměrně vysoký zájem uplatnit se na trhu práce ve svém oboru. Celkem si chce práci přímo ve svém oboru najít 36 % z nich (oproti 42 % v průměru). Naopak mírně vyšší je podíl těch, kteří si plánují najít pracovní uplatnění v příbuzném oboru (31 % oproti 25 % v průměru). Nadprůměrný je pak výsledný podíl žáků, kteří se chtějí uplatnit zcela mimo svůj obor (24 % oproti 12 % v průměru). A vyšší je také zastoupení žáků, kteří si plánují najít práci v jiném oboru, ve kterém chtějí získat vzdělání v dalším studiu (10 % oproti 20 %).

Graf 91: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika – kat. L0 (v % odpovědi)

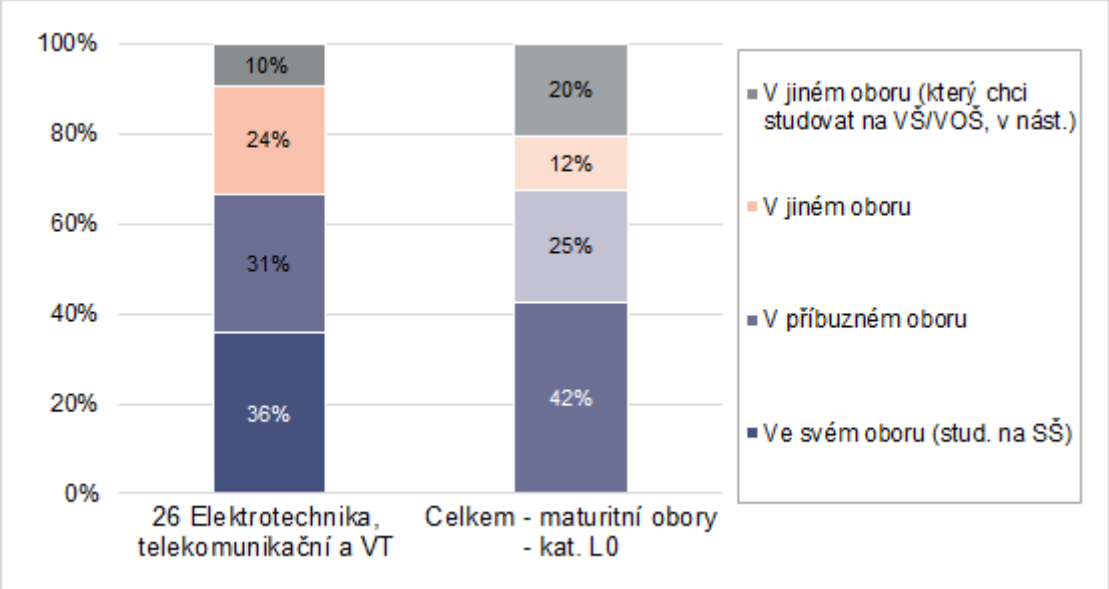

Nejčastěji uváděným důvodem, proč si žáci ze skupiny Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika plánují najít pracovní uplatnění mimo absolvovaný obor, je ztráta zájmu o obor, kdy 19 % žáků z těch, kteří chtějí pracovat mimo obor, uvádí, že je obor přestal zajímat. Frekvence tohoto důvodu zhruba odpovídá průměru (20 %) a 14 % žáků uvedlo jako důvod, že v oboru nikdy pracovat nechtěli. Stejné procento chce začít pracovat v jiném oboru z důvodu získání lepší nabídky v jiném oboru (14 %) nebo z důvodu zájmu o studium jiného oboru na VŠ/VOŠ (14 % oproti 17 % v průměru). Situace a podmínky na trhu práce nepatří mezi důvody, proč by si absolventi tohoto oboru hledali práci v jiném oboru. Z důvodu nedostatku pracovních míst v oboru si chce hledat práci mimo obor jen 5 % z těchto žáků, z důvodu nezájmu zaměstnavatelů o absolventy 7 %, nízké platy uvádí absolventi jen jako okrajový důvod (5 %).

Tab. 63: Důvody pro práci v jiném oboru – Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika – kat. L0 (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[25]

	26 Elektrotech., telekomunikační a VT (N=14)	Celkem - matur. ob. kat. L0 (N=68)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	14%	14%	1%
Obor mě přestal zajímat	19%	20%	-1%
V oboru je nedostatek pracovních míst	5%	5%	-1%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	7%	8%	-1%
V oboru jsou nízké platy	5%	10%	-5%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	5%	9%	-4%
Obor není perspektivní	5%	8%	-3%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	14%	14%	0%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	14%	17%	-3%

Tab. 64: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika – kat. L0 (v % kladných odpovědí, možnost více odpovědí)

	26 Elektrotech., telekom. a VT (N=42)	Celkem - matur. ob. kat. L0 (N=212)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	43%	56%	-13%
Studovat nástavbové st. - denní	5%	6%	-1%
Studovat nástavbové st. - dálkově	0%	2%	-2%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	50%	33%	17%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	2%	4%	-2%
Studovat v zahraničí	5%	3%	2%
OSVČ (podnikat)	14%	12%	2%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	19%	21%	-2%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	14%	12%	2%
Práce v zahraničí - brigáda	5%	7%	-2%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	5%	8%	-3%

Po ukončení střední školy plánuje méně než polovina absolventů (43 %) elektrotechnických oborů kategorie L0 vstoupit na trh práce jako zaměstnanec a 14 % uvažuje o podnikání jako OSVČ. Polovina absolventů má v úmyslu pokračovat v denním studiu na VŠ/VOŠ (50 %) a jen výjimečně zvažují dálkovou formu studia (2 %). Přivýdělek formou krátkodobé brigády plánuje 19 % absolventů, zatímco o dlouhodobé brigádě uvažuje 14 % z nich. Okrajově zvažují absolventi i možnost studia nebo brigád v zahraničí (5 %).

39 Speciální a interdisciplinární obory (kat. L0)

KARIÉROVÉ ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ STŘEDNÍ ŠKOLY

PŮVODNÍ ZÁJEM O OBOR

Ve skupině Speciální a interdisciplinární obory v kategorii L0 mělo původně zájem studovat tento obor 77 % žáků, což je vyšší procento než v předchozích sledovaných skupinách oborů kategorie L0. Z nich 39 % žáků rozhodně mělo zájem o studium svého oboru, 37 % spíše mělo

[25] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

zájem. Naopak 21 % zájem o obor spíše nemělo a jen 2 % z nich o obor rozhodně neměla zájem.

MOTIVAČNÍ FAKTORY K VOLBĚ OBORU

Speciální a interdisciplinární obory kategorie L0 si žáci volili nadprůměrně často kvůli zájmu o obor (84 % oproti 78 % v průměru). Snadné uplatnění motivovalo k výběru oboru 80 % budoucích žáků těchto oborů, což zhruba odpovídá průměru. Možnost získat výuční list ve 3. ročníku studia ovlivnila pozitivně rozhodování o výběru tohoto oboru v případě 73 % žáků (oproti 77 % v průměru). Více než polovinu žáků motivoval zájem zaměstnavatelů v regionu (59 %) a předpokládané finanční ohodnocení (55 %). Blízkost školy hrála při výběru oboru menší roli než u ostatních oborů (38 % oproti 59 % v průměru). Naopak nepřijetí na jiný obor hrálo roli v případě volby 11 % budoucích žáků (oproti 7 % v průměru). Špatný prospěch pak ovlivnil 5 % z nich, což se neliší od průměru. Možnost získat stipendium neměla na výběr tohoto oborového zaměření výraznější dopad (5 % oproti 12 % v průměru).

Graf 92: Jaké byly vaše důvody, proč jste začal(a) studovat tento obor? – Speciální a interdisciplinární obory – kat. L0 (v % odpovědí)

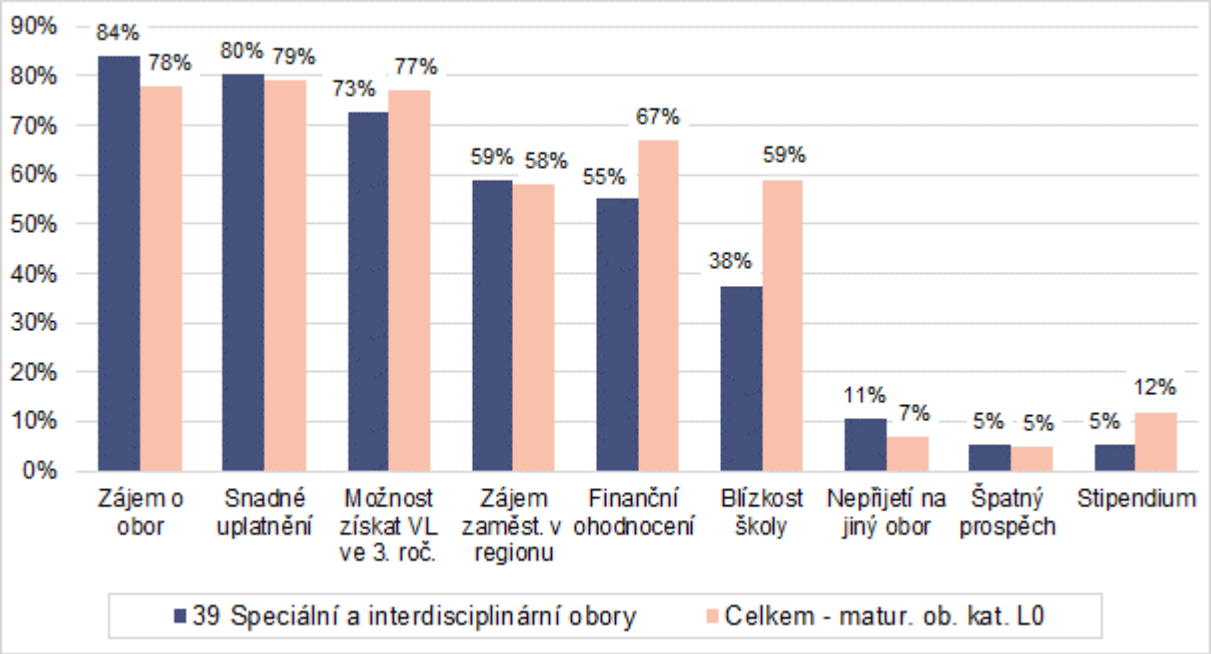

Z hlediska jednotlivých subjektů, které měly vliv na volbu tohoto oboru, žáci oborů kategorie L0 ve skupině Speciální a interdisciplinární obory volili nejčastěji na základě vlastního rozhodnutí (89 % oproti 87 % v průměru) a poměrně často byli v tomto rozhodnutí podpořeni rodiči (60 % oproti 57 % v průměru). Vliv kamarádů na výběr tohoto oborového zaměření nebyl příliš výrazný (19 % oproti 26 % v průměru). V rámci našeho průzkumu měl dále vliv na výběr tohoto oboru také poradce na škole (34 %) a 26 % žáků uvedlo, že je ke kariérovému rozhodnutí inspirovali lidé z praxe.

ROZHODOVÁNÍ O ÚROVNI/KATEGORII VZDĚLÁNÍ

Z hlediska původního rozhodování mezi jednotlivými kategoriemi vzdělání měla i ve skupině Speciální a interdisciplinární obory většina žáků zájem právě o studium oboru v kategorii L0 (64 %), což je lehce nad průměrem (58 %). Dále 25 % žáků (oproti 28 % v průměru) zvažovalo původně studovat obor na SOŠ a asi 11 % mělo zájem o učební obor, v čemž se příliš nevymykají průměru. Žáci v rámci sledovaného vzorku neuvedli, že by měli původně zájem o gymnázium.

Naprostá většina žáků v oborech Speciální a interdisciplinární obory si vybrala kategorii L0, tedy odborné vzdělání zakončené maturitní zkouškou s odborným výcvikem (případně s výučním listem), z důvodu zájmu získat maturitu (92 %, což odpovídá průměru). Podíl žáků, kteří si zvolili maturitní obor z důvodu zájmu pokračovat na VŠ, je nižší než průměr z oborů kategorie L0 (31 % oproti 47 %). Značnou motivaci k výběru této kategorie vzdělání představoval zájem o prakticky zaměřené studium (82 %), což se příliš neliší od průměru. Významným důvodem, proč se žáci rozhodli pro tuto kategorii vzdělání, byl předpoklad dobrého platového ohodnocení (67 % oproti 70 % v průměru) a méně často dobrý prospěch (51 % oproti 52 % v průměru). Přání rodičů ovlivnilo 36 % žáků, což je méně, než činí průměr (42 %). Ve srovnání s ostatními sledovanými obory byl významnější podíl žáků, u nichž výběr kategorie L0 souvisel s nepřijetím na SOŠ (4 % oproti 2 % v průměru) nebo na gymnázium (12 % oproti 5 % v průměru).

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A DŮLEŽITOSTI ZÍSKANÝCH KOMPETENCÍ

Žáci ve skupině Speciální a interdisciplinární obory hodnotí většinu získaných kompetencí v rámci sledovaných oborů kategorie L0 průměrně nebo nadprůměrně kladně. Velmi kladné je celkové hodnocení (85 % oproti 78 % v průměru), získaná úroveň všeobecných znalostí (85 % oproti 80 % v průměru) i odborných teoretických znalostí (91 % oproti 85 % v průměru). Naopak v porovnání s ostatními sledovanými skupinami oborů je slabší schopnost komunikace v cizím jazyce (64 % oproti 69 %), schopnost pracovat samostatně bez dozoru (74 % oproti 83 %) a skutečná schopnost pracovat na strojích nebo zařízeních (57 % oproti 75 %).

Tab. 65: Hodnocení získané úrovně kompetencí a jejich důležitosti pro další uplatnění/studium Speciální a interdisciplinární obory – kat. L0 (v % kladných odpovědí)

	Kompetence - získaná úroveň			Kompetence - hodnocení důležitosti			Rozdíl úroveň - důležitost
	Speciální a interdiscip. ob. (N=47)	Celkem - matur. ob. kat. L0 (N=225)	Rozdíl	Speciální a interdiscip. ob. (N=46)	Celkem - matur. ob. kat. L0 (N=167)	Rozdíl	
Celkové hodnocení	85%	78%	7%	85%	84%	1%	0%
Všeobecné znalosti	85%	80%	6%	89%	87%	2%	-4%
Odborné teoretické znalosti a dov.	91%	85%	7%	96%	91%	5%	-4%
Odborné praktické znalosti a dov.	77%	76%	0%	93%	92%	2%	-17%
Komunikace v cizím jazyce	64%	69%	-6%	80%	78%	2%	-17%
Práce na PC	70%	68%	2%	80%	85%	-5%	-10%
Komunikační dovednosti	66%	69%	-3%	93%	88%	5%	-28%
Samostatné rozhodování	66%	72%	-6%	96%	95%	1%	-30%
Schopnost řešit problémy	66%	68%	-2%	93%	93%	1%	-28%
Prezentační dovednosti	70%	65%	5%	76%	73%	3%	-6%
Schopnost pracovat v týmu	68%	68%	0%	85%	84%	1%	-17%
Schopnost prac. samostatně	74%	83%	-9%	93%	95%	-2%	-19%
Schop. prac. na strojích, zař. apod.	57%	75%	-17%	91%	91%	0%	-34%
Znalosti nových tech. a postupů	72%	68%	5%	89%	91%	-2%	-17%
Schopnost prezentovat se zaměst.	51%	44%	7%	85%	79%	6%	-34%
Informace o trhu práce	49%	51%	-2%	80%	74%	7%	-31%
Ekonomické znalosti a dovednosti	62%	56%	6%	78%	71%	8%	-17%

Z hlediska důležitosti jednotlivých sledovaných kompetencí pro své budoucí pracovní uplatnění, případně studium, žáci speciálních a interdisciplinárních oborů hodnotí zhruba na úrovni průměru všeobecné znalosti, odborné teoretické znalosti i praktické dovednosti, dále

komunikační dovednosti, schopnost prezentovat se zaměstnavatelům, informace o trhu práce a ekonomické znalosti.
Žáci ze skupiny Speciální a interdisciplinární obory hodnotili náročnost tohoto oborového zaměření ve srovnání s ostatními maturitními obory kategorie L0 jako průměrně náročnou. 4 % žáků uvedla, že studium bylo velmi snadné, a 13 % hodnotilo obor jako celkem snadný. Přibližně polovina žáků (52 %) považovala svůj obor za ani příliš snadný, ani příliš nesnadný. Naopak poměrně vysoké procento žáků (20 %) uvedlo, že obor byl pro ně obtížný, 7 % uvedlo, že hrozilo, že během studia odejde předčasně ze školy a 4 % hrozilo nezvládnutí maturitní zkoušky.

SPOKOJENOST SE ZVOLENÝM OBOREM

Žáci oborů Speciální a interdisciplinární obory jsou se zvoleným oborem spokojeni lehce nadprůměrně, stejný obor by si při možnosti zopakovat svoji volbu znovu zvolilo 63 % z nich oproti průměru, který činí 51 %, a 4 % by si raději zvolila gymnázium.

Graf 93: Opakovaná (hypotetická) volba oboru – Speciální a interdisciplinární obory – kat. M (v % odpovědi)

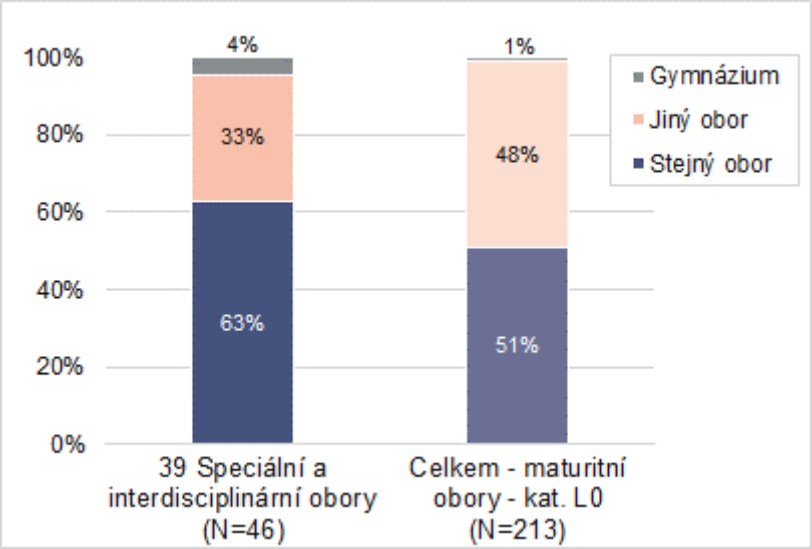

Nejčastějšími důvody pro (hypotetickou) volbu odlišného oboru studia je zájem o více praktickou výuku (30 % z těch, kteří by zvolili jiný obor oproti 24 % v průměru), ztráta zájmu o obor (22 % oproti 24 % v průměru) a nízká úroveň přípravy (22 % oproti 23 % v průměru). Méně častým důvodem nespokojenosti s oborem je zájem o více teoretickou výuku, resp. lepší přípravu na VŠ, který uvádí 15 % těch, kteří by si vybrali jiný obor (oproti 21 % v průměru). S nižší frekvencí pak žáci uváděli mezi důvody (hypoteticky) odlišné volby oboru původní nezájem o obor (9 %), přílišnou náročnost oboru (9 %), obtížné hledání zaměstnání v tomto oboru (7 %), nízké platy (7 %) nebo neperspektivnost oboru (4 %).

Graf 94: Důvody (hypotetické) volby jiného oboru/gymn. – Speciální a interdisciplinární obory – kat. L0 (v % kladných odpovědí z celého vzorku kat. L0)

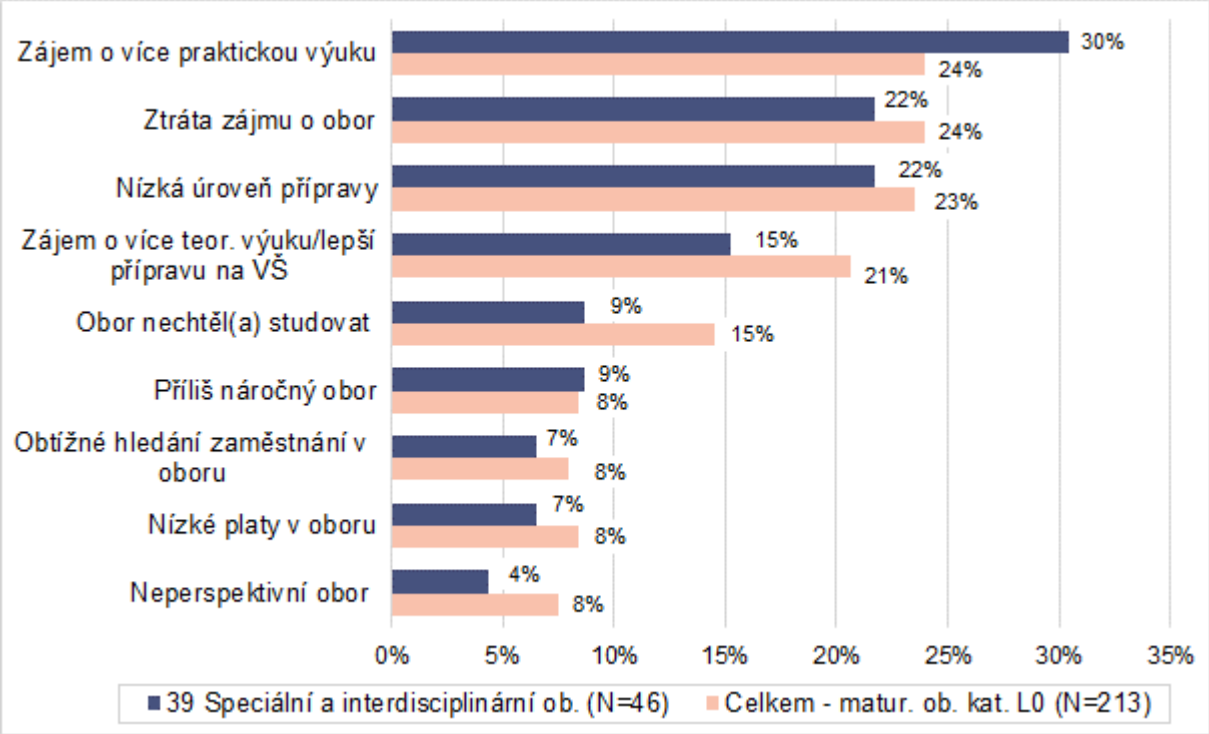

ZÁJEM O PRÁCI V OBORU

Žáci ze skupiny Speciální a interdisciplinární obory měli lehce nadprůměrně vysoký zájem uplatnit se ve svém oboru. Celkem mělo v úmyslu si získat práci přímo v oboru 46 % z nich (oproti 42 % v průměru). Průměrný byl pak zájem budoucích absolventů najít si pracovní uplatnění v příbuzném oboru (24 %). Naopak nízký byl podíl těch žáků, kteří si chtěli najít práci v jiném oboru, poté, co vystudují odlišný obor v terciárním vzdělávání (7 % oproti 20 %). Ve výsledku tak je celkový podíl žáků, kteří se chtějí uplatnit zcela mimo svůj obor, vyšší (24 % oproti 12 % v průměru).

Graf 95: Zájem o práci v absolvovaném oboru – Speciální a interdisciplinární obory – kat. L0 (v % odpovědí)

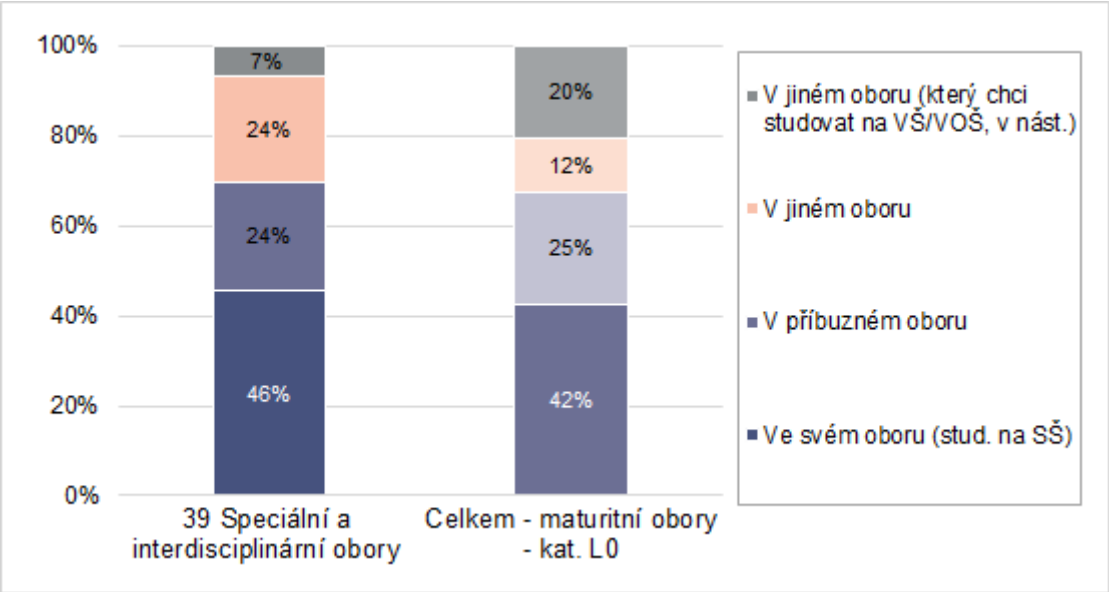

Nejčastěji uváděným důvodem, proč si žáci ze skupiny Speciální a interdisciplinární obory plánovali najít pracovní uplatnění mimo absolvovaný obor, byla ztráta zájmu o obor, kdy 22 % z těch žáků, kteří chtějí pracovat mimo obor, zmiňuje, že je obor přestal zajímat. Frekvence tohoto důvodu se příliš neliší od průměru (20 %). 11 % absolventů plánujících práci mimo obor uvedlo, že v tomto oboru nikdy pracovat nechtěli (oproti 14 % v průměru). Část z těch absolventů, kteří chtějí pracovat mimo obor, odchází kvůli lepší nabídce v jiném oboru (13 % oproti 14 % v průměru) a u 11 % je hlavním důvodem zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ (oproti 17 % v průměru). K dalším, ale již méně častým důvodům odchodu za prací mimo obor patřil nezájem zaměstnavatelů v oboru o absolventy (11 % oproti 8 % v průměru), nízké platy v oboru (9 %) a nedobré pracovní podmínky (7 %), nedostatek pracovních míst (4 %) a neperspektivnost oboru (4 %).

Tab. 66: Důvody pro práci v jiném oboru – Speciální a interdisciplinární obory – kat. L0 (v % odpovědí, možnost výběru více odpovědí)[26]

	39 Speciální a interdisciplinární obory (N=14)	Celkem - matur. ob. kat. L0 (N=68)	Rozdíl
V oboru nikdy pracovat nechtěl(a)	11%	14%	-3%
Obor mě přestal zajímat	22%	20%	1%
V oboru je nedostatek pracovních míst	4%	5%	-1%
Zaměstnavatelé v oboru nemají zájem o absolventy	11%	8%	3%
V oboru jsou nízké platy	9%	10%	-1%
V oboru nejsou dobré pracovní podmínky	7%	9%	-3%
Obor není perspektivní	4%	8%	-4%
Získal(a) lepší nabídku v jiném oboru	13%	14%	-1%
Zájem o studium jiného oboru na VŠ, VOŠ nebo nást.	11%	17%	-6%

Po ukončení střední školy plánovaly skoro tři čtvrtiny absolventů (72 % oproti 56 % v průměru) ve skupině Speciální a interdisciplinární obory kategorie L0 pracovat jako zaměstnanci, což je výrazně více než v ostatních sledovaných oborech kategorie L0. 15 % dále uvedlo jako jeden ze svých plánů zájem podnikat jako OSVČ. Naopak nižší byl podíl absolventů, kteří chtěli pokračovat v denním studiu v terciárním vzdělávání, a to i vzhledem k průměru (20 % oproti 33 %) a 4 %, podobně jako v jiných skupinách oborů, uvažovala o dálkové formě studia. Přivýdělek formou krátkodobých brigád předpokládalo 20 % absolventů a dlouhodobé brigády formou DPP a DPČ plánovalo 11 % z nich. Část absolventů zvažovala i krátkodobou (7 %) nebo dlouhodobou (9 %) brigádu v zahraničí.

[26] Vzhledem k velmi nízkému počtu respondentů jsou výsledky jen velmi orientační.

Tab. 67: Pracovní a studijní plány po absolvování střední školy – Speciální a interdisciplinární obory – kat. L0 (v % kladných odpovědí)

	39 Speciální a interdisciplinární obory (N=46)	Celkem - matur. ob. kat. L0 (N=212)	Rozdíl
Pracovat jako zaměstnanec	72%	56%	16%
Studovat nástavbové st. - denní	7%	6%	1%
Studovat nástavbové st. - dálkově	2%	2%	0%
Studovat VŠ/VOŠ - denní	20%	33%	-14%
Studovat VŠ/VOŠ - dálkově	4%	4%	0%
Studovat v zahraničí	0%	3%	-3%
OSVČ (podnikat)	15%	12%	3%
Brigáda - krátkodobá (přivýdělek)	20%	21%	-1%
Brigáda - dlouhodobá (DPP, DPČ)	11%	12%	-1%
Práce v zahraničí - brigáda	7%	7%	0%
Práce v zahraničí - dlouhodobě	9%	8%	1%

Literatura

Trhlíková J., Novotná H.: (2021) *Přechod absolventů středních škol na trh práce I. etapa – šetření 2021. Srovnání situace absolventů učební a maturitní úrovně vzdělání*. Praha. NPI ČR. Dostupné na: https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-179

Vojtěch J., Novotná H., Staňková K.: *Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2022*. Praha. Vydal Národní pedagogický institut České republiky, 2022. Dostupné na https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-181&NazevSeo=Nezamestnanost-absolventu-skol-se-strednim-a-

www.infoabsolvent.cz

www.infoabsolvent.cz

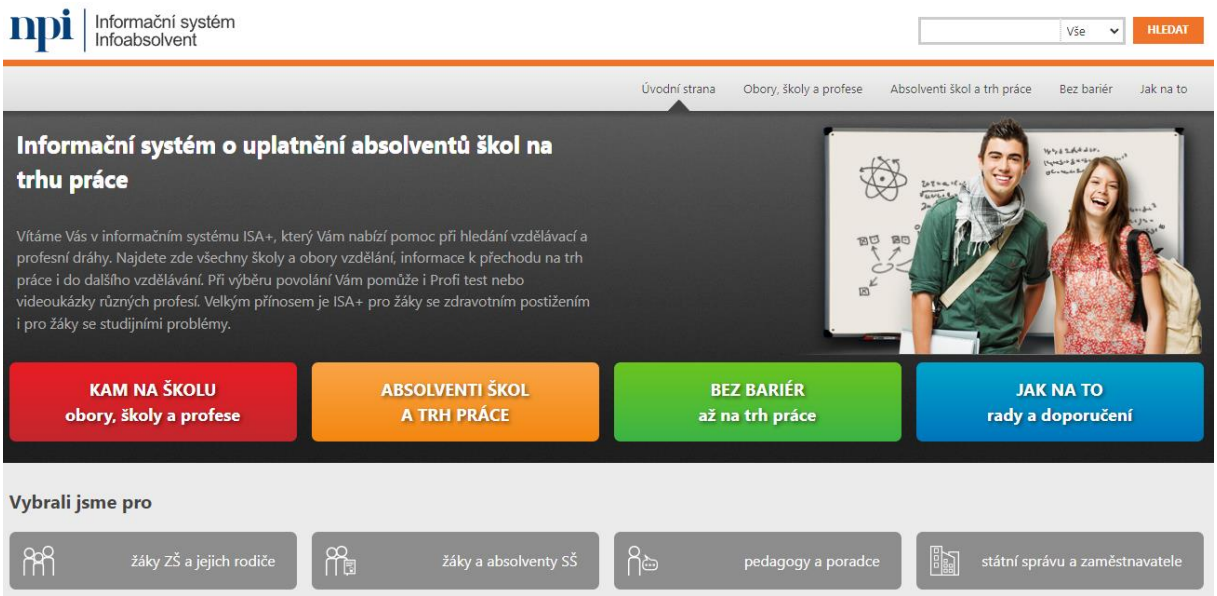

*Informační systém ISA+ pomáhá **žákům základních škol** při volbě oboru vzdělání a výběru střední školy, **žákům středních škol** při rozhodování o pokračování ve vzdělávání a při přechodu na trh práce, **výchovným či kariérovým poradcům a učitelům** při poskytování kariérového poradenství a výuce témat Úvodu do světa práce, **managementu škol** při úpravách vlastní vzdělávací nabídky a tvorbě školních vzdělávacích programů.*

VÝZNAMNÉ MOŽNOSTI SYSTÉMU:

- možnost **výběru oborů i školních vzdělávacích programů** (ŠVP),
- **videoukázky** – představují práci v různých profesích i přípravu na ně,
- **profitest** – pomůže žákům základních škol při výběru oblasti vzdělávání,
- **výběr podle obrázků** – poskytuje snadnější orientaci ve vzdělávací nabídce SŠ,
- **absolventi škol a trh práce** – informace o přechodu a uplatnění absolventů na trhu práce, vhodné pro kariérové rozhodování, v zestručněné formě dynamických a statických stránek a také ve formě publikací ke stažení,
- **regionální statistiky** – vybrané základní údaje o počtech nově přijatých žáků a absolventů škol, struktuře zaměstnanosti a nezaměstnanosti absolventů středních a vyšších odborných škol,
- **bez bariér až na trh práce** – sekce věnovaná problematice žáků se zdravotním postižením a tématu předčasných odchodů ze vzdělávání,
- **jak na to – rady a doporučení** – užitečné informace pro uživatele systému,
- **syntetické stránky –** obsahují soubor informací ke každé skupině oborů,
- **filtry vzdělávací nabídky** – podle zdravotního postižení, vzdálenosti od bydliště, formy studia, zřizovatele,
- **fulltextové vyhledávání** – najde na ISA+ odkazy související se zadaným výrazem.

Vydal Národní pedagogický institut České republiky,

Senovážné nám. 25, 110 00 Praha 1, 2023

Aktuální informace o publikacích Národního pedagogického institutu České republiky najdete na www.npi.cz